

370.115
ร 415 ผ
7.2

ผลของการรับบาทสมมติที่มีต่อความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนช่องพรานวิทยา อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

ปริญญานิพนธ์
ของ
สุนันท์ กิตตินรนนท์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

มกราคม 2536

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

184913

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบฯ ได้พิจารณาปริญญาโทฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดุษฎี โยเหลา)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดุษฎี โยเหลา)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ ดร. อาวี พันธุ์มณี)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาโทฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร. สมพร นัวทอง)

วันที่... 11...เดือน...สิงหาคม.....พ.ศ. 2536

ปริญญาโทฉบับนี้ได้รับการสนับสนุนด้านการเงิน

จาก

ทุนศาสตราจารย์ ดร.สาโรช - ศิริ บัวศรี

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้และความกรุณาของ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กริทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คุณฉวี โยเหลา และรองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี ที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ความรู้ ช่วยปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนช่วยกระตุ้นให้กำลังใจ ในการ ทาวิจัยฉบับนี้ให้ลุล่วงมาด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณและความกรุณาของอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ผู้ให้คำปรึกษา ให้ความรู้ ให้กำลังใจ ในการสร้างเครื่องมือร่วมกับ อาจารย์พรณิศา วาณิชการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ คณะอาจารย์และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนช่องพระนาวิทยา จังหวัดราชบุรี ที่ได้ให้ความร่วมมือในการทดลองด้วยความเต็มใจ รวมทั้งคณะอาจารย์และนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบางแพปฐมวิทยา จังหวัดราชบุรี ที่ได้ให้ความร่วมมือในการทดลอง เครื่องมือ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยการช่วยเหลือทางด้านทุนสนับสนุนการวิจัยของ ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช - ศิริ บัวศรี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และขอกราบ ขอบพระคุณ พ่อ แม่ ผู้ให้ทั้งชีวิต กำลังสติปัญญา กำลังใจและกำลังทรัพย์ในการทาปริญญานิพนธ์ จนสำเร็จสมบูรณ์ ประโยชน์อันใดที่จะได้จากปริญญานิพนธ์นี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ พ่อ แม่ และครู อาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ให้การอบรมสั่งสอนผู้วิจัยมาจนบัดนี้

สุนันท์ กิตตินรนนท์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการทำงานกลุ่ม	
ความหมายของความสามารถในการทำงานกลุ่ม.....	8
ทฤษฎีการทำงานกลุ่ม.....	11
ลักษณะและองค์ประกอบของการทำงานกลุ่ม.....	17
ขั้นตอนการทำงานกลุ่ม.....	24
ประโยชน์ของการทำงานกลุ่ม.....	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการทำงานกลุ่ม.....	29
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทสมมติ	
ความหมายของบทบาทสมมติ.....	33
จุดมุ่งหมายและประโยชน์ของการใช้บทบาทสมมติ.....	34

บทที่	หน้า
เทคนิคในการแสดงบทบาทสมมติ.....	37
ขั้นตอนในการใช้การแสดงบทบาทสมมติ.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทสมมติ.....	42
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง.....	45
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	46
วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล.....	53
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า	
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
ผลการศึกษาค้นคว้า.....	58
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	61
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	61
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	61
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	62
วิธีดำเนินการทดลอง.....	62

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการเข้ารับทบทวน.....	58
2 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการสอนแบบปกติ.....	59
3 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการเข้ารับทบทวนและนักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ.	60
4 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการเข้ารับทบทวน.....	272
5 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนในกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการสอนแบบปกติ.....	273
6 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการเข้ารับทบทวนและนักเรียนในกลุ่มควบคุม ที่ได้รับการสอนแบบปกติ.....	274
7 แสดงค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความสามารถใน การทำงานกลุ่ม.....	275

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การทำงานที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ลักษณะการทำงานร่วมกันโดยมีจิตสำนึกต่อส่วนรวม และมีทักษะความสามารถในการทำงานอย่างมีแบบแผน เพราะผลงานที่เกิดจากการทำงานอย่างมีขั้นตอนย่อมทำให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายได้เป็นอย่างดี การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มนอกจากจะทำให้งานเกิดประโยชน์ในด้านผลสัมฤทธิ์ของงานแล้ว การทำงานกลุ่มยังเป็นการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งถือว่าเป็นสัตว์สังคมที่ต้องมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การทำงานร่วมกันช่วยให้มนุษย์สามารถร่วมพลังความคิดความสามารถที่มนุษย์แต่ละคนเมื่ออยู่อย่างจำกัดก็สามารถทำงานที่เกินพลังความสามารถที่คน ๆ เดียวจะทำตามลำพังได้สำเร็จ นอกจากนี้การทำงานกลุ่มยังช่วยให้เกิดการเรียนรู้จากกันและกัน ซึ่งเป็นการพัฒนาให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในทุกด้านและการทำงานกลุ่มนั้นจะดำเนินไปโดยราบรื่น ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับหลายองค์ประกอบ ได้แก่ บทบาทของผู้นำ สมาชิก และที่สำคัญ คือ กระบวนการทำงานกลุ่ม

ในสภาพการทำงานของสังคมไทยโดยทั่วไปมีลักษณะที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศชาติเท่าที่ควร เพราะคนไทยมีพฤติกรรมหลายอย่างที่ไม่เป็นแบบแผน ทั้งในระดับบุคคล และระดับกลุ่ม ดังเช่นการศึกษาของไพศาล ไกรสิทธิ์ (2524 : 200) เรื่องวัฒนธรรมในการทำงานของคนไทย ซึ่งพบว่า คนไทยมีพฤติกรรมดังนี้ ไม่มีการวางแผนในการทำงาน มีสมรรถภาพในการทำงานคนเดียว ไม่มีวินัยในการทำงาน ไม่มีประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม อันเป็นลักษณะปัจเจกนิยมของคนไทย คือ นิยมความเป็นตัวของตัวเอง ชอบทำอะไรตามสบาย ไม่เน้นความเป็นกลุ่มในการทำงานและจากการศึกษาวิเคราะห์วัฒนธรรมในการทำงานและการประกอบ

อาชีพของคนไทยโดยคณะกรรมการเฉพาะกิจ (รายงานการวิเคราะห์ปัญหาการทำงานและการประกอบอาชีพ. 2526 : 22 - 55) พบว่า คนไทยหลายอาชีพมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อการทำงานกลุ่ม ได้แก่ เกษตรกรไทยไม่ชอบทำงานเป็นกลุ่มถาวร ผู้มีอาชีพใช้แรงงานในภาคอุตสาหกรรมมักต้องรวมตัวกันโดยยึดบุคคลมากกว่าหลักการขาดการกำหนดขั้นตอนวิธีปฏิบัติงาน ข้าราชการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มไม่เป็น มักจะเกียจคร้าน และเกิดความขัดแย้ง ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมาอาจสรุปได้ว่า พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของคนไทย ส่วนใหญ่ด้อยประสิทธิภาพมากกว่าการทำงานเป็นรายบุคคล (ทวีป อภิลักษณ์. 2532 : 2) ทั้งนี้เพราะยังไม่มีการพัฒนาการทำงานกลุ่มให้ดีขึ้นเท่าที่ควร

ความสามารถในการทำงานกลุ่ม เป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างทีมงานให้มีประสิทธิภาพ (นิพนธ์ จิตต์ภักดี. 2528 : 20 - 24) และมีความสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย (หฤทัย อติชาติพงศ์. ม.ป.ป. : 13) จึงเป็นลักษณะที่สมควรต้องปลูกฝังในตัวผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา เพราะธรรมชาติของผู้เรียนระดับนี้จะให้ความสำคัญต่อกลุ่มเพื่อน การเข้าร่วมกลุ่มเพื่อประกอบกิจกรรมต่าง ๆ กับเพื่อนจึงมีความสำคัญ และส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของเขาด้วย นอกจากนี้การทำงานกลุ่มยังทำให้เกิดความสนุกสนาน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน (Dunn. 1972 : 154) ความสำคัญดังกล่าวได้ถูกนำมาพิจารณาเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น คือ ให้ผู้เรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ โดยเน้นการเรียนการสอนแบบกระบวนการกลุ่มที่มุ่งให้ผู้เรียนร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ช่วยเหลือกัน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2525 : 3) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ เกษม ศิริสัมพันธ์ (2530 : 13) ที่ว่า การศึกษาควรสร้างความรู้ลึกซึ้งของการทำงานร่วมกัน และลดลักษณะปัจเจกนิยมพร้อมกัน ดังนั้นการให้โอกาสผู้เรียนทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อฝึกความสามารถในการทำงานกลุ่มจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง

จากสภาพการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนากระบวนการทำงานกลุ่ม ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษา ดังกล่าวข้างต้น พบว่า ไม่สามารถฝึกให้ผู้เรียนทำงานร่วมกับผู้อื่น อีกทั้ง

ไม่สามารถปฏิบัติตามกติกาการทำงานได้ (โรวิท ประวาลพฤษ์. 2529 : 1 - 9) นอกจากนี้
 นั้นในการเรียนการสอนเมื่อให้นักเรียนทำงานกลุ่มพฤติกรรมที่พบมาก คือ นักเรียนทำกิจกรรมเป็น
 รายบุคคลไม่เน้นกระบวนการกลุ่ม (চারง ชูทัพ. 2525 : 34) และจากการสำรวจเบื้องต้น
 เกี่ยวกับความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนช่องพระนาวิทยา
 อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ขาดความสามารถในการทำงานกลุ่ม
 โดยมีความรู้และพฤติกรรมในการทำงานกลุ่มไม่เหมาะสม กล่าวคือ มีการทำงานที่สับสนไม่เป็นไป
 ตามขั้นตอนของการทำงานกลุ่ม ท้ากที่ผลงานที่ได้ไม่บรรลุจุดมุ่งหมาย บัญหาดังกล่าวเห็นได้ชัดเจน
 ว่า การทำงานกลุ่มอย่างเหมาะสมมีระบบขั้นตอนการทำงานเป็นลักษณะสำคัญที่ควรปลูกฝังให้แก่
 ผู้เรียน เพื่อประโยชน์ต่อประสิทธิภาพของการทำงานและต่อการเรียนรู้ โดยวิธีการที่ท้ากให้ผู้เรียน
 เกิดความเข้าใจและเกิดลักษณะการกระทำที่เป็นไปตามขั้นตอนของการทำงานกลุ่ม การฝึกให้
 บุคคลเกิดการเรียนรู้ในการทำงานกลุ่มเป็นขั้นตอนนั้นสามารถท้ากได้หลายวิธี วิธีหนึ่งที่ผู้วิจัยศึกษา
 จากเอกสารตำราและงานวิจัยต่าง ๆ พบว่า การรับบทบาทสมมติเป็นวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความ
 เข้าใจในสิ่งที่เรียนอย่างลึกซึ้ง เพราะได้ลงกระทำด้วยตนเองในขณะที่ทำงานกลุ่ม ซึ่งสอดคล้อง
 กับ ทิศนา แจมมณี (2528 : 71) ที่กล่าวว่า การแสดงบทบาทสมมติเป็นกิจกรรมฝึกทักษะการ
 ทำงานกลุ่ม ที่นักเรียนชอบและปฏิบัติได้ง่าย และเป็นวิธีที่จะฝึกฝนให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมที่เหมาะสม
 ที่ควร (Shaftel and Shaftel. 1976 : 19) โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สวมบทบาทใน
 สถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อฝึกว่าตนเองควรมีพฤติกรรมแบบใด จึงจะสามารถแก้ปัญหาและดำเนิน
 กิจกรรมในสถานการณ์นั้น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ท้ากให้สามารถเข้าใจเรื่องที่เรียนได้อย่าง
 ลึกซึ้ง โดยวิธีการสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมติขึ้นมา ให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามที่ตนคิดว่า
 ควรจะเป็น และถือเอาการแสดงออกทั้งความรู้สึกรวมและพฤติกรรมของผู้แสดงมาอภิปราย ซึ่งเป็น
 วิธีการช่วยฝึกให้ผู้แสดงเรียนรู้ที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ดีขึ้น

ผู้วิจัยในฐานะที่มีหน้าที่ให้ความรู้ อบรมสั่งสอนเยาวชน ให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะอันพึง
 ประสงค์ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาการทำงานกลุ่มที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน อันเนื่อง

จากขาดความสามารถในการทำงานกลุ่ม และสนใจที่จะหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยผู้วิจัย ประสงค์จะใช้บทบาทสมมติพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนช่องพระนาวิทยา อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี เพื่อปลูกฝังลักษณะการทำงานกลุ่ม อย่างมีระบบแบบแผน มีขั้นตอนอันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ และต่อการพัฒนาประเทศต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้บทบาทสมมติ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการสอนแบบปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการใช้บทบาทสมมติและนักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ

สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีความสามารถในการทำงานกลุ่มสูงขึ้น หลังจากได้รับการใช้บทบาทสมมติ
2. นักเรียนมีความสามารถในการทำงานกลุ่มสูงขึ้น หลังจากได้รับการสอนแบบปกติ
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้บทบาทสมมติ มีความสามารถในการทำงานกลุ่มสูงขึ้นกว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับ ครู อาจารย์ นักแนะแนว และผู้เกี่ยวข้องกับเด็ก ในการนำวิธีการแสดงบทบาทสมมติและวิธีการสอนแบบปกติไปใช้ในการพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่ม อันเป็นลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนช่องพระนาวิทยา อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2535 ที่มีความสามารถในการทำงานกลุ่มต่ำกว่า เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา จำนวน 30 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนช่องพระนาวิทยา อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2535 ที่มีความสามารถในการทำงานกลุ่มต่ำกว่า เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา จำนวน 20 คน และสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งเป็น กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่ม แบ่งเป็น 2 วิธี คือ

3.1.1 การใช้บทบาทสมมติ

3.1.2 การสอนแบบปกติ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการทำงานกลุ่ม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความสามารถในการทำงานกลุ่ม หมายถึง การกระทำของนักเรียน ในการทำกิจกรรมร่วมกันอย่างมีขั้นตอน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ซึ่งแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ขั้นกำหนดจุดมุ่งหมาย ได้แก่ การกำหนดบทบาทสมาชิกในกลุ่ม การวางจุดมุ่งหมายการทำงานให้ชัดเจน และวางระเบียบในการทำงานกลุ่ม

1.2 ขั้นวางแผนการทำงาน ได้แก่ การแยกแยะงานว่าต้องทำอะไรบ้าง การวางขั้นตอนการทำงานควรทำอะไรก่อนหลัง และการแบ่งงานและมอบหมายงานว่าใคร ต้องทำอะไรบ้าง

1.3 ^๕ขั้นปฏิบัติงานตามแผน ๑ ได้แก่ การทบทวนแผนงาน การลงมือทำงานตามแผนและสมาชิกแต่ละคนปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

1.4 ^๕ขั้นสรุปและประเมินผล ๑ ได้แก่ การเสนอผลงานของกลุ่ม การประเมินผลงานว่าสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหรือไม่ ประเมินวิธีการทำงานกลุ่ม ประเมินบทบาทสมาชิกว่าเหมาะสมหรือไม่ และเสนอแนะแนวทางแก้ไขการทำงานกลุ่มให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. การใช้บทบาทสมมติ หมายถึง วิธีที่ครูกำหนดสถานการณ์และบทบาทให้ผู้เรียนแสดงบทบาทให้แสดงบทบาทไปตามลักษณะตัวละครที่ครูสร้างขึ้น ซึ่งเป็นการแสดงที่ไม่มีมีการฝึกซ้อมล่วงหน้า และถือเอาการแสดงออกทั้งความรู้สึกร และพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นข้ออภิปรายเพื่อการเรียนรู้สถานการณ์ และบทบาทที่ครูกำหนดจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับความสามารถในการทำงานกลุ่ม โดยมีขั้นตอนในการแสดงบทบาทสมมติ แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ^๕ขั้นนำ ครูกำหนดขอบเขตและสถานการณ์สมมติที่ง่ายและชัดเจน แจ้งให้นักเรียนทราบ ใช้เวลาประมาณ 5 - 10 นาที

2.2 ^๕ขั้นแสดง ครูให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ จัดฉาก เตรียมผู้สังเกตการณ์ เริ่มแสดงและหยุดการแสดง ใช้เวลาประมาณ 10 - 20 นาที

2.3 ^๕ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล ครูให้นักเรียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น โดยเน้นเหตุผลและความรู้สึกอย่างตรงไปตรงมา ใช้เวลาประมาณ 10 - 15 นาที

2.4 ^๕ขั้นแสดงเพิ่มเติม ผู้แสดงแสดงเพิ่มเติม ตามข้อเสนอแนะของกลุ่ม ใช้เวลาประมาณ 5 - 10 นาที

2.5 ^๕ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และช่วยกันสรุป ครูสรุปเพิ่มเติม 5 - 10 นาที

วิธีนี้ใช้ในกลุ่มทดลอง

3. การสอนแบบปกติ หมายถึง วิธีที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับ
ความสามารถในการทำงานกลุ่ม โดยมีขั้นตอนการสอนแบบปกติ แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน
ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ขั้นนำ ครูและนักเรียนสนทนากันเพื่อนำเข้าสู่เรื่องที่จะเรียนตาม
จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ใช้เวลาประมาณ 5 - 10 นาที

3.2 ขั้นสอน ครูบรรยายเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและแสดงความคิดเห็น ใช้เวลาประมาณ 30 - 40 นาที

3.3 ขั้นสรุป ครูให้นักเรียนสรุป และครูสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องที่บรรยาย
ใช้เวลาประมาณ 5 - 10 นาที

วิธีนี้ใช้ในกลุ่มควบคุม

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการทำงานกลุ่ม

- 1.1 ความหมายของความสามารถในการทำงานกลุ่ม
- 1.2 ทฤษฎีการทำงานกลุ่ม
- 1.3 ลักษณะและองค์ประกอบของการทำงานกลุ่ม
- 1.4 ขั้นตอนการทำงานกลุ่ม
- 1.5 ประโยชน์ของการทำงานกลุ่ม
- 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการทำงานกลุ่ม

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทสมมติ

- 2.1 ความหมายของบทบาทสมมติ
- 2.2 จุดมุ่งหมายและประโยชน์ของการใช้บทบาทสมมติ
- 2.3 เทคนิคในการแสดงบทบาทสมมติ
- 2.4 ขั้นตอนในการใช้การแสดงบทบาทสมมติ
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทสมมติ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการทำงานกลุ่ม

1.1 ความหมายของความสามารถในการทำงานกลุ่ม

การทำงานเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศในทุกระดับ การทำงานเป็นสิ่งจำเป็น

ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ อันเป็นประโยชน์ต่อตนเอง และต่อผู้อื่นในสังคมที่อยู่ร่วมกัน

ในการทำงานนั้นมี 2 ลักษณะ คือ การทำงานคนเดียวกับการทำงานหลายคนหรือการทำงานเป็นกลุ่ม (สุวกิจ ศรีปัดดา. 2528 : 32 - 33) ในสภาพสังคมปัจจุบันงานบางอย่างถ้าทำงานคนเดียวมักจะได้ผลน้อย เพราะมีข้อจำกัดในเรื่องของกำลังกาย กำลังสติปัญญา กำลังทรัพย์ จึงทำให้การทำงานกลุ่มมีบทบาทมากขึ้น จากความสำคัญของการทำงานกลุ่มดังกล่าว ทำให้มีการศึกษาและให้ความหมายที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการทำงานกลุ่มดังนี้

✓ บอร์แมน (สุวกิจ ศรีปัดดา. 2528 : 33 ; อ้างอิงมาจาก Borman. 1972)

อธิบายความหมายของการทำงานกลุ่มว่าเป็นการทำงานร่วมกันของคนประมาณ 2 คนหรือมากกว่านั้น มาทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน ในระยะเวลาสั้นหรือยาวนานก็ได้แล้วแต่จุดมุ่งหมายและลักษณะของงานที่ทำ

บัททอน (Button. 1974 : 1 - 2) กล่าวว่า การเป็นมนุษย์ย่อมต้องสื่อสารและมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ซึ่งหมายถึงเราต้องอยู่ในสังคม ด้วยเหตุนี้การทำงานกลุ่มจึงต้องจัดขึ้นมา โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยส่งเสริมให้มนุษย์ได้เติบโต พัฒนาทักษะทางสังคมและมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น เป็นการเปิดโอกาสให้มนุษย์เรียนรู้เกี่ยวกับการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ในบรรยากาศที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน ผู้ที่เข้าร่วมทำงานกลุ่มจะพยายามช่วยกลุ่มและช่วยเหลือแต่ละคน เพื่อให้งานของกลุ่มไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการ

✓ บุญทัน ดอกโรสง (2525 : 14) กล่าวถึงลักษณะการทำงานกลุ่ม หรือการทำงานร่วมกันว่า หมายถึง การเปิดใจทางจิตใจให้เป็นกันเอง โดยกำหนดจุดมุ่งหมายรวมจุดมุ่งหมายรองแล้วปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดร่วมกัน

✓ นิพนธ์ จิตต์ภักดี (2528 : 3) ให้ความหมายของการทำงานกลุ่มไว้ว่า หมายถึง การที่บุคคลหลายคนมาทำงานด้วยกันเพื่อให้บรรลุผลอย่างเดียวกัน ทุกคนในกลุ่มจึงมีใจตรงกันทำงานร่วมกันเป็นอย่างดี เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

ทศนา แชนมณี (2528 : 343) กล่าวถึงการทำงานกลุ่มว่า หมายถึง การที่กลุ่มบุคคลเข้ามาร่วมกันปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน และทุกคนในกลุ่มมีบทบาทในการช่วยดำเนินงานของกลุ่ม มีการติดต่อ สื่อสาร และประสานงานกันเพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายเพื่อประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม

ทิพย์วัลย์ สมแดง (2528 : 8) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมการทำงานกลุ่มว่าหมายถึง พฤติกรรมของบุคคลในขณะที่ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อให้งานนั้นบรรลุตามความมุ่งหมายของการทำงาน ซึ่งครอบคลุมกระบวนการทำงาน 6 ขั้นตอนดังนี้ การเข้าร่วมกลุ่ม เพื่อทำงาน การตั้งจุดมุ่งหมายในการทำงาน การวางแผนการทำงาน การตัดสินใจ การลงมือปฏิบัติงาน การสรุปและประเมินผล

วรรษญา ธีรธรรมากร (2528 : 10) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมการทำงานกลุ่มว่า หมายถึง การกระทำที่แสดงให้เห็นถึงการทำงานร่วมกันของบุคคลต่าง ๆ ในกลุ่มในด้านต่อไปนี้ การกำหนดจุดมุ่งหมายและเป้าหมายของกลุ่ม การมีส่วนร่วมของสมาชิก ขณะทำงานกลุ่ม ความรู้สึกของสมาชิกในกลุ่ม การดำเนินการแก้ปัญหาของกลุ่ม ลักษณะผู้นำภายในกลุ่ม การตัดสินใจของกลุ่ม การไว้วางใจซึ่งกันและกันของสมาชิกในกลุ่ม

เบญจวรรณ ศรีสุริยกานนท์ (2534 : 6) ได้ให้ความหมายของการทำงานกลุ่มว่าหมายถึง การกระทำกิจกรรมร่วมกันของบุคคลอย่างมีขั้นตอน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ขั้นตอนการทำงานกลุ่มมีทั้งสิ้น 6 ขั้นตอนดังนี้

1) การกำหนดข้อตกลงในการทำงาน หมายถึง การหาแนวทางในการทำกิจกรรมร่วมกัน ได้แก่ การกำหนดบทบาทของบุคคลในกลุ่ม การยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างกัน การร่วมมือร่วมใจกันทำงานไม่แข่งขันกัน

2) การวางแผนการทำงาน หมายถึง การคิดหรือตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไรจะทำอย่างไร และมีขั้นตอนอย่างไร

3) การแบ่งงานและการทำงานตามแผน หมายถึง การรู้จักมอบหมายงานให้แก่สมาชิกตามความถนัดและความสามารถอย่างทั่วถึง และทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย

4) การแก้ปัญหาในการทำงาน หมายถึง การจัดข้อสงสัยให้หมดไป ได้แก่ การทำความเข้าใจ การดำเนินการแก้ไขให้เรียบร้อยโดยเลือกวิธีที่เหมาะสม

5) การเสนอผลงาน หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานให้เป็นที่ทราบ ได้แก่ การใช้วิธีการรายงานผลเพื่อสร้างความสนใจ

6) การสรุปและการประเมินผล หมายถึง การรับข้อมูลป้อนกลับ เพื่อใช้ในการปรับปรุงการทำงานกลุ่ม

จากเอกสารข้างต้นสรุปได้ว่า การทำงานกลุ่มเป็นการกระทำกิจกรรมของกลุ่มบุคคลที่มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน และเพื่อให้การดำเนินงานนั้นบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ จำเป็นต้องมีวิธีดำเนินงานอย่างเป็นไปตามขั้นตอนของการทำงานกลุ่ม ซึ่งถือเป็นความสามารถในการทำงานกลุ่ม จึงกล่าวได้ว่าความสามารถในการทำงานกลุ่ม หมายถึง การกระทำของบุคคลในการทำกิจกรรมร่วมกันอย่างมีขั้นตอน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ซึ่งครอบคลุมกระบวนการทำงานดังนี้ การกำหนดจุดมุ่งหมายการทำงาน การวางแผนการทำงานกลุ่ม การปฏิบัติตามแผนการทำงานกลุ่ม การสรุปและประเมินผลการทำงานกลุ่ม

1.2 ทฤษฎีการทำงานกลุ่ม

ทฤษฎีการทำงานกลุ่มเป็นทฤษฎีที่มุ่งเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับความพยายามสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกกลุ่มได้รับแรงจูงใจในระดับสูงที่สุด ที่จะเป็นไปได้เพื่อให้บุคคลสามารถที่จะทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี โดยมีทฤษฎีที่น่าสนใจดังนี้

1) ทฤษฎีการทำงานร่วมกัน

โฮแมน (สมัยศ นาวีการ. 2523 : 234 ; อ้างอิงมาจาก Homans. n.d.)

ผู้พัฒนาทฤษฎี ได้อธิบายหลักการสำคัญของทฤษฎีว่า การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ประกอบด้วย

องค์ประกอบพื้นฐานสำคัญ 3 อย่างคือ กิจกรรม การกระทำร่วมกันและความรู้สึก ซึ่งองค์ประกอบทั้งสามอย่างจะเกี่ยวพันโดยตรงระหว่างกัน กล่าวคือ ถ้าหากว่าบุคคลยังมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากเท่าใดการกระทำร่วมกัน และความรู้สึกของพวกเขาจะมีมากขึ้นด้วย บุคคลต่าง ๆ ภายในกลุ่มเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นไม่เพียงแต่อยู่ใกล้ชิดกันเท่านั้น แต่พวกเขาจะต้องทำการตัดสินใจติดต่อสื่อสาร สนับสนุน ประสานงานและประสบความสำเร็จในเป้าหมายอีกด้วยสมาชิกภายในกลุ่มหรือองค์การที่เกี่ยวข้องกับลักษณะดังกล่าวนี้มีแนวโน้มจะรวมกันเป็นกลุ่มที่มีพลังสูง

2) ทฤษฎีตาข่ายการปฏิบัติงาน (Grid of Work Theory)

เบลค และมูตัน (โรสทอน ปาพจน์. 2521 : 119 ; อ้างอิงมาจาก Blake and Mouton. 1964) ผู้พัฒนาแนวความคิดของทฤษฎีนี้ได้อธิบายหลักการสำคัญของทฤษฎีโดยมีความเชื่อว่า บุคคลต้องการจะทำงานให้ได้ดีผลและต้องการมีส่วนร่วมในงานที่เขารับผิดชอบทฤษฎีนี้มีความเชื่อฝังใจว่าผลงานย่อมเกิดจากการสนธิ (interaction) หรือการประสมประสาน ความต้องการขององค์การและของคนเข้าด้วยกัน กล่าวโดยสรุปแล้วทฤษฎีเชื่อว่าการทำงานโดยกลุ่มนั้นจะต้องให้ได้ทั้งผลงานและความร่วมมือของผู้ทำงานประกอบด้วย

3) ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม (Group Process Theory)

กระบวนการกลุ่มเป็นเรื่องของการทำงานร่วมกันของกลุ่มคน ทฤษฎีด้านนี้มุ่งศึกษาเพื่อหาความรู้ที่จะนำไปใช้ในการปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของคน อันจะเป็นประโยชน์ในด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ และปรับปรุงการทำงานกลุ่มให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื้อหาของทฤษฎีนี้จึงมุ่งศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ ดังนี้

3.1) ทฤษฎีว่าด้วยบุคลิกภาพของกลุ่ม (Group Syntality Theory)

แคทเทลล์ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. 2527 : 294 ; อ้างอิงมาจาก Cattell. 1971) เป็นผู้พัฒนาทฤษฎีโดยอาศัยหลักการจากทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement) คือ กฎแห่งผล (Law of Effect) เพื่ออธิบายพฤติกรรมของกลุ่ม ทฤษฎีนี้ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วนคือ มิติของกลุ่มและพลวัตของบุคลิกภาพรวมของกลุ่ม

3.1.1) มิติต่าง ๆ ของกลุ่ม (Dimensions of Group)

3.1.1.1) ลักษณะของประชากร หรือสมาชิกของกลุ่ม

(Population Traits) คือ ลักษณะต่าง ๆ ของแต่ละบุคคลที่มารวมกันเข้าเป็นกลุ่ม ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะตัวของบุคคล เช่น ระดับเชาวน์ปัญญา เจตคติ ความเชื่อ ความคิดเห็น

3.1.1.2) ลักษณะบุคลิกภาพของกลุ่ม (Syntality

Traits) คือ พลังหรือผลที่กลุ่มสามารถบันดาลให้เกิดขึ้น ซึ่งพลังนั้นอาจสามาถต่อกลุ่มอื่น ๆ หรือต่อสิ่งที่อยู่รอบข้างกลุ่มก็ได้ บุคลิกภาพของกลุ่มเป็นอย่างไรรู้ได้จากพฤติกรรมที่กลุ่มแสดงออกไป และอาจคลุมไปถึงวิธีการตัดสินใจของกลุ่มอีกด้วย

3.1.1.3) ลักษณะของโครงสร้างภายใน

(Characteristics of Internal Structure) คือ สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม เช่น บทบาทของสมาชิกแต่ละคน ตำแหน่งที่สมาชิกแต่ละคนมีอยู่ กลุ่มย่อยในกลุ่มใหญ่ และการสื่อสารภายในกลุ่ม เป็นต้น

3.1.2) พลวัตของบุคลิกภาพรวมของกลุ่ม (Dynamics of

Syntality) ของกลุ่ม หมายถึง การแสดงกิจกรรมหรือความร่วมมือของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อจุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง การกระทำของสมาชิกจะมีลักษณะ 2 ประการ คือ

3.1.2.1) ลักษณะที่ทำให้กลุ่มรวมกันได้ หมายถึง

ลักษณะของความร่วมมือในการกระทำกิจกรรมของสมาชิกแต่ละกลุ่ม เพื่อให้ความสัมพันธ์ของสมาชิกเป็นไปอย่างราบรื่นและก่อให้เกิดความสามัคคี ความร่วมแรงร่วมใจกัน (Cohesion) ซึ่งจะทำการรวมกลุ่มไม่มีการแตกแยกหรือการถอนตัวออกจากกลุ่ม

3.1.2.2) ลักษณะที่ทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ

หมายถึง กิจกรรมที่สมาชิกกระทำเพื่อให้กลุ่มบรรลุจุดมุ่งหมายที่ได้วางไว้

3.2) ทฤษฎีสัมฤทธิ์ผลของกลุ่ม (Group Achievement Theory)

สตีวาร์ด คิลล์ (กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. 2527 : 296 ; อ้างอิงมาจาก Stogdill. 1948) ผู้เริ่มต้นแนวคิดของทฤษฎีนี้ขึ้นเพื่ออธิบายถึงผลผลิตหรือสัมฤทธิ์ผลของกลุ่ม โดยอธิบายว่าองค์ประกอบของการทำงานกลุ่มมี 3 อย่าง คือ สิ่งที่สมาชิกป้อนใส่เข้าไป (Member inputs) ตัวแปรแทรกซ้อน (Mediating Variable) ผลของกลุ่ม (Group output) โดยมีกรอบอธิบายในรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบดังนี้

3.2.1) สิ่งที่สมาชิกป้อนใส่เข้าไป (Member inputs) หมายถึง การแสดงออกปฏิสัมพันธ์ และการคาดหวังผล ซึ่งถือว่าเป็นการลงทุนของสมาชิก เพื่อให้เกิดผลจากการรวมกลุ่ม การแสดงออก หมายถึง การโต้ตอบหรือการตอบสนองของสมาชิก เช่น การตัดสินใจการเตรียม การสื่อสาร การร่วมมือร่วมใจในการทำงาน เป็นต้น ปฏิสัมพันธ์ หมายถึง ปฏิกริยาหรือการแสดงออกต่อกันในระหว่างสมาชิก ส่วนความคาดหวัง หมายถึง สิ่งที่ประกอบกันเข้าเพื่อช่วยเสริมแรงให้สมาชิกคาดหวังความพอใจที่จะได้รับจากการรวมกลุ่ม เช่น จุดมุ่งหมายของกลุ่ม การแสดงบทบาทต่าง ๆ ความมั่นคงของกลุ่ม

3.2.2) ตัวแปรสื่อ (Mediating Variable) หมายถึง ปัจจัยทางด้านโครงสร้างของกลุ่ม ซึ่งมีลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ

3.2.2.1) โครงสร้างอย่างเป็นทางการ คือ สิ่งที่คาดหวังจากการมีปฏิสัมพันธ์ของสมาชิก เช่น การกำหนดตำแหน่งให้แก่สมาชิกแต่ละคนให้มีสถานภาพและหน้าที่ตามสมควรจะเป็น เพื่อให้สมาชิกกระทำ และมีปฏิกริยาตามที่คาดหวังไว้ และทำให้ผลการทำงานเป็นจริง เป็นจังขึ้นมา

3.2.2.2) โครงสร้างเกี่ยวกับบทบาทของสมาชิก คือ โครงสร้างของกลุ่มที่เชื่อว่าจะมีอยู่ภายในตัวสมาชิกแต่ละคน บทบาทที่กล่าวถึงนี้ คือ ความรับผิดชอบ และอำนาจในการทำตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

3.2.3) ผลของกลุ่ม (Group output) หมายถึง ผลที่ได้รับจากการลงทุนของสมาชิกจากการแสดงออก การมีปฏิสัมพันธ์ และการคาดหวังผลโดยผ่านทางโครงสร้าง และการกระทำของกลุ่มที่กำหนดขึ้นผลของกลุ่มที่ได้รับมี 3 ประการ คือ

3.2.3.1) ผลของการทำงาน ซึ่งเกิดจากความคาดหวังหรือจุดมุ่งหมายและการกระทำเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว

3.2.3.2) จริยธรรมของกลุ่ม คือ ขอบเขตความเป็นอิสระในการทำงาน หรือการแสดงพฤติกรรมที่จะให้บรรลุเป้าหมาย ถ้ากลุ่มมีกำหนดโครงสร้างและปฏิบัติตามโครงสร้างนั้น จริยธรรมของกลุ่มจะมีมากขึ้น เพราะช่วยให้กลุ่มทราบเกี่ยวกับผลที่ได้รับ

3.2.3.3) ความสามัคคีหรือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่ม หมายถึง การรักษาระดับการกระทำและโครงสร้างของกลุ่มไว้ในสภาพที่ต้องการ ซึ่งจะปรากฏเป็นความพอใจของกลุ่มหรือการสนองความต้องการของสมาชิกในกลุ่ม

3.3) ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนพฤติกรรมของกลุ่ม (Exchange Theory)

ชิโรบัท และแคลลีย์ (ทิสนา แชนมณี และคนอื่น ๆ 2522 : 15 ; อ้างอิงมาจาก Thibaut and Kelley. n.d.) ผู้พัฒนาแนวคิดของทฤษฎีนี้พยายามจะอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกและกระบวนการของกลุ่ม ซึ่งจะก่อให้เกิดผลจากการรวมกลุ่ม แนวความคิดจากทฤษฎีนี้จะเป็นพื้นฐานของการทำหน้าที่ในกลุ่มได้อย่างดี แนวคิดที่สำคัญของทฤษฎีนี้คือ

3.3.1) ในการรวมกลุ่มจะมีการแลกเปลี่ยนพฤติกรรม และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกนี้จะเกิดจากการที่สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การสื่อสารหรือการแสดงพฤติกรรมที่บุคคลหนึ่งแสดงต่ออีกคนหนึ่ง และจะมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคลนั้นด้วย การแสดงพฤติกรรมนี้จะเป็นการแสดงออกทางด้านการกระทำหรือคำพูดก็ได้ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่ต้องการ พฤติกรรมที่แสดงออกภายในกลุ่มนี้จะต้องเป็นพฤติกรรมที่ได้รับการเลือกสรรชัดเจน หรือพิจารณาแล้วว่า จะแสดง

กับใคร อย่างบ้างแนวคิดนี้สรุปเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

3.3.1.1) สมาชิกมีความสัมพันธ์กัน (Interpersonal Relationship)

3.3.1.2) สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์กัน (Interaction)

3.3.1.3) การแสดงปฏิสัมพันธ์ เป็นการแสดงพฤติกรรม
ในรูปต่าง ๆ

3.3.1.4) พฤติกรรมที่แสดงออกภายในกลุ่ม จะเป็น
พฤติกรรมที่เลือกสรรแล้ว

3.3.2) การเลือกพฤติกรรมและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกจะก่อ
ให้เกิดผลของกลุ่มขึ้น ซึ่งอาจประกอบด้วย รางวัลจากการมีปฏิสัมพันธ์ เช่น ความสบายใจ
ความสนุกสนาน ความอึดอ้อมใจ ความพอใจ และการเห็นคุณค่าของการพยายามกระทำ
พฤติกรรมนั้นให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่ต้องการ

3.4) ทฤษฎีพื้นฐานความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (FIRO : Fundamental Interpersonal Relations Orientation)

ชูลทซ์ (ทิสนา แจมมณี และคนอื่น ๆ 2522 : 16 - 18 ; อ้างอิง
มาจาก Schultz. n.d.) ผู้เป็นเจ้าของทฤษฎีนี้โดยมีการพิจารณาถึงพฤติกรรมระหว่างสมาชิก
ที่พยายามปรับตัวเข้าหากัน โดยเชื่อว่าคนทุกคนจะมีลักษณะเฉพาะในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น
โดยอธิบายว่าความต้องการที่จะมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นมี 3 ลักษณะ คือ

3.4.1) ความต้องการเชื่อมโยงกับผู้อื่น (Inclusion) ได้แก่
ความต้องการอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีส่วนเป็นพวกกับคนอื่นเป็นคนที่อยู่ร่วมกับคนอื่นด้วย (Togetherness)
ซึ่งบุคคลพยายามจะแสดงออกเพื่อให้เกิดชื่อเสียง (Prominence) การเป็นที่ยอมรับ
(Recognition) และความมีเกียรติ (Prestige) เป็นต้น

3.4.2) ความต้องการในการควบคุม (Control) หมายถึง กระบวนการที่บุคคลตัดสินใจเพื่อจะมีอิทธิพล (Authority) มีอำนาจหรือความต้องการที่จะควบคุมผู้อื่น ซึ่งอาจจะแสดงออกมาในสองลักษณะ คือ การควบคุมผู้อื่นหรือการถูกผู้อื่นควบคุม

3.4.3) ความต้องการเป็นที่รักใคร่ของผู้อื่น (Affection) หมายถึง ความรู้สึก และอารมณ์ส่วนตัวที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลสองคน เช่น ความรัก ความเป็นมิตร การช่วยเหลือ การสร้างความผูกพันทางอารมณ์ เพื่อให้เกิดความใกล้ชิดสนิทสนมกัน

เมื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กัน แต่ละคนจะแสดงพฤติกรรมและความต้องการเฉพาะตน ซึ่งพัฒนาขึ้นจากการได้รับการตอบสนองความต้องการในวัยเด็ก ความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม อาจเป็นไปในลักษณะที่เข้ากันได้ หรือเข้ากันไม่ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบุคคลที่สัมพันธ์กันและลักษณะในการแสดงความสัมพันธ์กันเป็นสำคัญ

1.3 ลักษณะและองค์ประกอบของการทำงานกลุ่ม

ทิสนา แชนมณี (2528 : 343 - 344) กล่าวถึงลักษณะของการทำงานกลุ่มว่า ประกอบไปด้วย

- 1) การมีเป้าหมายร่วมกัน กล่าวคือ บุคคลที่มารวมนั้นจะต้องมีวัตถุประสงค์ในการมารวมกลุ่มกัน คือ จะต้องมีการรับรู้และเข้าใจเป้าหมายร่วมกันว่าจะทำอะไรให้เป็นผลสำเร็จ
- 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน กล่าวคือ บุคคลที่มารวมกลุ่มจำเป็นต้องมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานของกลุ่มในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง
- 3) การติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม กล่าวคือ บุคคลรวมกลุ่มนั้นจะต้องมีการสื่อความหมายต่อกัน เพื่อช่วยทำให้เกิดความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน
- 4) การร่วมมือประสานงานกันในกลุ่ม กล่าวคือ บุคคลในกลุ่มจำเป็นต้องมีการประสานงานกัน เพื่อให้ทำงานของกลุ่มสำเร็จ

5) การมีผลประโยชน์ร่วมกัน ได้แก่ การจัดสรรผลตอบแทนที่ได้รับจากการทำงานร่วมกัน

การทำงานกลุ่มโดยขาดปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งทีกล่าวนำข้างต้น ถือได้ว่าการรวมกลุ่มนั้นไม่ใช่งานรวมกลุ่มในลักษณะของการทำงานกลุ่ม แต่เป็นการรวมกลุ่มในลักษณะธรรมดา นอกจากนี้การทำงานกลุ่มจะดำเนินไปได้ด้วยดีได้นั้น จำเป็นต้องมียุทธศาสตร์ประกอบหลายประการ ดังที่ ไฮเบลล์ และวีเวอร์ (ทิสนา แชนมณี. 2528 : 8 ; อ้างอิงมาจาก Hybels and Weaver. n.d.) กล่าวไว้ว่า การทำงานกลุ่มควรประกอบด้วย ผู้นำ สมาชิก ลักษณะกลุ่ม และกระบวนการกลุ่ม

ผู้นำกลุ่ม คือ ผู้ทำหน้าที่เป็นผู้นำกลุ่มให้สามารถทำงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายหรือความต้องการของกลุ่มได้ ผู้นำเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้งานของกลุ่มประสบผลสำเร็จ หน้าที่เป็นผู้รวบรวมความต้องการของสมาชิก เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดจุดมุ่งหมาย การวางแผน การทำงาน ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ของกลุ่ม การทำงานกลุ่มจะประสบผลสำเร็จเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำ หากกลุ่มใดมีผู้นำที่ดีกลุ่มนั้นย่อมประสบความสำเร็จมาก บทบาทและความสามารถของผู้นำในการที่จะทำให้งานของกลุ่มมีประสิทธิภาพมีดังต่อไปนี้ (วัชรินทร์ ทรัพย์มี. 2519 : 22 ; ทิสนา แชนมณี. 2528 : 8 - 9)

- 1) เป็นผู้มีความรู้ สติปัญญาดี มีความสามารถในการทำความเข้าใจ และวิเคราะห์ปัญหาได้ มีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อความหมาย
- 2) มีวุฒิภาวะและสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี
- 3) มีแรงจูงใจภายในสูง คือ เป็นผู้รู้จักตนเอง มีความรับผิดชอบสูง และเป็นผู้มีความสำเร็จ
- 4) เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการมีมนุษยสัมพันธ์ ต้องเข้าใจและเคารพสมาชิกในกลุ่ม รู้จักความพอดีในการทำงาน รู้และเข้าใจเพื่อนสมาชิก
- 5) ช่วยให้งานดำเนินไปได้ด้วยดี

6) สามารถดึงความรู้และประสบการณ์จากสมาชิกแต่ละคนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่องานของกลุ่ม ำให้สมาชิกแต่ละคนได้ทำงานที่ตนมีความถนัด และมีความสามารถ และช่วยำให้ทุกคนได้มีโอกาสดแสดงความคิดเห็น

- 7) ช่วยสรุปการตัดสินใจ
- 8) ช่วยกระตุ้นำให้งานรุดหน้าโดยไม่มีเสียเวลา
- 9) ประเมินผลงานของกลุ่มโดยสม่ำเสมอ

สมาชิก คือ ผู้ร่วมอยู่ในกลุ่มำให้ความช่วยเหลือในการดำเนินงานให้เป็นไปด้วยดี ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งของกลุ่ม เมืองทอง แวมมณี (2522 : 152 - 153) และ ทิศนา แวมมณี (2528 : 365) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของสมาชิกกลุ่มไว้ดังนี้

- 1) สมาชิกยึดมั่นในอุดมการณ์ของกลุ่ม โดยปฏิบัติหน้าที่ของตนเองจนสุดความสามารถ
- 2) สมาชิกมีความรักดีต่อกลุ่ม ซึ่งแสดงออกโดยสมาชิกมีความซื่อตรงต่อกัน
- 3) สมาชิกยอมรับจุดมุ่งหมายของกลุ่มที่ได้ช่วยกันกำหนดขึ้น
- 4) สมาชิกพยายามปรับค่านิยมและจุดมุ่งหมายำให้กลมกลืนกัน
- 5) สมาชิกมีความไว้วางใจกัน
- 6) สมาชิกมีความสามารถที่จะทำงานเป็นกลุ่ม โดยสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นอย่างดีไม่ว่าจะเป็นผู้นำหรือผู้ตาม ฐึ้นบทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่มที่ดี
- 7) สมาชิกเชื่อมั่นในความสามารถของเพื่อน
- 8) สมาชิกพร้อมที่จะช่วยเหลือกันเสมอ
- 9) สมาชิกพยายามำให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่กลุ่ม โดยเฉพาะข้อมูลที่สำคัญ
- 10) สมาชิกมีความมั่นใจในการตัดสินใจด้วยตัวเอง
- 11) สมาชิกมีลักษณะของความเป็นประชาธิปไตย กล่าวคือเป็นผู้มีใจกว้าง ยอมรับฟังและพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น ยอมรับมติของกลุ่ม

12) สมาชิกต้องไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากเกินไป ต้องเป็นผู้รู้จักสานประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวมเข้าด้วยกัน มีอาชีพเพื่อประโยชน์ของตนเองแต่เพียงฝ่ายเดียว

บทบาทของสมาชิกกลุ่มในระหว่างการทำงานกลุ่มถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการทำงานกลุ่ม (วัลลภ ชัยพิพัฒน์. 2523 : 22 - 24) โดยเฉพาะบทบาทที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มและงานของกลุ่ม ได้แก่ บทบาทที่มุ่งำ้งานของกลุ่มประสบผลสำเร็จ (Group task roles) และบทบาทที่มุ่งเสริมสร้างให้กลุ่มสามารถดำเนินการต่อไปได้ (Group building and maintenance roles) ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทของสมาชิกในกลุ่มที่ เยาวพา เคชะคุบต์ และทีศนา แชนมณี (2522 : 124 - 126) ได้กล่าวไว้ว่า กลุ่มที่ประสบความสำเร็จ คือกลุ่มที่สมาชิกสามารถอยู่รวมกันเป็นเวลานาน ๆ เพื่อทำงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายและเป็นกลุ่มที่สมาชิกแสดงบทบาทเกี่ยวกับการทำงาน (Take Function) และบทบาทในการรวมกลุ่ม (Maintenance Function) ได้ดีทั้งสองอย่าง ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมในการแสดงบทบาทต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ผู้ริเริ่ม ผู้มีส่วนร่วม เป็นผู้เสนอความคิดหรือวิธีการใหม่ ๆ ในการพิจารณาปัญหาหรือจุดมุ่งหมายของกลุ่ม
- 2) ผู้แสวงหาข้อมูลหรือความคิดเห็นเป็นผู้ถามคำถามเพื่อความกระจ่างหรือเพื่อให้ได้ข้อมูล ข้อเท็จจริงต่าง ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาของกลุ่ม
- 3) ผู้ให้ข้อมูลหรือข้อคิดเห็น เป็นผู้ให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง หรือข้อสรุปต่าง ๆ
- 4) ผู้ชี้แจงแสดงเหตุผล เป็นผู้ให้รายละเอียดต่าง ๆ โดยการให้ตัวอย่างหรือให้ความหมาย
- 5) ผู้บอกกล่าว ผู้สรุป ผู้ประเมินผล เป็นผู้คอยบอกให้ทราบ ว่า กลุ่มทำงานไปถึงไหน โดยสรุปสิ่งที่ได้ทำไปแล้ว พยายามประเมินความก้าวหน้าของกลุ่ม ถามถึงความเคลื่อนไหวของกลุ่ม การปฏิบัติงาน เหตุผลข้อเท็จจริง

- 6) ผู้กำหนดมาตรฐาน เป็นผู้กำหนดมาตรฐานที่กลุ่มพยายามจะก้าวไปถึง พยายามคาดการณ์และทดสอบผลงานของกลุ่มล่วงหน้า
- 7) ผู้ปฏิบัติกร เป็นผู้ที่ช่วยนำกลุ่มบรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการได้ง่ายเข้า โดยการกระทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อกลุ่ม
บทบาทในการรวมกลุ่ม หรือบทบาทที่มุ่งเสริมสร้างกลุ่มและนำกลุ่มสามารถดำเนินการต่อไปได้ ได้แก่
- 8) ผู้สนับสนุน ผู้กระตุ้น เป็นผู้ที่ยกยอกระตุ้นให้ใคร ๆ มีส่วนร่วมให้ ข้อเสนอแนะรับฟังความคิดเห็น ให้คำชมเชยในเวลาอันเหมาะสม
- 9) ผู้ควบคุมการสนทนาหรือผู้อำนวยความสะดวก
- 10) ผู้ประสานงานหรือผู้ประนีประนอม เป็นผู้คอยไกล่เกลี่ยเมื่อสมาชิกเกิดความคิดเห็นขัดแย้งกัน หรือเมื่อกลุ่มเกิดความตึงเครียด
- 11) ผู้สังเกตการณ์ และให้คำติชม เป็นผู้ที่คอยสังเกตและบอกให้กลุ่มทราบถึงการรับรู้ ปฏิกริยา ความรู้สึกที่มีต่อกระบวนการกลุ่ม เพื่อประเมินประสิทธิภาพการทำงานร่วมกัน
- 12) ผู้ผ่อนคลายความตึงเครียด เป็นผู้พยายามสร้างอารมณ์ขันในเวลาที่ถูกคนตึงเครียดและมีอารมณ์ขัดแย้งกันรุนแรงขึ้น ช่วยรักษาบรรยากาศในการทำงานของกลุ่ม
- จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า เมื่อบุคคลมารวมกลุ่มกันทำงาน ทุกคนไม่ว่าจะเป็นผู้นำหรือสมาชิกของกลุ่มต่างก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของกันและกัน ในการที่จะทำให้อุปกรณ์สามารถดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ไปได้และบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย เพราะผู้นำเป็นผู้ที่มีหน้าที่พิเศษไปจากสมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ มีความสำคัญในการกำหนดจุดมุ่งหมาย การวางแผนงาน และสัมฤทธิ์ผลของการทำงานกลุ่ม ผู้นำจึงต้องมีความสามารถในการทำความเข้าใจและวิเคราะห์ปัญหา การใช้ภาษาสื่อความหมาย มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีแรงจูงใจ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รวมทั้งมีบทบาทที่จะช่วยนำงานดำเนินการไปด้วยดีจนบรรลุผล โดยการ

กระตุ้นและดึงความรู้และประสบการณ์จากสมาชิกมาใช้ให้เป็นประโยชน์ตลอดจนช่วยสรุปความคิดเห็นของกลุ่ม ประเมินผลงานของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ แต่ในขณะเดียวกันผู้นำก็เป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มจึงต้องมีความเข้าใจบทบาทของสมาชิกกลุ่ม และมีคุณสมบัติของสมาชิกกลุ่มที่ดีเช่นเดียวกับสมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ กล่าวคือ ควรมีบทบาทในการทำงานและบทบาทในการร่วมกลุ่ม รวมทั้งมีความสนใจ กระตือรือร้นในการทำงาน เข้าใจบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบ มีความเป็นประชาธิปไตย ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เคารพสมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ และไม่มุ่งหวังแต่ประโยชน์ส่วนตนจนละเลยประโยชน์ของส่วนรวม ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ทั้งผู้นำและสมาชิกกลุ่มทุกคนจำเป็นต้องมีและสามารถปฏิบัติได้ เพราะเหตุว่าสมาชิกกลุ่มทุกคนมีโอกาที่จะแสดงบทบาททั้งผู้นำและผู้ตามในเวลาและโอกาสที่แตกต่างกันไป บางขณะอาจจะมียบทบาทเป็นทั้งผู้นำหรือหัวหน้ากลุ่ม และในบางขณะก็มีบทบาทเป็นผู้ตามคือสมาชิกกลุ่ม ดังนั้นบุคคลที่มีคุณค่าต่อการทำงานกลุ่ม จึงควรมีลักษณะและบทบาทที่เหมาะสมทั้งผู้นำและสมาชิกของกลุ่ม

ลักษณะการทำงานกลุ่ม คือ ลักษณะโดยทั่วไปของการทำงานซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่ง ซึ่งได้แก่ ขนาดของกลุ่มที่เหมาะสม การจัดที่นั่งและที่ว่าง

1) ขนาดของกลุ่ม ออตตาเวย์ (Ottaway. 1966 : 7) กล่าวว่า กลุ่มควรมีขนาดเล็ก เพราะจะช่วยให้สมาชิกมีโอกาสแสดงออกอย่างเป็นอิสระโดยทั่วถึง จำนวนสมาชิกที่ใหญ่ที่สุดประมาณ 12 คนไม่ควรเกิน 15 คน และขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมต่อการทำงานร่วมกันควรอยู่ในช่วง 5 - 15 คน โดยมีผู้สอนเป็นผู้กำหนดขนาดของกลุ่มให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องกิจกรรมและอุปกรณ์เป็นหลัก

2) การจัดที่นั่งและที่ว่าง เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างทั่วถึง และเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนรู้สึกสบายเวลาแสดงออก สไตเนอร์ (ทิพย์วัลย์ สมแดง. 2528 : 15 ; อ้างอิงมาจาก Stienzer. 1967 : 226) พบว่า สมาชิกจะพอใจและสบายใจที่จะมีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มที่สมาชิกมองเห็นและได้ยินทุก ๆ คนโดยทั่วถึง ถ้าต้องการให้สมาชิกมี

ส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์สูง ผู้นำกลุ่มควรจัดให้สมาชิกที่เงียบเฉย และจัดให้คนที่ชอบผูกขาด การอภิปรายนั่งติด ๆ กัน นอกจากนี้การจัดกลุ่มเป็นรูปวงกลมและให้สมาชิกนั่งใกล้ ๆ กันจะ ทำให้เกิดความสบายใจและสามารถร่วมทำงานกลุ่มได้สะดวกและมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างทั่วถึง ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานกลุ่ม

กระบวนการกลุ่ม คือ รูปแบบของการปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม หรือวิธีดำเนินงาน กลุ่มเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด ซึ่งมีลักษณะสำคัญของกลุ่มที่ทำให้เกิดกระบวนการกลุ่มมี ดังนี้

- 1) มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน
- 2) มีการปฏิสัมพันธ์กันโดยการสื่อความหมาย
- 3) สมาชิกต้องกระทำกิจกรรมเพื่อให้กลุ่มบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้
- 4) มีความคิดในแนวที่ร่วมกัน
- 5) มีการร่วมกันตัดสินใจในรูปของกลุ่ม
- 6) ยึดมั่นในท่าทีของกลุ่มอย่างจริงจัง

กลุ่มใดก็ตามเมื่อมีองค์ประกอบของกลุ่มด้านอื่น ๆ คือ มีผู้นำดี มีสมาชิกดี มีความสามารถตามบทบาทหน้าที่ของตน ลักษณะของกลุ่มมีความเหมาะสม แต่วิธีดำเนินงาน ภายในกลุ่ม ซึ่งเรียกว่าการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มหรือกระบวนการกลุ่มไม่เหมาะสมแล้วปัญหา ต่าง ๆ ก็อาจจะเกิดขึ้นภายในกลุ่มได้ง่าย เป็นต้นว่ากลุ่ม ๆ หนึ่งขาดการตั้งจุดมุ่งหมายในการ ทำกิจกรรมร่วมกัน สมาชิกกลุ่มไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายของกิจกรรมนั้นว่าทำอย่างไร ต่างคน ต่างทำไปคนละทาง ไม่มีการสื่อความหมายเพื่อความเข้าใจซึ่งกันและกัน หรือมีลักษณะที่ไม่ เหมาะสม แนวคิดในการทำกิจกรรมของสมาชิกกลุ่มจึงอาจจะเกิดการแตกแยก ผลที่สุดนอกจาก กิจกรรมของกลุ่มนั้นจะไม่ประสบผลสำเร็จแล้ว อาจจะเกิดปัญหาระหว่างสมาชิกกลุ่มขึ้นมาทำให้ เกิดการแตกแยกของสมาชิก กระบวนการกลุ่มจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างยิ่ง

1.4 ขั้นตอนการทำงานกลุ่ม

ผัษุคณั้ย อึนทรสุษศรึี (2526 : 4 - 5) ใค้กส่วถึงกระบวนกรท้งำนกรลุ่มอย่าง มีระเบียบแบบแผนในลักษณะต่อเนื่อง ที่เรียกรว้่ากระบวนกรพัฒนาและเสริมสร้่างทีมงำน ซึ่ง ก็คือกระบวนกรและขั้นตอณนกรท้งำนกรลุ่มนั้เอง กระบวนกรประกอบด้วยขั้นตอณใหญ่ ๆ 5 ขั้นตอณ ดังนั้

1) ขั้นวิเคราะห์และวินิจฉัยเบื้องต้น การวิเคราะห์ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1.1) การคาดหวังอะไรในการทำงานกลุ่ม

1.2) การทำงานแต่ละขั้นหลังกิจกรรมกลุ่มแต่ละอย่างจะต้องใช้เวลา

เท่าไร

1.3) สมาชิกกลุ่มมีลักษณะอย่างไร จุดอ่อน จุดแข็ง ความสามารถ

เฉพาะด้านของสมาชิก ความสัมพันธ์ ความเชื่อถือที่มีต่อกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่ยอมรับว่าสิ่งเหล่านี้มี ไม่เท่ากันในทุกคน

1.4) จะทำอย่างไรให้งานที่ทำเป็นกลุ่มออกมาได้ผลดี

1.5) อะไรคือปัญหาและอุปสรรคในการทำงานกลุ่ม

2) การตั้งเป้าหมายและอุปสรรคในการทำงานกลุ่ม มีการประชุมร่วมกัน

ทุกคนต้องเข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงานกลุ่มเป็นอย่างดีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ที่กลุ่มตั้งขึ้นมานั้นต้องแน่นอนและเด่นชัด

3) การวางแผน ใค้ยให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่ตั้งไว้รวมถึงเวลาที่กำหนด

และสมาชิกทุกคนจะต้องทำตามแผนที่วางไว้ร่วมกัน

4) ปฏิบัติตามแผน ทั้งผู้นำและสมาชิกต้องใกล้ชิดกันเพื่อความคล่องตัวและ

สามารถช่วยแก้ปัญหา การจูงใจและการปรับปรุงพฤติกรรมต่าง ๆ ระหว่างสมาชิกกลุ่มและผู้นำ ต้องถูกนำมาใช้ให้ทุกคนรู้ในบทบาทและความคาดหวังของกลุ่ม

5) การควบคุม ตรวจสอบและประเมินผล ซึ่งต้องทำโดยละเอียด และ

ประเมินผลว่างานที่กลุ่มปฏิบัตินั้นได้ผลตามเป้าหมายหรือไม่ ถ้าไม่ได้ผลผู้นำกลุ่มพึงคิดย้อนกลับไปยังขั้นตอนแรก ๆ เพื่อดูว่างานนั้นมีอุปสรรคอยู่ที่ช่วงใด และแก้ไขโดยทันที

ทิสนา แชมมณี (2528 : 380 - 389) ได้กล่าวไว้อย่างละเอียดถึงกระบวนการทำงานว่าคือ ขั้นตอนและวิธีการในการทำงาน ซึ่งพอสรุปได้ว่ากระบวนการที่จำเป็นในการทำงานเป็นกลุ่มควรประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ ๆ 4 ขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การกำหนดจุดมุ่งหมายในการทำงาน งานขั้นแรกที่ผู้นำกลุ่มและสมาชิกพึงกระทำในการเริ่มงานร่วมกันคือ ผู้นำและสมาชิกควรจะได้ช่วยกันวางจุดมุ่งหมายในการทำงานให้ชัดเจนและตรวจสอบดูว่าทุกคนเข้าใจตรงกันก่อนลงมือปฏิบัติ

2) การวางแผน หมายถึง การคิดและการตัดสินใจในปัจจุบันถึงสิ่งที่จะทำในอนาคตว่าจะทำอะไร จะทำอย่างไร มีทรัพยากรที่จำเป็นจะใช้อะไรบ้างเพื่อำ้งานที่ต้องการจะทำบรรลุผลสำเร็จ การวางแผนงานเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นสำหรับกลุ่มเปรียบเสมือนเข็มทิศนำทางให้กลุ่มเดินไปสู่เป้าหมายอย่างพร้อมเพรียงกัน ขั้นตอนที่จำเป็นในการวางแผนงานของกลุ่มโดยทั่ว ๆ ไปได้แก่

- 2.1) การแสวงหาและรวบรวมข้อมูลที่จำเป็น
- 2.2) การวางจุดมุ่งหมายในการทำงาน
- 2.3) การหาวิธีการและกำหนดขั้นตอนในการทำงาน
- 2.4) การกำหนดแผนการปฏิบัติงาน
- 2.5) การแบ่งงานและมอบหมายงาน
- 2.6) การเตรียมการเรื่องการประสานงาน
- 2.7) การกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาไว้ล่วงหน้า

3) การปฏิบัติงานตามแผน ในขั้นนี้สมาชิกแต่ละคนของกลุ่มลงมือทำงานตามหน้าที่รับผิดชอบของตนรวมทั้งการดูแลให้งานเป็นไปตามแผนที่ตกลงกันไว้ ซึ่งประกอบด้วย

- 3.1) การติดตามงานเพื่อให้ทราบว่าจะงานใดดำเนินไปแล้วเพียงใด

เป็นไปตามแผนหรือไม่

- 3.2) การจูงใจให้ผู้ร่วมงานมีกำลังใจทำงาน สร้างความร่วมมือ
ร่วมใจให้เกิดขึ้นในการทำงาน
- 3.3) การให้คำปรึกษาแนะนำ
- 3.4) การเสริมสร้างความรู้ความสามารถของผู้ร่วมงาน เป็นเรื่อง
ที่กลุ่มหัวหน้ากลุ่มควบคุมดูแลสนับสนุนในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม
- 3.5) การประสานงาน ได้แก่ การทำหน้าที่ประสานงานฝ่ายต่าง ๆ
ให้เกิดความสะดวกในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน

4) การประเมินผลและปรับปรุงงาน การประเมินผลงานเป็นขั้นตอนที่สำคัญ
ในการทำงานกลุ่ม เพราะจะช่วยให้กลุ่มได้ทราบว่าการทำงานบรรลุเป้าหมายหรือไม่เพียงใด
และจะทำให้ได้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้นในโอกาสต่อไป การ
ประเมินผลงานมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

4.1) ควรประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของ
งานและเพื่อเก็บข้อมูลที่จะช่วยให้สามารถปรับปรุงงานได้ และควรประเมินผลหลังจากการดำเนินงาน
เสร็จสิ้นตามแผน เพื่อตรวจสอบว่าการทำงานของกลุ่มบรรลุเป้าหมายหรือไม่เพียงใด

4.2) ควรประเมินผลงานว่าผลงานเป็นไปตามความคาดหวังหรือไม่
และควรประเมินกระบวนการวิธีการทำงานของกลุ่มว่าเหมาะสมหรือไม่ ช่วยให้ได้ผลงานที่ดี
หรือไม่ และเป็นวิธีการที่ผู้ร่วมงานพอใจเพียงใด มีปัญหาเกิดขึ้นในขั้นตอนใด อย่างไร จาก
สาเหตุใด ประเมินวิธีการทำงานของแต่ละบุคคล

4.3) การประเมินผลงานควรมีเกณฑ์ที่ชัดเจนเป็นหลักในการประเมิน
และควรประเมินโดยยึดจุดมุ่งหมายที่วางไว้เป็นหลัก

จากความหมาย ลักษณะ กระบวนการและขั้นตอนการทำงานกลุ่มข้างต้น สรุปได้
ว่าในการทำงานกลุ่มนั้นควรมีขั้นตอนที่สำคัญดังนี้

1. ขั้นการกำหนดจุดมุ่งหมายการทำงานกลุ่ม
2. ขั้นการวางแผนการทำงานกลุ่ม
3. ขั้นการปฏิบัติตามแผนการทำงานกลุ่ม
4. ขั้นสรุป และประเมินผลการทำงานกลุ่ม

1.5 ประโยชน์ของการทำงานกลุ่ม

ยัง (Young. 1972 : 634) กล่าวถึงประโยชน์ของการทำงานกลุ่มในการเรียนการสอนไว้ดังนี้

- 1) การทำงานกลุ่มจะทำให้เกิดการนำพลังกลุ่มของผู้เรียนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ทำให้ครูมีเวลามากขึ้นในการช่วยเหลือนักเรียนแต่ละคน
- 2) การแบ่งกลุ่มนักเรียนจะทำให้ครูมีความคล่องตัวมากขึ้น
- 3) ทำให้บรรยากาศในการทำงานร่วมกันไม่เคร่งเครียด
- 4) การทำงานกลุ่มช่วยลดปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัยของนักเรียน
- 5) ฝึกให้นักเรียนเป็นผู้กว้างขวางในการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ
- 6) ฝึกให้นักเรียนรู้จักการเสนอแนะ การซักถาม ตลอดจนส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

คิดริเริ่มสร้างสรรค์

นอกจากนี้ หลุยส์ อดิชาติพงษ์ (ม.ป.ป : 13) กล่าวถึงประโยชน์ของการทำงานกลุ่มว่า

- 1) ช่วยทำให้เข้าใจขบวนการทำงานกลุ่มร่วมกัน แล้วนำไปประยุกต์ใช้กับเพื่อนร่วมงานและนักเรียนในการแนะนำช่วยเหลือ
- 2) ช่วยทำให้รู้จักเลือก รู้จักวางจุดมุ่งหมาย และการเสนอแนะ ตลอดจนการประเมินผล ในการแก้ปัญหาในโครงการที่กระทำและสามารถดำเนินการตามโครงการต่อไปได้ดี

3) ช่วยให้ผู้สมาชิกเกิดความรู้สึกไวต่อปฏิกริยาโต้ตอบภายในกลุ่ม เพื่อเขาจะได้รับรู้ในเรื่องความรับผิดชอบของหัวหน้าของสมาชิกที่ดี การโต้ตอบอย่างดีจะช่วยผู้ให้กลุ่มพัฒนาอย่างกว้างขวาง และได้แหล่งความรู้ของแต่ละคนในกลุ่มที่แสดงออกมา

4) ช่วยให้ผู้คนได้พัฒนาทั้งความรู้และทักษะในสังคมประชาธิปไตย

จากประโยชน์ของการทำงานกลุ่มข้างต้น สรุปได้ว่า การทำงานกลุ่มก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1) การทำงานกลุ่มตอบสนองความต้องการอยู่ร่วมกันของบุคคล ป้องกันไม่ให้เกิดความรู้สึกโดดเดี่ยว

2) ช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่น ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสามัคคีในกลุ่ม ความไว้วางใจกัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พฤติกรรมกล้าแสดงออก และช่วยลดปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัย

3) เป็นการฝึกทักษะในการทำงานร่วมกัน เช่น การแสดงความคิดเห็น การยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การเสนอแนะความรู้และข้อมูล การซักถาม การชี้แจงเหตุผล การอภิปรายผล ตลอดจนเป็นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

4) เป็นการแบ่งเบาภาระงานที่หนักเกิน เช่น เป็นการลดภาระงานเกินความสามารถของบุคคล ทำให้ครูมีเวลามากขึ้นในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนแต่ละคน การแบ่งกลุ่มทำกิจกรรมของนักเรียนน้อยลง

5) ก่อให้เกิดบรรยากาศที่เป็นกันเองในการทำงานและการเรียน สมาชิกกลุ่มจะรู้สึกสบาย สนุกสนาน และไม่เคร่งเครียดในการทำงานร่วมกัน

6) ช่วยให้ผู้สมาชิกของกลุ่มเกิดความรู้สึกไวต่อปฏิกริยาโต้ตอบภายในกลุ่ม เพื่อจะได้รับรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบของหัวหน้าและสมาชิกที่ดี อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้ และทักษะในสังคมประชาธิปไตย

1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการทำงานกลุ่ม

① กูด และคนอื่น ๆ (Good and others. 1989 - 1990 : 56 - 62) ศึกษาการใช้การทำงานกลุ่มในการสอนคณิตศาสตร์ ข้อมูลที่ได้รวบรวมจากครูมากกว่า 400 คน ที่ใช้การทำงานกลุ่มในการสอนคณิตศาสตร์มากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาจำนวน 15 ห้อง โดยสุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ 5 คน แรกสูงสุดและ 5 คนสุดท้าย แล้วสุ่มนักเรียน 2 คน ทำการสังเกตอย่างใกล้ชิดพร้อมทั้งการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า การทำงานกลุ่มช่วยเพิ่มแรงจูงใจและความกระตือรือร้นการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน และช่วยเพิ่มพูนความคิดเชิงคณิตศาสตร์ นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนที่มีความสามารถสูงมีแนวโน้มที่จะควบคุมกลุ่มได้หรือไม่ก็ทำงานตามลำพัง อีกทั้งนักเรียนต้องได้รับการพัฒนาในเรื่องของการสื่อสารในขณะทำงานกลุ่มด้วย

สกล เทียงแท้ (2525 : 11 - 112) ศึกษาผลการใช้วิธีการอภิปรายกลุ่มในการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมในเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มาจากสภาพสังคมในโรงเรียนที่ต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า การอภิปรายและกิจกรรมการสอนสามารถยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้เข้าศึกษาให้สูงขึ้นอย่างแท้จริง และพบว่าประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอภิปรายานหมู่เพื่อนนั้นคือ ทำให้เด็กคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น ช่วยให้เกิดความสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีสุข รู้จักและเห็นความจำเป็นที่จะทำงานกลุ่ม

② ทิศนา แคมมณี และคนอื่น ๆ (2528 : ค - ฉ) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เริ่มศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526 ถึงปี พ.ศ. 2528 ดำเนินการวิจัย 4 ตอนต่อเนื่องกันเพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ผลการศึกษาในขั้นที่ 1 ซึ่งเป็นการศึกษาสภาพการณ์จริงในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนขาดทักษะการเป็นหัวหน้ากลุ่ม 31 รายการจากทั้งหมด 36 รายการและขาดทักษะการเป็นสมาชิกกลุ่ม 10 รายการจากทั้งหมด 24 รายการ ทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าที่นักเรียนในกลุ่มตัว

อย่างขาด ใดแก่ ด้านการวางแผน ด้านการควบคุมการปฏิบัติงาน ด้านการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ด้านการสรุปและประเมินผล และด้านคุณสมบัติทั่วไปบางประการ ในขั้นที่ 2 การพัฒนารูปแบบของการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม ขั้นที่ 3 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพ ขั้นสุดท้าย เป็นการสรุปรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม ผลการศึกษาทั้งหมดทำให้ได้รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

³⁾ ทิพย์วัลย์ สมแดง (2528 : ง - จ) ศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเขตเมืองและโรงเรียนเขตชนบท จังหวัดเชียงราย จำนวน 58 กลุ่ม เป็นนักเรียนในโรงเรียนเขตเมืองจำนวน 29 กลุ่ม และนักเรียนในโรงเรียนเขตชนบทจำนวน 29 กลุ่ม โดยทำการศึกษาในสภาพการณ์จริงและสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า

- 1) กลุ่มนักเรียนทั้งในโรงเรียนเขตเมืองและเขตชนบท ทำงานกลุ่มในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเป็นส่วนมาก ใช้เวลาในการทำงานกลุ่มส่วนใหญ่ 11 - 20 นาที และจำนวนสมาชิกกลุ่มในโรงเรียนเขตเมืองส่วนใหญ่มี 6 - 8 คนแต่ในโรงเรียนเขตชนบทส่วนใหญ่มี 3 - 5 คน
- 2) กลุ่มนักเรียนทั้งในโรงเรียนเขตเมืองและเขตชนบทแสดงพฤติกรรมการทำงานกลุ่มสูงสุด 24 รายการ ต่ำสุด 11 รายการ จาก 30 รายการ เฉลี่ยแล้วมีการแสดงพฤติกรรม 18 รายการ ส่วนพฤติกรรมเกี่ยวกับคุณสมบัติทั่วไปในการทำงานกลุ่ม กลุ่มนักเรียนส่วนใหญ่ทั้งโรงเรียนเขตเมืองและเขตชนบท แสดงออกได้ดี
- 3) เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนในโรงเรียนเขตเมืองกับเขตชนบท จากจำนวน 30 รายการพบว่า พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่เพียงรายการเดียวคือ พฤติกรรมการให้ความเห็นเพื่อการสรุป และเมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเกี่ยวกับคุณสมบัติทั่วไปในการทำงานกลุ่ม

ระหว่างกลุ่มนักเรียนในเมืองกับเขตชนบท จำนวน 7 รายการ พบว่า พฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนทั้งสองเขต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 1 รายการคือ พฤติกรรมการปฏิบัติงานอย่างกระตือรือร้น คล่องแคล่วว่องไว

4) จากการสัมภาษณ์นักเรียนพบว่า นักเรียนได้ทำงานกลุ่มมากที่สุดในกลุ่มส่งเสริมประสบการณ์ชีวิตมากที่สุด บ่อยที่สุด รวมทั้งชอบทำงานกลุ่มมากที่สุดในกลุ่มประสบการณ์ในการทำงานกลุ่มส่วนใหญ่ครูผู้สอนเป็นผู้จัดกลุ่มให้นักเรียนและนักเรียนชอบการจัดกลุ่มวิธีนี้ ซึ่งครูจะจัดให้มีทั้งหญิงและชายในกลุ่ม นักเรียนส่วนใหญ่เคยเป็นหัวหน้ากลุ่ม และมักจะเลือกหัวหน้ากลุ่มกันเอง นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการทำงานกลุ่ม และชอบทำงานกลุ่ม ปัญหาในการทำงานกลุ่มได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับวิธีทำงานกลุ่ม เพื่อนร่วมกลุ่มและเวลาในการทำงานกลุ่ม

5) จากการตอบแบบสอบถามของครูพบว่า ครูจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่มเป็นประจำหลังความรู้ที่นำมาใช้ในการจัดการสอนได้จากเอกสารหลักสูตร สภาพปัญหาที่ครูพบในการจัดการสอนแบบกลุ่มในระดับมากมี 8 รายการใน 10 รายการและปัญหาที่ครูต้องการแก้ไขในระดับมากมี 6 รายการใน 18 รายการ

สุรชาติ มานิตย์ (2530 : 42) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการเรียนเป็นทีม ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนเป็นทีมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และบุคลิกภาพประชาธิปไตยแตกต่างจากนักเรียนที่เรียนโดยการเรียนการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่เรียนเป็นทีมจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการเรียนการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

ไชยรัตน์ ปรานี (2531 : 79 - 80) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการสอนแบบซินดิเนท กับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบซินดิเนท กับนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ทั้งสองกลุ่มมีความรับผิดชอบต่อสังคมไม่แตกต่างกัน

ชูศักดิ์ สิงห์อุตร (2532 : 70 - 71) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา อยุธยา เทคนิคการสอนแบบศึกษากรณีตัวอย่างกับการสอนตามคู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านผู้นำ เลขานุการ และสมาชิกสูงขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ขณะที่นักเรียนกลุ่มควบคุมมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านผู้นำและเลขานุการสูงขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มด้านสมาชิกสูงขึ้นไปอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่า การทำงานกลุ่มคือการที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมาอยู่รวมกันเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีเป้าหมายร่วมกัน ขณะที่มีการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันนั้น บุคคลจะมีปฏิริยาการแสดงออกต่อกัน อันจะเป็นพลังกลุ่มที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน ลักษณะการกระทำของบุคคลในขณะที่มีการทำงานร่วมกันอย่างมีขั้นตอนนั้นย่อมทำให้การดำเนินงานนั้นบรรลุผลตามความมุ่งหมายที่วางไว้ โดยจะต้องมีกระบวนการทำงานดังนี้ การกำหนดจุดมุ่งหมาย การทำงานกลุ่ม การวางแผนการทำงานกลุ่ม การปฏิบัติตามแผนการทำงานกลุ่ม การสรุปและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ลักษณะความสามารถในการทำงานกลุ่มดังกล่าว เป็นลักษณะที่สำคัญต่อการพัฒนาและต่อการเรียนรู้ จึงจำเป็นต้องทำการศึกษาและพัฒนาต่อไป

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทสมมติ

2.1 ความหมายของบทบาทสมมติ

เซฟเทล และเซฟเทล (Shaftel and Shaftel. 1967 : 83 - 84) ได้ให้ความหมายของการแสดงบทบาทสมมติไว้ว่า หมายถึง วิธีการที่จะเรียนรู้สภาพชีวิตในสังคมโดยแท้ และเป็นแนวทางที่จะช่วยให้บุคคลดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเป็นสุขการแสดงบทบาทสมมติจะแฝงไว้ด้วยมวลประสบการณ์และกลวิธีแก้ปัญหาหลายด้าน

เทลเลอร์ และวอลฟอร์ด (Tayler and Wafford. 1974 : 19) ได้ให้ความหมายบทบาทสมมติว่า การแสดงบทบาทสมมติ เป็นการเปิดโอกาสให้ได้สวมบทบาทในสภาพการณ์ต่าง ๆ เพื่อฝึกว่าตนควรมีพฤติกรรมแบบใดจึงจะแก้ปัญหาได้ดีที่สุด ผู้แสดงต้องรับรู้อารมณ์ของตนเองเพื่อให้เข้าใจและมีอารมณ์ในการแสดง

ลี (Lee. 1974 : 316) กล่าวว่า การแสดงบทบาทสมมติ หมายถึง การเรียนรู้จากการดูบทบาทของผู้แสดงในสถานการณ์ ซึ่งต่างจากการแสดงละคร คือ ผู้แสดงบทบาทสมมติจะต้องคิดค้นพูดและแสดงท่าทางโดยไม่มีบทเตรียมบทพูดไว้ล่วงหน้า

ทิสนา แชนมณี (2519 : 41) กล่าวว่าไว้ว่า บทบาทสมมติเป็นเครื่องมือและวิธีการอย่างหนึ่งที่ใช้ในการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องที่เรียน โดยที่ผู้สอนสร้างสถานการณ์สมมติและบทบาทสมมติขึ้นมาให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามที่ตนคิดว่าควรจะเป็น และถือเอาการแสดงออกทั้งทางความรู้และพฤติกรรมเป็นข้ออธิบายเพื่อการเรียนรู้

คมเพชร นัตรสุภกุล (2522 : 82 - 83) กล่าวว่า บทบาทสมมติเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะและความสามารถอย่างลึกซึ้งในขอบเขตของเนื้อหาความสัมพันธ์ของบุคคล โดยการแสดงออกมานในสถานการณ์ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับปัญหาของชีวิตจริง

พกา สัตยธรรม (2524 : 49) กล่าวว่า การแสดงบทบาทสมมติเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงได้หลายทาง ทั้งคำพูดและการแสดงท่าทาง

บุศรี สนิทประชากร (2525 : 14) กล่าวถึง บทบาทสมมุติว่าเป็นวิธีการอย่างหนึ่ง เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามที่ตนคิดว่าควรจะเป็น และถือเอาการแสดงออกทั้งทางความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นข้ออภิปราย เพื่อการเรียนรู้ การแสดงบทบาทสมมุติเป็นการฝึกให้ผู้แสดงได้ประสบกับสถานการณ์จริงในสภาพของการสมมติขึ้นมา ทั้งนี้เพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้ทดลอง และเรียนรู้ที่จะปรับพฤติกรรมของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพในสภาวะต่าง ๆ

สุมน อมรวิวัฒน์ แรมสมร อยู่สถาพร และโสภภาพรรณ ชัยสมบัติ (2526 : 99) ได้ให้ความหมายของบทบาทสมมุติว่า เป็นเครื่องมือและวิธีสอนอย่างหนึ่งที่ใช้ในการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องที่จะเรียนโดยผู้สอนสร้างสถานการณ์สมมติและบทบาทขึ้นมาให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามที่ตนคิดว่าควรจะเป็น การแสดงบทบาทสมมุติขึ้นมานั้นมักจะมีปัญหา และข้อขัดแย้งต่าง ๆ ผสมมาด้วย การที่ผู้เรียนได้เลือกที่จะแสดงบทบาทต่าง ๆ โดยไม่ต้องฝึก และเตรียมตัวก่อนนั้น ผู้แสดงจะต้องแสดงไปตามธรรมชาติ โดยที่ไม่รู้ว่าคุณแสดงคนอื่นจะมีปฏิกิริยาตอบสนองอย่างไรบ้าง นับว่าเป็นการช่วยฝึกให้ผู้แสดงได้เรียนรู้ที่จะปรับพฤติกรรม และหาทางแก้ปัญหา ตัดสินใจอย่างธรรมชาติ

จากความหมายของบทบาทสมมุติข้างต้น สรุปได้ว่า บทบาทสมมุติเป็นวิธีการที่มีการกำหนดสถานการณ์โดยครู เพื่อให้ให้นักเรียนได้แสดงออกทั้งคำพูดและท่าทาง ตามลักษณะนิสัยของบุคคลที่อยู่สถานการณ์สมมตินั้น โดยไม่มีการฝึกซ้อมมาก่อนและถือเอาการแสดงออกทั้งทางความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นข้ออภิปรายเพื่อการเรียนรู้ ที่จะปรับพฤติกรรม การแสดงออกของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 จุดมุ่งหมายและประโยชน์ของการใช้บทบาทสมมุติ

ทิสนา แชนมณี (2519 : 42 - 43) กล่าวว่า บทบาทสมมุติเป็นเครื่องมือ และวิธีการอย่างหนึ่งที่จะช่วยในการสอนได้มาก ครูสามารถนำบทบาทสมมุติไปช่วยให้นักเรียน เกิดการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ หลายด้าน ดังนี้ คือ

1. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจว่าพฤติกรรมมีสาเหตุ การทำให้ผู้เรียนได้แสดงบทบาทต่าง ๆ ที่ถูกจำกัดอยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจสาเหตุต่าง ๆ ที่ผลักดันให้คนต้องแสดงพฤติกรรมใด ๆ ออกไป ความเข้าใจนี้จะช่วยให้ผู้เรียนไม่ด่วนตัดสินใจอะไรง่าย ๆ ก่อนที่จะพิจารณาถึงสาเหตุ นอกจากนั้นยังจะช่วยให้ผู้เรียนได้แนวทางการแก้ปัญหาให้ตรงจุดอีกด้วย
2. ช่วยให้ผู้เรียนรู้และเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การทำให้ผู้เรียนได้สวมบทบาทของผู้อื่นจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ว่า ผู้อื่นมีความคิดและความรู้สึกอย่างไร ความเข้าใจนี้จะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา
3. ช่วยลดความรู้สึกตึงเครียดของผู้เรียน ในบางครั้งผู้เรียนอาจจะมีความรู้สึกรุนแรงในใจหลายประการที่ไม่สามารถจะแสดงออกมาได้ ครูอาจใช้บทบาทสมมติเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนระบายความรู้สึกนั้น ๆ ออกมา เป็นการช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดของผู้เรียนลงได้บ้าง
4. ช่วยให้ผู้เรียนรู้ความต้องการของผู้เรียน ในกรณีที่ผู้เรียนไม่สามารถจะบอกความต้องการของตนออกมาได้ ครูอาจจะจัดบทบาทสมมติให้ผู้เรียนได้แสดง ซึ่งผู้เรียนอาจจะเปิดเผยความต้องการของตนออกมาโดยไม่รู้ตัว
5. ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองในทางที่ดี การให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสำรวจตนเอง และเรียนรู้เกี่ยวกับผู้อื่น โดยใช้บทบาทสมมติเป็นเครื่องมือจะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตนเองมากขึ้น และพัฒนาความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเอง สิ่งนี้นับว่าเป็นพื้นฐานของความเจริญงอกงามทางจิตวิญญาณจะช่วยให้บุคคลนั้นดำรงชีพอยู่อย่างปกติสุข และสามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
6. ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสสำรวจค่านิยมของตน และหาหลักยึดเหนี่ยวในการดำรงชีวิตของตน ในขณะที่ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติอยู่นั้น ผู้เรียนจะมีพฤติกรรมการตัดสินใจที่แสดงให้เห็นถึงค่านิยมของตน การที่มีโอกาสได้แสดง อภิปราย และวิเคราะห์ค่านิยมเหล่านั้น

จะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตนเองมากขึ้น

7. ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามัคคีในกลุ่มที่ดีขึ้น ในการทำงานร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มมักจะมีปัญหาขัดแย้งกันอยู่เนื่อง ๆ ความขัดแย้งนี้ทำให้เกิดความไม่เข้าใจกัน และเกิดความแตกแยกกันในหมู่คณะ วิธีการใช้บทบาทสมมตินี้สามารถนำมาใช้ ทำให้คนในกลุ่มเกิดความเข้าใจกันและมีความสามัคคีปรองดองกัน

8. ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนในสังคม มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ดังนั้น การเรียนรู้ที่จะปฏิบัติตนให้เหมาะสมในสังคมจึงเป็นสิ่งจำเป็น บทบาทสมมติจะช่วยทำให้การเรียนรู้นี้เป็นจริงและสนุกสนานยิ่งขึ้น

9. ช่วยให้ผู้เรียนฝึกการแก้ปัญหา และการตัดสินใจ บทบาทสมมติแทบทุกบทบาท มักจะมีสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งแฝงอยู่ ผู้แสดงจะต้องใช้วิจารณญาณและไหวพริบในการแก้ปัญหาจึงนับว่าวิธีการนี้ช่วยฝึกเรื่องการแก้ปัญหา และการตัดสินใจได้อย่างดี

10. ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ และฝึกการปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสมในหลาย ๆ บทบาทเพราะคน ๆ หนึ่งมักจะมีหลายบทบาทในชีวิตจริง เช่น เป็นพี่ เป็นลูก เป็นหลาน เป็นนักเรียน เป็นหัวหน้าชั้น เป็นต้น ผู้เรียนควรมีโอกาสฝึกฝนบทบาทต่าง ๆ เพื่อค้นหาพฤติกรรม ที่ถูกต้องเหมาะสมในสถานการณ์แต่ละอย่าง

11. ช่วยฝึกให้ผู้เรียนปฏิบัติตามขั้นตอน "รู้สึก คิด กระทำ" โดยปกติเมื่อผู้เรียนเผชิญปัญหา ก็จะเกิด "รู้สึก" แล้วจะ "กระทำ" ไปตามความรู้สึกนั้นทันทีแล้วจึงจะหวนกลับมา "คิด" หาวิธีที่ดีกว่า จึงเท่ากับขั้นตอน "รู้สึก กระทำ คิด" แต่การแสดงบทบาทสมมติจะช่วย เปลี่ยนให้ผู้เรียนทำตามขั้นตอนที่ดีกว่า คือ "รู้สึก คิด กระทำ" แทน

2.3 เทคนิคในการแสดงบทบาทสมมติ

การแสดงบทบาทสมมตินี้ มีวิธีการหรือเทคนิคในการแสดงหลายวิธีด้วยกัน
 สุจริต เพียรชอบ (2528 : 94 - 96) ได้เสนอไว้ 6 วิธี ดังนี้ คือ

1. การผลิตเปลี่ยนแปลงบทบาทกันแสดง เป็นวิธีการเมื่อผู้แสดงได้แสดงบทบาทใด บทบาทหนึ่งไปแล้ว ก็ผลิตเปลี่ยนแปลงหมุนเวียนกันแสดงบทบาทจนครบทุกบทบาท เช่น การแสดงบทบาท ระหว่างพ่อกับลูก เมื่อแสดงบทบาทของลูกแล้วก็ลองกลับมาแสดงบทบาทของพ่อดูบ้าง ผู้ที่สวม บทบาทพ่อก็กลับมาแสดงบทบาทลูก เป็นต้น การแสดงบทบาทเช่นนี้จะทำให้เกิดความคล่องตัว ในการแสดงและผู้แสดงเข้าใจบทบาทต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

2. การแสดงบทบาทที่ผู้แสดงรำพึงรำพันความรู้สึกกับตนเองวิธีนี้เป็นการเปิดโอกาส ให้ผู้แสดงสวมบทบาทได้ระบายความรู้สึก หรือความตึงเครียดภายในออกมาเป็นคำพูดให้ผู้อื่นได้ รับรู้ เช่น ครูอาจให้นักเรียนคนหนึ่งพูดแสดงความในใจของเขาออกมาว่า เขารู้สึกเหงา และ ว่าแห้วเพียงใดที่ไม่ใครมีเพื่อนมาพูดคุยด้วย หลังจากนั้นก็อาจจะให้นักเรียนอีกคนหนึ่งที่นั่งฟังอยู่ ออกมารำพึงกับตนเองว่า เขามีความรู้สึกต่อเพื่อนผู้นั้นอย่างไร ท้ายอย่างไรจึงจะช่วยให้เพื่อนที่ หงอยเหงามีความสุขขึ้นได้ วิธีการนี้เป็นวิธีการที่ช่วยย้ากลุ่มเกิดความเข้าใจและมีความรู้สึกที่ดี ต่อกัน

3. การแสดงโดยมีผู้เสริม คือ ในขณะที่ผู้หนึ่งแสดงบทบาทและพูดออกมานั้น ก็จะมีผู้ช่วยคอยเสริมคำพูดและความคิดต่าง ๆ ผู้แสดงจะมีที่คนก็ได้ทุกคนจะมีผู้เสริม ผู้เสริมของผู้แสดงบทบาทแต่ละคนจะมีมากกว่าหนึ่งคนก็ได้ วิธีนี้จะช่วยให้การแสดงบทบาทมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น แต่ผู้เสริมควรจะต้องมีมารยาทดี ไม่สอดแทรกจนรบกวนการแสดง จะเสริมในตอนที่ช่วยให้ผู้แสดง บทบาทแสดงได้สะดวกขึ้น และการแสดงความคิดความรู้สึกเป็นไปได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น เช่น เมื่อผู้ แสดงบทบาทกล่าวว่ "นักเรียนทุกคนจะร่วมกิจกรรมของชุมนุมวิชาการ" ผู้เสริมก็จะพูดต่อไปว่า "แต่ควรจะเลือกชุมนุมที่ตนเองมีความสนใจและมีความถนัด" เป็นต้น

4. การแสดงบทบาทหลาย ๆ กลุ่มในขณะเดียวกัน คือ เมื่อกำหนดสถานการณ์ ขึ้นแล้ว ก็แบ่งผู้แสดงออกเป็นกลุ่ม ๆ ลงมือแสดงไปในขณะเดียวกัน เช่น ในเรื่องการแก้ไข สภาวะแวดล้อมเป็นพิษ แต่ละกลุ่มก็จะมีผู้แสดงบทบาทต่าง ๆ กัน คือ นักวิทยาศาสตร์ วิศวกร แพทย์ ประชาชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข แสดงบทบาทหาวิธีแก้ไขสภาวะแวดล้อมเป็นพิษ

วิธีการนี้ช่วยยับยั้งบรรยากาศลึกลับ เพราะทุกคนมีโอกาสได้แสดง ตัดสินใจ และหาวิธีการแก้ไข ปัญหาเมื่อมีการอภิปรายรวมทั้งหมด จะทำให้พบว่า มีวิธีการแก้ปัญหาหลาย ๆ แบบเป็นแนวทางที่จะนำมาสรุป เพื่อใช้ในการดำเนินงานได้ดีขึ้น

5. การแสดงบทบาทซ้ำหรือการหมุนเวียนบทบาทเป็นวิธีการที่ให้ผู้แสดงหลาย ๆ คน หรือหลายกลุ่มแสดงบทบาทเดิมซ้ำ เพื่อต้องการหาคำตอบเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เช่น เมื่อผู้แสดงบทบาทเจ้าภาพงานเลี้ยงกล่าวขอบคุณแขกที่มาในงานแล้วก็จะให้ผู้แสดงอื่นแสดงบทบาทนั้นอีก แล้วอภิปรายสรุปถึงวิธีการสวมบทบาทและการใช้คำพูดที่เหมาะสมที่สุดหรือเมื่อเกิดมีของหายขึ้นในชั้นเรียนก็จะมีแสดงบทบาทหาวิธีแก้ไข มีผู้แสดงบทบาทเป็น ครูใหญ่ ครูประจำชั้น นักเรียน ภารโรง ช่วยกันคิดหาวิธีการแก้ปัญหา เมื่อกลุ่มแสดงเสร็จแล้วก็ให้อีกกลุ่มหนึ่งแสดงบทบาทเดิมซ้ำอีก จะทำให้ค้นพบวิธีแก้ปัญหาหลายวิธี จากนั้นก็นำมาอภิปรายสรุปเป็นวิธีการที่ดีที่สุด

6. การใช้วิธีการสะท้อนภาพ วิธีการนี้ใช้ในการแก้ปัญหาของกลุ่ม เพื่อให้เจ้าของปัญหาเห็นว่า ตนเองเป็นอย่างไร เช่น เมื่อปรากฏว่า ในชั้นเรียนมีนักเรียนที่ชอบแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว รังแกเพื่อน รบกวนชั้น ก็อาจจะกำหนดบทบาทให้นักเรียนคนใดคนหนึ่งออกมาแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเหล่านั้น แล้วให้นักเรียนอีกกลุ่มหนึ่งแสดงบทบาทหาวิธีการที่ช่วยให้เพื่อนผู้นั้นลดความก้าวร้าว

2.4 ขั้นตอนในการใช้บทบาทสมมติ

ทิสนา แชมมณี (2519 : 44 - 47) กล่าวถึงกระบวนการในการใช้บทบาทสมมติไว้ว่า ไม่ว่าจะจะเป็นการ角色扮演แบบมีบทเตรียมไว้หรือแบบไม่มีบทเตรียมไว้มีลักษณะคล้ายคลึงกันเป็นขั้นตอนใหญ่ ๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

1. การแจกแจงและกำหนดขอบเขตของปัญหา ในขั้นนี้ครูจะต้องวิเคราะห์แยกแยะสถานการณ์ออกมาให้ได้ว่า อะไรคือปัญหา หรือจุดที่ต้องการชี้ให้ผู้เรียนเห็น และเรียนเพื่อความเข้าใจ และกำหนดขอบเขตของปัญหาที่จะสอน
2. การกำหนดสถานการณ์สมมติและบทบาทสมมติ เมื่อได้ปัญหาที่ชัดเจนแล้วครูจะต้องกำหนดสถานการณ์สมมติที่ง่ายและชัดเจนขึ้น พร้อมทั้งเขียนบทบาทสมมติที่จะให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติที่เขียนขึ้นนี้ ควรจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้ประสบกับปัญหาและข้อขัดแย้งเพื่อฝึกฝนการแก้ปัญหาและตัดสินใจ

ขั้นที่ 2 ขั้นแสดง แบ่งออกเป็น 7 ตอน คือ

1. การนำเข้าสู่บทเรียน หมายถึง การนำผู้เรียนให้เข้าสู่เรื่องที่จะศึกษาหรือพื้นที่ให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกันในเรื่องที่จะเรียน ในขั้นนี้ ครูอาจจะเล่าเรื่องราวหรือสถานการณ์สมมติให้ผู้เรียนฟัง การนำเข้าสู่บทเรียนนี้จะเป็นไปมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายและสถานการณ์ที่ตั้งไว้
2. การเลือกตัวผู้แสดง การเลือกตัวผู้แสดงอาจเป็นได้ 2 ลักษณะ คือ อาจจะเลือกตัวผู้แสดงที่มีลักษณะใกล้เคียง และลักษณะตรงกันข้ามกับลักษณะของบทบาทที่มอบหมายไว้ก็ได้ ในกรณีแรก การแสดงจะช่วยให้กลุ่มเข้าใจปัญหาได้ดีเพราะการแสดงเป็นไปโดยไม่มีเคอะเขิน ในกรณีหลัง การแสดงจะช่วยให้ผู้แสดงและผู้ชมได้เข้าใจถึงบทบาทของผู้ที่มีลักษณะแตกต่างออกไป ดังนั้น การเลือกตัวผู้แสดงจึงขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการแสดงและการสอนเป็นสำคัญ
3. การจัดฉากแสดง การจัดฉากนั้นเป็นการจัดฉากแบบสมมติขึ้นมา เพื่อให้การแสดงนั้นดูใกล้เคียงกับความเป็นจริงขึ้น การจัดฉากอาจจะเป็นไปในลักษณะแบบง่าย ๆ โดยการเล่นโต๊ะเพียงตัวเดียว ไปจนถึงการจัดฉากแบบหรูหรา

4. การเตรียมผู้สังเกตการณ์ การเข้ารับบาทสมมติในการเรียนนั้น

ช่วยให้การเรียนสนุกสนานมีชีวิตชีวาที่จริง แต่ครูจะต้องไม่ลืมว่า การเรียนนี้ไม่ใช่เรียนเพื่อสนุกอย่างเดียว ครูควรช่วยให้ผู้เรียนหัดสังเกตและวิเคราะห์เหตุการณ์ ดังนั้น การเตรียมผู้ชมหรือผู้สังเกตการณ์จึงเป็นสิ่งจำเป็น ไม่เช่นนั้น การอภิปรายและวิเคราะห์หลังการแสดงนั้น จะไม่ได้ผลเท่าที่ควร

5. การเตรียมความพร้อมก่อนแสดง การที่ผู้เรียนจะแสดงบทบาทสมมติ

ให้เป็นไปอย่างธรรมชาติได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้แสดง ถ้าผู้แสดงมีความสบายใจ การแสดงจะเป็นไปอย่างธรรมชาติ ดังนั้น ครูจำเป็นต้องช่วยจัดความตื่นเต้นประหม่า และความวิตกกังวลของผู้แสดงออกไปด้วยวิธีต่าง ๆ

6. การแสดง เมื่อผู้แสดงและผู้ชมพร้อมแล้ว ผู้แสดงก็เริ่มแสดงได้

การแสดงนี้ควรให้เป็นไปตามธรรมชาติ ไม่มีการจัดกลางคัน นอกจากกรณีที่ผู้แสดงต้องการความช่วยเหลือ ครูหรือผู้กำกับการแสดงอาจเข้าไปช่วยได้ตามโอกาส

7. การตัดบท เมื่อผู้แสดงได้แสดงไปเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ครูหรือ

ผู้กำกับการแสดงควรตัดบท หรือหยุดการแสดง ไม่ควรปล่อยให้การแสดงเป็นเยื่อไป จะทำให้เสียเวลาและผู้ชมเกิดความเบื่อหน่าย การตัดบทจะทำได้ในกรณีต่อไปนี้

7.1 เมื่อการแสดงนั้นได้ให้ข้อมูลเพียงพอแก่กลุ่มที่จะนำมาวิเคราะห์

และอภิปรายได้

7.2 กลุ่มพอจะเดาได้ว่าเรื่องราวจะเป็นอย่างไร

ถ้าจะมีการแสดงต่อไป

7.3 ผู้แสดงไม่สามารถแสดงต่อไปได้ เพราะเกิดความเข้าใจผิด

บางประการ

7.4 การแสดงจบเรื่อง

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง

การวิเคราะห์การแสดงมักจะเป็นไปในรูปการอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้แสดง ผู้ชม หรือผู้สังเกตการณ์ การอภิปรายจะเป็นในรูปใดนั้นก็ขึ้นกับวัตถุประสงค์ของการเรียนบางครั้งอาจจะมีการให้ผู้แสดงได้เปิดเผยความรู้สึก และเสนอความเห็นก่อน แล้วจึงให้ผู้ชมหรือผู้สังเกตการณ์เสนอความคิดเห็น การอภิปรายนี้จะต้องเป็นไปอย่างตรงไปตรงมา และเน้นที่เหตุผลของการแสดงออกและพฤติกรรมที่พบแสดงออกมา โดยปกติการอภิปรายจะไม่มุ่งถึงว่าใครแสดงดีไม่ตัวอย่างไร นอกจากวัตถุประสงค์ของการแสดง คือ การฝึกทักษะการแสดง การเรียนรู้ทั้งหลายจะอยู่ตรงขั้นนี้เป็นสำคัญ ครูจะต้องกระตุ้นผู้เรียนให้คิดและหาคำตอบ โดยอาจใช้วิธีการตั้งคำถามช่วย

ขั้นที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม

หลังจากการวิเคราะห์ และอภิปรายการแสดงแล้ว กลุ่มอาจจะเสนอแนะแนวความคิดเห็นใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหา หรือตัดสินใจ หรือถ้าหากการแสดงครั้งแรกยังได้ผลไม่เป็นที่พอใจครูอาจจะให้มีการแสดงซ้ำ หรือเพิ่มเติมก็ได้ เพื่อดูผลอีกครั้งหนึ่งหากการแสดงใหม่ไม่เป็น ครูจะสามารถข้ามไปขั้นที่ 5 ได้เลย

ขั้นที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป

หลังจากอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงแล้ว ครูควรกระตุ้นให้ผู้เรียนได้อภิปรายทั่ว ๆ ไป ซึ่งโดยมากจะเป็นการเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เกี่ยวข้องให้กันและกันฟัง การแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้แนวความคิดกว้างขวางขึ้น และส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นว่าสิ่งที่เรียนนั้นเกี่ยวข้องกับความเป็นจริง จะทำให้ผู้เรียนสามารถที่จะหาข้อสรุปหรือได้แนวความคิดรวบยอดที่ตนสามารถเข้าใจได้อย่างดี

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า การแสดงบทบาทสมมติเป็นวิธีที่ทำให้ผู้เรียน หรือผู้แสดงเกิดความเข้าใจทั้งความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น รวมทั้งเข้าใจเนื้อหาที่สอนได้อย่างลึกซึ้ง ทำให้เกิดการเรียนรู้ฝึกปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในวิธีการใช้บทบาทสมมติ จำเป็นจะต้อง

คำนึงถึงจุดมุ่งหมายของการสอน และเทคนิคสำคัญ คือ ต้องให้ผู้เรียนทุกคนมีการผลัดเปลี่ยนบทบาทที่แสดง และมีการแสดงซ้ำ ในบทบาทที่ถูกต้องเหมาะสมโดยมีกระบวนการในการใช้บทบาทสมมติ ไม่ว่าจะเป็นการใช้บทบาทสมมติ แบบมีบทเตรียมไว้หรือไม่มีบทเตรียมไว้มีลักษณะคล้ายคลึงกันเป็นขั้นตอนใหญ่ ๆ ดังนี้ ขั้นเตรียมการ ขั้นแสดง ขั้นวิเคราะห์อธิบายผลการแสดง ขั้นแสดงเพิ่มเติม และขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และสรุป ในการใช้บทบาทสมมติครูจะต้องเป็นผู้กำหนดขอบเขตของปัญหา สถานการณ์สมมติ และบทบาทสมมติ อธิบายบทบาทที่นักเรียนจะต้องแสดงว่าทว่าอย่างไรจึงจะเหมาะสม ส่วนผู้สังเกตการณ์นั้น ครูจะต้องอธิบายเกี่ยวกับการสังเกตวิเคราะห์เหตุการณ์ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการวิเคราะห์และอธิบาย หลังการแสดง

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทสมมติ

แฮนด์เลย์ (Handley. 1975 : 3383 - 3384 - A) ได้ศึกษาการสอน

สังคมศึกษาโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติกับนักเรียนสามระดับ คือ 4, 5 และ 6 จำนวน 57 คน ใช้เวลา 4 สัปดาห์ โดยให้นักเรียนอาสาสมัครเป็นผู้แสดงบทบาทสมมติเอง พวกที่ไม่ได้ร่วมแสดงจะเป็นผู้สังเกตและร่วมอภิปรายในตอนท้าย ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติมีผลการเรียนดีขึ้นกว่าเดิม มีความตั้งใจและสนใจเรียนดีกว่าเดิม นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความมั่นคงในความคิดเห็นมากขึ้น

เลเซอร์ (Layser. 1976 : 7342 - A) ได้ศึกษาโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ

กับนักเรียนที่มีสังคมมิติต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 3 ถึง 5 ในโรงเรียนประถมศึกษาสองแห่งจำนวน 65 คน ผลการศึกษาพบว่า การใช้การแสดงบทบาทสมมติในการเรียนสามารถช่วยเด็กที่มีสังคมมิติต่ำ มีปัญหาเข้ากับเพื่อนไม่ได้ ช่วยทำให้เด็กปรับตัวเข้ากับเพื่อนฝูงได้ดีขึ้น ครูเข้าใจเด็กดีขึ้น และมีผลดีมากที่สุดสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางสังคม

วากเนอร์ (Wagner. 1978 : 56) ซึ่งศึกษาผลของการใช้การแสดงบทบาทสมมติ

เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มชน กับนักเรียนอายุ 8 ถึง 9 ปี โดยให้แสดงบทบาท

ของอินเดียแดงที่แสดงความรู้สึกรู้สึกในการถูกรุกรานที่อยู่ เป็นการเน้นคุณค่าของการติดต่อสื่อสาร แสดงท่าทางโดยไม่วิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความเข้าใจ และประทับใจในเรื่อง ที่แสดงมาก เกิดความรู้สึกสงสารและเห็นใจอินเดียแดง

เกลเลอร์ (Geller. 1978 : 219 - 235) ได้ศึกษาการใช้สถานการณ์จำลอง มาแสดงบทบาทสมมติเพื่อปลูกฝังการเชื่อฟัง ทดลองกับนักเรียนจำนวน 91 คน โดยใช้วีดิโอเทป เข้าช่วยในการแสดงบทบาทสมมติ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ทำการแสดงบทบาทสมมติ จากสถานการณ์จำลองนั้นมีความเชื่อฟังเพิ่มขึ้นกว่านักเรียนที่ไม่ทำการแสดงบทบาทสมมติ ประกอบการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คุษณี ทรัพย์บำรุง (2529 : 54) ได้ศึกษาผลของการใช้บทบาทสมมติ เพื่อพัฒนา ความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานของนักเรียน โดยได้ทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 15 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้บทบาทสมมติทำให้นักเรียนมีการพัฒนาความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การงานมากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุวรรณ ตรีชัน (2530 : 42 - 46) ได้ศึกษาผลของการใช้บทบาทสมมติ ที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้การแสดงบทบาทสมมติมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อัจฉรา เนตรล้อมวงศ์ (2531 : 47) ได้ศึกษาผลของการใช้บทบาทสมมติ ที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 16 คน ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยการใช้บทบาทสมมติ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง กว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธิดารัตน์ ศรีสวัสดิ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของบทบาทสมมติที่มีต่อเหตุผล เชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียน

กลุ่มทดลองที่ได้รับการเข้ารับทบทวนสมมติ มีเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีสูงกว่านักเรียน
กลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ

จากผลของการวิจัยดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า การเข้ารับทบทวนสมมติเป็นวิธีการที่
สามารถพัฒนา และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความรับผิดชอบ
แรงจูงใจผสมถุทธิ์ ความเชื่อมั่นในตนเอง การมีเหตุผลเชิงจริยธรรม การแสดงบทบาทสมมติ
เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้โดยตนเองทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ
อย่างกว้างขวางมีความเข้าใจเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น และยังช่วยครูมีโอกาสเข้าใจเด็ก
ได้ดีขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลของการเข้ารับทบทวนสมมติที่มีต่อความสามารถในการทำงานกลุ่ม
ของนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 2 โรงเรียนช่องพระนาวิทยา อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนช่องพระนาวิทยา อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2535 ที่มีความสามารถในการทำงานกลุ่มต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา จำนวน 30 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนช่องพระนาวิทยา อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2535 ที่มีความสามารถในการทำงานกลุ่มต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา จำนวน 20 คน โดยมีวิธีดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้
 - 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้ง 3 ห้อง จำนวน 120 คน ทำแบบสอบถามการทำงานกลุ่ม
 - 2.2 ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด
 - 2.3 นำคะแนนของนักเรียนทั้งหมดมาเรียงลำดับคัดเลือกเฉพาะนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมาได้ นักเรียนจำนวน 30 คน ดังนี้

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1	จำนวน	10	คน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2	จำนวน	8	คน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3	จำนวน	12	คน
 - 2.4 เลือกห้องเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 10 คน ขึ้นไปมา 2 ห้องเรียน คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 จำนวน 10 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 จำนวน 12 คน ถามความสมัครใจของนักเรียนทั้งหมด และสุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 ให้ได้นักเรียน 10 คน แล้วสุ่มห้องเรียนอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง และกลุ่มควบคุม 1 ห้อง ห้องละ 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามความสามารถในการทำงานกลุ่ม
2. โปรแกรมการวิจัยแบบทฤษฎี
3. โปรแกรมการสอบแบบปกติ

1. แบบสอบถามความสามารถในการทำงานกลุ่ม

มีลำดับขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับความสามารถในการทำงานกลุ่ม จากทฤษฎีเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางสำหรับการสร้างแบบสอบถาม

1.2 กำหนดนิยามปฏิบัติการของความสามารถในการทำงานกลุ่ม ซึ่งเป็นการกระทำของนักเรียนในขณะที่ทำกิจกรรมร่วมกันอย่างมีขั้นตอน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยมีการกระทำตามขั้นตอนการทำงานกลุ่มทั้ง 4 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นกำหนดจุดมุ่งหมาย ขั้นวางแผนการทำงาน ขั้นปฏิบัติงานตามแผนงาน ขั้นสรุปและประเมินผล

1.3 จากนิยามปฏิบัติการดังกล่าว นำมาสร้างแบบสอบถามความสามารถในการทำงานกลุ่มเป็นแบบสอบถามชนิดตัวเลือกที่มีลักษณะเป็นข้อความ หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนของการทำงานกลุ่ม เป็นแบบสอบถามที่มุ่งถามถึงพฤติกรรมที่เคยกระทำหรือคิดจะกระทำในสถานการณ์ที่กำหนด แบบสอบถามความสามารถในการทำงานกลุ่มมีลักษณะดังต่อไปนี้

ตัวอย่างแบบสอบถามความสามารถในการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง แบบสอบถามความสามารถในการทำงานกลุ่ม เป็นแบบสอบถามที่ถามถึงการกระทำ หรือคิดที่จะกระทำ ในแต่ละขั้นตอนของการทำงานกลุ่ม

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าควรจะทำอย่างไร โดยเขียนเครื่องหมาย (x) บนตัวอักษร ก ข ค หรือ ง ที่ตรงกับความคิดของ นักเรียนมากที่สุด

สถานการณ์ 1

ทางโรงเรียนจัดงานวิชาการ เพื่อแสดงผลงานของนักเรียน โดยให้นักเรียน ในแต่ละห้องนำผลงานที่ตนเองทำไว้มาแสดง หรือนำสินค้ามาขายในงานวิชาการ เพื่อเป็นการหารายได้ระหว่างเรียน นักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 มีความเห็นตรงกันว่า จะขายลูกชิ้นปิ้งในงานนี้ก่อนการทำงาน นักเรียนและเพื่อนมีการปรึกษาหารือ และตั้งใจทำงาน อย่างมีขั้นตอนจนทำให้งานขายลูกชิ้นปิ้งสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

1. ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าการกระทำใดควรอยู่ในขั้นตอน แรกของการทำงานกลุ่ม

- ก. นักเรียนและเพื่อน ยืนปิ้งลูกชิ้นและเชิญชวนให้คนซื้อ
- ข. เลือกเพื่อนที่รู้เรื่องการขายเป็นหัวหน้ากลุ่ม
- ค. ช่วยกันกำหนดว่าการขายลูกชิ้นปิ้งต้องทำอะไรบ้าง
- ง. ฝ่ายการเงินของกลุ่ม แจกผลกำไรที่ได้รับจากการขายลูกชิ้นปิ้ง

2. ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่า การกระทำใดควรจะเกิดขึ้นก่อนขั้นสรุป และประเมินผลการทำงาน

- ก. แสดงความเห็นเกี่ยวกับระเบียบการทำงาน
- ข. กำหนดเป้าหมายในการขายลูกชิ้น
- ค. หัวหน้ากลุ่มติดตามการทำงานของสมาชิกขณะทำงาน
- ง. ฝ่ายขายชี้แจงเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะขาย เช่น การบั้งลูกชิ้นไหม้

3. บุญตา เสนอให้ "วิมลพรรณ เป็นคนไปจ่ายตลาดในตอนเช้า" เหตุการณ์ดังกล่าวควรจะอยู่ในขั้นตอนใดของการทำงานกลุ่ม

- ก. การกำหนดจุดมุ่งหมาย
- ข. การวางแผน
- ค. การปฏิบัติงานตามแผน
- ง. การสรุป และประเมินผลงาน

4. การเสนอผลงานควรกระทำเมื่อใด

- ก. การเสนอผลงานเป็นสิ่งสำคัญ ควรจัดไว้ลำดับแรกของการทำงาน
- ข. ขณะทำงาน
- ค. หลังจากประเมินผลการทำงานทั้งหมดแล้ว
- ง. ก่อนการประเมินผลว่า ผลงานนั้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหรือไม่

เกณฑ์การให้คะแนน ให้คะแนนข้อละ 1 คะแนน สำหรับผู้ที่ตอบถูกต้องกับที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

และ 0 คะแนน สำหรับผู้ที่ไม่ตรงกับที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

1.4 นำแบบสอบถามที่สร้างแล้วไปหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยให้

ผู้ทรงคุณวุฒิทางจิตวิทยาจำนวน 3 คน คือ ศาสตราจารย์ ดร.พองพรรณ เกิดพิทักษ์

อาจารย์พรหมพิศ วาณิชการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ พิจารณาข้อความในแบบสอบถามว่า สามารถวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะและภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามนั้นเหมาะสม

กับจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนบางแพปฐมวิทยา อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี จำนวน 100 คน

1.6 นำแบบสอบถามที่ทำการศึกษาทดลองใช้แล้วไปหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยเริ่มจากการจัดเรียงคะแนนตามลำดับจากคะแนนสูงมายังคะแนนต่ำสุด แล้วแยกนักเรียนที่ได้คะแนนสูง และต่ำ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูงและต่ำ แล้วนำคะแนนของทั้งสองกลุ่ม มาทดสอบด้วย t - test และพิจารณาเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ 2.43 - 7.94 เพื่อนำมาใช้เป็นข้อความในแบบสอบถาม

1.7 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 6 จำนวน 30 ข้อ (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ก) ไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR.-20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.862

2. โปรแกรมการวิจัยบทบาทสมมติ

มีลำดับขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพ ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับความสามารถในการทำงานกลุ่ม และบทบาทสมมติ จากทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางการกำหนดเป็นเนื้อหาสำหรับสร้างโปรแกรมการวิจัยบทบาทสมมติที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

2.2 สร้างโปรแกรมการวิจัยบทบาทสมมติให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า ซึ่งโปรแกรมการวิจัยบทบาทสมมติจะประกอบไปด้วยสถานการณ์และบทบาทที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการทำงานกลุ่ม

ขั้นตอนในการแสดงบทบาทสมมติ แต่ละครึ่งมีขั้นตอนใหญ่ ๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

- ก. ครูกำหนดขอบเขตของปัญหาที่จะสอนจุดที่ต้องการชี้ให้ผู้เรียนเห็น
- ข. ครูกำหนดสถานการณ์สมมติและเขียนบทบาทสมมติที่จะให้ผู้เรียนแสดง
- ค. การนำเข้าสู่บทเรียน ครูและนักเรียนสนทนาซักถาม

หรือเล่าประสบการณ์ที่กันและกันฟัง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เรื่องที่จะศึกษา หรือปูพื้นให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกันในเรื่องที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นแสดง แบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

- ก. การเลือกตัวผู้แสดง ในการทดลองนี้ ครูให้นักเรียนอาสาสมัครเป็นผู้แสดงในแต่ละครั้ง ซึ่งมีการผลัดเปลี่ยนผู้แสดงให้ได้แสดงครบทุกคนเพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการแสดง และผู้วิจัยช่วยดูความเหมาะสมของผู้แสดงในบทบาทต่าง ๆ ด้วย
- ข. การจัดฉากแสดง เป็นการจัดฉากแบบสมมติขึ้นมา เพื่อให้การแสดงนั้นดูใกล้เคียงกับความเป็นจริง ซึ่งในการทดลองนี้ครูจัดฉากในลักษณะง่าย ๆ เช่น เลื่อนโต๊ะเพียงตัวเดียว จัดเก้าอี้ เตรียมอุปกรณ์ ในการแสดงเล็ก ๆ น้อย ๆ มา เป็นต้น
- ค. การเตรียมผู้สังเกตการณ์ ครูให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงในครั้งนั้น ๆ เป็นผู้สังเกตการณ์ คือ ช่วยกันสังเกตและวิเคราะห์ เหตุการณ์ในการแสดงเพื่อนำไปสู่การอภิปรายและวิเคราะห์ผลการแสดงร่วมกันในขั้นที่ 3
- ง. การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง ก่อนการแสดงครูให้ผู้แสดงลองแสดงท่าทางต่าง ๆ เช่น ดีใจ เสียใจ โกรธ เป็นต้น เพื่อช่วยขจัดความตื่นเต้น ประหม่า ความวิตกกังวล แล้วจึงให้ผู้แสดงเริ่มแสดงตามบทบาทที่ตนได้รับ
- จ. การแสดง ให้ผู้แสดง แสดงตามบทบาทที่ตนได้รับ
- ฉ. การตัดบท แสดงไปพอสมควรแล้วสามารถตัดบทเพื่อไม่ให้เสียเวลา

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง

เมื่อผู้แสดง แสดงจบแล้ว ครูให้ผู้แสดงและผู้สังเกตการณ์อภิปราย

ร่วมกันว่า ที่ตัวละครแสดงไปแล้วนั้นเป็นอย่างไร มีวิธีการแก้ปัญหาที่ดีหรือไม่ ควรมีอะไรแก้ไขเพิ่มเติม วิทยุผู้วิจัยจะช่วยพูดเสนอแนะหรือกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มพูด และครูอาจแทรกการวิจารณ์เพิ่มเติมบ้าง ทั้งนี้การอภิปรายจะต้องเป็นไปอย่างตรงไปตรงมา เน้นที่เหตุผลของการแสดงและพฤติกรรมที่พบแสดงออกมา ว่าแสดงได้เหมาะสมตามบทบาทหรือไม่

ขั้นที่ 4 ขั้นแสดงเพิ่มเติม

ถ้าหากการแสดงครั้งแรกยังไม่เหมาะสมตามบทบาท ครูอาจจะให้มีการแสดงซ้ำหรือเพิ่มเติมก็ได้ ซึ่งอาจจะแสดงซ้ำหลายครั้งจนกว่าจะได้ผลเป็นที่น่าพอใจ หากครูเห็นว่า การแสดงใหม่นี้ไม่จำเป็นอาจจะข้ามไปขั้นที่ 5 ได้เลย

ขั้นที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป

ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนอภิปรายทั่ว ๆ ไป โดยมากจะให้ผู้เรียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เกี่ยวข้องให้กันและกันฟัง และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่จะช่วยทำให้ผู้เรียนได้แนวคิดกว้างขวางขึ้น และส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นว่า สิ่งที่เรียนนั้นเกี่ยวข้องกับความเป็นจริง ทำให้ผู้เรียนสามารถที่จะหาข้อสรุปหรือแนวความคิดรวบยอด ที่คนสามารถเข้าใจได้อย่างดี

สรุปเป็นขั้นตอนใหญ่ที่ใช้ในการสร้างโปรแกรมคือ ขั้นนำ ขั้นแสดง ขั้นวิเคราะห์ อภิปรายผล ขั้นแสดงเพิ่มเติม และขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป

2.3 นำโปรแกรมการใช้บทบาทสมมติที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางจิตวิทยา จำนวน 3 คน คือ ศาสตราจารย์ ดร. พงษ์พรรณ เกิดพิทักษ์ อาจารย์พรรณพิศ วาณิชการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำ เครือ ตรวจสอบว่าโปรแกรมการใช้บทบาทสมมติมีความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายและเนื้อหาตามสถานการณ์และบทบาทสมมติ เพื่อหาความเที่ยงตรง

2.4 นำโปรแกรมที่สร้างไปทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ร่วมในกลุ่มตัวอย่าง อันได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบางแพปฐมวิทยา อำเภอบางแพ

จังหวัดราชบุรี จำนวน 10 คน เพื่อหาข้อบกพร่องในด้านความเหมาะสมของสถานการณ์ และ
บทบาทสมมติ ตลอดจนวิธีการและระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น และ
เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

โปรแกรมการรับบทบาทสมมติใช้กับกลุ่มทดลองโดยทดลองทั้งสิ้น 12 ครั้ง
ครั้งละ 60 นาทีเป็นเวลา 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 วัน คือ วันจันทร์ และวันพุธ
เวลา 15.40 – 16.40 น. (ตั้งรายละเอียดในภาคผนวก ข)

3. โปรแกรมการสอนแบบปกติ

มีลำดับขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับความสามารถในการทำงานกลุ่ม
จากทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหา
สำหรับสร้างโปรแกรมการสอนแบบปกติ ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ในการศึกษาค้นคว้า

3.2 สร้างโปรแกรมการสอนแบบปกติ ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย
ในการศึกษาค้นคว้าซึ่งมีเนื้อหาและจุดมุ่งหมายเช่นเดียวกับการใช้บทบาทสมมติ

ขั้นตอนการสอน มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ครูและนักเรียนสนทนากันเพื่อนำเข้าสู่เรื่องที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน ครูบรรยายเกี่ยวกับเรื่องที่จะสอนตามจุดมุ่งหมาย

ที่กำหนดไว้ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม แสดงความคิดเห็น

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป ครูให้นักเรียนสรุปและครูสรุปเพิ่มเติม

3.3 นำโปรแกรมการสอนแบบปกติที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางจิตวิทยา
จำนวน 3 คน คือ ศาสตราจารย์ ดร.พองพรรณ เกิดพิทักษ์ อาจารย์พรณิศ วาณิชการ
และผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ ตรวจสอบว่าโปรแกรมการสอนมีความสอดคล้อง
ระหว่างเนื้อหาการสอนกับจุดมุ่งหมาย เพื่อหาความเที่ยงตรง

3.4 นำโปรแกรมที่สร้างไปทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โรงเรียนบางแพปฐมวิทยา อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี จำนวน 10 คน เพื่อหาข้อบกพร่องในด้านความเหมาะสมของเนื้อหาการสอน ขั้นตอนการสอน และระยะเวลาที่ใช้ในการสอน เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นและเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

โปรแกรมการสอนปกติใช้กับกลุ่มควบคุม โดยมีการสอนทั้งสิ้น 12 ครั้ง ๆ ละ 60 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 วัน คือ วันอังคาร และวันพฤหัสบดี เวลา 15.40 - 16.40 น. (ตั้งรายละเอียดในภาคผนวก ข)

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

1. แบบแผนการทดลอง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยดำเนินการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest - Posttest Design (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 67) โดยมีแบบแผนการทดลอง ดังนี้

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
R _E	T ₁	X	T ₂
R _C	T ₁	~X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

- R แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง
E แทน กลุ่มทดลอง

C	แทน	กลุ่มควบคุม
T ₁	แทน	การสอบก่อนทดลอง
T ₂	แทน	การสอบหลังทดลอง
X	แทน	การใช้โปรแกรมการบำบัดทางจิต
~X	แทน	การใช้โปรแกรมการสอนแบบปกติ

2. วิธีดำเนินการทดลอง

2.1 ก่อนทดลอง ทำการทดสอบกับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนเริ่มทดลอง (pretest) โดยใช้แบบสอบถามความสามารถในการทำงานกลุ่ม

2.2 ขณะทดลอง ดำเนินการทดลองโดยใช้โปรแกรมการบำบัดทางจิต กับกลุ่มทดลอง และโปรแกรมการสอนแบบปกติกับกลุ่มควบคุมหลังเลิกเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1 กลุ่มทดลอง ใช้โปรแกรมการบำบัดทางจิต จำนวน 12 ครั้ง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที ในวันจันทร์ และวันพุธ เวลา 15.40 – 16.40 น. ตั้งแต่วันที่ 2 พฤศจิกายน 2535 ถึง วันที่ 9 ธันวาคม 2535

2.2.2 กลุ่มควบคุม ใช้โปรแกรมการสอนแบบปกติ จำนวน 12 ครั้ง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที ในวันอังคาร และวันพฤหัสบดี เวลา 15.40 – 16.40 น. ตั้งแต่วันที่ 3 พฤศจิกายน 2535 ถึง วันที่ 11 ธันวาคม 2535

2.3 หลังทดลอง เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองทำการทดสอบกับกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง (Posttest) โดยใช้แบบสอบถามฉบับเดียวกับที่ใช้ก่อนทดลอง

2.4 นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบทั้งสองครั้ง ของนักเรียน ในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองก่อนและหลังการเข้ารับทบทวนสมมุติ
2. เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการสอนแบบปกติ
3. เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการเข้ารับทบทวนสมมุติและนักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่ามัธยฐาน และส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์
2. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.1 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความสามารถในการทำงานกลุ่มโดยใช้

สูตร t - test เทคนิค 25 % ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 139)

$$t = \frac{\bar{X}_{\text{สูง}} - \bar{X}_{\text{ต่ำ}}}{\sqrt{\frac{S_{\text{สูง}}^2}{n_{\text{สูง}}} + \frac{S_{\text{ต่ำ}}^2}{n_{\text{ต่ำ}}}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	$\bar{X}_{\text{สูง}}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_{\text{ต่ำ}}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	$S_{\text{สูง}}^2$	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มสูง
	$S_{\text{ต่ำ}}^2$	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มต่ำ
	n	แทน	จำนวนนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามในแต่ละกลุ่ม

2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความสามารถในการทำงานกลุ่มโรคยาใช้

สูตร KR.-20 ของ กูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) (ล้วน สายยศ และ
อังคณา สายยศ. 2528 : 168)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่น
 p แทน สัดส่วนของผู้ทำได้ในข้อหนึ่ง ๆ = $\frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$
 q แทน สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ หรือคือ $1 - p$
 s_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ
 n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่มก่อนและหลังการทดลอง
ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบของ วิลคอกัน (The Wilcoxon Matched
Pairs Signed - Ranks Test) (นิภา ศรีไพโรจน์. 2528 : 111)

3.2 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่มระหว่างกลุ่มทดลอง
กับกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบของ แมน วิทนี (The Mann - Whitney U Test)
(นิภา ศรีไพโรจน์. 2528 : 149)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลอง และแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ชี้แทนความหมายดังต่อไปนี้

- N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
- Mdn แทน ค่ามัธยฐานของความสามารถในการทำงานกลุ่ม
- Q.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ของความสามารถในการทำงานกลุ่ม
- T แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการทดสอบของ วิลคอกซัน
(Wilcoxon Matched - Pairs Signed Ranks Test)
- U แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการทดสอบของ แมน - วิทนี
(Mann - Whitney U Test)

ผลการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการเข้ารับบาทสมมติ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 1

ตาราง 1 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลอง
ก่อนและหลังการเข้ารับบาทสมมติ

การทดสอบ	N	Mdn	Q.D.	T
ก่อนทดลอง	10	14.5	2.2	
หลังทดลอง	10	24.5	1.8	0**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง Critical Values ของ T ใน Wilcoxon Matched - Pairs Signed Rank Test ของ แซนเดอร์ส (Sanders. 1980 : 418) ในระดับนัยสำคัญที่ .01 ค่า T ที่คำนวณได้จะต้องน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 (N = 10)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 1 ปรากฏว่า ค่า T ที่คำนวณได้เท่ากับ 0 แสดงว่า คะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่มของกลุ่มทดลองหลังจากได้รับการเข้ารับบาทสมมติสูงกว่า ก่อนการเข้ารับบาทสมมติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การเข้ารับบาทสมมติสามารถทำให้นักเรียนมีความสามารถในการทำงานกลุ่มสูงขึ้น (ดังรายละเอียดในตาราง 4 หน้า 272 ในภาคผนวก ค)

2. เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการสอนแบบปกติ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการสอนแบบปกติ

การทดสอบ	N	Mdn	Q.D.	T
ก่อนทดลอง	10	15.5	3.8	
หลังทดลอง	10	20.0	2.0	0**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง Critical Values ของ T ใน Wilcoxon Matched - Pairs Signed Rank Test ของ แซนเดอร์ส (Sanders. 1980 : 418) ในระดับนัยสำคัญที่ .01 ค่า T ที่คำนวณได้จะต้องน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 (N = 10)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 2 บ่งชี้ว่า ค่า T ที่คำนวณได้เท่ากับ 0 แสดงว่า คะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่มของกลุ่มควบคุมหลังจากได้รับการสอนแบบปกติสูงกว่า ก่อนได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การสอนแบบปกติ สามารถทำให้นักเรียนมีความสามารถในการทำงานกลุ่มสูงขึ้น (ดังรายละเอียดในตาราง 5 หน้า 273 ในภาคผนวก ค.)

3. เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการเข้าพบทบทวนสมมติและนักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ หลังการทดลอง ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการเข้าพบทบทวนสมมติและนักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	N	Mdn _{diff}	Q.D. _{diff}	U
กลุ่มทดลอง	10	9.5	1.3	13.0**
กลุ่มควบคุม	10	4.5	2.4	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง Critical Values ของ U ใน The Mann - Whitney U Test ของ แซนเดอร์ส (Sanders. 1980 : 419) ในระดับนัยสำคัญที่ .01 ค่า U ที่คำนวณได้ จะต้องน้อยกว่าหรือเท่ากับ 19 (N = 10)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 3 บ่งชี้ว่า ค่า U ที่คำนวณได้ มีค่าน้อยกว่า 19 แสดงว่า คะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่มหลังการทดลองของกลุ่มทดลองสูงชันกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การเข้าพบทบทวนสมมติสามารถทำให้นักเรียนมีความสามารถในการทำงานกลุ่มสูงชันกว่าการสอนแบบปกติ (ดังรายละเอียดในตาราง 6 หน้า 274 ในภาคผนวก ค)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการเข้ารับทบทวน
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการสอนแบบปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการเข้ารับทบทวนและนักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ

สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีความสามารถในการทำงานกลุ่มสูงขึ้น หลังจากได้รับการเข้ารับทบทวน
2. นักเรียนมีความสามารถในการทำงานกลุ่มสูงขึ้น หลังจากได้รับการสอนแบบปกติ
3. นักเรียนที่ได้รับการเข้ารับทบทวน มีความสามารถในการทำงานกลุ่มสูงขึ้นกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนช่องพระนาวิทยา อำเภอพรหมบุรี จังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2535 ที่มีความสามารถในการทำงานกลุ่มต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา จำนวน 30 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนช่องพระนาวิทยา อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2535 ที่มีความสามารถในการทำงานกลุ่มต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา จำนวน 20 คน และสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็น กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามความสามารถในการทำงานกลุ่ม
2. โปรแกรมการเข้าพบทบทวนสมมติสำหรับกลุ่มทดลอง
3. โปรแกรมการสอนแบบปกติสำหรับกลุ่มควบคุม

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ก่อนทดลอง ทำการทดสอบกับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนเริ่มทดลอง (pretest) โดยใช้แบบสอบถามความสามารถในการทำงานกลุ่ม
2. ขณะทดลอง ดำเนินการทดลองโดยใช้โปรแกรมการเข้าพบทบทวนสมมติกับกลุ่มทดลอง และโปรแกรมการสอนแบบปกติกับกลุ่มควบคุมหลังเลิกเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้
 - 2.1 กลุ่มทดลอง ใช้โปรแกรมการเข้าพบทบทวนสมมติ จำนวน 12 ครั้ง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที ในวันจันทร์ และวันพุธ เวลา 15.40 - 16.40 น. ตั้งแต่วันที่ 2 พฤศจิกายน 2535 ถึงวันที่ 9 ธันวาคม 2535
 - 2.2 กลุ่มควบคุม ใช้โปรแกรมการสอนแบบปกติ จำนวน 12 ครั้ง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที ในวันอังคาร และวันพฤหัสบดี เวลา 15.40 - 16.40 น. ตั้งแต่วันที่ 3 พฤศจิกายน 2535 ถึงวันที่ 11 ธันวาคม 2535
3. หลังทดลอง ทำการทดสอบกับกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง (Posttest) โดยใช้แบบสอบถามฉบับเดียวกับที่ใช้ก่อนทดลอง

4. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบทั้งสองครั้ง ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่มของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยแยกวิเคราะห์ดังนี้

1. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองก่อนและหลังการเข้ารับบาทสมมติ โดยใช้การทดสอบของ วิลคอกซัน (Wilcoxon Matched - Pairs Signed Ranks Test)
2. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการสอนแบบปกติ โดยใช้การทดสอบของ วิลคอกซัน (Wilcoxon Matched - Pairs Signed Ranks Test)
3. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการเข้ารับบาทสมมติ และนักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ หลังการทดลอง โดยใช้การทดสอบของ แมน - วิทนี (The Mann - Whitney U Test)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีความสามารถในการทำงานกลุ่มสูงขึ้น หลังจากได้รับการเข้ารับบาทสมมติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีความสามารถในการทำงานกลุ่มสูงขึ้น หลังจากได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการเข้ารับบาทสมมติมีความสามารถในการทำงานกลุ่มสูงขึ้นกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลของการรำขับทบาทสมมติที่มีต่อความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนช่องพระนาวิทยา อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พบว่า

1. ความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนภายในกลุ่ม

1.1 นักเรียนที่ได้รับการรำขับทบาทสมมติ มีความสามารถในการทำงานกลุ่มสูงขึ้นหลังการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ดุษฎี ทรัพย์ปรุง (2529 : 54) ที่ศึกษาถึงผลของการรำขับทบาทสมมติ เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน ผลการศึกษาพบว่า การรำขับทบาทสมมติทำให้นักเรียนมีการพัฒนาความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานสูงขึ้นกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ผลการศึกษายังสอดคล้องกับการศึกษาของ สุวรรณ ศรีจันทร์ (2530 : 46) ที่ศึกษาถึงผลของการรำขับทบาทสมมติที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้การแสดงทบาทสมมติมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงขึ้นกว่าเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ธิติรัตน์ ศรีสวัสดิ์ (2532 : 106) ซึ่งศึกษาผลของการรำขับทบาทสมมติที่มีต่อเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการรำขับทบาทสมมติ มีเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีสูงขึ้นกว่าเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการศึกษาครั้งนี้ แสดงว่า การรำขับทบาทสมมติ เป็นวิธีหนึ่งที่จะพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนให้สูงขึ้นกว่าเดิม ดังคำกล่าวของ ทิศนา แชนมณี (2528 : 71) ว่า การแสดงทบาทสมมติเป็นกิจกรรมฝึกทักษะการทำงานกลุ่มที่นักเรียนชอบและปฏิบัติได้ง่าย เพราะ การแสดงทบาทสมมติ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะเล่นปนเรียน นักเรียนจะได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน มีความกระตือรือร้นในการเรียน และสิ่งสำคัญการแสดงทบาทสมมติ นักเรียนต้องทดลองแสดงทบาทนั้น ๆ ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนสามารถ

วิเคราะห์ถึงข้อแตกต่างของพฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม และเกิดความเข้าใจถึงลักษณะการปฏิบัติตนที่ถูกต้อง จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง และจากประสบการณ์ที่ได้รับในขณะที่มีการแสดงบทบาทสมมติ ประกอบกับการให้ฝึกฝนพฤติกรรมที่เหมาะสมที่ควรปอ่ย ๆ จนเกิดเป็นความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนอย่างลึกซึ้ง จะส่งเสริมให้นักเรียนมีการพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่มสูงขึ้น

1.2 นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ มีความสามารถในการทำงานกลุ่มสูงขึ้น

หลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิลุบล เผือกขวัญดี (2529 : 44) ที่ศึกษาผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความมั่นใจในนักกีฬา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการใช้บทบาทสมมติ ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังจากทดลองกลุ่มควบคุมมีนัยในนักกีฬาสูงขึ้นกว่าเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ผลการศึกษาดังกล่าวยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของจิรพรรณ สุขตลอดชีพ (2530 : 60) ที่ศึกษาถึงผลของการแสดงบทบาทสมมติที่มีต่อการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการใช้บทบาทสมมติ ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังจากทดลองกลุ่มควบคุมมีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นกว่าเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการศึกษาครั้งนี้ แสดงว่า การสอนแบบปกติเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนให้สูงขึ้นกว่าเดิม ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการทดลองด้วยตนเองทั้งสองกลุ่ม ซึ่งในกลุ่มควบคุมที่ใช้การสอนแบบปกติพบว่า ในครั้งแรกเป็นการปฐมนิเทศ บรรยากาศครั้งนั้นเต็มไปด้วยความร่วมมือ สนุกสนานและเป็นกันเองมีการสนทนาซักถามเกี่ยวกับประสบการณ์ในการทำงานกลุ่ม ในครั้งต่อ ๆ มาผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการสนทนาซักถามเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนในครั้งนั้น ๆ จากนั้นผู้วิจัยก็ใช้การบรรยาย หรือเล่าเรื่องที่มีเนื้อหาเดียวกับกลุ่มทดลอง และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและแสดงความคิดเห็น ซึ่งในช่วงแรก ๆ ของการสอนแบบปกติ พบว่า นักเรียนไม่ค่อยกล้าซักถาม หรือแสดงความคิดเห็น ผู้วิจัยต้อง

เริ่มต้นรายการตั้งคำถามแล้วจะจงให้นักเรียนตอบ ผู้วิจัยทำเช่นนี้จนถึงการทดลองครั้งที่ 5 ก็พบว่านักเรียนเริ่มที่จะซักถาม และแสดงความคิดเห็นด้วยตนเอง ในการสอนทุกครั้งเมื่อมีการตั้งคำถามให้ตอบก็พบว่า นักเรียนสามารถตอบคำถามและสรุปเรื่องที่สอนได้ เมื่อถึงครั้งสุดท้ายซึ่งเป็นการสรุป ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมโปรแกรมการสอนแบบปกติ เรื่องความสามารถในการทำงานกลุ่ม นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าได้ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนในการทำงานกลุ่มและได้เห็นตัวอย่างของพฤติกรรมในการทำงานกลุ่มที่จะนำไปปฏิบัติ ดังนั้นการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบปกติ จึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถในการทำงานกลุ่มสูงขึ้น

2. ความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระหว่างกลุ่ม

นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการใช้บทบาทสมมติ มีความสามารถในการทำงานกลุ่มสูงขึ้นกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3 ที่ตั้งไว้ ที่สอดคล้องกับการศึกษาของ วาสนา บัณฑิตย์ (2529 : 77) ที่ศึกษาถึงผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 14 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้บทบาทสมมติมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนวิชาภาษาไทยสูงกว่าการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ วันเพ็ญ เกื้อหนูน (2531 : 40) ที่ศึกษาถึงผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความเห็นอกเห็นใจผู้ป่วยของนักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 2 จำนวน 24 คน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการใช้บทบาทสมมติ มีความเห็นอกเห็นใจผู้ป่วยสูงกว่าการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ อัจฉรา เนตรล้อมวงศ์ (2531 : 47) ที่ศึกษาถึงผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 16 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้บทบาทสมมติมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ความมั่นใจและกล้าแสดงมากขึ้นและแสดงบทบาทได้สมจริงทั้งสีหน้า ท่าทาง และน้ำเสียง ทำให้บรรยากาศเต็มไปด้วยความสนุกสนาน พอสิ้นสุดการแสดงในแต่ละครั้งก็จะช่วยกันอภิปรายผลการแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งในช่วงแรกผู้วิจัยต้องเป็นผู้เริ่มการอภิปรายโดยการซักถามนำ แล้วให้นักเรียนตอบ แต่ในระยะต่อ ๆ มาก็พบว่าเมื่อการแสดงสิ้นสุดลงนักเรียนก็จะเริ่มการอภิปรายโดยมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการแสดงและแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ด้วยตนเอง เมื่อผู้วิจัยถามถึงสิ่งที่ได้รับจากการแสดงบทบาทสมมติในแต่ละครั้งนักเรียนก็สามารถตอบคำถามและสรุปได้ตามจุดมุ่งหมายของแผนการสอนในครั้งนั้น ๆ และเมื่อถึงครั้งที่ 12 ซึ่งเป็นการสรุปผู้วิจัยก็เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมโปรแกรมในครั้งนี้ ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าได้รับความรู้เกี่ยวกับความสามารถในการทำงานกลุ่ม ได้รู้ถึงขั้นตอนในการทำงานกลุ่ม และเห็นตัวอย่างพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่จะนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังได้รับความสนุกสนาน มีความกล้าในการแสดงความคิดเห็นมากขึ้น และมีความสามารถในการทำงานกลุ่มเพิ่มขึ้น จึงทำให้นักเรียนที่ได้รับการเข้าบทบาทสมมติมีความสามารถในการทำงานกลุ่มสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการเข้าบทบาทสมมติสามารถพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่ม ซึ่งเป็นแนวทางที่ครูแนะแนว และผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้พัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่มได้ โดยสามารถที่จะเลือกใช้ชีวิตการเข้าบทบาทสมมติหรือการสอนแบบปกติวิธีใดวิธีหนึ่งก็ได้

1.2 ควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเข้าบทบาทสมมติแก่ครู เพื่อให้รู้จักนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงพฤติกรรมด้านต่าง ๆ

1.3 สำหรับการเข้าบทบาทสมมติเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่มนั้น

เพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงบทบาทการแสดงได้อย่างสมจริง ควรให้นักเรียนได้ศึกษาทั้งบทบาทที่เป็นนิสัยตัวแสดงและศึกษาถึงบทสนทนาเพื่อเป็นการตอบท ในช่วงแรกของการรับบทบาทสมมติ เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจบทที่จะแสดงได้เร็วขึ้นและเมื่อนักเรียนมีความคุ้นเคยกับการแสดงบทบาทสมมติแล้ว ควรถอนบทสนทนาหรือให้บทสนทนาในบ้างครั้ง เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกแสดงด้วยตนเอง โดยเฉพาะในครั้งสุดท้ายซึ่งเป็นการรวมเนื้อหาทั้งหมด ควรให้นักเรียนแสดงเองโดยไม่มีกรให้บทเพื่อครูจะได้ประเมินความเข้าใจเนื้อหาที่เรียนด้วยการสังเกต

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรมีการติดตามผลหลังจากเสร็จสิ้นการทดลอง เพื่อศึกษาว่านักเรียนได้นำขั้นตอนในการทำงานกลุ่มไปใช้อย่างต่อเนื่องเพียงใด ซึ่งเป็นการศึกษาความคงทนของความสามารถในการทำงานกลุ่ม

2.2 ควรมีการทดลองใช้วิธีอื่น เช่น เทคนิคแม่แบบ กลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่ม

2.3 ควรมีการทดลองฝึกทักษะที่จำเป็นในการทำงานกลุ่ม เช่น ทักษะการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลในการทำงานกลุ่ม ซึ่งได้แก่ การพูด การฟัง การแสดงความคิดเห็น การขัดแย้ง การสรุปประเด็นการประชุม มารยาทในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ เป็นต้น โดยวิธีการแสดงบทบาทสมมติ

2.4 ควรมีการทดลองใช้บทบาทสมมติเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่มกับกลุ่มตัวอย่างระดับอื่น เพื่อดูความเหมาะสมในการใช้บทบาทสมมติกับกลุ่มตัวอย่างในช่วงวัยที่ต่างกัน เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.5 ควรวิจัยเชิงสำรวจถึงความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำงานกลุ่มกับตัวแปรต่าง ๆ เช่น เพศ บุคลิกภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะติดต่อการทำงานกลุ่ม ระดับชั้นการศึกษา เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณย์. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและ
จิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2527.
- เกษม ศิริสัมพันธ์. "เจาะลึกหลักสูตรมัธยมศึกษาฯ แนะนำปรับปรุงให้รับกับสภาพสังคม,"
มติชนรายวัน. 8 สิงหาคม 2530.
- โรวิท กระจำง. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาประชากรศึกษาของนักเรียน
ที่มีภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมต่างกัน ที่เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
สายสามัญ ในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : สาขาประชากรศึกษา ภาควิชา
ศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยา มหาวิทยาลัยมหิดล, 2522.
- โรวิท ประवालพฤษย์. "คุณประโยชน์ของการศึกษาไทย," วิจัยสน.เทศ. 6 (68) :
1 - 6 ; มกราคม 2529.
- คมเพชร จัตรสุภกุล. กิจกรรมกลุ่มโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แสงรุ่งการพิมพ์,
2522.
- คณะอนุกรรมการการศึกษาปัญหาและเสนอทางแก้ปัญหาย่อยการพัฒนาการทำงาน. รายงาน
การวิเคราะห์ปัญหาบทที่ 4 ปัญหาการทำงานและการประกอบอาชีพ. กรุงเทพฯ :
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, 2526.
- จิรพรรณ สุขตลอดชีพ. ผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
อัสสาเนา.

- ชูศักดิ์ สิงห์อุตร. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมโดยใช้เทคนิคการสอนแบบศึกษา
กรณีตัวอย่างกับการสอนตามคู่มือครูของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.
ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2532. อัดสำเนา.
- ชูศรี สนิทประชากร. วิธีสอนในระดับประถมศึกษาตามแนวหลักสูตรใหม่. กรุงเทพฯ
วิษุการพิมพ์, 2525.
- ไชยรัตน์ ปราณี. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และ
ความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการ
สอนแบบจินตนาการกับการสอนตามคู่มือครูของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.
ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2531. อัดสำเนา.
- ฉัตรด้าย อินทรสุขศรี. "การพัฒนาและเสริมสร้างทีมงาน," ธุรกิจปริทัศน์. 6 : 45 - 47 ;
กันยายน 2526.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน และคนอื่น ๆ จริยธรรมของเยาวชนไทย. โรงพิมพ์การศาสนา, 2520.
- คุณหญิง ทรัพย์ปรุง. ผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดรางบัว กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- ทวีป อภิสัทธ์. "ทำไมต้องจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม," มิตรครู. กรกฎาคม - ธันวาคม
2532.
- ทิพย์วัลย์ สมแดง. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 ในโรงเรียนเขตเมืองกับโรงเรียนเขตชนบทในจังหวัดเชียงราย.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.

- ทศนา แชนมณี. "การใช้บทบาทสมมติในการเรียนการสอน," คุรุศาสตร์ 6(2) : 41 - 48 ;
กรกฎาคม - สิงหาคม 2519.
- ทศนา แชนมณี, น้อมศรี เทพ และวรสุดา บุญใจโรจน์. การพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา เล่ม 1. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- ทศนา แชนมณี และคนอื่น ๆ กลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติเล่ม 1. กรุงเทพฯ :
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- ธิดารัตน์ ศรีสวัสดิ์. ผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคี
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนารีอนุกุล จังหวัดอุบลราชธานี.
ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2532. อัดสำเนา.
- ธารง ชูทัพ. "ศึกษาพาที : พฤติกรรมการเรียนการสอนที่ทำทลายแนวคิดของหลักสูตรใหม่,"
สารพัฒนาหลักสูตร. 9 : 37 - 39 ; มิถุนายน 2525.
- นิพนธ์ จิตต์ภักดิ์. "การพัฒนาทีมงานให้มีประสิทธิภาพ," สารพัฒนาหลักสูตร. 43 :
3 - 7 ; ตุลาคม 2528.
- นิภา ศรีไพโรจน์. สถิติออนไลน์พาราเมเตอร์. มหาสารคาม : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2528.
- นิลุบล เผือกขวัญดี. ผลการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความมีน้ำใจนักกีฬา ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมหาสารคามพิทยาลักษณ์ จังหวัดมหาสารคาม. ปริญญาโท
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- บุญทัน ดอกไธสง. "การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน," นิตรสารการทําเรือ. 2 : 7-14 ;
พฤศจิกายน 2525.

- เบญจวรรณ ศรีสุริยกานนท์. ผลการใช้ชุดแนะแนวที่มีต่อการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธนบุรีเทพีลีลารักษ์ กรุงเทพมหานคร. ปรินฤพานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- พกา สัตยธรรม. เทคนิคการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้ว, 2524
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล, 2531.
- ไพศาล ไกรสิทธิ์. วัฒนธรรมการทำงานของคนไทย. ปรินฤพานิพนธ์ กศ.ค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.
- มานิต มานิตเจริญ. พจนานุกรมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา, 2514.
- เมืองทอง ขम्मณี. "คุณสมบัติของกลุ่มที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ," กลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎี และแนวปฏิบัติ เล่ม 1. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 1 : 151 - 154 ; เมษายน 2522.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทศึกษาพร, 2528.
- วรัญญา ชีระธรรมากร. ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มควบคุมคุณภาพในการแก้ปัญหาระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- วริยา ศิวะศรียานนท์ และทวีวัฒน์ บุณทริกวิวัฒน์. บุคลิกภาพและนิสัยของคนไทยในทัศนะของชาวตะวันตก สมัยอยุธยา - พ.ศ.2475. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.
- วัชรีย์ ทรัพย์มี. "การทำงานเป็นกลุ่ม," มิตรครู. 18 : 21 - 22 ; กันยายน 2519.
- วันชัย สุภนกร. "กระบวนการหมู่พวกกับการพัฒนาการศึกษา," ประชาศึกษา. 28 : 2 - 16 ; มิถุนายน 2520.

- วันเพ็ญ เกื้อหนุน. ผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความเห็นอกเห็นใจผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- วัลลภ ชัยพิพัฒน์. "ปัญหาในการประชุม," นิตยสารท้องถิ่น. 20 : 17 - 22 ;
กรกฎาคม 2523.
- วารินทร์ สายรอบเอื้อ และสุนีย์ ชีรดากร. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด กรมประชาสงเคราะห์, 2522.
- วาสนา บัฒมาลัย. ผลการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลวิทยาลัย จังหวัดเลย. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- วิชาการ, กรม. แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2525.
_____. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2533. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา, 2534.
- วิณา วิสเพ็ญ. "การสอนโดยการใช้บทบาทสมมติ," วิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน.
1 : 1 - 9 มกราคม - มิถุนายน 2529.
- ศรไกร รุ่งรอด. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และการให้ความร่วมมือต่อกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมที่เรียนแบบ STAD กับกิจกรรมการเรียนตามคู่มือครูของ สสวท. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- สกล เทียงแท้. ผลการใช้วิธีอภิปรายกลุ่มในการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมในเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มาจากสภาพโรงเรียนที่ต่างกัน. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- สมัยศ นาวิการ. การบริหารตามสถานการณ์. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ, 2523.

สิริวรรณ ศรีพล. เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมการสอนมัธยมศึกษาหน่วยที่ 11 - 15.

นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2528.

สุจริต เพียรชอบ. หนังสือเรียนภาษาไทย ท 061 ภาษาไทยเพื่อกิจกรรมการแสดง. พิมพ์ครั้งที่ 3

กรุงเทพฯ : องค์การค้ำครุสภา, 2528.

สุมน อมรวิวัฒน์, แรมสมร อยู่สถาพร และโสภภาพรรณ ชัยสมบัติ. หลักและแนวปฏิบัติ

ในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2526.

สุรชาติ มานิตย์. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และบุคลิกภาพประชากรปีใด

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้เป็นทีม. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

สุวกิจ ศรีบัณฑิตา. การแบ่งความรับผิดชอบและการจัดสรรสิ่งจูงใจในการทำงานกลุ่ม.

ปริชญานิพนธ์ กศ.ค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,

2528. อัดสำเนา.

สุวรรณ ตรีจันทร์. ผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อแรงจูงใจสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 1 โรงเรียนมุขดาหาร จังหวัดมุกดาหาร. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

โสภณ ปาพจน์. การพัฒนาองค์การ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2521.

หทัย อติชาติพงศ์. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา, ม.ป.ป.

หทัย ต้นหยง. การสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา. พิษณุโลก : แผนกเอกสาร

การพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2525.

อัจฉรา เนตรล้อมวงษ์. ผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความเชื่อมั่นตนเองของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนนทบุรีวิทยา กรุงเทพมหานคร. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

Borman, Brunest. Discussion and Group Methods : Theory and Practice.
New York : Harper and Row Publisher, 1969.

Button, Leslie. Developmental Group Work with Adolescent. London :
University of London Press, Ltd., 1974.

Carlson, Neil R. Discovering Psychology. Massachusetts : Allyn
and Bacon, 1988.

Caufield, Thomas James. "The Effect of Using Video Taped Social
Models in Elementary School Group with Low Sociometric Status
Students," Journal of Counseling Psychology. 30 (5) : 1813 -
1814 ; November, 1970.

Conoley, Jane Close. "The Effects of Interdependent Learning Tasks
and Role Playing on Sociometric Patterns, Work Norm Measures
and Behavior in Elementary Classroom," Dissertation Abstracts
International. 32 : 4977 - A ; February, 1977.

Dunn, Rita. Team Learning and Circle of Knowledge," Practical
Approaches to Individualizing Instruction. New York : Parker,
1972.

✓ Geller, Danial M. "Involvement in Role - Playing Simulations
A Demonstration with Studies on Obedience," Journal of
Personality and Social Psychology. 36 : 219 - 235 ;
March ; 1978.

Good, Thomas L. and others. "Useing Work - Group in Mathematics
Instruction," Leadership. 47 (4) : 56 - 62 ; December, 1989 /
January, 1990.

✓ Handley, Leslie Mills. "The Relationship of Role Playing and Opinion
Change in Elementary School Children," Dissertation Abstracts
Internation. 36 : 3383 - 3384 - A ; December, 1975.

Hauser, Philip M. "Cultural and Personal Obstacles to Economic
Development in the Less Developed Areas," Human Organization.
2 : 78 - 84 ; Sumer, 1959.

- Layser, Yana. "The Effects of Role Playing in Elementary School Classroom on Children with low Sociometric Status," Dissertation Abstracts International. 36 : 7342 - A ; May, 1976.
- Lee, John R. Teaching Social Studies in the Elementary School. New York : Free Press, 1974.
- Ottaway, A.K.C. Learning Through Group Experiences. London : Routledge and Kegan Paul, 1966.
- Sanders, Donald H.A. Franklin Murph and Robert J. Eng. Statistics : A Fresh Approach. International Student Edition, Tokyo : McGraw - Hill International Book Company, 1980.
- Shaftel, Fannic R. and George Shaftel. Role Playing for Social Value : Decision Making in the Social Studies. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice - Hall, 1967.
- Shoudt, John Thomas. "The Effect of Varying Levels of Role - Taking Skills on the Efficacy of Role Playing Training with Kindergarten Children," Dissertation Abstracts International. 37 : 2754 - A ; November, 1976.
- Sprenger, J.A. "Group Work in Foreign Language Learning, A Report on English Teaching. 16 : 16 - 17 ; November, 1973.
- Tayler, John L. and Rex Walford. Simulation in the classroom. Middlesex, Marmonsworth ; Renguin, 1974.
- Verner, Jeanene Gurley. * "Effect of Group Work on Foster Children's Adjustment to Foster Care," Dissertation Abstracts International. 45 (9) : 2767 - A ; March, 1985.
- Wagner, Betty June. "The Use of Role," Resources in Education (ERIC). 13 : 56 ; March, 1978.
- Young, Carolyn. "Team Learning," The Arithmetics Teacher. 19 (8) : 638 - 634 ; December, 1972.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามความสามารถในการทำงานกลุ่ม

แบบสอบถามความสามารถในการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความและสถานการณ์ต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าควรจะทำอย่างไร โดยเขียนเครื่องหมาย x บนตัวอักษร ก ข ค หรือ ง ที่ตรงกับการกระทำหรือความคิดที่จะกระทำของนักเรียนมากที่สุด

ตัวอย่าง

0. นักเรียนคิดว่าการทำงานกลุ่มที่ดีควรทำอย่างไร
- ก. ให้คนที่มีความสามารถทำ
 - ข. ทำงานตามขั้นตอนของการทำงานกลุ่ม
 - ค. รวบรวมงานไว้ทำคนเดียว
 - ง. แบ่งงานแล้วต่างคนต่างทำ

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ 1 - 3

คุณครูฝ่ายกิจกรรม มอบหมายให้กลุ่มของ ทองแท้ ประจิม ศศวรรณ พวงพยอม กาญจนา และ วรางศิริ ให้นักหน้าที่ต้อนรับคณะครู นักเรียนจากโรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ที่จะมาเยี่ยมชมโรงเรียนในสัปดาห์หน้าและเพื่อให้การต้อนรับครั้งนี้ดำเนินไปด้วยดี คุณครูจึงขอให้ทุกคนในกลุ่มร่วมมือกันและทำงานอย่างเป็นขั้นตอน

1. ในการทำงานเป็นกลุ่มครั้งนี้ กลุ่มนักเรียนอาสาสมัคร ควรทำอะไรเป็นอันดับแรก
 - ก. เลือกหัวหน้ากลุ่ม
 - ข. แยกแยะงาน
 - ค. ทำงานตามแผน
 - ง. เสนอผลงาน
2. ให้นักเรียนอ่านคุณสมบัติของนักเรียนตัวแทนต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่านักเรียนควรจะเลือกใคร เป็นหัวหน้ากลุ่ม
 - ก. ประจิม เป็นคนตัวโต พูดเสียงดังเหมือนตะโกน
 - ข. ศศวรรณ แต่งกายสุภาพ พูดจาชัดเจน
 - ค. กาญจนา พูดเร็ว ทำงานเร็ว
 - ง. ทองแท้ กริยาเรียบร้อย พูดช้า ตะกุกตะกัก
3. หลังจากเลือกหัวหน้ากลุ่มแล้วควรทำอะไรต่อไป
 - ก. รีบลงมือทำงานเลย
 - ข. เสนอวิธีการประเมินผล
 - ค. แสดงวิธีการเสนอผลงาน
 - ง. เลือกเลขานุการ

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ 4

กลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 / 1 ได้รับมอบหมายจากคุณครูประจำชั้นให้ช่วยกันประดิษฐ์ของใส่ใบประกาศนียบัตรผู้ชนะการประกวดแต่งคำกลอนรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อม อำนวย ซึ่งได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่มโดยมี พยอม เป็นเลขานุการกลุ่มและสมาชิกคือ สะอาด คารงกุล สามารถ และปรารมภ์ รีบลงมือประดิษฐ์ของโดยไม่มีการซักถามอะไรต่างก็ตั้งหน้าตั้งตาประดิษฐ์ของตามขนาดที่ตนเองเข้าใจ เป็นผลให้ได้ของในขนาดที่แตกต่างกันและไม่สามารถใส่ใส่ใบประกาศนียบัตรได้ทำให้เสียวัสดุ อุปกรณ์และเวลา เพราะการทำงานต้องหยุดชะงัก

4. จากสถานการณ์ดังกล่าวเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการทำงานผิดพลาด อำนวย ซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่ม ควรกระทำอย่างไร
- ก. แจ้งขนาดของช่องและจำนวนที่ต้องการ
 - ข. ทบทวนว่าใครมีหน้าที่อะไร
 - ค. ลงมือทำงานโดยเร็ว
 - ง. สรุปลผลการทำงาน
5. ในการวางจุดมุ่งหมายการทำงานควรทำอย่างไร
- ก. วางจุดมุ่งหมายแบบกว้าง ๆ เพื่อครอบคลุมการทำงาน
 - ข. วางจุดมุ่งหมายแบบสั้นที่สุด
 - ค. วางจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน เข้าใจง่าย
 - ง. วางจุดมุ่งหมายแบบกลาง ๆ เพื่อทำงานได้หลายวิธี

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปแล้วตอบคำถามข้อที่ 6 - 7

กลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 มีทรงศักดิ์เป็นหัวหน้ากลุ่ม และมีสมาชิกกลุ่มอีก 4 คนคือ ھرรษา วรรณดี สามารล และชุตินมา ใ้รับมอบหมายจากคุณครูประจำชั้นให้ช่วยกันทำบัตรอวยพรวันปีใหม่จำนวน 40 ใบเพื่อส่งไปให้ตำรวจ ทหารที่อยู่ชายแดน โดยให้เวลาในการทำงานเพียง 2 ชั่วโมง และมี วัสดุ อุปกรณ์ให้ในจำนวนน้อย เช่น กรรไกร 2 อัน กระดาษสี มีจำนวนจำกัด กาว และสีเมจิก 1 กล่อง

6. จากสถานการณ์ดังกล่าว นักเรียนคิดว่ากลุ่มของทรงศักดิ์ควรจะทำอย่างไร ที่จะทำงานได้ตามจุดมุ่งหมายในเวลาและอุปกรณ์จำกัด โดยไม่เกิดความวุ่นวาย ขณะทำงาน
- ก. กำหนดระเบียบ ข้อตกลงในการทำงาน
 - ข. แสดงวิธีทำบัตรอวยพร
 - ค. ลงมือทำบัตรอวยพร เพื่อไม่ให้เสียเวลา
 - ง. ต่างคนต่างทำไม่ยุ่งเกี่ยวกับคนอื่น
7. นักเรียนควรวางระเบียบ กติกาในการทำงานเมื่อใด
- ก. ก่อนการเลือกหัวหน้ากลุ่ม
 - ข. เมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งในขณะทำงาน
 - ค. ควรวางระเบียบก่อนลงมือทำงานกลุ่ม
 - ง. ไม่ควรวางระเบียบเพราะทำให้งานล่าช้า
8. ในการทำงานกลุ่ม เมื่อทราบจุดมุ่งหมาย และระเบียบในการทำงานแล้ว นักเรียนควรทำอย่างไรต่อไป
- ก. ลงมือทำงานเลย
 - ข. เลือกหัวหน้ากลุ่ม
 - ค. วางแผนการทำงาน
 - ง. เสนอผลงาน

9. นักเรียนจะทําอย่างไรเพื่อให้การทำงานกลุ่มสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

- ก. กำหนดสิ่งที่ต้องการหลังการทำงาน
- ข. กำหนดวิธีการทำงาน
- ค. กำหนดขั้นตอนการทำงาน
- ง. ทำตามข้อ ก ข และค ตามลำดับ

10. ในการวางแผนการทำงาน กลุ่มของนักเรียนควรพูดกันถึงเรื่องใด

- ก. เราจะทำอะไรกันบ้าง
- ข. เราจะทำอะไรก่อนและอะไรหลัง
- ค. ใครจะเป็นคนทำอะไรบ้าง
- ง. พูดถึงเรื่องต่าง ๆ ตามข้อ ก ข ค

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อที่ 11

ธงชัย หัวหน้าหมู่ลูกเสือรวมพลัง รับอาสาป้ายชื่อประธานไปวางไว้ตามจุดทั้ง 10 ที่กำหนดไว้ในแผนงานเองทั้งหมด แต่ธงชัยก็ทำงานไม่เสร็จทันเวลาที่กำหนด ทำให้เกิดความวุ่นวายในการเข้าฐานทดสอบสมรรถภาพ

11. ถ้านักเรียนเป็น ธงชัย นักเรียนจะทําอย่างไรเพื่อไม่ให้เกิดความวุ่นวาย ทำงานได้มีประสิทธิภาพ

- ก. แบ่งงานและมอบหมายงานในสมาชิกทุกคน
- ข. มอบหมายให้คนที่วิ่งเร็วทำแทน
- ค. ทำเองเหมือน ธงชัย แต่ทำงานให้เร็วขึ้น
- ง. ให้สมาชิกลูกเสือทำงานตามชอบใจ

12. ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วจัดเรียงลำดับตามขั้นตอนการทำงานกลุ่มที่นักเรียน

เคยกระทำ

1. วางจุดมุ่งหมายการทำงาน
2. กำหนดขั้นตอนการทำงาน
3. แบ่งงานให้สมาชิกทุกคนในกลุ่ม
4. แยกแยะว่างานที่ต้องทำมีอะไรบ้าง

ก. 1 2 3 4

ข. 4 3 2 1

ค. 1 4 2 3

ง. 3 2 4 1

13. การแบ่งงานและมอบหมายงาน ควรอยู่ในขั้นตอนใดของการทำงานกลุ่ม

ก. ขึ้นกำหนดจุดมุ่งหมายการทำงาน

ข. ขึ้นการวางแผนงาน

ค. ขึ้นการปฏิบัติงาน

ง. ขึ้นสรุปและประเมินผล

14. หลังจากวางแผน และก่อนลงมือปฏิบัติงานกลุ่มของนักเรียนควรมีการกระทำใดต่อไปนี้

ก. ทบทวนจุดมุ่งหมายและระเบียบการทำงาน

ข. ทบทวนว่าจะต้องทำอะไรบ้าง มีขั้นตอนอย่างไร

ค. ทบทวนว่าใครทำอะไร

ง. ทบทวนทุกข้อที่กล่าวมา

15. นักเรียนคิดว่านักเรียนควรพูดอย่างไร ที่แสดงถึงการทบทวนแผนงาน

ก. "งานจัดบอร์ดเป็นหน้าที่ของฉันเอง"

ข. "ฉันจะรีบทำงานให้เสร็จโดยเร็ว"

ค. "ฉันไม่เห็นด้วยกับความคิดของคุณ"

ง. "ฉันเสนอให้ วรศักดิ์ เป็นหัวหน้ากลุ่ม"

16. ในการทำงานกลุ่มที่ดี ควรกระทำอย่างไร
- ก. ควรจะช่วยเพื่อนทำงานให้เสร็จก่อน
 - ข. ทำงานตามบทบาทหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมายในแผนงาน
 - ค. ทำงานตามความสบายใจ
 - ง. ทำงานที่หัวหน้าสั่งให้เสร็จก่อนงานของตนเอง
17. ถ้านักเรียนเป็นหัวหน้ากลุ่ม ในขณะที่สมาชิกปฏิบัติงาน นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร
- ก. ทำงานส่วนตัวให้เสร็จ
 - ข. ไม่เข้าไปยุ่งขณะสมาชิกปฏิบัติงาน
 - ค. ดูแลให้สมาชิกทำงานตามแผน
 - ง. ยืนดูสมาชิกทำงานอยู่ห่าง ๆ
18. ในขั้นตอนที่ 3 ของการทำงานกลุ่มนักเรียนควรทำอย่างไร
- ก. วางจุดมุ่งหมายการทำงาน
 - ข. วางแผนงาน
 - ค. สรุปลงและประเมินผลงาน
 - ง. ปฏิบัติงานตามแผน
19. การกระทำต่อไปนี้ควรอยู่ในขั้นของการสรุปลงและประเมินผลงาน
- ก. การเสนอผลงาน
 - ข. การสรุปลงแผนงาน
 - ค. การประเมินวิธีการทำงาน
 - ง. ถูกทั้งข้อ ก และ ข้อ ค

20. ในการติดตามการปฏิบัติงานของสมาชิก หัวหน้ากลุ่มควรทำอย่างไร เพื่อให้สมาชิกทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

- ก. ให้ความช่วยเหลืองานบางอย่างเมื่อสมาชิกขอร้อง
- ข. ให้ความแนะนำเมื่อสมาชิกขอความช่วยเหลือ
- ค. ให้ความสำคัญ ชม ในการทำงานตามแผน
- ง. ควรกระทำตามทุกข้อที่กล่าวมา

21. ทุกครั้งที่การทำงานกลุ่มสิ้นสุดลง นักเรียนควรทำอย่างไรต่อไป

- ก. ประเมินผลงาน
- ข. แบ่งงานและมอบหมายงาน
- ค. วางแผนการทำงานคราวต่อไป
- ง. เก็บรวบรวมผลงานไว้ในแฟ้ม

22. นักเรียนคิดว่าวิธีใดต่อไปนี้เป็นวิธีการเสนอผลงานที่น่าสนใจ

- ก. บรรยายให้ผู้ฟัง
- ข. เล่นละครประกอบการเล่า
- ค. นำผลงานของกลุ่มไปติดประกาศ
- ง. พิมพ์ผลงานแจก

23. ในขั้นประเมินผล นักเรียนควรทำอย่างไรที่เหมาะสมที่สุด

- ก. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงาน
- ข. ตาหนีเพื่อนที่ทำงานบกพร่องอย่างรุนแรง
- ค. เฉย ๆ เพราะการกล่าวถึงสิ่งที่ผ่านมาแล้วย่อมไม่เกิดผลดี
- ง. กล่าวชมว่าทุกอย่างเรียบร้อยเพื่อเอาใจเพื่อน

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์สมมติต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อที่ 24 - 29

ทางโรงเรียนกำหนดจัดงานวิชาการ เพื่อแสดงผลงานของนักเรียน ให้นักเรียนแต่ละห้องนำผลงานที่ตนเองทำไว้มาแสดง หรือนำสินค้ามาขาย เพื่อเป็นการหารายได้ระหว่างเรียน กลุ่มของฉัฐชัย และเพื่อนอีก 4 คนคือ พงษ์ชิต ลือชา เอกพงษ์ และวัลภาจึงร่วมกลุ่มกัน โดยมีความเห็นตรงกันว่า จะขายลูกชิ้นบั้ง เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้นจากทุนเดิมที่นำมารวมกัน อย่างน้อยคนละ 50 บาท และเพื่อให้การทำงานเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของกลุ่ม ฉัฐชัยและเพื่อนจึงปรึกษารื้อกันก่อนทำงานและมีความตั้งใจในการทำงานกันอย่างเป็นไปตามขั้นตอน จนทำให้สามารถขายลูกชิ้นบั้งได้ตามจุดมุ่งหมาย

24. จากสถานการณ์ดังกล่าว ให้นักเรียนพิจารณาการกระทำของกลุ่มขายลูกชิ้นต่อไปนี้

แล้วจัดเรียงลำดับตามขั้นตอนในการทำงานกลุ่ม

1. เลือกหัวหน้ากลุ่ม
2. เสนอให้ พงษ์ชิต สมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม เป็นคนบั้งลูกชิ้น
3. วัลภา ซึ่งแจ้งรายรับ รายจ่าย และกำไร
4. เอกพงษ์ ตะโกนชวนให้เพื่อนนักเรียนมาซื้อลูกชิ้นบั้ง

ก. 1 2 3 4

ข. 4 3 2 1

ค. 1 2 4 3

ง. 1 4 2 3

25. การปรึกษารื้อกันว่าจะทำงานอะไรบ้าง มีขั้นตอนอย่างไร และใครรับผิดชอบงานใด

เป็นการกระทำที่อยู่นั้นขั้นตอนใดของการทำงานกลุ่ม

ก. ขึ้นกำหนดจุดมุ่งหมายการทำงาน

ข. ขึ้นวางแผนงาน

ค. ขึ้นปฏิบัติงานตามแผน

ง. ขึ้นสรุปและประเมินผล

ภาคผนวก ข

โปรแกรมการใช้บทบาทสมมติ

โปรแกรมการสอนแบบปกติ

โปรแกรมการเข้าพบพหุสมมติ

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
1	ปฐมนิเทศ	หลายหัวดีกว่า หัวเดียว	1. เพื่อสร้างความ คุ้นเคยระหว่างครู กับนักเรียน 2. ให้นักเรียนเข้าใจ ถึงความสำคัญของ การทำงานกลุ่มและ ความหมายของ ความสามารถใน การทำงานกลุ่ม 3. เพื่อชี้แจงจุด มุ่งหมาย วิธีการ หน้าที่ของครูและ นักเรียนในการสอน โดยการใช้พหุ สมมติ	1. ครูสร้างความคุ้นเคย กับนักเรียนโดยการแนะนำ ตนเองและให้นักเรียนแนะนำ ตนเองทีละคน 2. ครูแจกถั่วเคลือบให้ นักเรียนทุกคน ๆ ละ จำนวนคู่กับจำนวนคี่ แล้ว ให้นักเรียนรวมกลุ่มตาม จำนวนถั่วในประเภทเดียว กัน 3. ให้นักเรียนนำถั่วที่อยู่ ในมือไปไว้ในถั่วแก้วที่ครู นำไปวางไว้ตรงกลางวง ของแต่ละกลุ่ม 4. ครูให้นักเรียนแต่ละ คนคาดคะเนจำนวนเม็ด ถั่วที่อยู่ในแก้ว แล้วให้ตัว แทนกลุ่มนำจำนวนเม็ดถั่วที่

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				<p>แต่ละคนคาดคะเนมาหาค่าเฉลี่ย แล้วแจ้งให้ครูทราบ แล้วครูบันทึกลงในตาราง ครั้งที่ 1</p> <p>5. ครูให้นักเรียนคาดคะเนจำนวนเม็ดถั่วอีกครั้ง โดยให้มีการปรึกษากันในกลุ่ม แล้วให้ตัวแทนกลุ่มนำผลมาแจ้งครู แล้วครูบันทึกลงในตารางครั้งที่ 2</p> <p>6. ครูให้แต่ละกลุ่มนับจำนวนถั่วในถ้วยแก้ว แล้วบันทึกคำตอบลงในช่องจำนวนจริง</p> <p>7. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเปรียบเทียบคำตอบระหว่างครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 กับจำนวนจริง ว่าครั้งใดใกล้เคียงจำนวนจริงที่สุด</p>

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				<p>8. ครูให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ว่าเพราะเหตุใดจึงได้ผลตามคำตอบข้อที่ 7</p> <p>9. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปความสำคัญของการทำงานกลุ่ม</p> <p>10. ครูกล่าวถึงความหมายของความสามารถในการทำงานกลุ่ม</p> <p>11. ครูให้นักเรียนสรุปถึงความสำคัญของการทำงานกลุ่มและความหมายของความสามารถในการทำงานกลุ่ม</p> <p>12. ครูแจ้งให้นักเรียนทราบถึงจุดมุ่งหมายวิธีการและหน้าที่ของครูและนักเรียนในการสอนโดยการใช้บทบาทสมมติ และนัดหมายวัน เวลา สถานที่</p>

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
2	การกำหนด บทบาทสมาชิก	เลือกหัวหน้า	<p>เพื่อให้นักเรียน เข้าใจว่าการทำ งานกลุ่มที่ดีอันดับ แรกคือการกำหนด บทบาทสมาชิก ได้แก่ การเลือก หัวหน้า เลขานุการ และสมาชิกทุกคน ต้องรู้ว่าแต่ละคนมี บทบาทหน้าที่ อย่างไรบ้าง</p>	<p>(ตั้งแต่ครั้งที่ 2-11วิธีการ ดำเนินการเช่นเดียวกัน ทุกครั้ง)</p> <p>1. ขั้นนำ</p> <p>1.1 ครูสนทนาซักถาม กับนักเรียนถึงความสำคัญ ของเรื่องที่จะสอนตามจุด มุ่งหมายที่ตั้งไว้ในแต่ละ ขั้นตอน</p> <p>1.2 ครูเล่าเรื่องราว และสถานการณ์สมมติ ให้ นักเรียน</p> <p>2. ขั้นแสดง</p> <p>2.1 ครูหาอาสาสมัคร เพื่อเตรียมตัวในการ แสดง</p> <p>2.2 ครูแจกเอกสาร บทบาทสมมติให้ผู้แสดง ศึกษาโดยครูชี้แนะเพิ่มเติม เพื่อให้การแสดงสมจริง</p>

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				<p>2.3 ครูชี้แจงวิธี การบันทึกการสังเกตการณ์ แสดงบทบาทสมมติและจัด ฉาก สถานที่ ให้เหมาะสม กับการแสดงบทบาทสมมติ</p> <p>2.4 เมื่อผู้แสดงพร้อม ก็ให้เริ่มแสดงตามบทบาทที่ ได้รับในเวลาประมาณ 10-15 นาที โดยมีผู้ชม เป็นผู้สังเกตการณ์</p> <p>3. ชั้นวิเคราะห์และ อภิปรายผล ครูให้นักเรียนวิเคราะห์ อภิปรายตามหัวข้อที่กำหนด ไว้</p> <p>4. ชั้นแสดงเพิ่มเติม ครูให้นักเรียนแสดง เพิ่มเติม ตามข้อเสนอแนะ ของกลุ่มซึ่งเป็นบทบาทที่ สอดคล้องตามจุดมุ่งหมาย</p>

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
3	การวางจุด มุ่งหมายการ ทำงานให้ชัดเจน	ขนาดไหนแน่	เพื่อให้นักเรียน เข้าใจถึงการทำ งานกลุ่มว่าหลังจาก กำหนดบทบาทสมา ชิกแล้วอันดับต่อมา คือ การวางจุดมุ่ง หมาย ปล่อยให้เข้า ใจถึงความสำคัญ	5. ชั้นแลกเปลี่ยน ประสบการณ์และสรุป 5.1 ครูให้นักเรียน เล่าเรื่องที่แสดงให้กันและ กันฟัง แล้วช่วยกันสรุป 5.2 ครูสรุปเพิ่มเติม <u>การประเมินผล</u> ประเมินผลโดยการ สังเกตการแสดงบทบาท สมมติและการตอบคำถาม ในขณะอภิปราย พร้อมทั้ง จดบันทึกไว้

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
4	การวางระเบียบ การทำงาน	บัตรอวยพร	<p>ของการวางจุดมุ่ง หมายการทำงานให้ ชัดเจน เพื่อให้ให้นักเรียน เข้าใจถึงการทำ งานกลุ่มว่าหลังจาก กำหนดบทบาทสมา ชิกและวางจุดมุ่ง หมายในการทำงาน แล้ว อันดับต่อมาคือ การวางระเบียบ การทำงานโดยให้ เข้าใจถึงความ สำคัญของการวาง ระเบียบการทำงาน ที่มีต่อความสำเร็จ ในการทำงาน และ ผลกระทบของการ ทำงานที่ไม่มีการ วางระเบียบ</p>	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
5	การวางแผนงาน	เตรียมประกวด ห้องสะอาด	เพื่อให้นักเรียน เข้าใจว่าการทำ งานกลุ่มเมื่อกำหนด บทบาทสมาชิก วาง จุดมุ่งหมายการทำ งาน วางระเบียบ การทำงานแล้ว อันดับต่อมาคือ การ วางแผนงาน โดย ทำให้เข้าใจถึงความ สำคัญและวิธีการ วางแผน	
6	การแบ่งงานและ มอบหมายงาน	ลูกเสือรวมพลัง	เพื่อให้นักเรียน เข้าใจว่าการทำ งานกลุ่มหลังจาก กำหนดบทบาทสมา ชิกวางจุดมุ่งหมาย วางระเบียบการ ทำงานวางแผนแล้ว อันดับต่อมาคือ การ	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
7	การทบทวนแผนงาน	จัดบอร์ดอาชีพ อิสระ	แบ่งงานและมอบหมายงาน โดยให้เข้าใจถึงความสำคัญ และหลักในการแบ่งงานและมอบหมายงาน เพื่อให้นักเรียนเข้าใจว่าการทำงานกลุ่มเมื่อกำหนดบทบาทสมาชิก วางจุดมุ่งหมายการทำงาน วางระเบียบการทำงานวางแผนงาน และแบ่งงานและมอบหมายงานแล้ว อันดับต่อมาคือ การปฏิบัติงานตามแผน โดยให้เข้าใจถึงความสำคัญของการทบทวนแผนงาน	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
8	การปฏิบัติงานตามแผนงานและการแสดงตามบทบาทที่ได้รับมอบหมาย	ทัศนศึกษา	ก่อนลงมือปฏิบัติงานกลุ่ม เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจว่าการทำงานกลุ่มหลังจากกำหนดบทบาทสมาชิก วางจุดมุ่งหมายการทำงาน วางระเบียบการทำงาน วางแผนงาน แบ่งงานและมอบหมายงานและทบทวนแผนงานแล้ว อันดับต่อมาคือ การทำงานตามแผน โดยให้เข้าใจถึงความสำคัญของการทำงานตามแผน และการแสดงตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	
9	การเสนอผลงาน	โรคเอดส์	เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจว่าการทำงานกลุ่ม	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
10	การประเมินผล	ประเมินผล	<p>หลังจากกำหนดบทบาทสมาชิก วางจุดมุ่งหมายการทำงาน วางระเบียบการทำงาน วางแผนงาน แบ่งงาน และมอบหมายงาน ทบทวนแผนงานทำงาน ตามแผนแล้ว อันดับต่อมาคือ การสรุปและประเมินผลงาน โดยให้เข้าใจถึงวิธีการเสนอผลงานที่น่าสนใจ เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจว่าขั้นตอนสุดท้ายในการทำงานกลุ่ม คือ การประเมินผลงาน โดยให้เข้าใจถึงความสำคัญและวิธีการประเมินผลงาน</p>	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
11	กระบวนการ ทำงานเป็น ขั้นตอน	ขายลูกชิ้นปิ้ง	ให้นักเรียนเข้าใจ วิธีการทำงานกลุ่ม อย่างเป็นขั้นตอน	
12	ปัจฉิมนิเทศ		1. ให้นักเรียน บอกถึงสิ่งที่ได้รับจาก การเข้าร่วมโปรแกรม การเข้าพบบาทสมมติ 2. เพื่อกล่าวปิดการ เข้าร่วมโปรแกรมการ เข้าพบบาทสมมติ	1. ครูสนทนาซักถาม นักเรียนถึงประสบการณ์ ที่ได้รับจากการเข้าร่วม โปรแกรมการเข้าพบบาท สมมติ 2. ครูให้โอกาส นักเรียนซักถามแสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการ เข้าร่วมโปรแกรมการเข้า พบบาทสมมติ 3. ครูให้นักเรียนตอบ คำถามต่อไปนี้ 3.1 การทำงานกลุ่ม ความสำคัญอย่างไร 3.2 ความสามารถในการ ทำงานกลุ่มหมายถึง

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				<p>3.3 ขั้นตอนการ ทำงานกลุ่มประกอบไปด้วย ด้วยการขั้นตอนใดบ้าง</p> <p>4. ครูให้นักเรียนสรุป และครูสรุปสิ่งที่ได้รับจาก การเข้าร่วมโปรแกรม การใช้บทบาทสมมติ</p> <p>5. ครูกล่าวปิดการเข้า ร่วมโปรแกรมการใช้ บทบาทสมมติ</p>

หมายเหตุ การทดลองแต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 60 นาที

แผนการใช้บทบาทสมมติ ครั้งที่ 1

เรื่อง ปฐมนิเทศ

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างครูกับนักเรียน
 2. ให้นักเรียนเข้าใจถึงความสำคัญของการทำงานกลุ่มและความสามารถในการทำงานกลุ่ม
 3. เพื่อชี้แจง จุดมุ่งหมาย วิธีการและหน้าที่ของครูและนักเรียนในการใช้บทบาทสมมติ

เวลา 60 นาที

ชื่อกิจกรรม หลายหัวดีกว่าหัวเดียว

- สื่อ
1. ด้ายแก้ว
 2. ด้ายเคลือบกระเทียม
 3. ตารางบันทึกจำนวนเม็ดด้าย

วิธีดำเนินการ

1. ครูแนะนำตนเอง และให้นักเรียนแนะนำตนเองทีละคน
2. ครูแจกด้ายเคลือบให้นักเรียนทุกคน ๆ ละจำนวนคู่กับจำนวนคี่แล้วให้นักเรียนรวมกลุ่มตามจำนวนด้ายในประเภทเดียวกัน
3. ให้นักเรียนนำด้ายที่อยู่ในมือไปสานด้วยแก้วที่ครูนำไปตั้งไว้กลางวงของแต่ละกลุ่ม
4. ครูให้นักเรียนแต่ละคนคาดคะเนจำนวนเม็ดด้ายเคลือบ ที่อยู่ในด้ายแก้วแล้วให้ตัวแทนกลุ่มรวมจำนวนเม็ดด้ายที่แต่ละคนคาดคะเนมาหารด้วยจำนวนคนในกลุ่ม เพื่อหาค่าเฉลี่ยและแจ้งให้ครูทราบเกี่ยวกับค่าเฉลี่ยของกลุ่ม เพื่อครูจะได้จดบันทึกลงในช่องครั้งที่ 1 ในตารางเปรียบเทียบจำนวนด้าย
5. ครูให้นักเรียนคาดคะเนจำนวนเม็ดด้ายอีกครั้งโดยให้มีการปรึกษารื้อกันในกลุ่มแล้วให้ตัวแทนกลุ่มนำผลมาแจ้งครูแล้วครูจดบันทึกลงในช่องครั้งที่ 2 ในตารางเปรียบเทียบจำนวนด้าย

6. ครูให้แต่ละกลุ่มนับจำนวนถั่วในถ้วยแก้ว แล้วบันทึกลงในช่องจำนวนจริงในตารางเปรียบเทียบจำนวนถั่ว
7. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเปรียบเทียบคำตอบระหว่างครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 กับจำนวนจริง ว่าครั้งใดใกล้เคียงจำนวนจริงมากที่สุด
8. ครูให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์และตอบคำถามว่า เพราะเหตุใดจึงได้ผลตามคำตอบข้อที่ 7
9. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปความสำคัญของการทำงานกลุ่ม
10. ครูกล่าวถึงความหมายของความสามารถในการทำงานกลุ่มซึ่งเป็นองค์ประกอบที่จะทำให้การทำงานกลุ่มมีประสิทธิภาพ ดังนี้

ความสามารถในการทำงานกลุ่ม หมายถึง การกระทำของบุคคลในการทำกิจกรรมร่วมกันอย่างมีขั้นตอน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. **ขั้นกำหนดจุดมุ่งหมาย** ได้แก่ การกำหนดบทบาทสมาชิก การวางจุดมุ่งหมาย การทำงานให้ชัดเจน และการวางระเบียบในการทำงาน
2. **ขั้นวางแผนการทำงาน** ได้แก่ การแยกแยะงานว่าต้องทำอะไรบ้าง การวางขั้นตอนการทำงาน การแบ่งงานและมอบหมายงาน
3. **ขั้นปฏิบัติงานตามแผน** ได้แก่ การทบทวนแผนงาน การทำงานตามแผนและสมาชิกแต่ละคนปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
4. **ขั้นสรุปและประเมินผล** ได้แก่ การเสนอผลงานให้นำเสนอ การประเมินผลว่าผลงานสอดคล้องตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ ประเมินวิธีการทำงานกลุ่ม ประเมินบทบาทสมาชิก และการเสนอแนะแนวทางเพื่อการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

11. ครูให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับความสำคัญของการทำงานกลุ่มและความสามารถในการทำงานกลุ่ม
12. ครูแจ้งให้นักเรียนทราบถึงจุดมุ่งหมาย วิธีการ และหน้าที่ของครูและนักเรียนในการเข้าบทบาทสมมติดังนี้

<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่ม
<u>วิธีการ</u>	ครูเป็นผู้กำหนดสถานการณ์และบทบาทสมมติเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มให้นักเรียนแสดง และครูดำเนินการอภิปรายโดยการตั้งคำถามให้นักเรียนตอบและสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องที่นักเรียนแสดง
<u>หน้าที่ของนักเรียน</u>	นักเรียนเป็นผู้แสดงตามสถานการณ์และบทบาทที่ครูกำหนดให้ โดยแสดงให้สมจริง หลังการแสดงจบลงนักเรียนต้องร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงบทบาทสมมติ พร้อมทั้งตอบคำถาม และสรุปเกี่ยวกับเรื่องที่แสดง

13. ครูนัดหมายวัน เวลา สถานที่ เพื่อแสดงบทบาทสมมติดังนี้

ในการสอนแบบปกติ จะสอนทุกวันจันทร์ และพุธของแต่ละสัปดาห์
เวลา 15.40 – 16.30 น. ณ ห้องแนะแนวของโรงเรียน

การประเมินผล ครูสังเกตจากการตอบคำถามและการสรุปของนักเรียน

แผนการขับเคลื่อนทบทวนมติ ครั้งที่ 2

<u>เรื่อง</u>	การกำหนดบทบาทสมาชิก
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจว่าการทำงานกลุ่มที่ดี อันดับแรกคือการกำหนดบทบาทสมาชิก ได้แก่ การเลือกหัวหน้า เลขานุการ และสมาชิกทุกคนต้องรู้ว่าแต่ละคนมีบทบาทอะไรบ้าง
<u>เวลา</u>	60 นาที
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	เลือกหัวหน้า
<u>สื่อ</u>	1. เอกสารประกอบการใช้บทบาทสมมติ ครั้งที่ 2 <div style="margin-left: 40px;">ได้แก่ บทบาทผู้แสดง "เลือกหัวหน้า" <div style="margin-left: 40px;">บทสนทนา "เลือกหัวหน้า"</div> </div> 2. บ้ายชื่อสมมติ 7 บ้าย

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ
 - 1.1 ครูสนทนาซักถามนักเรียนถึงประสบการณ์เกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม โดยใช้คำถามดังนี้
 - 1.1.1 ใครเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการทำงานกลุ่ม
 - 1.1.2 นักเรียนเคยเลือกใครเป็นหัวหน้ากลุ่มบ้าง
 - 1.1.3 ทำไมนักเรียนจึงเลือกเขาเป็นหัวหน้ากลุ่ม
 - 1.2 ครูเล่าเรื่องราวและสถานการณ์สมมติเรื่อง เลือกหัวหน้า ให้นักเรียนฟัง
2. ขั้นแสดง
 - 2.1 ครูหาอาสาสมัครจำนวน 7 คน แล้วแจกบทแสดงเรื่อง เลือกหัวหน้าให้นักเรียนไปศึกษา โดยครูคอยให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแสดงให้สมจริงและเป็นธรรมชาติ โดยให้เวลานักเรียนศึกษาบทการแสดงประมาณ 5 นาที พร้อมทั้งแจกแบบสังเกตการแสดงและอธิบายวิธีบันทึกการสังเกตให้กับกลุ่มนักเรียนที่ไม่ได้แสดง

2.2 เมื่อนักเรียนพร้อม ครูให้นักเรียนกลุ่มที่แสดงเริ่มแสดงตามบทบาทที่ได้รับ โดย
มีนักเรียนที่เหลือเป็นผู้ชมคอยสังเกตการแสดงและบันทึกการสังเกต โดยใช้เวลาในการ
แสดงประมาณ 10 - 15 นาที

3. ขั้นอภิปรายผล

ครูให้นักเรียนอภิปรายผลเกี่ยวกับการแสดงบทบาทสมมติ โดยใช้คำถามต่อไปนี้

3.1 การแสดงบทบาทสมมติเรื่อง เลือกหัวหน้า มีลักษณะเหมือนหรือแตกต่าง
จากการเลือกหัวหน้าในการทำงานของกลุ่มของนักเรียนที่ผ่านมาหรือไม่ อย่างไร

3.2 เมื่อนักเรียนรวมกลุ่มได้แล้ว อันดับแรกนักเรียนควรทำอย่างไร

3.3 การเลือกหัวหน้าหรือตัวแทนกลุ่มควรทำอย่างไร

3.4 การกำหนดบทบาทสมาชิกหมายถึงการกำหนดบทบาทของใครบ้าง

4. ขั้นแสดงเพิ่มเติม

ครูให้นักเรียนแสดงเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของกลุ่ม

5. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป

ครูให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันและสรุปข้อคิดและสิ่งที่ได้
จากการแสดงบทบาทสมมติเรื่อง เลือกหัวหน้า และครูสรุปเพิ่มเติมดังนี้

ในการทำงานกลุ่ม เมื่อนักเรียนรวมกลุ่มกันเรียบร้อยแล้ว อันดับแรกสมาชิกกลุ่มจะต้อง
ช่วยกันกำหนดบทบาทสมาชิกกลุ่ม เพื่อให้มีผู้นำในการดำเนินงานกลุ่ม และเพื่อให้รับรู้ถึงบทบาท
ของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม. การกำหนดบทบาทสมาชิก ได้แก่ การเลือกหัวหน้าหรือตัวแทนกลุ่ม
การเลือกเลขานุการทำหน้าที่จดบันทึกการประชุม ซึ่งในการกำหนดบทบาทสมาชิกนั้นต้อง
กระทำด้วยความรอบคอบ พิจารณาถึงความเหมาะสมกับงานที่ทำด้วย

การประเมินผล ครูสังเกตจากการแสดงบทบาทสมมติ การตอบคำถามขณะอภิปราย และ
การสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการเข้าพบบาทสมมติ ครั้งที่ 2

เรื่อง การกำหนดบทบาทสมาชิก

"เลือกหัวหน้า"

หลังจากประชุมประจำสัปดาห์ นักเรียนกลุ่มที่อาสาสมัครทำหน้าที่กล่าวต้อนรับ คณะครู และนักเรียนโรงเรียนราชบุรีวิทยาคารที่จะเดินทางมาดูงานและเยี่ยมชมโรงเรียนช่องพราน วิทยา ในวันศุกร์ที่จะถึงนี้ โดยคุณครูขอให้นักเรียนที่อาสาสมัครซึ่งประกอบด้วย ทองแท้ ประจิม ศสุวรรณ พวงพยอม กาญจนา และวราภรณ์ ปรึกษากันว่าจะเลือกใครเป็นหัวหน้าหรือตัวแทนนักเรียนกล่าวต้อนรับคณะครูและนักเรียนที่จะมาเยี่ยมชมโรงเรียน และก่อนที่จะกำหนดว่าใครเป็นหัวหน้ากลุ่มกล่าวต้อนรับขอให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นก่อนว่าลักษณะของหัวหน้าหรือตัวแทนกล่าวต้อนรับควรมีคุณสมบัติอย่างไรบ้าง เพื่อจะได้เลือกหัวหน้าหรือตัวแทนที่มีความเหมาะสมกับงาน จากนั้นก็ให้นักเรียนช่วยกันคิดช่วยกันเขียนข้อความที่จะกล่าวต้อนรับ เมื่อคุณครูกล่าวจบและเดินจากไป นักเรียนกลุ่มอาสาสมัคร เช่น ทองแท้ ศสุวรรณ ก็แสดงความคิดเห็นถึงคุณสมบัติของหัวหน้ากลุ่มว่ามีอะไรบ้าง เมื่อกำหนดคุณสมบัติของหัวหน้ากลุ่มแล้ว สมาชิกอาสาสมัครต่างก็เสนอชื่อผู้ที่ตนเห็นว่าเหมาะสม ในที่สุดที่ประชุมก็มีมติเลือก ศสุวรรณ เป็นหัวหน้ากลุ่ม จากนั้น ศสุวรรณ ก็ทำหน้าที่ดำเนินงาน โดยให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันเขียนข้อความกล่าวต้อนรับก่อนที่จะลงมือทำงาน ศสุวรรณก็ขอให้สมาชิกช่วยกันเลือกเลขานุการเพื่อเป็นผู้จัดบันทึกระหว่างที่มีการปรึกษาหารือเกี่ยวกับ ข้อความที่จะใช้เป็นคำกล่าวต้อนรับ จากนั้น ศสุวรรณ ก็ให้สมาชิก ช่วยกันคิดว่าจะใช้ข้อความ กล่าวต้อนรับอย่างไร หลังจากทีกลุ่มช่วยกันคิดข้อความ กล่าวต้อนรับเสร็จแล้ว เลขานุการก็จัดบันทึกไว้ และนำบันทึกนั้นส่งให้ ศสุวรรณ เพื่อศึกษาหาเพื่อนในกลุ่มฟังซึ่งสร้างความพอใจให้กับสมาชิกทุกคนเป็นอย่างมาก

บทบาทผู้แสดง "เลือกหัวหน้า"

บทบาทของคุณครู

ฉันเป็นคุณครู ฝ่ายกิจกรรมที่มีหน้าที่ฝึกให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ในวันศุกร์หน้านี้จะมีคณะครู และนักเรียนโรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์มาดูงานและเยี่ยมชมโรงเรียน ฉันต้องการให้นักเรียนมีโอกาสดูงานร่วมกัน และได้ฝึกกล่าวคำต้อนรับผู้มาเยี่ยมโรงเรียน เมื่อมีกลุ่มนักเรียนอาสาสมัคร ฉันจึงบอกหน้าที่ของพวกเขาว่ามีอะไรบ้าง โดยพูดว่า "ในที่ประชุมประจำสัปดาห์ครูได้แจ้งให้นักเรียนทราบแล้วว่า ในวันศุกร์หน้านี้จะมีคณะครูและนักเรียนจากโรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์มาดูงาน และเยี่ยมชมโรงเรียนของเรา ซึ่งในวันนั้น นักเรียนที่เป็นอาสาสมัครจะต้องทำหน้าที่กล่าวคำต้อนรับบุคคลดังกล่าว แต่จะให้สมาชิกทั้งหมดกล่าวต้อนรับคงไม่ได้ นักเรียนจึงต้องไปคุยกันก่อนว่าใครเหมาะสมที่จะเป็นหัวหน้ากลุ่มทำหน้าที่กล่าวต้อนรับ โดยนักเรียนควรจะปรึกษากันก่อนว่าคุณสมบัติของหัวหน้ามีอะไรบ้าง เพื่อนักเรียนจะได้เลือกหัวหน้าได้เหมาะสมกับงาน และจากนั้นนักเรียนจะต้องช่วยกันคิดข้อความที่จะใช้กล่าวต้อนรับ โดยนักเรียนควรเลือกเลขานุการกลุ่มขึ้นมา เพื่อช่วยจดบันทึกการปรึกษาเกี่ยวกับกล่าวคำต้อนรับ มีใครจะถามอะไรไหม ถ้าไม่มีครูไปละนะ" แล้วฉันก็เดินไปจากกลุ่มของนักเรียน

บทบาทของทองแท้

ฉันชื่อ ทองแท้ ฉันเป็นคนชอบช่วยเหลืองานของส่วนรวม ฉันเป็นคนสุภาพแต่งกายเรียบร้อย เวลาฉันต้องพูดในที่ที่มีคนมาก ฉันมักจะพูดไม่ค่อยออก มีอาการ ตะกุกตะกักอยู่เสมอ ๆ ในการทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ที่เป็นอาสาสมัครกล่าวคำต้อนรับคณะครูและนักเรียนโรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ เพื่อให้การทำงานเริ่มขึ้น ฉันจึงพูดกับเพื่อน ๆ ในกลุ่มโดยเสียงที่ตะกุกตะกักว่า "ก่อนอื่นเราต้องมาพิจารณาถึงคุณสมบัติของหัวหน้างานก่อน เพื่อจะได้ใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกหัวหน้าได้อย่างเหมาะสม ซึ่งฉันเห็นว่าคนที่ทำหน้าที่นี้ได้ จะต้องเป็นคนที่เพื่อน ๆ เชื่อฟัง เป็นคนสุภาพ ขณะพูดไม่ลุกลี้ลู้กรัน และพูดเสียง ร , ล ได้ชัดเจน" เมื่อมีการเสนอชื่อผู้ที่เหมาะสมกับหน้าที่ของหัวหน้า ฉันก็พูดว่า " ฉันก็เห็นด้วยว่า ศศวรรณ เหมาะสมที่สุด"

บทบาทของศสุวรรณ

ฉันชื่อ ศสุวรรณ ฉันเป็นนักเรียนคนหนึ่งที่อาสาสมัครทำหน้าที่ต้อนรับคณะครูและนักเรียนที่จะมาเยี่ยมชมโรงเรียน ฉันชอบแต่งกายให้เรียบร้อยทุกวันเพื่อคุณครูจะได้ชมและพูดสุภาพกับเพื่อน ๆ ทุกคน ในขณะที่เรียนวิชาภาษาไทยฉันมักจะฝึกพูดเสียง ร , ล ให้ชัดเจนจนติดเป็นนิสัย ในการทำงานครั้งนี้ฉันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของหัวหน้าว่า "นอกจากนั้นต้องพูดให้เสียงดังฟังชัด และยิ้มแย้มแจ่มใสเวลาพูดด้วย" เมื่อเพื่อน ๆ เลือกฉันเป็นหัวหน้ากลุ่ม ฉันจึงพูดกับเพื่อน ๆ ว่า "ขอบคุณเพื่อนมากที่ไว้วางใจฉัน ฉันจะทำหน้าที่ให้ดีที่สุด" จากนั้นฉันก็ขอให้สมาชิกช่วยกันเลือกเลขานุการกลุ่ม โดยพูดว่า "ก่อนที่เราจะปรึกษากันต่อไป เราควรเลือกเลขานุการกลุ่ม มาทำหน้าที่จัดบันทึกขณะที่พวกเราปรึกษาหารือกัน" และจากนั้นฉันก็ขอให้สมาชิกช่วยกันคิดเกี่ยวกับคากกล่าวต้อนรับ โดยพูดว่า "เอาล่ะ เรามาช่วยกันคิดคากกล่าวต้อนรับกันเถอะ พวงพยอมคอยจัดบันทึกการปรึกษาครั้งนี้" เมื่อเพื่อน เขียนคากกล่าวต้อนรับเสร็จฉันก็ฝึกพูดให้เพื่อน ๆ ฟัง 1 ครั้ง โดยพูดเสียงดังชัดเจนว่า "ในนามของคณะครูและนักเรียนโรงเรียนช่องพรานวิทยา ขอต้อนรับคณะครูและนักเรียนโรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ด้วยความยินดี และขอให้ทุกท่านมีความสุขขณะที่อยู่ที่นี้ และบรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการ"

บทบาทของกาญจนา

ฉันชื่อ กาญจนา ฉันชอบทำงานร่วมกับเพื่อนหลาย ๆ คน เพราะทำให้ฉันมีโอกาสดูพูดและเพื่อให้ทุกคนไม่เบื่อเวลานฉันพูด ฉันจึงต้องพูดให้เร็ว ฉันมักจะแสดงความคิดเห็นในการทำงานกลุ่มทุกครั้ง สำหรับครั้งนี้ ฉันเสนอความเห็นเกี่ยวกับการเลือกหัวหน้า โดยยกมือขึ้นแล้วพูดว่า "ฉันขอเสนอ ศสุวรรณ เพราะเธอมีคุณสมบัติของหัวหน้าครบถ้วน" และพูดว่า "พวงพยอมสิ เขาจัดบันทึกเก่งนะ" เมื่อมีการเลือกเลขานุการกลุ่ม

บทบาทของพวงพยอม

ฉันชื่อ พวงพยอม ฉันเป็นคนชอบจัดบันทึกสิ่งต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ และยังเป็นคนรักเพื่อน ฉันเห็นว่าเราควรที่จะเลือกเพื่อนที่เราสนิทเป็นหัวหน้าของเรา เพื่อความสะดวกในการทำงาน ฉันจึงเสนอให้ ประจิม เพื่อนรักของฉันเป็นหัวหน้า โดยพูดว่า "ฉันคิดว่า หัวหน้าของเรา

ควรเป็นประจิม เพราะเขาพูดได้ดังมากทุกคนจะได้ยินอย่างทั่วถึง" จากนั้นเมื่อทุกคนเลือกฉัน เป็นเลขานุการ ฉันจึงพูดว่า "ตกลง"

บทบาทของประจิม

ฉันชื่อ ประจิม ฉันเป็นคนสบาย ๆ ชอบแต่งตัวตามแฟชั่นของวัยรุ่น เช่น ใส่เสื้อตัวใหญ่ ๆ กางเกงตัวเล็ก ๆ และเวลาพูดเพื่อให้ทุกคนสนใจฉัน ฉันก็จะพูดเหมือนตะโกน ในการเลือกหัวหน้าฉันพูดสนับสนุน กาญจนา ว่า "ฉันก็เห็นด้วย" และสรุปการเลือกหัวหน้าว่าโดยพูดว่า "ส่วนใหญ่เลือก ศศวรรณ มีใครมีความคิดเห็นเป็นอย่างอื่นไหม ถ้าไม่มี คนที่เป็นหัวหน้ากล่าวคำต้อนรับก็คือ ศศวรรณ"

บทบาทของวรางศิรี

ฉันชื่อ วรางศิรี ฉันเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม ฉันชอบให้การดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ฉันจึงไม่ค่อยขัดแย้งหรือโต้เถียงกับใคร และมักจะสนับสนุนความคิดของคนอื่นเสมอ ในขณะที่มีการเลือกหัวหน้าฉันพูดว่า "ฉันเห็นด้วย ว่า ศศวรรณ เหมาะที่จะเป็นผู้นำกล่าวคำต้อนรับ"

บทสนทนา "เลือกหัวหน้า"

- คุณครู "งานที่ประชุมประจำสัปดาห์ครูได้แจ้งให้นักเรียนทราบแล้วว่า ในวันศุกร์หน้าจะมีคณะครูและนักเรียนจากโรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์จะมาดูงาน และเยี่ยมชมโรงเรียนของเรา ซึ่งในวันนั้น นักเรียนที่เป็นอาสาสมัครจะต้องทำหน้าที่กล่าวคำต้อนรับคณะบุคคลดังกล่าว แต่จะให้สมาชิกทั้งหมดกล่าวต้อนรับคงไม่ได้ นักเรียนจึงต้องไปคุยกันก่อนว่าใครเหมาะสมที่จะเป็นหัวหน้ากลุ่มทำหน้าที่กล่าวต้อนรับ โดยนักเรียนควรจะปรึกษากันก่อนว่าคุณสมบัติของหัวหน้ามีอะไรบ้าง เพื่อนักเรียนจะได้เลือกหัวหน้าได้เหมาะสมกับงาน และจากนั้นนักเรียนจะต้องช่วยกันคิดข้อความที่จะใช้กล่าวต้อนรับ โดยนักเรียนควรจะเลือกเลขานุการกลุ่มขึ้นมา เพื่อช่วยจัดบันทึกการปรึกษาเกี่ยวกับคำกล่าวต้อนรับ มีใครจะถามอะไรไหม ถ้าไม่มีครูไปละนะ"
- (แล้วคุณครูก็เดินไปจากกลุ่มของนักเรียน)
- ทองแท้(1) (ทำท่าทางพูดด้วยเสียงที่ตะกุกตะกัก)
"ก่อนอื่นเราต้องมาพิจารณาถึงคุณสมบัติของหัวหน้างานก่อน เพื่อจะได้ใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกหัวหน้าได้อย่างเหมาะสม ซึ่งฉันเห็นว่าคนที่จะทำหน้าที่นี้ได้ จะต้องเป็นคนที่เพื่อน ๆ เชื่อฟัง เป็นคนสุภาพ ขณะพูดไม่ลุกลี้ลุกรัน และพูดเสียง ร , ล ได้ชัดเจน"
- ศศวรรณ(1) "นอกจากนั้นต้องพูดให้เสียงดังฟังชัด และยิ้มแย้มแจ่มใสเวลาพูดด้วย"
(ทำท่าทางยิ้มแย้มแจ่มใส)
- พวงพยอม(1) "ฉันคิดว่า หัวหน้าของเราควรเป็นประจิม เพราะเขาพูดได้ดังมากทุกคนจะได้ยินอย่างทั่วถึง"
- กาญจนา(1) (ยกมือ) "ฉันขอเสนอ ศศวรรณ เพราะเธอมีคุณสมบัติของหัวหน้าครบถ้วน"

- ประจิม(1) (ท่าท่าทางพูดเสียงดังแบบตะโกน) "ฉันก็เห็นด้วย"
- ทองแท้(2) (ท่าท่าทางพูดแบบตะกุกตะกัก) "ฉันก็เห็นด้วยว่า ศสุวรรณ เหมาะสมที่สุด"
- วรางศิรี(1) "ฉันเห็นด้วยว่า ศสุวรรณ เหมาะที่จะเป็นผู้กล่าวคำต้อนรับ"
- ประจิม(2) (ท่าท่าทางพูดเสียงดังแบบตะโกน) "ส่วนใหญ่เลือก ศสุวรรณ มีใครมีความ
เห็นเป็นอย่างอื่นไหมถ้าไม่มีคนที่เห็นหัวหน้ากล่าวคำต้อนรับก็คือ ศสุวรรณ "

(สมาชิกทุกคนปรบมือให้ ศสุวรรณ)

- ศสุวรรณ(2) "ขอบคุณเพื่อนมากที่ไว้วางใจฉัน ฉันจะทำหน้าที่ให้ดีที่สุด ก่อนที่เราจะปรึกษากัน
ต่อไป เราควรเลือกเลขานุการกลุ่ม มาทำหน้าที่จัดบันทึกขณะที่พวกเรา
ปรึกษารื้อกัน"

- กาญจนา(2) (ยกมือ) "พวงพยอมสิ เขาจัดบันทึกเก่งนะ"

(สมาชิกทุกคนตอบพร้อมกันว่า "ใช่แล้ว")

- ศสุวรรณ(3) "เอาละ เรามาช่วยกันคิดคำกล่าวต้อนรับกันเถอะ พวงพยอมคอยจัดบันทึก
การปรึกษาครั้งนี้"

- พวงพยอม(2) "ตกลง"

สมาชิกกลุ่มท่าท่าทางคิดข้อความที่ใช้ในการกล่าวต้อนรับ จากนั้นก็ให้ ศสุวรรณ ผีพูด

- ศสุวรรณ(4) "ในนามของคณะครูและนักเรียนโรงเรียนช่องพรานวิทยา ขอต้อนรับ
คณะครูและนักเรียนโรงเรียนราชบุรีวิทยานุเคราะห์ด้วยความยินดี และขอให้
ทุกท่านมีความสุขขณะที่อยู่ที่นี้ และบรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการ"

แผนการใช้บทบาทสมมติ ครั้งที่ 3

<u>เรื่อง</u>	การวางจุดมุ่งหมายการทำงาน		
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงการทำงานกลุ่มว่าหลังจากกำหนดบทบาทสมาชิกแล้ว อันดับต่อมา คือ การวางจุดมุ่งหมาย โดยให้เข้าใจถึงความสำคัญของการวาง จุดมุ่งหมายการทำงานให้ชัดเจน		
<u>เวลา</u>	60 นาที		
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	ขนาดไหนแน่		
<u>สื่อ</u>	1. เอกสารประกอบการใช้บทบาทสมมติ ครั้งที่ 3 ได้แก่ บทบาทผู้แสดง "ขนาดไหนแน่" บทสนทนา "ขนาดไหนแน่"		
	2. บ้ายชื่อสมมติ	6	บ้าย
	3. กระดาษชาร์ทขาวทึบของ	1	แผ่น
	4. ใบประกาศนียบัตร	1	แผ่น
	5. กรรไกร	4	เล่ม
	6. กาว	2	หลอด
	7. ไม้บรรทัด	4	อัน

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

1.1 ครูสนทนาซักถามนักเรียนถึงประสบการณ์การทำงานตามคำสั่งแล้วเกิดความคิดพลาดจากคำสั่งนั้น ๆ แล้ววิเคราะห์ว่าเป็นเพราะเหตุใด

1.2 ครูเล่าเรื่องและสถานการณ์สมมติ เรื่อง ขนาดไหนแน่ ให้นักเรียนฟัง

2. ขั้นแสดง

2.1 ครูหาอาสาสมัครจำนวน 6 คน แล้วแจกบทแสดง เรื่อง ขนาดไหนแน่
ให้นักเรียนไปศึกษา โดยครูคอยให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแสดงให้สมจริงและเป็นธรรมชาติ
โดยให้เวลานักเรียนศึกษาบทการแสดงประมาณ 5 นาที พร้อมทั้งแจกแบบสังเกตการแสดงและ
อธิบายวิธีบันทึกการสังเกตให้กับกลุ่มนักเรียนที่ไม่ได้แสดง

2.2 เมื่อนักเรียนพร้อม ครูให้นักเรียนกลุ่มแสดงเริ่มแสดงตามบทบาทที่ได้รับ โดยมีนักเรียนที่เหลือเป็นผู้ชมคอยสังเกตการแสดงและบันทึกการสังเกต โดยให้เวลาในการ
แสดงประมาณ 10 - 15 นาที

3. ขั้นอภิปรายผล

ครูให้นักเรียนอภิปรายผลเกี่ยวกับการแสดงบทบาทสมมติ โดยใช้คำถามต่อไปนี้

3.1 การแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง ขนาดไหนแน่ มีลักษณะการดำเนินเรื่องเป็นอย่างไร

3.2 การทำงานผิดพลาดในช่วงแรกเกิดขึ้นเพราะอะไร

3.3 การวางจุดมุ่งหมายการทำงานให้ชัดเจนมีประโยชน์อย่างไร

3.4 การกระทำใดบ้างที่จะทำให้ทุกคนเข้าใจจุดมุ่งหมายการทำงานตรงกัน

4. ขั้นแสดงเพิ่มเติม

ครูให้นักเรียนแสดงเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของกลุ่ม

5. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป

ครูให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันและสรุปข้อคิดและสิ่งที่ได้

จากการแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง ขนาดไหนแน่ และครูสรุปเพิ่มเติมดังนี้

ขั้นตอนแรกที่หัวหน้าและสมาชิกจะต้องกระทำคือ การวางจุดมุ่งหมายการทำงาน เพื่อให้สมาชิกรู้ทิศทางในการทำงาน หัวหน้าและสมาชิกจะต้องช่วยกันวางจุดมุ่งหมายการทำงานให้ชัดเจน และต้องตรวจสอบว่าทุกคนเข้าใจจุดมุ่งหมายตรงกันหรือไม่ โดยหัวหน้าจะต้องเป็นผู้ซักถาม และให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายการทำงาน

การประเมินผล ครูสังเกตจากการแสดงบทบาทสมมติ การตอบคำถามขณะอภิปราย และ การสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้บทบาทสมมติ ครั้งที่ 3

เรื่อง การกำหนดจุดมุ่งหมาย

"ขนาดไหน"

ขณะที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 กำลังนั่งวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับผู้ชนะการประกวด
 ค่ายกลอนรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อมอยู่นั้น หัวหน้าห้องก็เข้ามาแจ้งว่า คุณครูขอให้ทุกคนช่วยกันทำ
 ของใส่ใบประกาศนียบัตรสำหรับผู้ชนะการประกวดแต่งค่ายกลอนรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อม โดยให้
 ทำของทั้งหมด 20 ใบ ขนาดที่เหมาะสมกับใบประกาศนียบัตร โดยก่อนลงมือทำงานขอให้มีการ
 เลือกหัวหน้ากลุ่มก่อน เลขาณูการกลุ่ม เพื่อจะได้มีผู้นำในการดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วง นอก
 จากนี้คุณครูยังให้อุปกรณ์ต่าง ๆ มาพร้อมแล้ว แล้วหัวหน้าชั้นก็ขอตัวออกไปทำงานที่คุณครูมอบ
 หมายให้ตนเองทำโดยเฉพาะ ปล่อยาให้เพื่อน ๆ ที่อยู่ในห้อง ได้แก่ ดารงกุล สะอาด สามารถ
 อำนวย พยอม และปารามย์ ดำเนินงานกันเอง เนื่องจากทุกคนแม้แต่วิพากษ์วิจารณ์กันจึงได้
 ยินสิ่งที่หัวหน้าพูดไม่ชัดเจนทำให้เกิดความงุนงงไม่รู้จะเริ่มต้นอย่างไร ดารงกุล จึงเสนอให้มี
 การเลือกหัวหน้ากลุ่มกันก่อน เพื่อให้ หัวหน้ากลุ่มเป็นผู้เริ่มดำเนินการต่อไป สมาชิกกลุ่มอย่าง
 เช่น สะอาด ก็เสนอชื่อผู้ที่ควรจะเป็นหัวหน้าพร้อมทั้งให้เหตุผลในการเลือกด้วยมีสมาชิกคนอื่น ๆ
 สนับสนุนความคิดของ สะอาด จากนั้นก็ช่วยกันกำหนดว่าใครควรเป็นเลขานุการกลุ่มต่อมาทุกคน
 ก็เริ่มลงมือประดิษฐ์ของตาม โดยมี อำนวย คอยให้คำแนะนำ ขณะที่กำลังประดิษฐ์ของอยู่นั้น
 พยอม ก็สังเกตเห็นว่าของที่เธอและที่เพื่อน ๆ กำลังทำมีขนาดไม่เหมือนกัน จึงแจ้งให้ อำนวย
 ทราบ การทำงานจึงต้องหยุดลง อำนวย นำใบประกาศนียบัตรสีลงของที่เพื่อนคนหนึ่งทำ
 สำเร็จแล้วซึ่งปรากฏว่าใส่ไม่ได้ เพราะขนาดของของเล็กเกินไป อำนวยและเพื่อน ๆ จึงช่วย
 กันกำหนดขนาดของของใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับขนาดของใบประกาศนียบัตร และสมาชิกกลุ่ม
 เช่น ดารงกุล ปารามย์ ก็ช่วยกันกำหนดจุดมุ่งหมายโดยมีการซักถาม แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับ
 กับจุดมุ่งหมาย จนทุกคนเข้าใจ และลงมือทำของกันต่อไปจนสำเร็จ

บทบาทผู้แสดง "ขนาดไหน"

บทบาทของหัวหน้าห้อง

ฉันเป็นหัวหน้าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ฉันได้รับคำสั่งจากคุณครูให้บอกเพื่อนว่าให้ช่วยกันทำของใส่ใบประกาศนียบัตรจำนวน 20 ใบในขนาดที่เหมาะสมกับใบประกาศนียบัตร ขณะที่เพื่อน ๆ กำลังวิพากษ์วิจารณ์กันอยู่ ฉันก็พูดว่า "คุณครูให้พวกเราช่วยกันทำของใส่ใบประกาศนียบัตรผู้ชนะการประกวดแต่งคำกลอนรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อมจำนวน 20 ใบในขนาดที่เหมาะสมกับใบประกาศนียบัตร" เมื่อฉันพูดจบแล้วฉันก็เดินออกไป เพื่อทำหน้าที่ที่คุณครูมอบหมายให้

บทบาทของดารงกุล

ฉันชื่อ ดารงกุล เป็นรองหัวหน้าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ฉันชอบที่จะแสดงการเป็นผู้นำให้สมาชิกเริ่มต้นการทำงาน ในขณะที่ทุกคนกำลังงุนงง ฉันก็เตือนสติเพื่อน ๆ โดยพูดว่า "เราต้องเลือกหัวหน้ากลุ่มก่อน เพราะหัวหน้าห้องสั่งไว้ไง" และเมื่อมีการทำงานฉันก็เสนอวิธีการกำหนดขนาดของของที่เหมาะสม โดยพูดว่า "ต้องวัดขนาดใบประกาศนียบัตรก่อน แล้วประมาณขนาดของของที่จะใส่ให้ใหญ่กว่าใบประกาศนียบัตร ประมาณครึ่งนิ้ว"

บทบาทของสะอาด

ฉันชื่อ สะอาด ฉันเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ฉันเป็นคนมีเหตุผลและเป็นคนให้ความสำคัญกับเพื่อนในกลุ่มเดียวกันมาก เมื่อมีการเลือกหัวหน้าฉันจึงเลือกที่จะเสนอชื่อเพื่อนที่ฉันสนิทและเห็นว่า เป็นคนมีความสามารถในการเลือกหัวหน้ากลุ่มครั้งนี้ ฉันเสนอชื่อเพื่อนที่ฉันชอบคนหนึ่ง โดยพูดว่า "ฉันว่าเราควรเลือก อานวย เป็นหัวหน้าเพราะเขาสามารถควบคุมเพื่อนทำงานได้ และเขายังมีความสามารถในการทำงานประดิษฐ์ประเภทของอีกด้วย"

บทบาทของปรารมภ์

ฉันชื่อ ปรารมภ์ ฉันเป็นนักเรียนคนหนึ่งที่ช่วยเพื่อน ๆ ทำของใส่ใบประกาศนียบัตรตามคำขอของคุณครู โดยปกติฉันเป็นคนไม่กล้าพูดแต่เมื่อหัวหน้ากลุ่มถามว่ามีใครสงสัยอะไรอีกไหม ฉันก็ยกมือขึ้นแล้วถามเกี่ยวกับจำนวนของที่ต้องทำ โดยพูดว่า "หัวหน้าครับ เราจะต้องทำของทั้งหมดกี่ใบครับ"

บทบาทของอานวย

ฉันชื่อ อานวย ฉันชอบทำงานประดิษฐ์ของจดหมายประเภทต่าง ๆ และชอบอาสาช่วยงานเพื่อน ๆ อยู่เสมอในการทำงานกลุ่มครั้งนี้ฉันได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่มและฉันก็ขอให้ทุกคนช่วยกันทำงานให้เสร็จโดยเร็วโดยพูดว่า "ถ้าอย่างนั้นเรามาช่วยกันทำของใส่ประกาศนียบัตรกันเถอะถ้ามีอะไรสงสัยก็ถามผมได้นะ" และคอยให้คำแนะนำเพื่อน ๆ เกี่ยวกับการทำของให้สวยงาม แต่ฉันก็ลืมไปว่าควรที่จะกำหนดขนาดของของที่เป็นมาตรฐานเพื่อให้ทุกคนทำของขนาดเดียวกัน จึงทำให้การทำงานในตอนแรกต้องหยุดชะงัก เพราะของที่เพื่อนทำมีขนาดไม่เท่ากันและไม่สามารถนำมาใส่ใส่ใบประกาศนียบัตรทำให้เสียอุปกรณ์บางชิ้นไป ฉันและเพื่อนในกลุ่มจึงต้องช่วยกันกำหนดจุดมุ่งหมายในการทำงานใหม่ โดยพูดว่า "อ้าว ! ของใส่ใบประกาศนียบัตรไม่ได้นี่" "เอ ! เราต้องกำหนดขนาดของของที่เหมาะสมใหม่แล้วละ" เมื่อมีสมาชิกบอกถึงวิธีการกำหนดขนาดของขึ้นมาและทุกคนเห็นด้วย ฉันก็ยื่นใบประกาศนียบัตรให้เลขานุการกลุ่มวัดขนาด จากนั้นฉันก็แจ้งให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มทราบว่าจะต้องทำของขนาดไหน โดยพูดว่า "เราต้องทำของใส่ใบประกาศนียบัตรขนาด 6.5 x 10.5 นิ้ว เพื่อน ๆ มีอะไรสงสัยอีกไหม" จากนั้นฉันก็ตอบคำถามของสมาชิกคนหนึ่ง โดยพูดว่า "คุณครูให้ทำจำนวน 20 ใบครับ มีใครจะถามอะไรอีกไหม" เมื่อฉันเห็นว่าไม่มีใครถาม ฉันก็พูดว่า "แสดงว่าทุกคนเข้าใจแล้วใช่ไหมว่า เราจะทำของใส่ประกาศนียบัตร ขนาด 6.5 x 10.5 นิ้ว จำนวน 20 ใบ อย่างนั้นลงมือได้"

บทบาทของพยอม

ฉันชื่อ พยอม เพื่อน ๆ ชอบเรียกฉันว่าเลขาคณสวยเพราะเมื่อมีการทำงานกลุ่มที่ไร ฉันมักจะได้รับเลือกเป็นเลขานุการของกลุ่มเพราะฉันมีความสามารถด้านการจัดบันทึกได้เร็วในการทำงานครั้งนี้ก็เช่นกันนอกจากการทำของแล้วฉันยังได้รับเลือกให้เป็นเลขานุการของกลุ่ม ในขณะที่ทุกคนก้มหน้าก้มตาทำของอยู่นั้น ฉันก็สังเกตเห็นว่าของที่ฉันทำมีขนาดไม่เหมือนเพื่อน ๆ และของเพื่อนแต่ละคนก็มีขนาดไม่เหมือนกัน ฉันจึงแจ้งให้อานวยทราบโดยพูดว่า "อานวย ดุชิ ! ของที่แต่ละคนทำไม่เท่ากันเลย" และเมื่อหัวหน้ากลุ่มสั่งให้ฉันวัดขนาดของใบประกาศนียบัตร ฉันก็ทำตามและแจ้งให้หัวหน้าทราบ โดยพูดว่า "ใบประกาศนียบัตร มีขนาด กว้าง 6 นิ้ว ยาว 10 นิ้ว ค่ะ"

บทสนทนา "ขนาดไหน"

- หัวหน้าห้อง : คุณครูให้พวกเราช่วยกันทำของใส่ใบประกาศนียบัตรผู้ชนะการประกวด
 แต่งคำกลอนรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อม จำนวน 20 ใบ ในขนาดที่เหมาะสม
 กับใบประกาศนียบัตร
 (เดินออกไปจากกลุ่มเพื่อนนักเรียน)
- ดารงกุล (1) : เราต้องเลือกหัวหน้ากลุ่มก่อน เพราะหัวหน้าห้องสั่งไว้ไง"
- สะอาด (2) : ฉันว่าเราควรเลือก อำนวย เป็นหัวหน้า เพราะเขาสามารถควบคุมเพื่อน ๆ
 ทำงานได้ และเขายังมีความสามารถในการทำงานประดิษฐ์ประเภทของด้วย
 (สมาชิกทุกคนพูดพร้อมกันว่า "เห็นด้วย")
- อำนวย (1) : ถ้าอย่างนั้นเรามาช่วยกันทำของใส่ประกาศนียบัตรกันเถอะ ถ้ามีอะไรสงสัย
 ก็ถามผมได้นะ
- พยอม (1) : อำนวย ดูซิ ! ของที่แต่ละคนทำไม่เท่ากันเลย
 (สมาชิกทุกคนพูดพร้อมกันว่า "จริงด้วย")
- อำนวย (2) (ทำท่าทางน่าหงุดหงิดที่เพื่อนถามมาใส่ใบประกาศนียบัตรแล้วใส่ไม่ได้)
 : อ้าว ! ของใส่ใบประกาศนียบัตร ไม่ได้นี่"
 : เอ ! เราต้องกำหนดขนาดของของที่เหมาะสมไหมแล้วละ
- ดารงกุล (2) (ยกมือ) : ต้องวัดขนาดใบประกาศนียบัตรก่อน แล้วประมาณขนาดของของ
 ที่จะใช้ให้ใหญ่กว่าใบประกาศนียบัตร ประมาณครึ่งนิ้ว
- พยอม (2) (ทำท่าทางน่าใบประกาศนียบัตรมาวัดขนาด)
 : ใบประกาศนียบัตร มีขนาด กว้าง 6 นิ้ว ยาว 10 นิ้ว ค่ะ
- อำนวย (3) : เราต้องทำของใส่ใบประกาศนียบัตร ขนาด 6.5 x 10.5 นิ้ว
 เพื่อน ๆ มีอะไรสงสัยอีกไหม

- ปราชญ์ (1) : หัวหน้าครับ เราจะต้องทำของทั้งหมดที่ใบครับ"
- อานวย (4) : คุณครูให้ทำจำนวน 20 ใบครับ มีใครจะถามอะไรอีกไหม
(สมาชิกทุกคนตอบพร้อมกันว่า "ไม่มี")
- อานวย (5) : แสดงว่าทุกคนเข้าใจแล้วใช่ไหมว่า เราจะทำของใส่กระดาษนี้ยี่ห้อ
ขนาด 6.5 x 10.5 นิ้วจำนวน 20 ใบ อย่างนั้นลงมือได้"
-

2. ขั้นแสดง

2.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน ครูแจกบทแสดง เรื่อง บัตรอวยพร แบบที่ 1 (กลุ่มที่ไม่มีมีการวางระเบียบการทำงานกลุ่ม) ให้กับกลุ่มที่ 1 ศึกษาโดยครูคอยให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแสดงให้สมจริงและเป็นธรรมชาติ โดยใช้เวลาในการศึกษาประมาณ 5 นาที และแจกแบบสังเกตการแสดงให้กับกลุ่มที่ไม่ได้แสดง พร้อมทั้งอธิบายการบันทึกการสังเกต

2.2 เมื่อนักเรียนพร้อม ครูให้กลุ่มที่ 1 เริ่มแสดงตามบทที่ได้รับ และมีผู้ชมคือ กลุ่มที่ 2 คอยสังเกตการแสดง และบันทึกการสังเกต โดยใช้เวลาในการแสดงประมาณ 5 - 10 นาที

2.3 เมื่อกลุ่มที่ 1 แสดงจบ ครูแจกบทแสดง เรื่อง บัตรอวยพร แบบที่ 2 (กลุ่มที่มีการวางระเบียบในการทำงานกลุ่ม) ให้กับกลุ่มที่ 2 ศึกษา โดยครูคอยให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแสดงให้สมจริงและเป็นธรรมชาติ โดยใช้เวลาในการศึกษาประมาณ 5 นาที และแจกแบบสังเกตการแสดงให้กับกลุ่มที่ไม่ได้แสดง พร้อมทั้งอธิบายการบันทึกการสังเกต

2.4 เมื่อนักเรียนพร้อม ครูให้กลุ่มที่ 2 เริ่มแสดงตามบทที่ได้รับ และมีผู้ชมคือ กลุ่มที่ 1 คอยสังเกตการแสดง และบันทึกการสังเกต โดยใช้เวลาในการแสดงประมาณ 5 - 10 นาที

3. ขั้นอภิปราย

ครูให้นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงบทบาทสมมติ โดยใช้คำถามต่อไปนี้

3.1 การแสดงบทบาทสมมติ กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 แสดงให้เห็นความแตกต่างในการทำงานกลุ่มอย่างไร

3.2 นักเรียนคิดว่ากลุ่มใดจะทำงานราบรื่น ไม่เกิดความวุ่นวาย เพราะเหตุใด และกลุ่มใดอาจเกิดปัญหาการทำงาน และการทะเลาะวิวาทในขณะทำงาน เพราะเหตุใด

3.3 ระเบียบในการทำงานควรกำหนดเมื่อใด

3.4 การวางระเบียบก่อนการทำงานมีประโยชน์อย่างไร

3.5 ใครเป็นผู้กำหนดระเบียบในการทำงาน

4. ชั้นแสดงเพิ่มเติม

ครูให้นักเรียนแสดงเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของกลุ่ม

5. ชั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป

ครูให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และสรุปข้อคิดและสิ่งที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง บัตรอวยพร และครูสรุปเพิ่มเติมดังนี้

เมื่อสมาชิกทุกคนทราบจุดมุ่งหมายการทำงานอย่างชัดเจนแล้ว ขึ้นต่อไปสมาชิกควรจะร่วมกันกำหนดระเบียบ หรือข้อปฏิบัติในการทำงานร่วมกันก่อนลงมือทำงาน เพื่อป้องกันความวุ่นวายหรือปัญหาที่อาจเกิดในการทำงานกลุ่ม โดยมีหลักการปฏิบัติดังนี้

1. หัวหน้าหรือสมาชิกช่วยกันวางระเบียบการทำงานกลุ่ม
2. สมาชิกต้องมีความเห็นด้วยและยินดีที่จะปฏิบัติตามระเบียบนั้น
3. สมาชิกต้องปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนดไว้

การประเมินผล ครูสังเกตจากการแสดงบทบาทสมมติ การตอบคำถามขณะอภิปราย และ การสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้บทบาทสมมติ ครั้งที่ 4

เรื่อง การวางระเบียบการทำงาน

"บัตรอวยพร"

แบบที่ 1 (กลุ่มที่ไม่มี การวางระเบียบก่อนทำงาน)

เนื่องจากใกล้วันขึ้นปีใหม่คุณครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 จึงมอบหมายให้ ทรงศักดิ์ ซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่มไปแจ้งให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มอีก 4 คนคือ ھرรษา วรรณดี สามารถและชุติมา ทราบว่า คุณครูขอให้กลุ่มของนักเรียน ทำบัตรอวยพรวันปีใหม่จำนวน 40 ใบ เพื่อส่งไปให้ กาลังใจแก่ ตำรวจ ทหาร ที่อยู่ชายแดนภายใน 2 ชั่วโมง โดยคุณครูได้จัดวัสดุ อุปกรณ์ และ ตัวอย่างบัตรอวยพรมาให้ ซึ่งนักเรียนจะทำตามตัวอย่าง หรือจะทำแบบอื่น ๆ ก็ได้ และเนื่องจากวัสดุ อุปกรณ์มีจำนวนน้อย จึงขอให้แบ่ง ๆ กันทำ สมาชิกกลุ่มบางคน เช่น ھرรษา ก็ซักถามเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการทำงานจนทุกคนเข้าใจตรงกันว่าต้องทำอะไร เพื่ออะไร และก่อนที่จะเริ่มต้นทำงานสมาชิกในกลุ่มต่างก็โต้เถียงกันเพื่อแย่งวัสดุ อุปกรณ์ เพราะต่างก็ต้องการทำ ให้สวย แปลกและก็มีสมาชิกกลุ่มที่ต้องการขอเวลานอกไปทำงานส่วนตัว ทำให้วุ่นวาย เกิด การทะเลาะกัน จนเป็นเหตุให้การเริ่มต้นทำงานล่าช้าออกไป

บทบาทผู้แสดง "บัตรอวยพร" แบบที่ 1 (กลุ่มที่ไม่มีการวางระเบียบก่อนทำงาน)

บทบาทของทรงศักดิ์

ฉันชื่อ ทรงศักดิ์ เป็นหัวหน้ากลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ฉันได้รับมอบหมายจากคุณครูให้มาแจ้งให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มของฉันทราบ โดยพูดว่า "สวัสดีครับ ฉันขอแจ้งจุดมุ่งหมายในการทำงานก่อนนะครับ คุณครูได้มอบหมายให้กลุ่มของเราช่วยกันทำบัตรอวยพร เพื่อส่งไปอวยพร และให้กำลังใจแก่ ตำรวจ ทหารที่อยู่ชายแดน เนื่องในวันปีใหม่" เมื่อสมาชิกกลุ่มถามฉันก็ตอบโดยพูดว่า "คุณครูให้ทำบัตรอวยพรจำนวน 40 ใบ และเนื่องจากใกล้วันปีใหม่แล้วจึงขอให้พวกเราทำให้เสร็จ ภายใน 2 ชั่วโมงนี้" และฉันก็นำวัสดุ อุปกรณ์ และตัวอย่างบัตรอวยพรออกมาวางไว้บนโต๊ะ จากนั้นฉันก็ตอบคำถามสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มที่ถามเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ โดยพูดว่า "ไม่มีครับ ถามคุณครูแล้ว คุณครูบอกว่าให้แบ่ง ๆ กัน" เมื่อฉันเห็นว่าเพื่อน ๆ รับผิดชอบกันรุนแรงมากขึ้นฉันก็พูดขึ้นว่า "ไม่เอาละ เสียเวลามากแล้ว ลงมือทำงานเถอะ ถ้ามีปัญหาค่อยแก้ไขทีหลัง"

บทบาทของหรรษา

ฉันชื่อ หรรษา ฉันเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม ฉันเป็นคนชอบความชัดเจนในการทำงานว่าต้องทำอะไร ทำอะไร ฉันจึงซักถามเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการทำงาน โดยพูดว่า "เราต้องทำบัตรอวยพรกี่ใบ และใช้เวลาทำอะไร" ฉันเป็นคนที่ชอบแข่งขันกับเพื่อน ๆ ในกลุ่ม โดยเฉพาะกับสามารถ สมาชิกที่ชอบเอาเปรียบคนอื่น เมื่อฉันเห็นว่า สามารถ จ้องมองกรรไกร ฉันจึงว่าสามารถ โดยพูดว่า "เธอไม่ต้องจ้องกรรไกรมากหรอก เธอไม่ทันฉันอยู่แล้ว ฉันขอจองไว้ล่วงหน้านะ"

บทบาทของวรรดี

ฉันชื่อ วรรดี ฉันเป็นคนที่ช่างสังเกต และทำงานทุกอย่างด้วยความรอบคอบ และไม่ชอบให้ใครมาเอาเปรียบฉัน ขณะที่หัวหน้านำวัสดุ อุปกรณ์ และตัวอย่างบัตรอวยพร ออกมาวางไว้บนโต๊ะ ฉันสังเกตวัสดุ อุปกรณ์ เหล่านี้พบว่ามีจำนวนจำกัด เช่น กรรไกร 2 อัน ฉันเกรงว่า

จะไม่พอทำให้ทำไม่ทัน ฉันจึงแจ้งให้หัวหน้ากลุ่มทราบ โดยพูดว่า "หัวหน้าคะ ฉันสังเกตเห็นวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ มีน้อย เช่น กรรไกร ก็มีแค่ 2 อันฉันเกรงว่าจะทำไม่ทันนะคะ ไม่มีเพิ่มให้หรือคะ" และเมื่อฉันเห็นว่าสมาชิกคนหนึ่งขอเวลานอกเพื่ออ่านการ์ตูน ฉันจึงขอเวลาทำการบ้านบ้าง โดยพูดว่า "เออ ! ถ้าอย่างนั้น ฉันก็ทำพักทำการบ้านบ้างนะ คงไม่เป็นไรเหมือนกันใช่ไหม"

บทบาทของสามารถ

ฉันชื่อ สามารถ ฉันเป็นคนชอบทำงานให้ดีที่สุด และดีกว่าเพื่อน ๆ ดังนั้นเวลาฉันทำงานฉันจึงต้องการวัสดุ อุปกรณ์ที่ดีและมีให้เลือกาทำได้อย่างพอเพียงโดยไม่คำนึงถึงสิ่งอื่น ๆ

ฉันเห็นด้วยกับบรรดิวรรดิว่าวัสดุ อุปกรณ์มีจำนวนน้อย ฉันจึงสนับสนุนบรรดิวรรดิโดยพูดว่า "ฉันก็เห็นด้วยกับบรรดิวรรดิ กระดาษสีมีน้อยจัง ฉันอยากทำแบบสวย ๆ จึงต้องใช้กระดาษสีจำนวนมาก"

โดยปกติฉันเป็นคนชอบเอาชนะคน เมื่อสมาชิกคนหนึ่งในกลุ่มทำทนายให้แข่งขันทำงาน ฉันจึงตอบรับการท้าทายของเขา โดยพูดว่า "จ๊ะ รับรองเธอไม่ทันฉันหรอก" จากนั้นฉันก็นั่งจ้องกองวัสดุ อุปกรณ์ ถึงแม้ว่าฉันจะเป็นคนเอาจริงเอาจังกับการทำงาน แต่ถ้าฉันยังอ่านการ์ตูนไม่จบ ฉันจะไม่ยอมทำงานอื่น ๆ เลย ฉันจึงยกมือเพื่อขออ่านการ์ตูนให้จบก่อนทำงาน โดยพูดว่า "หัวหน้าครับผมต้องขออนุญาตหยุดบ้าง เพราะผมยังอ่านการ์ตูนค้างอยู่เลย ถึงตอนสนุกด้วย หยุดคนเดียวคงไม่เป็นไรนะครับ"

บทบาทของชุตินา

ฉันชื่อ ชุตินา ฉันเป็นสมาชิกที่เพื่อน ๆ มักกล่าวหาว่า ชอบทำอะไรแปลก ๆ และเหนือกว่าคนอื่น และไม่ยอมมาให้ใครมาแสดงว่าเหนือกว่าฉัน ฉันรู้สึกหมั่นไส้ สามารถ ที่บอกว่า จะทำบัตรอวยพรให้สวย ๆ และขอกระดาษสีมาก ๆ ฉันต้องการเหนือกว่าสามารถ ฉันจึงพูดว่า "ฉันก็ต้องการทำแบบแปลก ๆ สีสวย ๆ และก็ไม่ต้องทำเหมือนตัวอย่าง" แล้วฉันก็หันไปทำทนายสามารถ โดยพูดว่า "เห็นที่เราต้องสู้กันแล้วนะ" และเมื่อมีการแข่งวัสดุ อุปกรณ์กันฉันก็แย่งบ้าง โดยพูดว่า "แล้วฉันล่ะ"

บทสนทนา "บัตรอวยพร" แบบที่ 1 (กลุ่มที่ไม่มีมีการวางระเบียบก่อนทำงาน)

- ทรงศักดิ์(1) "สวัสดีครับ ฉันขอแจ้งจุดมุ่งหมายในการทำงานก่อนนะครับคุณครูได้มอบหมายให้กลุ่มของเราช่วยกันทำบัตรอวยพร เพื่อส่งไปอวยพร และให้กำลังใจแก่ตำรวจ ทหารที่อยู่ชายแดน เนื่องในวันปีใหม่"
- หรรษา(1) "เราต้องทำบัตรอวยพรกี่ใบ และให้เวลาทำเท่าไรคะ"
- ทรงศักดิ์(2) "คุณครูให้ทำบัตรอวยพรจำนวน 40 ใบ และเนื่องจากใกล้วันปีใหม่แล้วจึงขอให้พวกเราทำให้เสร็จ ภายใน 2 ชั่วโมงนี้"
(ทำท่าทางหน้าวิสตุ อุบกรณ์ และตัวอย่างบัตรอวยพรออกมาวางไว้บนโต๊ะ)
- วรรดี(1) (ยกมือ) "หัวหน้าคะ ฉันสังเกตเห็นวิสตุ อุบกรณ์มีน้อย เช่น กรรไกรมีแค่ 2 อัน ฉันเกรงว่าจะทำไม่ทันนะคะ ไม่มีเพิ่มให้หรือคะ"
- ทรงศักดิ์(3) "ไม่มีครับถามคุณครูแล้ว คุณครูบอกให้แบ่ง ๆ กันใช้"
- สามารถ(1) "ฉันก็เห็นด้วยกับ วรรดี กระดาษสีมีน้อยจัง ฉันอยากทำแบบสวย ๆ จึงต้องใช้กระดาษสีจำนวนมาก"
- ชุติมา(1) "ฉันก็ต้องการทำแบบแปลก ๆ สีสวย ๆ และก็ไม่ต้องทำเหมือนตัวอย่าง"
(แล้วฉันก็หันไปทำท่าทางทำหายสามารถ) "เห็นที่เราต้องสู้กันแล้วนะ"
- สามารถ(2) "จ๊ะ เธอไม่ทันฉันหรอก" (ทำท่าทางจ้องกรรไกร)
- หรรษา(2) (ทำท่าทางหันไปพูดกับสามารถ) "เธอไม่ต้องจ้องกรรไกรมากหรอก เธอไม่ทันฉันอยู่แล้ว ฉันขอจองไว้ล่วงหน้า"
- ชุติมา(2) "แล้วฉันล่ะ"
- สามารถ(3) (ยกมือ) "หัวหน้าครับผมต้องขออนุญาตหยุดบ้าง เพราะผมยังอ่านการ์ตูนค้างอยู่เลย ถึงตอนสนุกด้วย หยุดคนเดียวคงไม่เป็นไรนะครับ"
- วรรดี(2) "เออ ! ถ้าอย่างนั้น ฉันก็พักทำการบ้านบ้างนะ คงไม่เป็นไรเหมือนกันใช่ไหม"
- ทรงศักดิ์(4) "ไม่เอาล่ะ เสียเวลามากแล้ว ลงมือทำงานเถอะ ถ้ามีปัญหาค่อยแก้ไขทีหลัง"

"บัตรอวยพร"

แบบที่ 2 (กลุ่มที่มีการวางระเบียบก่อนทำงาน)

เนื่องจากใกล้วันขึ้นปีใหม่มุขครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 จึงมอบหมายให้ ทรงศักดิ์ ซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่มไปแจ้งให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มอีก 4 คนคือ ھرรษา วรรณดี สามารถและชุตติมา ทราบว่า คุณครูขอให้กลุ่มของนักเรียน ทำบัตรอวยพรวันปีใหม่อานวน 40 ใบ เพื่อส่งไปให้ กาลังใจแก่ ตารวจ ทหาร ที่อยู่ชายแดนภายใน 2 ชั่วโมง โดยคุณครูได้จัดวัสดุ อุปกรณ์ และ ตัวอย่างบัตรอวยพรมาให้ ซึ่งนักเรียนจะทำตามตัวอย่าง หรือจะทำแบบอื่น ๆ ก็ได้ และเนื่องจากวัสดุ อุปกรณ์มีจำนวนน้อย จึงขอให้แบ่ง ๆ กันทำ และก่อนที่จะเริ่มทำงาน สมาชิกกลุ่ม บ้างคน เช่น ھرรษา ก็ซักถามเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการทำงานจนทุกคนเข้าใจตรงกันว่าต้อง ทำอะไร เพื่ออะไร จากนั้นก็ช่วยกันกำหนดระเบียบ กติกาในการทำงาน จนทุกคนเข้าใจและ ยินดีที่จะปฏิบัติตาม ทำให้สามารถเริ่มต้นทำงานกันได้เร็ว

บทบาทผู้แสดง "บัตรอวยพร" แบบที่ 2 (กลุ่มที่มีการวางระเบียบก่อนทำงาน)

บทบาทของทรงศักดิ์

ฉันชื่อ ทรงศักดิ์ ฉันเป็นหัวหน้ากลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ฉันได้รับมอบหมายจากคุณครูให้มาแจ้งให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มของฉันทราบ โดยพูดว่า "สวัสดีครับ ฉันขอแจ้งจุดมุ่งหมายในการทำงานก่อนนะครับ คุณครูได้มอบหมายให้กลุ่มของเราช่วยกันทำบัตรอวยพร เพื่อส่งไปอวยพรและให้กำลังใจแก่ ตำรวจ ทหารที่อยู่ชายแดน เนื่องในวันปีใหม่ จำนวน 40 ใบ และเนื่องจากใกล้วันปีใหม่แล้วจึงขอให้พวกเราทำให้เสร็จ ภายใน 2 ชั่วโมงนี้ โดยครูได้ให้วัสดุ อุปกรณ์และตัวอย่างบัตรอวยพร โดยเราจะทำตามตัวอย่าง หรือแบบอื่น ๆ ก็ได้ มีใครจะถามอะไรไหม" แล้วฉันก็นำวัสดุ อุปกรณ์และตัวอย่างบัตรอวยพรมาวางไว้บนโต๊ะ ฉันเร่งรีบที่จะทำงานเกินไปจนถึงเรื่องการวางระเบียบการทำงาน เมื่อสมาชิกคนหนึ่งในกลุ่มเตือน ฉันจึงเริ่มดำเนินการวางระเบียบการทำงาน โดยพูดว่า "จริงซี ฉันก็ลืมไป ใครคิดว่าเราควรมีกติกาในการทำงานอย่างไร ขอเชิญเสนอได้นะ" เมื่อสมาชิกเสนอความเห็นฉันก็ถามความคิดเห็นของสมาชิกคนอื่น โดยพูดว่า "ใครเห็นด้วยกับกติกาบ้าง" "สมาชิกคนอื่น ๆ ยอมรับไหม" "ใครคิดว่าจะอย่างไรบ้าง" "มีคนอื่นเห็นเป็นอย่างอื่นไหม" และสุดท้ายฉันก็สรุปเกี่ยวกับระเบียบการทำงาน โดยพูดว่า "ขอบคุณ เป็นอันว่าเราได้กติกา 3 ข้อ คือ 1. ไม่นำกระดาษ หรืออุปกรณ์อื่นไปทำข้างนอก และใช้เสร็จแล้ว ให้นำมาวางไว้กลางโต๊ะ 2. ไม่ออกจากกลุ่มไปทีอื่น โดยไม่จำเป็น 3. ทำบัตรตามตัวอย่าง ขอให้ทุกคนปฏิบัติตามกติกา 3 ข้อนี้ละ ลงมือทำงานได้"

บทบาทของสามารถ

ฉันชื่อ สามารถ ฉันเป็นคนชอบทำงานให้ดีที่สุด และเพื่อให้งานเริ่มต้นเร็ว ฉันจึงเสนอให้เริ่มทำงานเร็ว ๆ โดยพูดว่า "ถ้าอย่างนั้นเราเริ่มทำงานเลยดีกว่า" และในการวางระเบียบในการทำงาน ฉันก็แสดงความคิดเห็นของตนเอง โดยพูดว่า "ฉันคิดว่า เพื่อให้การทำงานเสร็จเร็ว ฉันขอเสนอว่า ไม่ให้พวกเราออกไปจากกลุ่ม หรือนำงานอื่นมาทำ"

บทบาทของวรรตี

ฉันชื่อ วรรตี ฉันเป็นคนช่างสังเกตและทำงานทุกอย่างด้วยความรอบคอบ ขณะที่หัวหน้ากลุ่มนำวัสดุ อุปกรณ์มาวางบนโต๊ะ ฉันสังเกตเห็นว่าวัสดุ อุปกรณ์มีจำนวนน้อย ฉันจึงยกมือแล้วบอกหัวหน้ากลุ่มเกี่ยวกับสิ่งที่ฉันสังเกตเห็น โดยพูดว่า "หัวหน้าคะ ฉันสังเกตเห็นวัสดุ อุปกรณ์มีน้อย เช่น กรรไกร มีแค่ 2 อัน กระดาษสีมีจำกัด ฉันเกรงว่าจะมีปัญหาภายหลัง ฉันคิดว่า เราน่าจะมาช่วยกันวางระเบียบ กติกาในการทำงาน เพื่อจะได้ทำงานได้เร็ว ไม่เกิดความวุ่นวาย เสียเวลาตกลงกันคิดว่างานไม่เสร็จ ดีไหมคะ" เมื่อหัวหน้าเห็นด้วย ฉันจึงแสดงความคิดเห็น โดยพูดว่า "ไม่ให้นำอุปกรณ์ เช่น กรรไกร ไปใช้ที่อื่น ใช้เสร็จแล้วให้วางกลางโต๊ะ คนอื่นจะได้หยิบได้สะดวก เพราะอุปกรณ์มีน้อย"

บทบาทของหรรษา

ฉันชื่อ หรรษา ฉันเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม ฉันเป็นคนที่ทำงานโดยคำนึงถึงสภาพความเป็นจริงและมีการยืดหยุ่นในการทำงาน เพื่อให้ทุกคนที่ทำงานร่วมกันมีความสุขในการทำงานกลุ่ม เกี่ยวกับการวางระเบียบในการทำงานฉันได้เสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมจากสมาชิกคนหนึ่งในกลุ่ม โดยพูดว่า "ฉันขอเพิ่มเติมอีกนิด คือ ถ้ามีความจำเป็น เช่น ไปห้องน้ำ หรืออย่างอื่น ๆ ที่สำคัญ ก็ควรออกไปได้ ดังนั้น กติกา น่าจะบอกว่า ไม่ให้นำงานอื่นมาทำและไม่ออกนอกกลุ่ม โดยไม่จำเป็น"

บทบาทของชุติมา

ฉันชื่อ ชุติมา ฉันมักแสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของการทำงานในการทำงานครั้งนี้ มีวัสดุอุปกรณ์จำนวนน้อย ดังนั้นฉันจึงเสนอเกี่ยวกับระเบียบการทำงาน โดยพูดว่า "ฉันขอเสนอข้อหนึ่งนะค่ะ ฉันเห็นว่ากระดาษสีมีจำกัดเราแต่ละคนจะทำบัตรสวยๆ แบบต่าง ๆ ตามใจคงไม่ได้ จะต้องทำตามตัวอย่างโดยแบ่งกระดาษสีกัน จึงควรมีระเบียบว่า ทำตามตัวอย่าง แบ่งกระดาษสีกันไม่แย่งกัน"

บทสนทนา "บัตรอวยพร" แบบที่ 2 (กลุ่มที่มีการวางระเบียบก่อนทำงาน)

ทรงศักดิ์(1) "สวัสดีครับ ฉันขอแจ้งจุดมุ่งหมายในการทำงานก่อนนะครับคุณครูได้มอบหมายให้กลุ่มของเราช่วยกันทำบัตรอวยพร เพื่อส่งไปอวยพรและให้กำลังใจแก่ตำรวจ ทหารที่อยู่ชายแดน เนื่องในวันปีใหม่จำนวน 40 ใบ และเนื่องจากใกล้วันปีใหม่แล้วจึงขอให้พวกเราทำให้เสร็จ ภายใน 2 ชั่วโมงนี้ โดยครูได้ให้วัสดุ อุปกรณ์และตัวอย่างบัตรอวยพร โดยเราจะทำตามตัวอย่างหรือแบบอื่น ๆ ก็ได้ มีใครจะถามอะไรไหม"

(สมาชิกทุกคนทำทางสายหน้าพร้อมกัน)

ทรงศักดิ์(2) (ทำทางสายหน้าวัสดุ อุปกรณ์และตัวอย่างบัตรอวยพรมาวางบนโต๊ะ)

สามารถ(1) "ถ้าอย่างนั้นเราเริ่มทำงานเลยดีกว่า"

วรรดี(1) "หัวหน้าคะ ฉันสังเกตเห็นวัสดุ อุปกรณ์มีน้อย เช่น กรรไกร มีแค่ 2 อัน กระดาษสีมีจำกัด ฉันเกรงว่าจะมีปัญหาภายหลัง ฉันคิดว่า เราน่าจะมาช่วยกันวางระเบียบ กติกาในการทำงาน เพื่อจะได้ทำงานได้เร็ว ไม่เกิดความวุ่นวาย เสียเวลาตกลงกันนัดดีกว่างานไม่เสร็จ ดีไหมคะ"

ทรงศักดิ์(3) "จริงซี ฉันก็ลืมไป ใครคิดว่าเราควรมีกติกาในการทำงานอย่างไร ขอเชิญเสนอได้นะ"

วรรดี(2) "ไม่เห็น" อุปกรณ์ เช่น กรรไกร ไซ้ที่อื่น ไซ้เสร็จแล้วให้วางกลางโต๊ะ คนอื่นจะได้หยิบได้สะดวก เพราะอุปกรณ์มีน้อย"

ทรงศักดิ์(4) "ใครเห็นด้วยกับกติกานี้บ้าง"

(สมาชิกทุกคนทำทางพยักหน้าพร้อมกัน)

สามารถ(2) "ฉันคิดว่า เพื่อให้การทำงานเสร็จเร็ว ฉันขอเสนอว่า ไม่ให้พวกเราออกไปจากกลุ่ม หรือนำงานอื่นมาทำ"

- ทรงศักดิ์(5) "สมาชิกคนอื่น ๆ ยอมรับไหม"
- หรรษา(1) "ฉันขอเพิ่มเติมอีกนิด คือ ถ้ามีความจำเป็น เช่น ไปห้องน้ำ หรืออย่างอื่น ๆ ที่สำคัญ ก็ควรออกไปได้ ดังนั้น กติกา น่าจะบอกว่า ให้นำงานอื่นมาทำ และไม้ออกนอกกลุ่ม โดยไม่จำเป็น"
- ทรงศักดิ์(6) "ใครคิดว่าอย่างไรบ้าง"
(สมาชิกทุกคนพูดพร้อมกันว่า เห็นด้วย)
- ชุติมา(1) "ฉันขอเสนอข้อหนึ่งนะคะ ฉันเห็นว่ากระดาษสีมีจำกัด เราแต่ละคนจะทำบัตรอวยพรแบบต่าง ๆ ตามใจคงไม่ได้ ควรจะต้องทำตามตัวอย่าง โดยแบ่งกระดาษสีกัน จึงควรมีระเบียบว่าทำตามตัวอย่างแบ่งกระดาษสีกัน ไม่แย้งกัน"
- ทรงศักดิ์(7) "มีคนอื่นเห็นเป็นอย่างอื่นไหม"
(สมาชิกทุกคนทำท่าทางส่ายหน้าพร้อมกัน)
- ทรงศักดิ์(8) "ขอบคุณเป็นอันที่เราได้กติกา 3 ข้อ คือ 1. ไม่นำกระดาษ หรืออุปกรณ์อื่นไปทำข้างนอก และใช้เสร็จแล้ว ให้นำมาวางไว้กลางโต๊ะ 2. ไม้ออกจากกลุ่มไปทำอื่น โดยไม่จำเป็น 3. ทำบัตรตามตัวอย่าง ไม่แย้งกระดาษสีกัน ขอให้ทุกคนปฏิบัติตามกติกา 3 ข้อนี้ละ ลงมือทำงานได้"
(สมาชิกทุกคนทำท่าทางเริ่มลงมือทำงาน)
-

2. ขั้นแสดง

2.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน ครูแจกบทแสดง เรื่อง เตรียมประกวดห้องสะอาด แบบที่ 1 (กลุ่มที่ไม่มีมีการวางแผนงาน) ให้กับกลุ่มที่ 1 ศึกษาโดยครูกอยให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแสดงให้สมจริงและเป็นธรรมชาติ โดยใช้เวลาในการศึกษาประมาณ 5 นาที และแจกแบบสังเกตการแสดงให้กับกลุ่มที่ไม่ได้แสดง พร้อมทั้งอธิบายการบันทึกการสังเกต

2.2 เมื่อนักเรียนพร้อม ครูให้กลุ่มที่ 1 เริ่มแสดงตามบทที่ได้รับและมีผู้ชมคือ กลุ่มที่ 2 คอยสังเกตการแสดง และบันทึกการสังเกต โดยใช้เวลาในการแสดงประมาณ 5 - 10 นาที

2.3 เมื่อกลุ่มที่ 1 แสดงจบครูแจกบทแสดง เรื่อง เตรียมประกวดห้องสะอาด แบบที่ 2 (กลุ่มที่มีการวางแผนงาน) ให้กับกลุ่มที่ 2 ศึกษา โดยครูกอยให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแสดงให้สมจริงและเป็นธรรมชาติ โดยใช้เวลาในการศึกษาประมาณ 5 นาที และแจกแบบสังเกตการแสดงให้กับกลุ่มที่ไม่ได้แสดง พร้อมทั้งอธิบายการบันทึกการสังเกต

2.4 เมื่อนักเรียนพร้อม ครูให้กลุ่มที่ 2 เริ่มแสดงตามบทที่ได้รับ และมีผู้ชมคือ กลุ่มที่ 1 คอยสังเกตการแสดง และบันทึกการสังเกต โดยใช้เวลาในการแสดงประมาณ 5 - 10 นาที

3. ขั้นอภิปราย

ครูให้นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงบทบาทสมมติ โดยใช้คำถามต่อไปนี้

3.1 การแสดงบทบาทสมมติ กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 แสดงให้เห็นความแตกต่างในการทำงานกลุ่มอย่างไร

3.2 นักเรียนคิดว่ากลุ่มใดจะปฏิบัติงานได้ราบรื่น ไม่ผิดพลาด เพราะเหตุใด และกลุ่มใดอาจเกิดปัญหาในขณะปฏิบัติงาน เพราะเหตุใด

3.3 การวางแผนการทำงานมีประโยชน์อย่างไร

3.4 ให้นักเรียนเปรียบเทียบการทำงานของทั้ง 2 กลุ่มว่ามีพฤติกรรมใดเกิดขึ้นบ้าง (ตัวอย่างตารางการเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงานของ 2 กลุ่ม ดังนี้)

กลุ่มที่มีการวางแผน	กลุ่มที่ไม่มีการวางแผน
1. กำหนดว่าต้องทำอะไรบ้าง 2. กำหนดว่าต้องทำงานอะไรก่อน หลัง 3. กำหนดว่าใครทำอะไรบ้าง	1. ไม่มีการกำหนดว่าต้องทำอะไรบ้าง 2. ไม่มีการกำหนดว่าต้องทำงานอะไรก่อน 3. ไม่มีการกำหนดว่าใครทำอะไร

4. ชั้นแสดงเพิ่มเติม

ครูให้นักเรียนแสดงเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของกลุ่ม

5. ชั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป

ครูให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันและสรุปข้อคิดและสิ่งที่ได้

จากการแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง "เตรียมประกวดห้องสะอาด" และครูสรุปเพิ่มเติมดังนี้

จากการแสดงบทบาทสมมติ จะเห็นได้ว่าการที่จะปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องมีการวางแผนงานที่ดี กล่าวคือ สมาชิกทุกคนมีความเข้าใจชัดเจนในจุดมุ่งหมายของการทำงาน ทราบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ทราบเกณฑ์ในการปฏิบัติงาน เวลาที่จะใช้ในการปฏิบัติงาน และต้องมีการร่วมกันวางขั้นตอนในการทำงานและมอบหมายให้สมาชิกทุกคนได้มีส่วนร่วม และมีการสรุปเพื่อย้ำความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่จะต้องทำรวมทั้งบทบาทหน้าที่ของแต่ละคน ให้สมาชิกทุกคนมีความเข้าใจตรงกัน การปฏิบัติงานที่มีการวางแผนจะช่วยให้การทำงานราบรื่น ไม่มีปัญหาที่จะทำให้งานผิดพลาด ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญที่ควรกระทำหลังจากขั้นการกำหนดจุดมุ่งหมายการทำงานแล้ว

การประเมินผล ครูสังเกตจากการแสดงบทบาทสมมติ การตอบคำถามในขณะอภิปราย

และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการวิชาชีพทนายความ ครั้งที่ 5

เรื่อง การวางแผนงาน

"เตรียมประกวดห้องสะอาด"

แบบที่ 1 (กลุ่มที่ไม่มีวางแผนงาน)

ในห้องเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ครูรัตนา มอบหมายให้นักเรียนทำความสะอาดห้องเรียน เพื่อเข้าร่วมการประกวดห้องเรียนสะอาดในสัปดาห์ความสะอาด โดยครูรัตนาขอให้นักเรียนปรึกษากันว่าจะทำอะไรบ้าง ให้กำหนดว่าต้องทำความสะอาดส่วนไหนก่อน และใครจะมีหน้าที่อะไรบ้าง จากนั้นครูรัตนาก็เดินออกไปจากห้อง ปล่อยให้เด็กนักเรียนปรึกษากันเอง

ในตอนแรกยังไม่มีใครเสนออะไร ทุกคนต่างวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับการประกวดห้องเรียนสะอาดเมื่อปีที่แล้วจนลืมคำสั่งครู สุลักษณ์ ซึ่งเป็นหัวหน้าห้องจึงขอให้ทุกคนมารวมกลุ่มกันและปรึกษากันว่าจะทำอย่างไร ซึ่งมีคนร่วมแสดงความคิดเห็นในช่วงแรกบ้าง เช่น มงคล ลักษณ์ บุญตา ผลของการปรึกษากันสรุปว่าให้ทุกคนช่วยกันทำงานตามที่ตนเองถนัด จากนั้นต่างคนต่างแยกย้ายกันทำความสะอาดห้องเรียน ขณะทำความสะอาดก็มีการแย่งหน้าที่กันทำ เกีย่งจนกันทำ และมีการเอาเปรียบกันจนเป็นเหตุให้เกิดการทะเลาะวิวาท เป็นผลให้งานเสร็จไม่ทันตามกำหนดเวลา

บทบาทผู้แสดง "เตรียมประกวดห้องสะอาด" แบบที่ 1 (กลุ่มที่ไม่มีการวางแผนงาน)

บทบาทของคุณครูรัตนา

ฉันชื่อรัตนา เป็นที่ปรึกษาห้อง ม.2/1 ในชั่วโมงโฮมรูม เข้านี้ ฉันเข้ามาชี้แจงเกี่ยวกับการเตรียมห้องเรียนเพื่อเข้าประกวดห้องสะอาด และขอให้นักเรียนปรึกษาหารือกันก่อน โดยพูดว่า "ในสัปดาห์หน้าเป็นสัปดาห์ความสะอาด จะมีการประกวดห้องเรียนสะอาดโดยคณะกรรมการจะมาให้คะแนนตอนเย็นวันศุกร์ และประกาศผลห้องเรียนที่สะอาดที่สุดในวันจันทร์ต่อมา ครูขอให้นักเรียนช่วยกันทำความสะอาดห้องโดยขอให้ปรึกษาหารือกันก่อนว่าต้องทำอะไรบ้าง ทำอย่างไร ทำอะไรก่อน และทำอะไรหลัง และใครเป็นคนทำ เพื่อนักเรียนจะได้สามารถทำงานได้ตามจุดมุ่งหมาย" จากนั้นฉันก็เดินออกจากห้องเรียน

บทบาทของสุพล

ฉันชื่อ สุพล เป็นคนใจร้อนชอบทำให้เพื่อนเข้าร่วมกลุ่มกันทำงานตามที่ครูสั่ง เมื่อคุณครูเดินออกไปแล้วเพื่อนก็ยังคงนั่งวิพากษ์วิจารณ์เรื่อง สัปดาห์ความสะอาดเมื่อปีที่แล้ว ฉันจึงขอให้เพื่อนในกลุ่มเริ่มต้นการทำงาน โดยพูดว่า "ครูสั่งให้พวกเราช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียนวันนี้เป็นวันจันทร์ เรามีเวลาเหลืออีก 4 วัน เราต้องมาคุยกันก่อน" จากนั้นก็มีสมาชิกกลุ่มเสนอให้เลือกหัวหน้ากลุ่ม เมื่อเพื่อนเลือกฉันเป็นหัวหน้า ฉันก็ขอบคุณและขอให้ทุกคนทำงาน โดยพูดว่า "ขอบคุณที่ทุกคนไว้วางใจหวังว่าทุกคนคงให้ความร่วมมือช่วยกันทำงานให้สำเร็จจะครับผมทราบมาว่าโรงเรียนจะหยุดให้พวกเราทำความสะอาดในวันศุกร์ชั่วโมงสุดท้าย โดยให้เรามีเวลาทำงานจนถึง 4 โมงเย็น กรรมการจะมาตรวจให้คะแนนและประกาศผลการประกวดในวันจันทร์ สรุปลแล้ว เรามีเวลา 2 ชั่วโมง เรามีด้วยกันถึง 4 คน คิดว่าเราควรจะทำได้เสร็จทันอย่างดีแล้ววันศุกร์เจอกันนะ" ในตอนเย็นวันศุกร์ตามเวลานัดหมาย ฉันแสดงบทบาทของหัวหน้ากลุ่มโดยสั่งให้ทุกคนช่วยกันทำงาน โดยพูดว่า "เอา ! ลงมือทำงานได้" แล้วฉันก็เดินออกไปจากห้องเมื่อนฉันเข้ามาในห้องอีกครั้งเมื่อเวลา 16.00 น. ฉันพบว่างานไม่เสร็จ ฉันโหมและรู้สึกเสียใจโดยพูดว่า "อ้าวนี้ 4 โมงเย็นแล้วยังไม่เสร็จอีกหรือนั้นคณะกรรมการเดินมาตรวจแล้ว ไร้ !

บทบาทของมงคล

ฉันชื่อ มงคล ฉันเป็นคนที่มีความมั่นใจและชอบการทำงานร่วมกันหลาย ๆ คนและรู้สึกว่าการมีผู้นำในการทำงานกลุ่มเป็นสิ่งสำคัญ ในเช้าวันจันทร์ หลังจากที่ผู้คุมมอบหมายงานให้กลุ่มช่วยกันทำความสะอาดแล้ว ฉันก็ขอให้เพื่อนเลือกหัวหน้าก่อน โดยพูดว่า "เราต้องมีหัวหน้าก่อนจะเลือกอย่างไรดีล่ะ" และในขณะที่ฉันและเพื่อนในกลุ่มกำลังทำความสะอาดห้องเรียนในตอนเย็นวันศุกร์ ฉันไม่รู้ว่าตนเองจะทำงานอะไรดี เมื่อเห็นว่าสมาชิกคนหนึ่งของห้องทำกวาดพื้นแบบเก้ ๆ กัง ๆ ฉันจึงเข้าไปแย่งไม้กวาดมาทำความสะอาดพื้นเอง โดยพูดว่า "บุญตา เอาไม้กวาดมาฉันจะทำเอง"

บทบาทของบุญตา

ฉันชื่อ บุญตา ฉันเป็นคนที่เพื่อน ๆ บอกว่ายิ้มเก่ง ไม่เหมือนกับชื่อนามสกุล ยิ้มน้อย เลยฉันไม่ชอบพูดมาก ไม่ว่าใครจะทำอะไรกับฉัน ฉันจะยิ้มอย่างเดียว ในการเลือกหัวหน้าฉันก็เห็นดีกับเพื่อนในกลุ่ม โดยพูดว่า "ดี" แล้วยิ้มมาห้เพื่อน ๆ ในตอนเย็นวันศุกร์ขณะที่ฉันกำลังกวาดพื้นอยู่ เพื่อนคนหนึ่งในกลุ่มก็เข้ามาแย่งไม้กวาด ฉันก็ให้ไม้กวาดแก่เขา แล้วฉันก็ทำทำไม่สนใจ โดยการนั่งลงเมื่อเพื่อนอีกคนมาถามว่าทำไมฉันไม่ทำงาน ฉันก็ตอบเขาโดยพูดว่า "ฉันไม่รู้จะทำอะไร"

บทบาทของลักษณ์

ฉันชื่อ ลักษณ์ ฉันเป็นคนพูดเก่ง ชอบทำงานให้เสร็จเร็ว ในการทำงานกลุ่มฉันจะแสดงความคิดเห็นประหลาดที่ฉันคิดว่าเหมาะสมที่สุด เพื่อให้ทุกคนยอมรับในความคิดของฉัน และในการเลือกหัวหน้าฉันก็พูดถึงเหตุผลในการเสนอชื่อสมาชิกที่เหมาะสมกับตำแหน่งหัวหน้า โดยพูดว่า "เราต้องเลือกคนที่ทำงานเก่ง และเข้ากับเพื่อน ๆ ได้ทุกคน ซึ่งฉันขอเสนอ สุกผล เพราะเขาเป็นคนรอบคอบและควบคุมเพื่อน ๆ ได้นะ" และเมื่อถึงเย็นวันศุกร์ซึ่งเป็นวันนัดหมายทำความสะอาดห้อง เมื่อฉันเดินเข้าไปในห้องและพบว่า สมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มนั่งเฉย ๆ ไม่ทำงาน ฉันจึงถามเขา โดยพูดว่า "บุญตา ทำไมไม่ทำงาน"

บทสนทนา "เตรียมประกวดห้องสะอาด" แบบที่ 1 (กลุ่มที่ไม่มีการวางแผนงาน)

สถานการณ์และบทบาทสมมติต่อไปนี้เป็นบทบาทและการสนทนาของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ของเช้าวันจันทร์ในชั่วโมงโฮมรูม

- คุณครูรัตนดา "ในสัปดาห์หน้าเป็นสัปดาห์ความสะอาด จะมีการประกวดห้องเรียนสะอาดโดย
คณะกรรมการจะมาให้คะแนนตอนเย็นวันศุกร์และประกาศผลห้องเรียนที่
สะอาดที่สุดในเช้าวันจันทร์ต่อมา ครูขอให้นักเรียนช่วยกันทำความสะอาดห้อง
โดยขอให้ปรึกษาหารือกันก่อนว่าต้องทำอะไรบ้าง ทำอย่างไร ทำอะไรก่อน
และทำอะไรหลัง และใครเป็นคนทำ เพื่อนักเรียนจะได้สามารถทำงานได้
ตามจุดมุ่งหมาย"
(ทำท่าทางเดินออกจากห้องเรียน)
- สุพล (1) "ครูสั่งให้พวกเราช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียนวันนี้เป็นวันจันทร์ เรามี
เวลาเหลืออีก 4 วัน เราต้องมาคุยกันก่อน"
- มงคล (1) "เราต้องมีหัวหน้าก่อน จะเลือกอย่างไรดี"
- ลักษณ์ (1) "เราต้องเลือกคนที่ทำงานเก่ง และ เข้ากันเพื่อน ๆ ได้ทุกคน ซึ่งฉันขอเสนอ
สุพล เพราะเขาเป็นคนรอบคอบและควบคุมเพื่อน ๆ ได้นะ"
- บุญตา (1) "ดี" (ยิ้ม)
- สุพล (2) "ขอบคุณที่ทุกคนไว้วางใจ หวังว่าทุกคนคงให้ความร่วมมือช่วยกันทำงานให้
สำเร็จนะครับ ผมทราบมาว่าโรงเรียนจะหยุดให้พวกเราทำความสะอาดใน
วันศุกร์ช่วงโฮมรูมสุดท้าย โดยให้เรามีเวลาทำงานจนถึง 4 โมงเย็น กรรมการ
จะมาตรวจให้คะแนนและประกาศผลการประกวดในวันจันทร์ สรุปลงแล้ว เรามี
เวลา 2 ชั่วโมงเรามีด้วยกัน 4 คนคิดว่าเราควรจะทำได้เสร็จทันอย่างดี
แล้ววันศุกร์เจอกันนะ"

(สมาชิกทุกคนทำทางแยกย้ายจากกัน)

สถานการณ์และบทบาทสมมติต่อไปนี้ เป็นบทบาทและการสนทนาของของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ขณะที่ทำความสะอาดห้องเรียนในเย็นวันศุกร์

- มงคล(2) "บุญตา เอาไม้กวาดมานี่ฉันจะทำเอง (พร้อมกับยื่นไม้กวาดจากมือบุญตา)
- บุญตา(2) (ยิ้ม แล้วส่งไม้กวาดให้มงคล พร้อมกับนั่งลง)
- ลักษณา(2) "บุญตา ทหาไม้มทำงาน"
- บุญตา(3) "ฉันไม่รู้จะทำอะไร"
- สุพล(3) "ฮ่าวนี้ 4 โมงเย็นแล้วยังไม่เสร็จอีกหรือนั้น คณะกรรมการเดินมาตรวจแล้ว
 ไร้ !

"เตรียมประกวดห้องสะอาด"

แบบที่ 2 (กลุ่มที่มีการวางแผนงาน)

ในห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษา 2/1 ครูรัตนา มอบหมายให้นักเรียนทำความสะอาดห้องเรียน เพื่อเข้าร่วมการประกวดห้องเรียนสะอาดในสัปดาห์ความสะอาด โดยครูรัตนาขอให้นักเรียนปรึกษากันว่าจะทำอะไรบ้าง ให้กำหนดว่าต้องทำความสะอาดส่วนไหนก่อนและใครจะมีหน้าที่อะไรบ้าง จากนั้นครูรัตนาก็เดินออกไปจากห้อง ปล่อยให้เด็กนักเรียนปรึกษากันเอง

ในตอนแรกยังไม่มีใครเสนออะไร ทุกคนต่างวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับการประกวดห้องเรียนสะอาดเมื่อปีที่แล้วจนลืมคำสั่งครู สุลักษณ์ ซึ่งเป็นหัวหน้าห้องจึงขอให้ทุกคนมารวมกลุ่มกันและปรึกษากันว่าจะทำอย่างไร ซึ่งมีคนร่วมแสดงความคิดเห็นในช่วงแรกบ้าง เช่น มงคล ลักษณ์ บุญตา ผลของการปรึกษากันสรุปว่าให้ทุกคนช่วยกันทำงานตามที่ตนเองได้รับมอบหมายต่างคนต่างแยกย้ายกันทำความสะอาดห้องเรียน ตามหน้าที่ของตนเอง เมื่อทำงานของตนเสร็จก็ไปช่วยงานเพื่อนคนอื่นที่ยังไม่เสร็จ เป็นผลให้งานเสร็จทันเวลาที่กำหนดไว้

บทบาทผู้แสดง "เตรียมประกวดห้องสะอาด" แบบที่ 2 (กลุ่มที่มีการวางแผนงาน)

บทบาทของคุณครูรัตนา

ฉันชื่อรัตนาเป็นที่ปรึกษาห้อง ม.2/1 ในชั่วโมงโฮมรูมเข้านี้ ฉันเข้ามาชี้แจงเกี่ยวกับการเตรียมห้องเรียนเพื่อเข้าประกวดห้องสะอาด และขอให้นักเรียนปรึกษาหารือกันก่อน โดยพูดว่า "ในสัปดาห์หน้าเป็นสัปดาห์ความสะอาด จะมีการประกวดห้องเรียนสะอาดโดยคณะกรรมการจะมาให้คะแนนตอนเย็นวันศุกร์ และประกาศผลห้องเรียนที่สะอาดที่สุดในเช้าวันจันทร์ต่อมา ครูขอให้นักเรียนช่วยกันทำความสะอาดห้องโดยขอให้ปรึกษาหารือกันก่อนว่าต้องทำอะไรบ้าง ทำอย่างไร ทำอะไรก่อน และทำอะไรหลัง และใครเป็นคนทำ เพื่อนักเรียนจะได้สามารถทำงานได้ตามจุดมุ่งหมาย" จากนั้นฉันก็เดินออกจากห้องเรียน

บทบาทของมงคล

ฉันชื่อ มงคล ฉันเป็นคนที่มีความมั่นใจและชอบการทำงานร่วมกันหลาย ๆ คนและรู้สึกว่าการมีผู้นำในการทำงานกลุ่มเป็นสิ่งสำคัญ ในเช้าวันจันทร์หลังจากที่ครูมอบหมายงานให้กลุ่มช่วยกันทำความสะอาดแล้ว ฉันก็ขอให้เพื่อนเลือกหัวหน้าก่อน โดยพูดว่า "เราต้องมีหัวหน้าก่อนจะเลือกอย่างไรดีล่ะ" ฉันรับมอบหมายจากหัวหน้าให้เป็นเลขานุการคอยเขียนกระดานเกี่ยวกับเรื่องที่ปรึกษาหารือกัน เมื่อหัวหน้ากลุ่มสั่งให้ฉันเขียนกระดาน ฉันจะปฏิบัติหน้าที่ของฉันอย่างดี ขณะที่กำลังปรึกษากันอยู่ ฉันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานที่ต้องทำ โดยพูดว่า "เราต้องเช็ดกระดานดำให้สะอาด" แล้วฉันก็เขียนข้อความที่ฉันพูดบนกระดานดำ และฉันรับอาสาเป็นคนคอยยกเก้าอี้ โต๊ะออกไปจากห้อง โดยพูดว่า "ผมเอง ขอคนช่วยสัก 1 - 2 คนนะ" และในตอนเย็นวันศุกร์ฉันก็ทำหน้าที่ดูแลและช่วยขนโต๊ะ เก้าอี้

บทบาทของบุญตา

ฉันชื่อ บุญตา ฉันเป็นคนที่เพื่อน ๆ บอกว่ายิ้มเก่งไม่เหมือนกับชื่อนามสกุล ยิ้มน้อย เลยฉันไม่ชอบพูดมาก ไม่ว่าใครจะทำอะไรกับฉัน ฉันจะยิ้มอย่างเดียว ในการเลือกหัวหน้าฉันก็เห็นดีกับเพื่อนในกลุ่ม โดยพูดว่า "ดี" แล้วยิ้มให้เพื่อน ๆ" และในขณะที่มีการวางแผนงานกันฉันก็

แสดงความคิด โดยพูดว่า "ผนังห้องเรียนก็สกปรก น่าจะทำความสะอาดด้วยนะ"

"แล้วใครจะทำอะไรล่ะ น่าจะมอบหมายแบ่งงานไปเลยนะ" เมื่อถึงวันศุกร์ ฉันก็เริ่มทำหน้าที่ เช็ดผนังห้อง

บทบาทของสุพล

ฉันชื่อ สุพล เป็นคนใจร้อนชอบทำให้เพื่อนเข้าร่วมกลุ่มกันทำงานตามที่ครูสั่ง เมื่อคุณครูเดินออกไปแล้ว เพื่อนก็ยังคงนั่งวิพากษ์วิจารณ์เรื่อง สัปดาห์ทำความสะอาดเมื่อปีที่แล้ว ฉันจึงขอให้เพื่อนในกลุ่มเริ่มต้นการทำงาน โดยพูดว่า "ครูสั่งให้พวกเราช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียนวันนี้เป็นวันจันทร์เรามีเวลาเหลืออีก 4 วันเราควรจะเริ่มปรึกษาหารือกันก่อน" จากนั้นมีสมาชิกกลุ่มเสนอให้เลือกหัวหน้ากลุ่ม เมื่อเพื่อนเลือกฉันเป็นหัวหน้า ฉันขอบคุณและขอให้ทุกคนทำงาน โดยพูดว่า "ขอบคุณที่ทุกคนไว้วางใจหวังว่าทุกคนคงให้ความร่วมมือช่วยกันทำงานให้สำเร็จนะคะ ผมทราบมาว่า โรงเรียนจะหยุดให้พวกเราทำความสะอาดในวันศุกร์ช่วงโมงสุดท้าย โดยให้เรามีเวลาทำงานจนถึง 4 โมงเย็น กรรมการจะมาตรวจให้คะแนนและประกาศผลการประกวดในวันจันทร์ สรุปแล้ว เรามีเวลา 2 ชั่วโมง เรามีด้วยกันถึง 4 คน คิดว่าเราควรจะทำได้เสร็จทันอย่างดีเรามาเริ่มต้นเลยนะครับ ว่าเราจะต้องทำอะไรกันบ้าง ลองดูรอบ ๆ ห้องซิครับ" ในขณะที่ปรึกษาหารือกัน ฉันก็ทำหน้าที่หัวหน้าโดยพูดว่า "มงคล ช่วยจดรายการงานที่ต้องทำบนกระดานดำด้วยนะ""ตกลงงานที่เราจะต้องทำมี 4 งานตามที่เขียนไว้บนกระดานดำ ต่อไปจะแบ่งงานให้แต่ละคนจากนั้นก็ช่วยกันทำพร้อม ๆ กัน""เห็นด้วย มงคลช่วยเขียนไว้ด้วยนะ""ใครจะช่วยทำอะไรบ้างล่ะ อย่างการขนโต๊ะ เก้าอี้ โต๊ะใครคนนั้นก็ขนไป แต่ขอคนคอยดูแลจัดวางให้เรียบร้อย""เอาล่ะครับ ทุกคนรับทราบตรงกันแล้ว เราจะทำงาน 4 อย่างบนกระดานดำใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง ใครมีหน้าที่อะไร แล้วทำอะไรก่อนหลังก็จดไว้ ก่อนถึงเป็นวันศุกร์ถ้าใครต้องการอุปกรณ์เพิ่มเติมก็บอกผมนะครับ" และในวันศุกร์ฉันก็เข้าไปช่วยเพื่อนทำความสะอาดเมื่อเพื่อนช่วยกันทำความสะอาดเสร็จแล้ว ฉันก็พูดว่า "ทุกคนทำงานเสร็จแล้วหรือแม้เรียบร้อยดีจัง ทันเวลาพอดีเลย ขอขอบคุณเพื่อน ๆ มากนะ"

บทบาทของลักษณะ

ฉันชื่อ ลักษณะ ฉันเป็นคนพูดเก่งชอบทำงานให้เสร็จเร็ว ในการทำงานกลุ่มฉันจะแสดงความคิดเห็นประหลาดที่ฉันคิดว่าเหมาะสมที่สุด เพื่อให้ทุกคนยอมรับในความคิดของฉัน และในการเลือกหัวหน้าฉันก็พูดถึงเหตุผลในการเสนอชื่อสมาชิกที่เหมาะสมกับตำแหน่งหัวหน้า โดยพูดว่า "เราต้องเลือกคนที่ทำงานเก่ง และเข้ากับเพื่อน ๆ ได้ทุกคน ซึ่งฉันขอเสนอ สุธล เพราะเขาเป็นคนรอบคอบและควบคุมเพื่อน ๆ ได้นะ" และในขณะที่มีการปรึกษาหารือเกี่ยวกับแผนงาน ฉันแสดงความคิดเห็น โดยพูดว่า "เพดานมีหยากไย่เยอะนะ น่าจะกวาดเพดานกับพื้นห้องก่อน" "ท้อพร้อมกันเลยคงจะลำบาก คงต้องขนโรต๊ะ แก้วออกไปให้หมดก่อน แล้วกวาดหยากไย่ ทำความสะอาดกระดานดำ ผนังห้อง และพื้นห้อง" และในเย็นวันศุกร์ฉันก็ทำหน้าที่กวาดหยากไย่บนเพดาน

บทสนทนา "เตรียมประกวดห้องสะอาด" แบบที่ 2 (กลุ่มที่มีการวางแผนงาน)

สถานการณ์และบทบาทสมมติต่อไปนี้เป็นบทบาทและการสนทนาของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ของเช้าวันจันทร์ในชั่วโมงโฮมรูม

- คุณครูรัตนดา "ในสัปดาห์หน้าเป็นสัปดาห์ความสะอาด จะมีการประกวดห้องเรียนสะอาด โดยคณะกรรมการจะมาให้คะแนนตอนเย็นวันศุกร์ และประกาศผลห้องเรียนที่สะอาดที่สุดในเช้าวันจันทร์ต่อมา ครูขอให้นักเรียนช่วยกันทำความสะอาดห้อง โดยขอให้ปรึกษาหารือกันก่อนว่าต้องทำอะไรบ้าง ทำอย่างไร ทำอะไรก่อนและทำอะไรหลัง และใครเป็นคนทำ เพื่อนักเรียนจะได้สามารถทำงานได้ตามจุดมุ่งหมาย" (ทำท่าทางเดินออกจากห้องเรียน)
- สุพล (1) "ครูสั่งให้พวกเราช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียนวันนี้เป็นวันจันทร์ เรามีเวลาเหลืออีก 4 วัน เราควรจะเริ่มปรึกษาหารือกันก่อน"
- มงคล (1) "เราต้องมีหัวหน้าก่อน จะเลือกอย่างไรดีล่ะ"
- ลักษณะ (1) "เราต้องเลือกคนที่ทำงานเก่ง และเข้ากับเพื่อน ๆ ได้ทุกคน ซึ่งฉันขอเสนอสุพล เพราะเขาเป็นคนรอบคอบและควบคุมเพื่อน ๆ ได้นะ"
- บุญตา (1) "ดี" (แล้วยิ้ม)
- สุพล (2) "ขอบคุณที่ทุกคนไว้วางใจ หวังว่าทุกคนคงให้ความร่วมมือช่วยกันทำงานให้สำเร็จนะครับ
ผมทราบมาว่า โรงเรียนจะหยุดให้พวกเราทำความสะอาดในวันศุกร์ชั่วโมงสุดท้าย โดยให้เรามีเวลาทำงานจนถึง 4 โมงเย็น กรรมการจะมาตรวจให้คะแนนและประกาศผลการประกวดในวันจันทร์ สรุปลแล้ว เรามีเวลา 2 ชั่วโมง เรามีด้วยกันถึง 4 คน คิดว่าเราควรจะทำได้เสร็จทันอย่างดี"

เรามาเริ่มต้นเลยนะครับ ว่าเราจะต้องทำอะไรกันบ้าง ลองดูรอบ ๆ ห้อง
ซิครับ"

(สมาชิกทุกคนมองรอบ ๆ ห้อง พร้อม ๆ กัน)

ลักษณะ (2) "เพดานมีหยากไย่เยอะนะ น่าจะกวาดเพดานกับพื้นห้อง"

สุพล (3) "มงคล ช่วยจดรายการงานที่ต้องทำบนกระดานดำด้วยนะ"

(มงคลเขียนบนกระดานดำว่า เพดาน พื้นห้อง)

มงคล (2) "เราต้องเช็ดกระดานดำให้สะอาด"

(มงคลเขียนบนกระดานดำว่า กระดานดำ)

บุญตา (2) "ผนังห้องเรียนก็สกปรก น่าจะทำความสะอาดด้วยนะ"

(มงคลเขียนบนกระดานดำว่า ผนังห้องเรียน)

สุพล (4) "ตกลงงานที่เราจะต้องทำมี 4 งานตามที่เขียนไว้บนกระดานดำ"

ต่อไปจะแบ่งงานให้แต่ละคนทำ จากนั้นก็ช่วยกันทำพร้อม ๆ กัน"

ลักษณะ (3) "ทำพร้อมกันเลยคงจะลำบาก คงต้องจนโต๊ะ เก้าอี้ออกไปให้หมดก่อน"

แล้วกวาดหยากไย่ทำความสะอาดกระดานดำ ผนังห้อง และพื้นห้อง"

สุพล (5) "เห็นด้วย มงคลช่วยเขียนไว้ด้วยนะ"

บุญตา (3) "แล้วใครจะทำอะไรล่ะ น่าจะมอบหมายแบ่งงานไปเลยนะ"

สุพล (6) "ใครจะช่วยทำอะไรบ้างล่ะ อย่างการจนโต๊ะ เก้าอี้ โต๊ะใครคนนั้นก็กันไป"

แต่ขอคนคอยดูแลจัดวางให้เรียบร้อย"

มงคล (3) "ผมเอง ขอคนช่วยสัก 5 - 6 คนนะ"

(ทั้งกลุ่มทำประชุมค้างอยู่สักครู่หนึ่ง สมมติว่าประชุมต่อในรายละเอียดการวางแผน)

สุพล (7) "เอาล่ะครับทุกคนก็รับทราบตรงกันแล้ว เราจะทำงาน 4 อย่างบนกระดานดำ"

ใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง ใครมีหน้าที่อะไร แล้วทำอะไรก่อนหลังก็จัดไว้"

ก่อนถึงเย็นวันศุกร์ถ้าใครต้องการอุปกรณ์เพิ่มเติมก็บอกผมนะครับ"

สถานการณ์และบทบาทสมมติต่อไปนี้ เป็นบทบาทและการสนทนาของของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ขณะที่ทำความสะอาดห้องเรียนในวันศุกร์
(ทั้งกลุ่มทำท่าทางทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย)

สุพล(8) "ทุกคนทำงานเสร็จแล้วหรือ แม่เรียบร้อยดีจัง ทันเวลาพอดีเลยมาพอดีเลย
ขอบคุณเพื่อน ๆ มากนะ"

แผนการใช้บทบาทสมมติ ครั้งที่ 6

เรื่อง การแบ่งงานและมอบหมายงาน

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้นักเรียนเข้าใจว่าการทำงานกลุ่มหลังจากกำหนดบทบาทสมาชิก
วางจุดมุ่งหมาย วางระเบียบการทำงาน วางแผนแล้ว อันดับต่อมาคือ
การแบ่งงานและมอบหมายงาน โดยให้เข้าใจถึงความสำคัญ และหลักใน
การแบ่งงานและมอบหมายงาน

เวลา 60 นาที

ชื่อกิจกรรม ลูกเสือรวมพลัง

- สื่อ
1. เอกสารประกอบการใช้บทบาทสมมติ ครั้งที่ 6
ได้แก่ บทบาทผู้แสดง "ลูกเสือรวมพลัง"
บทสนทนา "ลูกเสือรวมพลัง"
 2. บ้ายชื่อสมมติ 10 บ้าย
 3. บ้ายชื่อฐานทดสอบสมรรถภาพ 10 บ้าย

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

1.1 ครูสนทนาซักถามนักเรียนถึงประสบการณ์ในขณะทำงานกลุ่ม ว่านักเรียนเคย
แบ่งงานให้เพื่อนหรือไม่ และมีหลักในการมอบหมายงานอย่างไร

1.2 ครูเล่าเรื่องราว และสถานการณ์สมมติเรื่อง ลูกเสือรวมพลัง ให้นักเรียนฟัง

2. ขั้นแสดง

2.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน ครูแจกบทแสดง เรื่อง ลูกเสือ
รวมพลัง แบบที่ 1 (กลุ่มที่ไม่มีมีการแบ่งงานและมอบหมายงาน) ให้กับกลุ่มที่ 1 ศึกษาโดยครูคอย
ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแสดงให้สมจริงและเป็นธรรมชาติ โดยใช้เวลาในการศึกษาประมาณ

5 นาที และแจกแบบสังเกตการแสดงให้กลุ่มที่ไม่ได้แสดง พร้อมทั้งอธิบายการบันทึกการสังเกต

2.2 เมื่อนักเรียนพร้อม ครูให้กลุ่มที่ 1 เริ่มแสดงตามบทที่ได้รับและมีผู้ชมคือ กลุ่มที่ 2 คอยสังเกตการแสดง และบันทึกการสังเกต โดยใช้เวลาในการแสดงประมาณ 5 - 10 นาที

2.3 เมื่อกลุ่มที่ 1 แสดงจบ ครูแจกบทแสดง เรื่อง ลูกเสือรวมพลัง แบบที่ 2 (กลุ่มที่มีการแบ่งงานและมอบหมายงาน) ให้กับกลุ่มที่ 2 ศึกษา โดยครูคอยให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแสดงให้สมจริงและเป็นธรรมชาติ โดยใช้เวลาในการศึกษาประมาณ 5 นาที และแจกแบบสังเกตการแสดงให้กลุ่มที่ไม่ได้แสดง พร้อมทั้งอธิบายการบันทึกการสังเกต

2.4 เมื่อนักเรียนพร้อม ครูให้กลุ่มที่ 2 เริ่มแสดงตามบทที่ได้รับ และมีผู้ชมคือ กลุ่มที่ 1 คอยสังเกตการแสดง และบันทึกการสังเกต โดยใช้เวลาในการแสดงประมาณ 5 - 10 นาที

3. ขั้นแสดง

ครูให้นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงบทบาทสมมติ โดยใช้คำถามต่อไปนี้

3.1 การแสดงบทบาทสมมติ กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 แสดงให้เห็นความแตกต่างในการทำงานอย่างไร

3.2 นักเรียนคิดว่าการทำงานครั้งใดจะทำงานได้สำเร็จตามจุดมุ่งหมาย เพราะเหตุใด และการทำงานครั้งใดจะทำงานไม่สำเร็จตามจุดมุ่งหมาย เพราะเหตุใด

3.3 ประโยชน์ของการแบ่งงานและมอบหมายคืออะไร

3.4 หลักในการแบ่งงานและมอบหมายงานคืออะไร

4. ขั้นแสดงเพิ่มเติม

ครูให้นักเรียนแสดงเพิ่มเติม ตามคำแนะนำของกลุ่ม

5. ชั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป

ครูให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และสรุปข้อคิดและสิ่งที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง ลูกเสือรวมพลัง และครูสรุปเพิ่มเติมดังนี้

ในการทำงานกลุ่มหัวหน้าจะต้องไม่รวบงานไว้ทำคนเดียว ต้องแบ่งงานและมอบหมายงานให้สมาชิกทุกคนอย่างทั่วถึง โดยพิจารณาถึงความถนัด ความสามารถ ความชำนาญของสมาชิกแต่ละคนให้เหมาะสมกับงานที่ทำ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่หัวหน้ากลุ่มควรคำนึงถึงในขั้นของการวางแผนงาน

การประเมินผล ครูสังเกตจากการแสดงบทบาทสมมติ การตอบคำถามในขณะอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้บทบาทสมมติ ครั้งที่ 6

เรื่อง การแบ่งงานและมอบหมายงาน

"ลูกเสือรวมพลัง"

แบบที่ 1 (กลุ่มที่ไม่มี การแบ่งงานและมอบหมายงาน)

ในการเข้าค่ายลูกเสือ ณ ค่ายลูกเสือโรชาธารม หมู่ลูกเสือรวมพลัง มีหน้าที่เป็นฝ่ายบริการของกองกลาง หมู่ลูกเสือรวมพลังทำหน้าที่จัดเตรียมอุปกรณ์ จัดสถานที่สำหรับการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในค่าย ในกิจกรรมทดสอบสมรรถภาพหมู่ลูกเสือรวมพลังจะต้องนำป้ายชื่อประจำฐานแต่ละฐานไปไว้ตามจุดที่ผู้กำกับกำหนดไว้ในแผนที่ทั้ง 10 จุด เพื่อให้ผู้กำกับที่อยู่ประจำฐานทราบตำแหน่งที่ตนเองจะต้องไปประจำ และให้หมู่ลูกเสือแต่ละหมู่หมุนเวียนกันเข้าฐานจนครบทุกฐานโดยหมู่ลูกเสือรวมพลังอันประกอบด้วย ขจรศักดิ์ อุดมรัตน์ สุนิสา และ ชงชัย ซึ่งเป็นหัวหน้าหมู่ จะต้องนำป้ายชื่อของแต่ละฐาน ดังนี้ ฐานที่ 1 พลังมือ ฐานที่ 2 ฐานลูก-นั่ง ฐานที่ 3 วังระยะสั้น ฐานที่ 4 ทรงตัว ฐานที่ 5 จับชีพจร ฐานที่ 6 ฐานพลังเท้า ฐานที่ 7 ยุกซอ ฐานที่ 8 วังเก็บของ ฐานที่ 9 ถีบจักรยาน และฐานที่ 10 กระโดดไกล ไปไว้ยังจุดต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ให้เสร็จก่อนเวลา 15.00 น. ซึ่งเป็นเวลาเข้าฐานทดสอบสมรรถภาพสมาชิกหมู่ลูกเสือรวมพลัง ได้ปรึกษาหารือกันถึงขั้นตอนการทำงาน โดยที่สมาชิกทุกคนต่างช่วยกันเสนอความเห็นว่าจะนำป้ายชื่อไปไว้ยังจุดไหนก่อน จุดไหนหลัง เพื่อจะได้ทำงานได้สะดวกและเร็วขึ้น และจากการปรึกษาหารือกันสรุปขั้นตอนการทำงานได้ว่าต้องนำป้ายชื่อฐานไปไว้ยังจุดต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในแผนที่เรียงตามลำดับความใกล้ไกลก่อนหลังดังนี้ 5, 8, 1, 4, 3, 6, 7, 2, 9 และ 10 เป็นจุดสุดท้าย เมื่อกำหนดขั้นตอนการทำงานแล้ว ชงชัย หัวหน้าหมู่รับอาสาป้ายชื่อฐานทั้ง 10 ไปไว้ตามจุดที่ตกลงกันไว้เอง เพราะคิดว่างานนำป้ายชื่อไปไว้ประจำฐานเป็นงานเล็กน้อย และประการสำคัญ ชงชัย รู้สึกเกรงใจเพื่อน ๆ ชงชัย เริ่มทำงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ และในขณะที่ ชงชัยนำป้ายชื่อ ฐานยุกซอ ซึ่งเป็นฐาน

จุดที่ 7 เสี่ยงนทหวัด ที่เป็นสัญญาณเริ่มเข้าฐานก็ตั้งขึ้น ทำให้ ชงชัย รีบวิ่งไปยังจุดที่เหลือด้วยความรีบเร่งและก่อนที่ ชงชัย จะวิ่งไปถึงจุดที่ 10 ซึ่งเป็นจุดสุดท้าย ชงชัย ก็ได้พบกับผู้กำกับประจำฐานที่ 10 ซึ่งเดินเข้ามาถามชงชัยว่า จุดไหนคือที่ตั้งของฐานกระโดดไกล ซึ่งทำให้ ชงชัย มีความรู้สึกผิดที่ตนเองทำงานไม่มีประสิทธิภาพ

บทบาทผู้แสดง "ลูกเสือรวมพลัง" แบบที่ 1 (กลุ่มที่ไม่มีภาระแบ่งงานและมอบหมายงาน)

บทบาทของธงชัย

ฉันชื่อ ธงชัย เป็นหัวหน้าหมู่ลูกเสือรวมพลัง ฉันเป็นคนที่มีความสามารถในการทำงาน และมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ในการทำงานฉันจะรับทำทุกอย่างเพราะมีความเกรงใจเพื่อน ๆ ในการทำงานฉันจะให้ความสำคัญต่อการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกลูกเสือทุกคน เพราะฉันถือว่าความคิดของคนหลาย ๆ คนย่อมดีกว่าความคิดของคน ๆ เดียว ฉันจึงขอให้เพื่อนร่วมปรึกษาหารือเกี่ยวกับขั้นตอนการทำงาน โดยก่อนที่จะเริ่มปรึกษาหารือกัน ฉันได้พูดทบทวนเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายการทำงาน โดยพูดว่า "พวกเราหมู่ลูกเสือรวมพลัง เป็นฝ่ายบริการอุปการณ และเตรียมสถานที่ เกี่ยวกับกำรทดสอบสมรรถภาพ ในการอยู่ค่ายครั้งนี้ และในการทำงานของพวกเขาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายคือ พวกเราต้องนำป้ายชื่อประจำฐานทดสอบสมรรถภาพชื่อประจำฐานทดสอบสมรรถภาพ ทั้ง 10 ป้ายไปวางไว้ตามจุดที่ผู้กำกับกำหนดไว้ในแผนที่นี้" แล้วฉันก็ยกแผนที่ขึ้นมาโชว์ให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มดู แล้วก็พูดต่อว่า "และต้องทำให้เสร็จก่อนที่เสียงนกหวีดเริ่มเข้าประจำฐานจะดังขึ้นในเวลา 15.00 น." แล้วฉันก็ถามเพื่อนลูกเสือว่า "จะถามอะไรอีกไหม" จากนั้นฉันขอให้เพื่อน ๆ ช่วยกันวางแผนโดยพูดว่า "ถ้าไม่มี เรามาช่วยกันกำหนดขั้นตอนการทำงานกันเถอะ ก่อนอื่นดูที่แผนที่ก่อน" ฉันก็มาดูแผนที่เมื่อเพื่อน ๆ ช่วยกันกำหนดว่าจะนำป้ายชื่อฐานไปไว้ยังจุดไหนก่อนจุดไหนหลัง จากนั้นฉันก็สรุปขั้นตอนการทำงาน โดยพูดว่า "สรุปว่าเราจะนำป้ายชื่อประจำฐานไปวางไว้ที่จุด 5 ก่อนแล้วตามด้วย 8, 1, 4, 3, 6, 7, 2, 9 และ 10 เรียงตามลำดับ มีใครเห็นเป็นอย่างอื่นบ้าง" ฉันเห็นว่างานไม่ยากและฉันรู้สึกเกรงใจเพื่อน ๆ ฉันจึงรับอาสาทำเอง โดยพูดว่า "ฉันจะนำป้ายชื่อทั้ง 10 ไปไว้ยังจุดต่าง ๆ ตามที่พวกเราช่วยกันกำหนดเอง ส่วนเพื่อนขอให้ไปเตรียมตัวเข้าฐานได้แล้ว" จากนั้นฉันก็ลงมือทำงานในขณะที่ฉันกำลังเอาป้ายชื่อฐานยุบ ติดไว้ ณ จุดที่ 7 อยู่ นั้นเสียงนกหวีดก็ดังขึ้นทำให้ฉันตกใจและร้องขึ้นว่า "ว้า ! ยังเหลืออีกตั้ง 3 ฐาน" และเมื่อผู้กำกับประจำฐานสุดท้ายคือจุดที่ 10 เข้ามาถามฉันว่า จุดไหนคือที่ตั้งของฐานที่ 10 ฉันก็ยังรู้สึกผิดที่ไม่แบ่งงานให้คนอื่นทำ โดยพูดว่า "นี่ถ้าเราแบ่งงานให้เพื่อน ๆ ทำ งานคงสำเร็จไปแล้ว"

บทบาทของจอร์จคี้

ฉันชื่อ จอร์จคี้ เป็นสมาชิกลูกเสือรวมพลัง ฉันเป็นรองหัวหน้าหมู่ ฉันเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดขั้นตอนการทำงาน หลังจากที่อยู่แผนที่แล้ว โดยพูดว่า "จากแผนที่จุดที่ 5, 8 เป็นจุดที่อยู่ใกล้กับจุดที่ เรายืนอยู่ขณะนี้ เราควรเอาป้ายไปวางไว้ที่จุด 5, 8 ก่อนนะ" และเมื่อหัวหน้าหมู่ให้สมาชิกทุกคนไปเตรียมตัวเข้าฐานทดสอบสมรรถภาพฉันก็เดินออกไป

บทบาทของสุนิสา

ฉันชื่อ สุนิสา เป็นเลขานุการหมู่ลูกเสือรวมพลัง ฉันสังเกตจากแผนที่เห็นว่า จุดที่ 1 4, 3, 6 อยู่ถัดและใกล้กับจุดที่ 5 8 ฉันจึงยกมือเพื่อขอเสนอความคิดเห็น โดยพูดว่า "หลังจากจุด 5, 8 แล้ว ฉันเห็นว่าน่าจะนำป้ายชื่อฐานต่อไปวางไว้ที่จุด 1, 4, 3, 6 ต่อเพราะเป็นเส้นทางเดียวกัน เมื่อหัวหน้าหมู่ให้ทุกคนไปเตรียมตัวเข้าฐานฉันก็เดินออกมาจากกลุ่ม

บทบาทของอุดมรัตน์

ฉันชื่อ อุดมรัตน์ ฉันทำหน้าที่เป็นฝ่ายอาหารของหมู่ลูกเสือรวมพลัง ฉันแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลที่ดีเสมอ ในขณะที่มีการปรึกษาหารือกันถึงขั้นตอนการทำงาน ฉันก็สนับสนุนความคิดเห็นของเพื่อนและเสนอความคิดเห็นของตนเอง โดยพูดว่า "ฉันเห็นด้วยกับสุนิสา จากจุด 6 แล้วก็ให้เอาไปวางไว้ที่จุด 7, 2, 9 และ 10 เรียงตามลำดับ เพราะเป็นจุดที่อยู่ในเส้นทางจากกลับมายังจุดที่เรากำลังยืนพอดี"

บทบาทของผู้กำกับฐานที่ 10

ฉันเป็นผู้กำกับ คนหนึ่งของค่ายลูกเสือโรธารามนี้ ฉันต้องรับผิดชอบอยู่ประจำฐานทดสอบสมรรถภาพ ฐานกระโดดไกล ซึ่งเป็นฐานสุดท้ายเพื่อทดสอบพลังกล้ามเนื้อขาและหลังของลูกเสือ เมื่อเสียงนกหวีดเริ่มเข้าฐานดังขึ้น ฉันก็เดินไปหา ผู้ที่รับผิดชอบนำป้ายชื่อฐานไปไว้ตามจุดต่าง ๆ แล้วถามถึงตำแหน่งของฐานที่ 10 ว่าอยู่ที่ไหน โดยพูดว่า "จุดไหนคือที่ตั้งของฐานกระโดดไกล"

บทสนทนา "หมู่ลูกเสือรวมพลัง" แบบที่ 1 (กลุ่มที่ไม่มีภาระแบ่งงานและมอบหมายงาน)

- ธงชัย (1) "พวกเราหมู่ลูกเสือรวมพลังเป็นฝ่ายบริการอุปกรณ์และเตรียมสถานที่เกี่ยวกับการทดสอบสมรรถภาพ ในการอยู่ค่ายครั้งนี้ และในการทำงานของพวกเราครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายคือ พวกเราต้องนำป้ายชื่อประธานทดสอบสมรรถภาพชื่อประธานทดสอบสมรรถภาพ ทั้ง 10 ป้ายไปวางไว้ตามจุดที่ผู้กำกับกำหนดไว้ในแผนที่"
- (แล้วก็ทำท่าทางยกแผนที่ขึ้นมาโชว์ให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มดู)
- "และต้องทำให้เสร็จก่อนที่เสียงนกหวีดเริ่มเข้าประธานจะดังขึ้นในเวลา 15.00 น. จะถามอะไรอีกไหม"

(สมาชิกลูกเสือทุกคนพูดพร้อมกันว่า "ไม่มี")

- ธงชัย (2) "ถ้าไม่มีเรามาช่วยกันกำหนดขั้นตอนการทำงานกันเถอะก่อนอื่นดูที่แผนที่ก่อน"
(ทำท่าทางนำแผนที่วางบนโต๊ะและก้มดูแผนที่)
- ขจรศักดิ์ (1) "จากแผนที่ จุด 5, 8 เป็นจุดที่ใกล้กับจุดที่เรายืนอยู่ขณะนี้ เราควรเอาป้ายไปวางไว้ที่จุด 5, 8 ก่อนนะ"
- สุนิสา (1) (ยกมือ) "หลังจากจุด 5, 8 แล้ว ฉันเห็นว่าน่าจะนำป้ายชื่อฐานต่อไปวางไว้ที่จุด 1, 4, 3, 6 ต่อ เพราะเป็นเส้นทางเดียวกัน"
- อุดมรัตน์ (1) "ฉันเห็นด้วยกับสุนิสา จากจุด 6 แล้วก็ให้เอาไปวางไว้ที่จุด 7, 2, 9 และ 10 เรียงตามลำดับเพราะเป็นจุดที่อยู่ในเส้นทางจากลับพอดี"
- ธงชัย (3) "สรุปว่าเราจะนำป้ายชื่อประธานไปวางไว้ที่จุด 5 ก่อนแล้ว ตามด้วย 8 1, 4, 3, 6, 7, 2, 9 และ 10 เรียงตามลำดับมีใครเห็นเป็นอย่างอื่นบ้าง"

(สมาชิกลูกเสือทุกคนตอบพร้อมกันว่า "ไม่มี")

ธงชัย (4) "ฉันจะนำป้ายชื่อทั้ง 10 ไปไว้ยังจุดต่าง ๆ ตามที่พวกเราช่วยกันกำหนดเอง ส่วนเพื่อนขอให้ไปเตรียมตัวเข้าฐานได้แล้ว"

(สมาชิกถูกเลือกทุกคนทำทางแยกย้ายออกจากกลุ่ม)

ธงชัย (5) (ทำทางนำป้ายชื่อฐานไปไว้ตามจุดต่าง ๆ ที่วางแผนไว้ จนกระทั่งมาถึงมาถึงจุดที่ 7 ก็ทำทางติดป้ายชื่อฐานยุบชื่อ)

ขณะที่ ธงชัย ติดป้ายชื่อฐานยุบชื่อ ณ จุดที่ 7 เสียงนกหวีด ซึ่งเป็นสัญญาณเข้าฐานทดสอบสมรรถภาพก็ดังขึ้น

ธงชัย (6) (ทำทางตบใจ) "ว้าว ! ยังเหลืออีกตั้ง 3 ฐาน"

ผู้กำกับฐานที่ 10 "จุดไหนคือที่ตั้งของฐานกระโดดไกล"

ธงชัย (7) "นี่ถ้าเราแบ่งงานให้เพื่อน ๆ ทำ งานคงสำเร็จไปแล้ว"

"ลูกเสือรวมพลัง"

แบบที่ 2 (กลุ่มที่มีการแบ่งงานและมอบหมายงาน)

ในการเข้าค่ายลูกเสือ ณ ค่ายลูกเสือไพฑูริย์ หมู่ลูกเสือรวมพลัง มีหน้าที่เป็นฝ่ายบริการของกองกลาง หมู่ลูกเสือรวมพลังทำหน้าที่จัดเตรียมอุปกรณ์ จัดสถานที่สำหรับการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในค่าย ในกิจกรรมทดสอบสมรรถภาพหมู่ลูกเสือรวมพลังจะต้องนำป้ายชื่อประจำฐานแต่ละฐานไปไว้ตามจุดที่ผู้กำกับกำหนดไว้ในแผนที่ทั้ง 10 จุด เพื่อให้ผู้กำกับที่อยู่ประจำฐานทราบตำแหน่งที่ตนเองจะต้องไปประจำ และให้หมู่ลูกเสือแต่ละหมู่หมุนเวียนกันเข้าฐานจนครบทุกฐานโดยหมู่ลูกเสือรวมพลังประกอบด้วย ขจรศักดิ์ อุดมรัตน์ สุนิสา ลีลาและธงชัย ซึ่งเป็นหัวหน้าหมู่ จะต้องนำป้ายชื่อของแต่ละฐาน ดังนี้ ฐานที่ 1 พลังมือ ฐานที่ 2 ฐานลูก-นั่ง ฐานที่ 3 วังระยะสีน ฐานที่ 4 ทรงตัว ฐานที่ 5 จับชีพจร ฐานที่ 6 ฐานพลังเท้า ฐานที่ 7 ยুবช้อ ฐานที่ 8 วังเก็บของ ฐานที่ 9 ถีบจักรยาน และฐานที่ 10 กระโดดไกล ไปไว้ยังจุดต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ให้เสร็จก่อน เวลา 15.00 น. ซึ่งเป็นเวลาเข้าฐานทดสอบสมรรถภาพสมาชิกหมู่ลูกเสือรวมพลัง ได้ปรึกษาหารือกันถึงขั้นตอนการทำงาน โดยที่สมาชิกทุกคนต่างก็ช่วยกันเสนอความเห็นว่าจะนำป้ายชื่อไปไว้ยังจุดไหนก่อน จุดไหนหลัง และใครรับผิดชอบจุดไหนบ้าง เพื่อจะได้ทำงานได้สะดวกและเร็วขึ้น และจากการปรึกษาหารือกัน ก็สรุปแผนงานได้ว่า ต้องไปตามจุดต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้ 5, 8, 1, 4, 3, 6, 7, 2, 9 และ 10 โดยมิเนตรนารี สุนิสา กับ ลีลา นำป้ายชื่อฐานที่ 5, 8, 1 และ 4 ไปไว้ยัง 4 จุดแรกตามลำดับ ส่วน อุดมรัตน์ นำป้ายชื่อฐานวังระยะสีน กับ ฐานพลังเท้า ไปไว้ยังจุดที่ 3 และ 6 ตามลำดับ และ ขจรศักดิ์ นำป้ายชื่อฐานยুবช้อ ฐานลูก-นั่ง ไปไว้ยังจุดที่ 7 และ 2 ตามลำดับ และป้ายชื่อฐานถีบจักรยานและฐานกระโดดไกล ธงชัย จะนำไปไว้ที่จุด 9 และจุด 10 เมื่อทุกคนรู้หน้าที่ของตน แล้วต่างก็ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้จนงานนำป้ายชื่อฐานไปไว้ยังจุดต่าง ๆ สำเร็จตามจุดมุ่งหมายแล้วทุกคนก็มารวมกลุ่มกันเพื่อเตรียมตัวเข้าฐานทดสอบสมรรถภาพพร้อมกับหมู่ลูกเสืออื่น ๆ

บทบาทผู้แสดง "หมู่ลูกเสือรวมพลัง" แบบที่ 2 (กลุ่มที่มีความแบ่งงานและมอบหมายงาน)

บทบาทของธงชัย

ฉันชื่อ ธงชัย เป็นหัวหน้าหมู่ลูกเสือรวมพลัง ฉันจะให้ความไว้วางใจแก่สมาชิก ลูกเสือที่อยู่ในหมู่เดียวกัน เพราะฉันเชื่อมั่นในความสามารถของทุกคน และเพื่อประสิทธิภาพในการทำงานกลุ่มฉันจึงขอให้เพื่อนมีการปรึกษาหารือวางแผนการทำงานกัน โดยก่อนที่จะพูดถึงเรื่องแผนงาน ฉันขอทบทวนจุดมุ่งหมายการทำงานก่อน โดยพูดว่า "พวกเราหมู่ลูกเสือรวมพลัง เป็นฝ่ายบริการอุปกรณ์ และเตรียมสถานที่ เกี่ยวกับการทดสอบสมรรถภาพ ในการอยู่ค่ายครั้งนี้ และในการทำงานของพวกเราครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย คือพวกเราต้องนำป้ายชื่อประธานทดสอบสมรรถภาพ ทั้ง 10 ป้ายไปวางไว้ตามจุดที่ผู้กำกับกำหนดไว้ในแผนที่นี้" แล้วฉันก็ยกแผนที่ขึ้นมาโชว์ให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มดูแล้ววางไว้บนโต๊ะ แล้วพูดว่า "และต้องทำให้เสร็จก่อนที่เสียงนกหวีดเริ่มเข้าประธานจะดังขึ้นในเวลา 15.00 น. จะถามอะไรอีกไหม" เมื่อไม่มีสมาชิกคนใดถาม ฉันขอให้เพื่อน ๆ ช่วยกันกำหนดขั้นตอนการทำงาน โดยพูดว่า "ถ้าไม่มีเรามาช่วยกันวางแผนงานกันเถอะ ก่อนอื่นดูที่แผนที่นี้ก่อน" ฉันก็มดูแผนที่ และในขณะที่เพื่อน ๆ ลูกเสือช่วยกันกำหนดขั้นตอนและแบ่งงานให้สมาชิกแต่ละคนทำ ฉันก็ถามความคิดเห็นและเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ โดยพูดว่า "คนอื่นเห็นว่าเป็นอย่างไร" "อย่างนั้นฉันไปจุด 9 และ 10 เอง" จากนั้นฉันสรุปแผนงานโดยพูดว่า "ขอสรุปแผนงานก่อนนะ เราจะต้องไปจุดต่าง ๆ เรียงตามลำดับดังนี้ 5, 8, 1, 4, 3, 6, 7, 2, 9 และ 10 เป็นจุดสุดท้าย โดยมีสมาชิกเนตรนารี และลูกเสือ ที่รับผิดชอบในแต่ละจุด คือ สุนิสา กับ ลีลา นำป้ายชื่อฐานที่ 5, 8, 1 และ 4 ไปไว้ยัง 4 จุดแรกตามลำดับ ส่วน อุดมรัตน์ นำป้ายชื่อฐานวิ่งระยะสั้น และฐานฐานพลังเท้า ไปไว้ยังจุดที่ 3 และ 6 ตามลำดับ และ ขจรศักดิ์ นำป้ายชื่อฐานยุบข้อ ฐานลูก-นั่งไปไว้ยังจุดที่ 7 และ 2 ตามลำดับ และป้ายชื่อฐานลิบจักรยานและฐานกระโดดไกล ธงชัย จะนำไปไว้ที่จุด 9 และจุด 10 และเมื่อทุกคนทำงานเสร็จแล้ว ก็ขอให้มารวมกันที่นี้อีกครั้งนะ" เมื่อฉันสรุปแผนงานเสร็จฉันก็หยิบป้ายชื่อฐานที่ 9 และ 10 แล้วนำไปวางไว้ ณ จุดที่ 9 และ 10 จากนั้น

ฉันก็เดินกลับมายังจุดนัดหมาย เมื่อเพื่อนทุกคนมาพร้อมกันแล้วฉันกล่าวคาหมเขยเพื่อนโดยพูดว่า "ทุกคนทำงานได้เร็วดี เราไปรวมกับเพื่อนลูกเสือหมู่อื่น ๆ คอยฟังเสียงนกหวีดกันเถอะ"

บทบาทของขจรศักดิ์

ฉันชื่อ ขจรศักดิ์ ฉันเป็นรองหัวหน้าหมู่ ฉันเป็นคนช่างสังเกต และคิดแผนงานได้อย่างรอบคอบ ฉันสังเกตแผนที่แล้วก็มีความคิดที่จะเสนอกับกลุ่ม โดยพูดว่า "จากแผนที่จุดที่ 5, 8, 1, 4 อยู่ใกล้จุดที่เราอยู่นอยู่ขณะนี้ ควรจะไปไว้ยังจุดเหล่านี้ก่อนนะ โดยให้พวกเนตรนารี ซึ่งเป็นผู้หญิงรับผิดชอบตีโหม" จากนั้นฉันก็อาสาเป็นผู้นำป้ายชื่อฐานไปไว้ยังจุดที่ 7 กับ 2 โดยพูดว่า "ฉันจะไปยังจุดที่ 7 และ 2 เอง" เมื่อหัวหน้าหมู่สรุปแผนงานแล้ว ฉันก็หยิบป้ายชื่อฐานที่ 7 และ 2 นำไปวางไว้ยังจุดที่กำหนด แล้วเดินกลับมายังจุดที่นัดหมาย

บทบาทของสุนิสา

ฉันชื่อ สุนิสา ฉันเป็นเนตรนารี ซึ่งเป็นสมาชิกคนหนึ่งของหมู่ลูกเสือรวมพลัง ฉันเป็นเพื่อนสนิทกับ ลีลาฉันกับลีลาได้รับมอบหมายให้นำป้ายชื่อประจำฐานที่ 5, 8, 1, 4 ไปไว้ยังจุดต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผนที่ ในการวางแผนเมื่อกลุ่มมอบหมายให้ฉันกับลีลา รับผิดชอบทั้ง 4 จุดนี้ ฉันกับลีลา ก็ตอบตกลงพร้อม ๆ กันโดยพูดพร้อม ๆ กันว่า "ได้ค่ะ" เมื่อการวางแผนเสร็จสิ้นฉันก็หยิบป้ายชื่อฐานที่ 5, 8, 1, 4 แล้วเดินไปกับ ลีลา นำไปวางไว้ยังจุดที่ 5, 8, 1, 4 แล้วเดินกลับมาที่จุดนัดหมาย อันเป็นจุดเดียวกับที่ฉันยืนวางแผนร่วมกับเพื่อนในหมู่ลูกเสือรวมพลัง

บทบาทของลีลา

ฉันชื่อ ลีลา ฉันเป็นเนตรนารี ซึ่งเป็นสมาชิกคนหนึ่งของหมู่ลูกเสือรวมพลัง ฉันมีเพื่อนสนิทคนหนึ่งชื่อว่า สุนิสา เราทั้งสองได้รับมอบหมายให้นำป้ายชื่อฐานที่ 5, 8, 1, 4 ไปไว้ยังจุดที่กำหนดในแผนที่ ฉันกับสุนิสา จึงตอบตกลง โดยพูดพร้อมกับสุนิสาว่า "ได้ค่ะ" จากนั้นฉันก็เดินไปกับ สุนิสา แล้วเดินกลับมาพร้อมกับ สุนิสา

บทบาทของอุตมรัตน์

ฉันชื่อ อุตมรัตน์ ฉันเป็นลูกเสือหมู่รวมพลัง ฉันขออาสาช่วยงานของกลุ่มเสมอ เพื่อให้การทำงานเสร็จโดยเร็ว ฉันจึงอาสาป้ายชื่อฐานไปไว้ยังจุดที่ 3 และ 6 เอง โดยพูดว่า "ฉันขอรับผิดชอบฐานที่ 3 กับ 6 ต่อจาก สุนิสา และ ลีลา ก็แล้วกัน" แล้วฉันก็หันมาพูดกับสุนิสา และ ลีลา ต่อว่า "เราจะได้เดินไปพร้อม ๆ กันนะ" เมื่อการวางแผนงานเสร็จสิ้นลงฉันก็หยิบป้ายชื่อฐานที่ 3 และ 6 และเดินไปพร้อมกับ สุนิสาและลีลา เมื่อเดินไปสักครู่ ฉันก็เดินแยกจากทั้งคู่ เพื่อไปยังจุดที่ 3 และ 6 ต่อ และก็เดินกลับมายังจุดที่นัดหมายอีกครั้งหนึ่ง

บทสนทนา "หมู่ลูกเสือรวมพลัง" แบบที่ 2 (กลุ่มที่มีการแบ่งงานและมอบหมายงาน)

สถานการณ์ และบทสนทนาต่อไปนี้เกิดขึ้น ณ ค่ายพักแรมลูกเสือโพธาราม ในช่วงก่อนที่จะมีการเข้าฐานทดสอบสมรรถภาพ

- ธงชัย (1) "พวกเราหมู่ลูกเสือรวมพลัง เป็นฝ่ายบริการอุปกรณ์ และเตรียมสถานที่เกี่ยวกับการทดสอบสมรรถภาพ ในการอยู่ค่ายครั้งนี้ และในการทำงานของพวกเราครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายคือ พวกเราต้องนำป้ายชื่อประจำฐานทดสอบสมรรถภาพทั้ง 10 ป้ายไปวางไว้ตามจุดที่ผู้กำกับกำหนดไว้ในแผนที่นี้"
(ทำท่าทางนำแผนที่ขึ้นมาวางไว้บนโต๊ะ)
"และต้องทำให้เสร็จก่อนที่เสียงนกหวีดเริ่มเข้าฐานจะดังขึ้นในเวลา 15.00 น. จะถามอะไรอีกไหม" (ทำท่าทางยื่นรอสักครู่)
"ถ้าไม่มีเรามาช่วยกันวางแผนงานกันเถอะ ก่อนอื่นดูที่แผนที่นี้ก่อน" (ทำท่าทางก้มดูแผนที่)
- ขจรศักดิ์ (1) "จากแผนที่จุดที่ 5, 8, 1, 4 อยู่ใกล้จุดที่เรายืนอยู่ขณะนี้ ควรจะไปไว้ยังจุดเหล่านี้ก่อนนะ คุยให้พวกเนตรนารี ซึ่งเป็นผู้หญิงรับผิดชอบดีไหม"
- ธงชัย (2) "คนอื่นเห็นว่าเป็นอย่างไร"
(สมาชิกทุกคนพูดพร้อมกันว่า "ดีแล้ว")
- สุนิสาและลีลา (ทำท่าทางพูดพร้อมกัน) "ได้ค่ะ"
- อุดมรัตน์ (1) (ยกมือ) "ฉันขอรับผิดชอบฐานที่ 3 กับ 6 ต่อจาก สุนิสา และ ลีลา แล้วกัน"
(ทำท่าทางหันไปพูดกับสุนิสาและลีลา ว่า) "เราจะได้เดินไปพร้อม ๆ กันนะ"
- ขจรศักดิ์ (2) "ฉันจะไปยังจุดที่ 7 และ 2 เอง"
- ธงชัย (3) "อย่างนั้นฉันไปจุด 9 และ 10 เอง"

เมื่อการวางแผนงานสิ้นสุดลง

ธงชัย (4) "ขอสรุปแผนงานก่อนนะ เราจะต้องไปจุดต่าง ๆ เรียงตามลำดับดังนี้ 5, 8, 1, 4, 3, 6, 7, 2, 9 และ 10 เป็นจุดสุดท้าย โดยมีสมาชิกเนตรนารี และลูกเสือที่รับผิดชอบในแต่ละจุด คือ สุนิสา กับลีลานำป้ายชื่อฐานที่ 5, 8, 1 และ 4 ไปไว้ยัง 4 จุดแรกตามลำดับ ส่วน อุดมรัตน์ นำป้ายชื่อฐานวังระยะสีน และฐานพลังเท้า ไปไว้ยังจุดที่ 3 และ 6 ตามลำดับ และขจรศักดิ์ นำป้ายชื่อฐานยุบข้อ ฐานลูก-นั่งไปไว้ยังจุดที่ 7 และ 2 ตามลำดับ และป้ายชื่อฐาน ถีบจักรยาน และฐานกระโดดไกล นั้น จะนำไปไว้ที่จุด 9 และจุด 10 และเมื่อทุกคนทำงานเสร็จแล้ว ก็ขอให้มารวมกันที่นี้อีกครั้งนะ"

(สมาชิกทุกคนพาทางหยิบป้ายชื่อฐานที่ตนเองรับผิดชอบตามที่ ธงชัย สรุปไว้ นำไปไว้ตามจุดที่ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้แล้ว และเดินกลับมายังจุดที่ยืนอยู่ในตอนแรก)

ธงชัย (5) "ทุกคนทำงานได้เร็วดี เราไปรวมกับเพื่อนลูกเสือหมู่อื่น ๆ คอยฟังเสียงนกหวีดกันเถอะ"

แผนการวิชาชีพบาทสมมติ ครั้งที่ 7

เรื่อง การทบทวนแผนงาน

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจว่าการทำงานกลุ่มเมื่อกำหนดบทบาทสมาชิก วางจุดมุ่งหมายการทำงาน วางระเบียบการทำงาน วางแผนงาน และแบ่งงาน และมอบหมายงานแล้ว อันดับต่อมาคือ การปฏิบัติงานตามแผน ใ้โดยให้เข้าใจถึงความสำคัญของการทบทวนแผนงานก่อนลงมือปฏิบัติงานกลุ่ม

เวลา 60 นาที

ชื่อกิจกรรม จัดบอร์ดอาชีพอิสระ

- สื่อ
1. เอกสารประกอบการวิชาชีพบาทสมมติ ครั้งที่ 7
ได้แก่ บทบาทผู้แสดง "จัดบอร์ดอาชีพอิสระ"
บทสนทนา "จัดบอร์ดอาชีพอิสระ"
 2. บ้ายชื่อสมมติ 10 บ้าย
 3. ของใส่อุปกรณ์ 1 ของ
 4. ภาพอาชีพอิสระ 8 ภาพ
 5. กรรไกร 1 เล่ม
 6. กระดาษชาร์ท 1 แผ่น
 7. สีเมจิก 1 กกล่อง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

- 1.1 ครูทบทวนเกี่ยวกับการวางจุดมุ่งหมายและการวางแผนการทำงาน
- 1.2 ครูสนทนาซักถามนักเรียนถึงประสบการณ์เมื่อนักเรียนวางแผนการทำงานแล้ว

นักเรียนลงมือทำงานเลย หรือไม่ อย่างไร

1.3 ครูเล่าเรื่องราวและสถานการณ์สมมติ เรื่อง จัตุรคณาธิปไตยให้นักเรียนฟัง

2. ขั้นแสดง

2.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน ครูแจกบทแสดง เรื่อง จัตุรคณาธิปไตย แบบที่ 1 (กลุ่มที่ไม่มีบททบทวนแผนงาน) ให้กับกลุ่มที่ 1 ศึกษาโดยครูคอยให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแสดงให้สมจริงและเป็นธรรมชาติ โดยใช้เวลาในการศึกษาประมาณ 5 นาที และแจกแบบสังเกตการแสดงให้กับกลุ่มที่ไม่ได้แสดง พร้อมทั้งอธิบายการบันทึกการสังเกต

2.2 เมื่อนักเรียนพร้อมครูให้กลุ่มที่ 1 เริ่มแสดงตามบทที่ได้รับ และมีผู้ชมคือ กลุ่มที่ 2 คอยสังเกตการแสดง และบันทึกการสังเกต โดยใช้เวลาในการแสดงประมาณ 5 - 10 นาที

2.3 เมื่อกกลุ่มที่ 1 แสดงจบ ครูแจกบทแสดง เรื่อง จัตุรคณาธิปไตย แบบที่ 2 (กลุ่มที่มีบททบทวนแผนงาน) ให้กับกลุ่มที่ 2 ศึกษา โดยครูคอยให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแสดงให้สมจริงและเป็นธรรมชาติ โดยใช้เวลาในการศึกษาประมาณ 5 นาที และแจกแบบสังเกตการแสดงให้กับกลุ่มที่ไม่ได้แสดง พร้อมทั้งอธิบายการบันทึกการสังเกต

2.4 เมื่อนักเรียนพร้อม ครูให้กลุ่มที่ 2 เริ่มแสดงตามบทที่ได้รับ และมีผู้ชมคือ กลุ่มที่ 1 คอยสังเกตการแสดง และบันทึกการสังเกต โดยใช้เวลาในการแสดงประมาณ 5 - 10 นาที

3. ขั้นแสดง

ครูให้นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงบทบาทสมมติ โดยใช้คำถามต่อไปนี้

3.1 การแสดงบทบาทสมมติ กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 แสดงให้เห็นความแตกต่างในการทำงานอย่างไร

3.2 นักเรียนคิดว่ากลุ่มใดจะสามารถปฏิบัติงานได้ตามบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างถูกต้อง เพราะเหตุใด และกลุ่มใดอาจเกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน เพราะเหตุใด

3.3 การทบทวนแผนงานมีประโยชน์ในการทำงานอย่างไร

4. ขั้นแสดงเพิ่มเติม

ครูให้นักเรียนแสดงเพิ่มเติมตามคำแนะนำของกลุ่ม

5. ขั้นแลกเปลี่ยนและสรุป

ครูให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และสรุปข้อคิดและสิ่งที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง ลูกเสือรวมพลัง และครูสรุปเพิ่มเติมดังนี้

ในการทำงานกลุ่ม หลังจากขั้นกำหนดจุดมุ่งหมายการทำงาน ขั้นวางแผนงาน อันับต่อมาก็คือ ขั้นการปฏิบัติงานตามแผน โดยก่อนลงมือทำงานกลุ่ม หัวหน้าและสมาชิกกลุ่มต้องช่วยกันทบทวนแผนงาน เพื่อให้ทุกคนทราบเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนอย่างชัดเจนอีกครั้ง เป็นการป้องกันความสับสนในบทบาทหน้าที่ในการทำงาน โดยจะต้องทบทวนเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายการทำงาน ระเบียบการทำงาน ทบทวนว่างานที่ต้องทำมีอะไรบ้าง งานนั้น ๆ อย่งไร งานอะไรก่อนหลังและใครเป็นผู้ทำ

การประเมินผล ครูสังเกตจากการแสดงบทบาทสมมติ การตอบคำถามในขณะอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้บทบาทสมมติ ครั้งที่ 7

เรื่อง การทบทวนแผนงาน

"จัดบอร์ดอาชีพอิสระ"

แบบที่ 1 (กลุ่มที่ไม่มีการทบทวนแผนงานก่อนปฏิบัติงาน)

ในชั่วโมงกิจกรรมแนะแนวคุณครูแนะแนว ได้มอบหมายให้นักเรียนช่วยกันจัดนิทรรศการเกี่ยวกับอาชีพ เพื่อเป็นการให้ข้อมูลด้านอาชีพแก่นักเรียน โดยคุณครูได้แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มเพื่อแบ่งให้แต่ละกลุ่มรับผิดชอบจัดบอร์ดเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน คุณครูแนะแนวได้จัดข้อมูล วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้แต่ละกลุ่มอย่างเพียงพอ โดยก่อนที่แต่ละกลุ่มจะลงมือจัดบอร์ดขอให้มีการปรึกษารื้อกันวางแผนการทำงานกันก่อนภายในชั่วโมงแนะแนวนี้ และให้เริ่มจัดบอร์ดให้เสร็จในตอนเย็นหลังเลิกเรียน เพื่อแสดงนิทรรศการในตอนเช้าของวันต่อมา

กลุ่มของคมสันต์ อัจจิมา ประพัฒน์ กษมา และจุติพร ได้รับมอบหมายให้จัดบอร์ดอาชีพอิสระ ในการจัดบอร์ดครั้งนี้ คมสันต์ ได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้า อัจจิมา เป็นเลขานุการกลุ่มที่เหลือเป็นสมาชิกที่ต้องให้ความร่วมมือในการทำงาน ทั้งหมดได้ช่วยกันวางแผนงานเสร็จภายในชั่วโมงแนะแนว และเมื่อถึงตอนเย็นซึ่งเป็นเวลาดำเนินการ กลุ่มของคมสันต์ก็รวมกลุ่มกันจัดบอร์ดอาชีพอิสระ มีการแจ้งถึงจุดมุ่งหมายและระเบียบในการทำงาน เมื่อหัวหน้ากลุ่มบอกให้สมาชิกลงมือทำงาน โดยไม่มีการทบทวนแผนงาน ก็ทำให้สมาชิกเกิดความไม่แน่ใจว่าตนเองมีหน้าที่อะไร จึงเกิดการซักถาม โต้เถียงกันขึ้น เป็นเหตุให้การทำงานล่าช้าออกไป

บทบาทผู้แสดง "จัดบอร์ดอาชีพอิสระ" แบบที่ 1 (กลุ่มที่มีการทบทวนแผนงานก่อนปฏิบัติงาน)

บทบาทของคณบดี

ฉันชื่อ คณบดี เป็นหัวหน้ากลุ่มจัดบอร์ดอาชีพอิสระ ฉันและเพื่อน ๆ ได้ช่วยกันวางแผนการทำงานไว้แล้ว และก่อนลงมือทำงานในตอนเย็นหลังเลิกเรียน ฉันก็ทบทวนเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย และระเบียบการทำงาน โดยพูดว่า "สวัสดิ์อีกครั้ง ก่อนอื่นขอทบทวนเรื่องจุดมุ่งหมายและระเบียบในการทำงานก่อนนะ ตามที่เราได้รับมอบหมายจากคุณครูให้ช่วยกันจัดบอร์ดอาชีพอิสระ เพื่อให้ข้อมูลด้านอาชีพแก่นักเรียน โดยเรามีเวลาจัดบอร์ดเพียง 2 ชั่วโมงก่อนที่นักการจะมาปิดห้อง และเพื่อให้งานเสร็จเร็วทุกคนจะต้องไม่ออกจากกลุ่ม โดยไม่จำเป็นจนกว่างานทุกอย่างจะเสร็จ พวกเราจะต้องทำงานตามแผนที่เราวางไว้เมื่อเข้านี้ ทุกคนคงทำได้ คงไม่ทวนนะครับ จะเสียเวลา ลงมือกันได้เลย" ก่อนที่จะลงมือทำงานสมาชิกกลุ่มก็แสดงท่าทางไม่เข้าใจเกี่ยวกับแผนงาน ทำให้ฉันต้องตอบคำถามหลายคำถาม เช่น "เดี๋ยวลม อัจฉิมาเลขาอีกทีนะ" "คงไม่เป็นไรหรอก ลองทำดูก่อน อาจไม่เป็นอย่างที่คิดก็ได้" เมื่อฉันเห็นว่าการโต้เถียงเริ่มรุนแรงขึ้น และทำให้เสียเวลาในการทำงาน จึงขอให้ทุกคนหยุดการโต้เถียงและเริ่มลงมือทำงาน โดยพูดว่า "เอาล่ะ! เราเสียเวลาไปเยอะแล้ว ลงมือทำงานกันเถอะ" และเมื่อฉันสั่งให้สมาชิกลงมือทำงาน แต่สมาชิกบางคนกลับเอ็ดตะโร โดยบางคนก็เรียกร้องขออุปกรณ์เพิ่ม บางคนก็เกิดความสับสนไม่รู้ว่าตนเองทำหน้าที่อะไร จนทำให้การเริ่มลงมือทำงานล่าช้า ฉันจึงต้องขอให้สมาชิกทุกคนลงมือทำงาน โดยพูดซ้ำประโยคเดิมว่า "อ้าว ! ลงมือทำงานได้แล้ว" "อ้าว ! ลงมือทำงานได้แล้ว"

บทบาทของประพัฒน์

ฉันชื่อ ประพัฒน์ ฉันเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม ฉันรับหน้าที่เป็นคนเขียนบอร์ด เพราะว่าเพื่อนมักชมว่าฉันมีลายมือสวย ฉันเป็นคนที่ชอบทำงานโดยมีอุปกรณ์ที่พร้อมเพียง ถ้าอุปกรณ์ไม่พร้อมฉันจะรู้สึกหงุดหงิด ก่อนที่จะลงมือทำงาน ฉันต้องการอุปกรณ์การเขียนที่ดีกว่าที่ได้มาจึงขอหัวหน้า โดยพูดว่า "ขอโทษหัวหน้า ฉันมีหน้าที่เขียนบอร์ดแต่ว่าอุปกรณ์การเขียนที่ได้มาไม่ดีเลย"

ฉันต้องการได้ใหม่" จากนั้นฉันก็พูดว่า "ฉันอยากได้เร็วเพื่อจะได้ทำงานไปพร้อม ๆ กับอัจจิมา" และเมื่อหัวหน้าสั่งสมาชิกกลุ่มให้ลงมือทำงาน ฉันซึ่งต้องการอุปกรณ์ใหม่เพิ่ม จึงตะโกนร้องขออุปกรณ์ โดยพูดอย่างซ้ำ ๆ ว่า "ฉันขออุปกรณ์ใหม่ด้วย" "ฉันขออุปกรณ์ใหม่ด้วย"

บทบาทของอัจจิมา

ฉันชื่อ อัจจิมา ฉันเข้ามาทำงานกับกลุ่มนี้โดยความรู้สึกอีตอัด เพราะไม่ชอบสมาชิกบางคนในกลุ่ม เมื่อ ประพัฒน์ พูดถึงเรื่องอุปกรณ์และการทำงานของเขา ฉันจึงได้เถียงขึ้น โดยพูดว่า "เรื่องอุปกรณ์นะ ฉันบอกแล้วว่ามีแค่ให้ใหม่ไม่ได้ แล้วเธอจะมาทำงานพร้อมฉันได้อย่างไร เดี่ยวก็วุ่นวายหรอก" นอกจากเป็นเลขานุการจัดบันทึกการประชุม แล้ว ฉันยังทำหน้าที่จัดบอร์ดแต่ จุติพร พูดว่าเขาทำหน้าที่นี้ ฉันจึงแย้งจตุพร โดยพูดว่า "เอ๊ะ ! ฉันว่าเธอเข้าใจผิดนะ ตามที่เราวางแผนกันไว้ งานจัดบอร์ดให้สวยงามเป็นหน้าที่ของฉันนะ จุติพร" และเมื่อ หัวหน้ากลุ่มสั่งให้สมาชิกลงมือทำงาน ฉันจึงถาม จุติพร โดยพูดอย่างซ้ำ ๆ ว่า "เธอทำอะไรแน่" "เธอทำอะไรแน่" "เธอทำอะไรแน่"

บทบาทของกษมา

ฉันชื่อ กษมา ฉันไม่ชอบทำงานตามแผนที่กำหนดไว้เพราะมันทำให้ช้า ฉันจึงลงมือทำงาน ขณะที่ คมสันต์ พูดถึงเรื่องจุดมุ่งหมายในการทำงาน เมื่อฉันติดภาพเสร็จฉันก็เดินออกจากกลุ่มไป

บทบาทของจุติพร

ฉันชื่อ จุติพร ฉันเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม ฉันรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการจัดบอร์ด แต่เมื่อคุณครูสั่ง ฉันก็จำใจต้องทำโดยรีบทำงานที่กลุ่มมอบหมายให้เสร็จ โดยพูดว่า "ฉันจะรีบจัดบอร์ดก่อน ประพัฒน์เริ่มเขียนได้แล้ว เร็วซิ" ฉันเข้าใจว่าตนเองรับผิดชอบในการจัดบอร์ด แต่ก็ไม่แน่ใจทีเดียวนัก เมื่อมีการโต้เถียงกันถึงเรื่องหน้าที่ที่รับผิดชอบ ฉันจึงพูดขึ้นอย่างไม่แน่ใจ โดยพูดว่า "เธออะ อ้าว ! ฉันก็ไม่แน่ใจเดี๋ยวขอตัวบันทึกการประชุมหน่อย" และเมื่อหัวหน้ากลุ่มสั่งให้ลงมือทำงาน ฉันซึ่งยังไม่ทราบว่าจะทำอะไรแน่ ฉันจึงพูดอย่างซ้ำ ๆ เพื่อตอบ

คำถาม อัจฉิมา โดยพูดว่า "เดี๋ยวยังไม่แน่ใจ ขอดูที่บันทึกก่อน" "เดี๋ยวยังไม่แน่ใจ ขอดูที่บันทึกก่อน" "เดี๋ยวยังไม่แน่ใจ ขอดูที่บันทึกก่อน"

บทสนทนา "จัดบอร์ดอาชีพอิสระ" แบบที่ 1 (กลุ่มที่ไม่มีการทำงานแผนงาน)

สถานการณ์ บทบาท และการสนทนาต่อไปนี้ เกิดขึ้นในห้องแนะแนว เวลาหลังเลิกเรียน

คมสันต์ (1) "สวัสดีอีกครั้ง ก่อนอื่นขอทบทวนเรื่องจุดมุ่งหมายและระเบียบในการทำงานก่อนนะ ตามที่เราได้รับมอบหมายจากคุณครูให้ช่วยกันจัดบอร์ดอาชีพอิสระ เพื่อให้ข้อมูลด้านอาชีพแก่นักเรียน โดยเรามีเวลาจัดบอร์ดเพียง 2 ชั่วโมง ก่อนที่นักการจะมาปิดห้อง และเพื่อให้งานเสร็จเร็วทุกคนจะต้องไม่ออกจากกลุ่ม โดยไม่จำเป็นจนกว่างานทุกอย่างจะเสร็จ พวกเราจะต้องทำงานตามแผนที่เราวางไว้เมื่อเช้านี้ ทุกคนคงทำได้ คงไม่ทวนนะครับ จะเสียเวลาลงมือกันได้เลย"

(สมาชิกทุกคน พึมพำพร้อม ๆ กัน "คิดว่าทำได้")

กษมา (1) (ทำท่าทางตัดภาพ โดยไม่สนใจการพูดของ คมสันต์)

ประพัฒน์ (1) (ยกมือ) "ขอโทษหัวหน้า ฉันมีหน้าที่เขียนบอร์ดแต่ว่าอุปกรณ์การเขียนที่ได้มาไม่ดีเลย ฉันต้องการได้ใหม่"

คมสันต์ (2) "เดี๋ยว ถาม อัจจิมา เลขาอีกทีนะ"

ประพัฒน์ (2) "ฉันอยากได้เร็วเพื่อจะได้ทำงานไปพร้อม ๆ กับ อัจจิมา"

อัจจิมา (1) "เรื่องอุปกรณ์นะ ฉันบอกแล้วว่าฉันไม่มีแค่นี้หาใหม่ไม่ได้ แล้วเธอจะมาทำงานพร้อมฉันได้อย่างไร เดียวก็วุ่นวายหรอก"

คมสันต์ (3) "คงไม่เป็นไรหรอก ลองทำดูก่อน อาจไม่เป็นอย่างที่คิดก็ได้"

จตุพร (1) "ฉันจะรีบจัดบอร์ดก่อน ประพัฒน์เริ่มเขียนได้แล้ว เร็วสิ"

อัจจิมา (2) "เอ๊ะ ! ฉันว่าเธอเข้าใจผิดนะ ตามที่เราวางแผนกันไว้ งานจัดบอร์ดให้สวยงามเป็นหน้าที่ของฉันนะ คุณจตุพร"

จตุพร (2) "เธอค่ะ อ้าว ! ฉันก็ไม่แน่ใจเดี่ยวขอดูบันทึกการประชุมหน่อย"

(ขณะที่สมาชิกคนอื่นได้เถียงกันอยู่ กษมา ก็ทำท่าทางเดินออกไปจากกลุ่ม)

กษมา (2) (ทำท่าทางเดินออกไปจากกลุ่ม)

คมสันต์ (4) "เออละ! เราเสียเวลาไปเยอะแล้ว ลงมือทำงานกันเถอะ"

(สมาชิกทุกคนลุกขึ้น และทำท่าทางส่งเสียงซักถามหรือโต้เถียงด้วยประโยคเดิมของตนต่อ

เช่น อัจฉิมา "เธอทำอะไรแน่"

จตุพร "เดี๋ยวยังไม่แน่ใจ ขอดูที่บันทึกก่อน"

ประพัฒน์ "ฉันขออุปกรณ์ใหม่ด้วย"

คมสันต์ "อ้าว ! ลงมือทำงานได้แล้ว"

"จัดบอร์ดอาชีพอิสระ"

แบบที่ 2 (กลุ่มที่มีการทบทวนแผนงานก่อนปฏิบัติงาน)

ในช่วงกิจกรรมแนะแนวคุณครูแนะแนว ได้มอบหมายให้นักเรียนช่วยกันจัดนิทรรศการเกี่ยวกับอาชีพ เพื่อเป็นการให้ข้อมูลด้านอาชีพแก่นักเรียน โดยคุณครูได้แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มเพื่อแบ่งให้แต่ละกลุ่มรับผิดชอบจัดบอร์ดเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน คุณครูแนะแนวได้จัดข้อมูล วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้แต่ละกลุ่มอย่างเพียงพอ โดยก่อนที่แต่ละกลุ่มจะลงมือจัดบอร์ดขอให้มีการปรึกษารื้อกันวางแผนการทำงานกันก่อนภายในช่วงแนะแนวนี้ และให้เริ่มจัดบอร์ดให้เสร็จในตอนเย็นหลังเลิกเรียน เพื่อแสดงนิทรรศการในตอนเช้าของวันต่อมา

กลุ่มของคมสันต์ อัจจิมา ประพัฒน์ กษมา และจตุติพร ได้รับมอบหมายให้จัดบอร์ดอาชีพอิสระ ในการจัดบอร์ดครั้งนี้ คมสันต์ ได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้า อัจจิมา เป็นเลขานุการกลุ่มที่เหลือเป็นสมาชิกที่ต้องให้ความร่วมมือในการทำงาน ทั้งหมดได้ช่วยกันวางแผนงานเสร็จภายในช่วงแนะแนว และเมื่อถึงตอนเย็นซึ่งเป็นเวลาดนทหมาย กลุ่มของคมสันต์ก็รวมกลุ่มกันจัดบอร์ดอาชีพอิสระ มีการทบทวนแผนการทำงานที่กำหนดไว้แล้วในช่วงแนะแนวที่ผ่านมา คมสันต์ หัวหน้ากลุ่มได้ทบทวนเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย ระเบียบการทำงาน ส่วนสมาชิกคนอื่นก็ช่วยกันทบทวนเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของตนในการจัดบอร์ด ทุกคนเข้าใจหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดี และสามารถเริ่มลงมือทำงานได้ตามแผนที่วางไว้

บทบาทผู้แสดง "จัดบอร์ดอาชีพอิสระ" แบบที่ 2 (กลุ่มที่มีการทบทวนแผนงานก่อนปฏิบัติงาน)

บทบาทของคณบดี

ฉันชื่อ คณบดี เป็นหัวหน้ากลุ่มจัดบอร์ดอาชีพอิสระ ฉันและเพื่อน ๆ ได้ช่วยกันวางแผนการทำงานไว้แล้ว และก่อนลงมือทำงานในตอนเย็นหลังเลิกเรียน ฉันก็ทบทวนเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย และระเบียบการทำงาน โดยพูดว่า "สวัสดีอีกครั้ง ก่อนอื่นขอทบทวนเรื่องจุดมุ่งหมายและระเบียบในการทำงานก่อนนะ ตามที่เราได้รับมอบหมายจากคุณครูให้ช่วยกันจัดบอร์ดอาชีพอิสระ เพื่อให้ข้อมูลด้านอาชีพแก่นักเรียน โดยเรามีเวลาจัดบอร์ดเพียง 2 ชั่วโมงก่อนที่นักการจะมาปิดห้อง และเพื่อให้งานเสร็จเร็วทุกคนจะต้องไม่ออกจากกลุ่ม โดยไม่จำเป็นจนกว่างานทุกอย่างจะเสร็จ พวกเราจะต้องทำงานตามแผนที่เราวางไว้เมื่อเช้านี้ และก่อนเริ่มทำงานขอทบทวนแผนงาน เริ่มที่ ประพัฒน์ นะ แล้วเลขาคอยเช็คด้วยว่าถูกต้องไหม"

จากนั้นฉันก็ฟังเพื่อน ๆ พูดเกี่ยวกับหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบจนครบทุกคน และเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามขั้นตอน ฉันจึงทบทวนขั้นตอนทั้งหมดอีกครั้ง โดยพูดว่า "ดีมากที่ทุกคนจำหน้าที่ของตนเองได้ และฉันสรุปขั้นตอนการทำงานอีกครั้งนะ อัจจิมา จัดเรียงข้อมูลให้ ประพัฒน์ เขียน กษมา ตัดภาพให้เรียบร้อย จากนั้น จุติพร นำข้อมูลและภาพ มาจัดเรียงบนบอร์ดให้สวยงาม ถูกต้องไหม" "เออค่ะ ลงมือทำงานได้แล้ว"

บทบาทของประพัฒน์

ฉันชื่อ ประพัฒน์ ฉันเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม ฉันเป็นคนชอบขีดเขียนตัวหนังสือ และสามารถออกแบบตัวหนังสือให้น่าสนใจ เมื่อมีการจัดบอร์ดฉันจึงมีหน้าที่เป็นฝ่ายเขียน ก่อนลงมือทำงานฉันทบทวนบทบาทหน้าที่ของตนเอง โดยพูดว่า "ฉันเป็นคนเขียน ทำหน้าที่เขียนข้อมูลทุกชนิด"

บทบาทของอัจจิมา

ฉันชื่อ อัจจิมา ฉันเป็นเพื่อนสนิทกับคณบดี เมื่อครูแบ่งกลุ่มมาให้ทำงาน และฉันรู้ว่าอยู่กลุ่มคณบดี ฉันก็รับหน้าที่เป็นเลขานุการของกลุ่ม นอกจากงานจัดบอร์ดการประชุมแล้ว ฉันยังได้รับมอบหมายให้เป็นคนรวบรวมและจัดกระทำข้อมูลให้เหมาะสมกับการจัดบอร์ด ก่อนทำงานฉันก็

ทบทวนแผนงาน โดยพูดว่า "ฉันเป็นคนรวบรวมและจัดกระทำข้อมูลให้เหมาะสม"

บทบาทของกษมา

ฉันชื่อ กษมา ฉันไม่ค่อยพูดและทำงานทุกอย่างด้วยความประณีต ถึงแม้บางครั้งเพื่อน ๆ จะบ่นว่าฉันทำงานช้า แต่เพื่อน ๆ ก็มักจะขอให้ฉันทำงานที่ต้องอาศัยความละเอียด และในขณะที่มีการทบทวนแผนงานก่อนลงมือปฏิบัติงาน ฉันก็ทบทวนหน้าที่ของฉัน โดยพูดว่า "ฉันตัดภาพ"

บทบาทของจตุพร

ฉันชื่อ จตุพร โดยปกติฉันเป็นคนสนใจในเรื่องการจัดบอร์ด ฉันมีความสามารถจัดบอร์ดได้สวยงาม ในการทำงานกลุ่มครั้งนี้ ฉันทบทวนหน้าที่ของฉัน โดยพูดว่า "ฉันนำข้อมูลที่ประพันธ์เขียนเสร็จแล้วและภาพที่ กษมา ตัดเรียบร้อยแล้ว มาติดบอร์ดให้สวยงาม"

บทสนทนา "จัดบอร์ดอาชีพอิสระ" แบบที่ 2 (กลุ่มที่มีการทบทวนแผนงานก่อนปฏิบัติงาน)

สถานการณ์ บทบาท และการสนทนาต่อไป นี้ เกิดขึ้นในห้องแนะแนวหลังเลิกเรียน

- คมสันต์ (1) "สวัสดีอีกครึ่ง ก่อนอื่นขอทบทวนเรื่องจุดมุ่งหมายและระเบียบในการทำงานก่อนนะ ตามที่เราได้รับมอบหมายจากคุณครูให้ช่วยกันจัดบอร์ดอาชีพอิสระ เพื่อให้ข้อมูลด้านอาชีพแก่นักเรียน โดยเรามีเวลาจัดบอร์ดเพียง 2 ชั่วโมง ก่อนที่นักการจะมาปิดห้อง และเพื่อให้งานเสร็จเร็วทุกคนจะต้องไม่ออกจากกลุ่ม โดยไม่จำเป็นจนกว่างานทุกอย่างจะเสร็จ พวกเราจะต้องทำงานตามแผนที่เราวางไว้เมื่อเข้านี้ และก่อนเริ่มทำงานขอทบทวนแผนงานเริ่มที่ ประพัฒน์ นะ แล้วเลขาคอยเช็คด้วยว่าถูกต้องไหม"
- ประพัฒน์ "ฉันเป็นคนเขียน ทาหน้าที่เขียนข้อมูลทุกชนิด"
- อัจจิมา "ฉันเป็นคนรวบรวมและจัดเรียงข้อมูล"
- กษมา (ยกมือ) "ฉันตัดภาพ"
- จตุพร "ฉันนำข้อมูลที่ประพัฒน์ เขียนเสร็จแล้วและภาพที่ กษมา ตัดเรียบร้อยแล้ว มาติดบอร์ดให้สวยงาม"
- คมสันต์ (2) "ดีมากที่ทุกคนทำหน้าที่ของตัวเองได้ และฉันสรุปขั้นตอนการทำงานอีกครั้งนะ อัจจิมา จัดเรียงข้อมูลให้ ประพัฒน์ เขียน กษมา ตัดภาพให้เรียบร้อย จากนั้น จตุพร นำข้อมูลและภาพ มาจัดเรียงบนบอร์ดให้สวยงาม ถูกต้องไหม"
- "เออ ล่ะ ลงมือทำงานได้แล้ว"

(สมาชิกทุกคนทำท่าทางทำงานตามหน้าที่ของตนเอง)

1.2 ครูเล่าเรื่องราวสถานการณ์และบทบาทสมมติ เรื่อง ทักษศึกษา ให้นักเรียนฟัง

2. ขั้นแสดง

2.1 ครูหาอาสาสมัครจำนวน 7 คน แล้วแจกบทแสดง เรื่อง ทักษศึกษา ให้นักเรียนไปศึกษา โดยครูคอยให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแสดงให้สมจริงและเป็นธรรมชาติ โดยให้เวลานักเรียนศึกษาบทการแสดงประมาณ 5 นาที พร้อมทั้งแจกแบบสังเกตการแสดงและอธิบายวิธีบันทึกการสังเกตให้กับกลุ่มนักเรียนที่ไม่ได้แสดง

2.2 เมื่อนักเรียนพร้อม ครูให้นักเรียนกลุ่มแสดงเริ่มแสดงตามบทบาทที่ได้รับ โดยมีนักเรียนที่เหลือเป็นผู้ชมคอยสังเกตการแสดงและบันทึกการสังเกต โดยให้เวลาในการแสดงประมาณ 10 - 15 นาที

3. ขั้นอภิปราย

ครูให้นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงบทบาทสมมติ โดยใช้คำถามต่อไปนี้

3.1 ในการแสดงบทบาทสมมติเรื่อง ทักษศึกษา เป็นลักษณะการทำงานกลุ่มที่เน้นบทบาทของใครบ้าง อย่างไรและลักษณะบทบาทดังกล่าวแตกต่างหรือเหมือนกันหรือไม่ อย่างไร

3.2 บทบาทหน้าที่ของสมาชิกขณะทำงานเป็นอย่างไร

3.3 บทบาทหน้าที่ของหัวหน้าขณะสมาชิกทำงานเป็นอย่างไร

4. ขั้นแสดงเพิ่มเติม

ครูให้นักเรียนแสดงเพิ่มเติมคำแนะนำของกลุ่ม

5. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป

ครูให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และสรุปข้อคิดและสิ่งที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง ทักษะศึกษา และครูสรุปเพิ่มเติมดังนี้

ในการทำงานกลุ่มหลังจากขั้นกำหนดจุดมุ่งหมาย ขึ้นวางแผนงานแล้ว สิ่งสำคัญที่สมาชิกควรกระทำอันดับต่อมาคือ การปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้เพื่อให้การทำงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย นอกจากการทำงานตามแผนแล้วสมาชิกจะต้องแสดงบทบาทตามที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม เช่น สมาชิก แสดงบทบาทหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมายจากกลุ่ม หัวหน้านอกจากการทบทวนที่รับผิดชอบแล้วหัวหน้ายังต้องแสดงบทบาทของผู้นำในการติดตามการปฏิบัติงานของสมาชิกให้เป็นไปตามแผนงานด้วย โดยจะต้องดูแลให้สมาชิกทำงานตามแผน ให้ความสนใจ ชักถาม ให้ความสำคัญในการทำงาน และให้คำปรึกษาและช่วยเหลือเมื่อมีโอกาส

การประเมินผล ครูสังเกตจากการแสดงบทบาทสมมติ การตอบคำถามในขณะอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้บทบาทสมมติ ครั้งที่ 8

เรื่อง การปฏิบัติงานตามแผน และการแสดงตามบทบาทที่ได้รับมอบหมาย

"ทัศนศึกษา"

สุพรรณ สุภรณ์ สุภาพ สุรีย์ สุพีร์ สุทิน และสุชาดา ซึ่งเป็นสมาชิกกิจกรรมทัศนศึกษา ได้ตกลงกันจัดทัศนศึกษาสวนพฤกษชาติ จังหวัดราชบุรี เพื่อพานักเรียนที่ต้องทำรายงานเรื่อง พืชในวรรณคดีไปเก็บรวบรวมภาพและชื่อพืชในวรรณคดีไทยมาทำรายงานส่งคุณครูในวิชา ภาษาไทย ในการทำงานครั้งนี้ สุพรรณ ซึ่งเป็นหัวหน้ากิจกรรม ได้ร่วมปรึกษากับสมาชิกใน กิจกรรมวางแผนงานและกำหนดหน้าที่ของสมาชิกดังนี้ สุภรณ์ สืบหาเส้นทางและสถานที่ สุทิน ติดต่อรถก่อนวันเดินทาง 7 วัน สุภาพ ฝ่ายประชาสัมพันธ์และจัดทำสูจิบัตร สุรีย์ ฝ่าย การเงินมีหน้าที่เก็บเงินค่าทัศนศึกษา ท้าญศรีรายรับ รายจ่าย สุชาดาและสุพีร์ ฝ่ายบริการ อาหารและเครื่องดื่ม ต้องจัดเตรียมอาหารและเครื่องดื่มให้พร้อมก่อนเดินทาง ทุกคนต่าง ทำหน้าที่ของตนตามแผนที่กำหนดไว้ โดยมีหัวหน้ากิจกรรมคอยให้คำแนะนำ ดูแลให้สมาชิก ทำงานตามแผนพร้อมทั้งให้แรงเสริมขณะสมาชิกปฏิบัติงานทำให้สมาชิกทุกคนเข้าใจและมี กำลังใจในการทำงานการเตรียมงานไปทัศนศึกษาดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยดี

บทบาทผู้แสดง "ทัศนศึกษา"

บทบาทของสุพรรณ

ฉันชื่อ สุพรรณ เป็นหัวหน้ากิจกรรมทัศนศึกษา ฉันเป็นคนชอบทัศนศึกษา เพราะได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติ และยังได้ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติที่พบเห็น ฉันเป็นหัวหน้าที่ทำงานตามขั้นตอนของการทำงานกลุ่ม ฉันจะให้สมาชิกทุกคนมีบทบาทและรู้หน้าที่เป็นของตนเองอย่างชัดเจน ก่อนการทำงานทุกครั้งฉันจะทบทวนแผนงานเพื่อให้ทุกคนเข้าใจ โดยพูดว่า "ฉันชื่อ สุพรรณ เป็นหัวหน้ากิจกรรมทัศนศึกษา ฉันขอทบทวนแผนงานไปทัศนศึกษาสวนพฤกษชาติ จังหวัดราชบุรี ในวันเสาร์ที่ 14 เดือนธันวาคม พ.ศ.2535 นี้ และเพื่อการทัศนศึกษาครั้งนี้เป็นไปด้วยดี เราจำเป็นต้องมีการเตรียมการไว้ล่วงหน้า และตามแผนงานที่พวกเราได้ปรึกษาหารือกันแล้ว สรุปได้ดังนี้ สุพรรณ สืบหาเส้นทางและสถานที่ สุกิน จัดหารถก่อนวันเดินทาง 7 วัน สุภาพ ฝ่ายประชาสัมพันธ์และจัดทำสูจิบัตร สุนีย์ ฝ่ายการเงินทำหน้าที่เก็บเงินค่าทัศนศึกษาทำบัญชีรายรับ รายจ่าย สุชาดา และสุพีร์ ฝ่ายบริการอาหารและเครื่องดื่ม ต้องจัดเตรียมอาหารและเครื่องดื่มให้พร้อมก่อนเดินทาง" และในขณะที่สมาชิกปฏิบัติงานฉันจะคอยดูแลให้สมาชิกทำงานตามแผน และคอยให้แรงเสริม คำแนะนำ เพื่อให้สมาชิกมีกำลังใจในการทำงาน โดยพูดว่า "สุพรรณ เธอเก่งจังนะ กำหนดเส้นทางเดินทางได้ละเอียดดีมาก" ต่อมาเมื่อฉันพบ สุภาพ ในขณะที่เขานั่งทำงานอยู่ ฉันก็ให้ข้อเสนอแนะกับเขา โดยพูดว่า "ควรจะใส่ลงไปด้วย เพื่อให้ทุกคนร้องเพลงได้" และเมื่อฉันพบ สุนีย์ ฉันก็ทักเขา โดยพูดว่า "ว่าไงสุนีย์ มีปัญหาอะไรไหม " "ใช่" ก่อนวันเดินทาง 2 วัน ฉันเข้าไปถาม สุกิน ถึงเรื่องงานที่เขารับผิดชอบ โดยพูดว่า "สุกิน ตามแผน ฉันคิดว่าคุณคงติดต่อรถเรียบร้อยแล้วใช่ไหม" และฉันก็เตือน สุกิน เกี่ยวกับความสำคัญของการทำงานตามแผน โดยพูดว่า "สุกิน การทำงานตามแผนที่กำหนดไว้เป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะเป็นวิธีป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้ ในกรณีของเธอ ถ้าเธอติดต่อรถตามแผนที่เรากำหนดไว้ แล้วไม่สำเร็จ เธอก็ยังมีเวลาหารถคันอื่นได้แต่นี้เหลือเวลาอีกแค่ 2 วัน ถ้าเกิดปัญหาขึ้นมาพวกเราอาจจะเดือดร้อนก็ได้นะ" ในตอนเช้าของวันเดินทาง

ฉันรับปากให้ความช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่มโดยพูดว่า "ได้ซิ" แล้วก็ไปยกแข่งผลไม้

บทบาทของสุฟีร์

ฉันชื่อ สุฟีร์ ฉันมีตำแหน่งเป็นเลขานุการกลุ่ม และรับหน้าที่ช่วยจัดเตรียมอาหารและเครื่องดื่ม สำหรับนักเรียนที่จะไปทัศนศึกษา ฉันเดินเข้าไปหา สุพรรณ พร้อมกับ สุชาดา

บทบาทของสุภรณ์

ฉันชื่อ สุภรณ์ ฉันเป็นคนช่างสังเกต และให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มเป็นอย่างดี เมื่อฉันทำหน้าที่สำรวจเส้นทางเสร็จแล้ว ฉันก็นำแผนที่เส้นทางการเดินทางไปที่หัวหน้ากลุ่ม

บทบาทของสุภาพ

ฉันชื่อ สุภาพ ฉันเป็นคนมีความคิดสร้างสรรค์ และมีความตั้งใจในการทำงาน ฉันนั่งเขียนสตูจีบัตร์และกำลังคิดว่าควรจะใส่เนื้อเพลงลงไปด้วยหรือไม่ ฉันจึงถามความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่ม โดยพูดว่า "ควรจะใส่เนื้อเพลงลงในสตูจีบัตร์ด้วยหรือไม่"

บทบาทของสุนีย์

ฉันชื่อ สุนีย์ ฉันเป็นฝ่ายการเงิน ทำหน้าที่เก็บเงินจากนักเรียนที่ไปทัศนศึกษา และทำบัญชีรายรับ รายจ่าย ขณะที่ฉันนั่งเขียนตารางบัญชีไว้ล่วงหน้าฉันก็ตอบคำถามของ สุพรรณ โดยพูดว่า "ไม่มีหรอก ถ้ามีเมื่อไรฉันจะไปซื้อความคิดเห็นจากเธอเอง"

บทบาทของสุชาดา

ฉันชื่อ สุชาดา ฉันเป็นเพื่อนสนิทกับสุฟีร์ฉันรับผิดชอบเกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่ม ร่วมกับ สุฟีร์ ฉันกับ สุฟีร์ พยายามทำหน้าที่ของเราให้ดีที่สุด แต่ก็มีบางอย่างที่เกินกำลังของเราทั้งสอง ฉันกับ สุฟีร์ จึงเดินไปขอความช่วยเหลือจากหัวหน้ากลุ่ม โดยพูดว่า "สุพรรณ ไปช่วยยกแข่งผลไม้หน่อยได้ไหมคะ เพราะมันหนักเกินกำลังเราทั้งสองคน"

บทบาทของสุทิน

ฉันชื่อ สุทิน ฉันมีนิสัยขี้ลืม ในการไปทัศนศึกษาครั้งนี้ ฉันรับผิดชอบติดต่อรถ ตามแผนงานฉันควรจะติดต่อรถก่อนวันไปทัศนศึกษา 7 วัน เพื่อเวลาไว้สำหรับเหตุฉุกเฉิน ในกรณีติดต่

ไม่ได้จะได้ไปหารถคันอื่นแทน แต่เนื่องจากฉันมีแต่ทำงานส่วนตัวจนลืมเวลาไป จนกระทั่ง
เหลือเวลาอีก 2 วัน เมื่อ สุพรรณ เตือน ฉันจึงรู้สึกตกใจและเสียใจที่ไม่ทำตามแผน ฉัน
แสดงความรับผิดชอบ โดยพูดว่า "ฉันขอโทษ ฉันจะรีบไปติดต่อรถยนต์คันนี้เลย"

บทสนทนา "ทัศนศึกษา"

สถานการณ์และบทบาทสมมติต่อไปนี้เป็นการทบทวนแผนงานการเตรียมตัวไปทัศนศึกษา
สวนพฤกษชาติ จังหวัดราชบุรี ของหัวหน้ากิจกรรมทัศนศึกษา ณ ห้องกิจกรรมทัศนศึกษา
ในช่วงโมงกิจกรรม

(สมาชิกทุกคนทำทางนั่งฟังการทบทวนแผนงาน)

สุพรรณ(1) "ฉันชื่อ สุพรรณ เป็นหัวหน้ากิจกรรมทัศนศึกษา ฉันขอทบทวนแผนงานไป
ทัศนศึกษาสวนพฤกษชาติ จังหวัดราชบุรี ในวันเสาร์ที่ 14 เดือนธันวาคม
พ.ศ.2535 นี้ และเพื่อการทัศนศึกษาครั้งนี้เป็นไปด้วยดี เราจำเป็นต้องมีการ
เตรียมการไว้ล่วงหน้า และตามแผนงานที่พวกเราได้ปรึกษารื้อกันแล้ว สรุป
ไว้ดังนี้ สุพรรณ สืบหาเส้นทางและสถานที่ สุกิน จัดหารถก่อนวันเดินทาง
7 วัน สุภาพ ฝ่ายประชาสัมพันธ์และจัดทำสูจิบัตร สุนีย์ ฝ่ายการเงินทำหน้าที่
เก็บเงินค่าทัศนศึกษา ทักษิณารายรับ รายจ่าย สุชาดาและสุพีร์ ฝ่ายบริการ
อาหารและเครื่องดื่ม ต้องจัดเตรียมอาหารและเครื่องดื่มให้พร้อมก่อนเดินทาง"
ขอให้ทุกคนปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้ ในขณะที่ทุกคนปฏิบัติงาน ฉันก็จะ
คอยดูแล และให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอด"

สถานการณ์และบทบาทสมมติต่อไปนี้ เป็นบทบาทของสมาชิกในการทำงานตามแผน และเป็นบทบาทของหัวหน้ากิจกรรมในการติดตามการปฏิบัติงานของสมาชิก

ฉากที่ 1 การแสดงบทบาทของสมาชิกในการปฏิบัติหน้าที่สำรวจเส้นทางเรียบร้อยแล้วนำผลงานมาเสนอต่อหัวหน้ากิจกรรม และหัวหน้ากิจกรรมก็กล่าวชมเชย เป็นการให้กำลังใจแก่สมาชิกกลุ่ม

สุพรรณ "ฉันชื่อ สุพรรณ มีหน้าที่สำรวจเส้นทาง การเดินทาง ฉันทำงานของฉันอย่างละเอียด" (ท่าทางยืนแน่นที่เกี่ยวกับเส้นทาง การเดินทางให้หัวหน้ากิจกรรม)
 สุพรรณ(2) (ท่าทางรับแผนที่เส้นทาง การเดินทาง) "สุพรรณ เธอนี้เก่งจังนะ กำหนดเส้นทาง การเดินทางได้ละเอียดดีมาก"

ฉากที่ 2 การแสดงบทบาทของสมาชิกในขณะที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำสุจิตร์ และการแสดงบทบาทของหัวหน้าในการให้คำแนะนำต่อสมาชิก

สุพรรณ(3) (ท่าทางเดินเข้าไปหา สุภาพ สมาชิกกลุ่มที่รับหน้าที่เป็นคนเขียนสุจิตร์)
 สุภาพ(1) "ฉันชื่อ สุภาพ มีหน้าที่ทำสุจิตร์" (ท่าทางหันไปถาม สุพรรณ)
 "เธอคิดว่าควรจะได้เนื้อเพลงลงในสุจิตร์ไหม"
 สุพรรณ(4) "ควรจะได้ลงไปด้วย เพื่อให้ทุกคนร้องเพลงได้"
 สุภาพ(2) (ท่าทางเขียนเนื้อเพลงลงในสุจิตร์)

ฉากที่ 3 การแสดงบทบาทของสมาชิกที่หน้าที่ฝ่ายการเงินในขณะที่นั่งเขียนตารางบัญชีรายรับรายจ่าย และการแสดงบทบาทของหัวหน้าในการทักทายซักถามเกี่ยวกับปัญหาในการทำงาน

สุพรรณ(6) (เดินเข้าไปหา สุณีย์) "ว่าไง สุณีย์ มีปัญหาอะไรไหม"

สุนีย์ "ไม่มีพรอก ถ้ามีเมื่อไรฉันจะไปหาเธอ"

สุพรรณ(7) "ได้ซิ"

ฉากที่ 4 การแสดงบทบาทของสมาชิกที่มีหน้าที่ติดต่อรถ แต่ไม่ทำงานตามแผน และได้รับการ
 ทักท้วงจากหัวหน้ากิจกรรม ก่อนวันเดินทาง 2 วัน

สุพรรณ(8) "สุทิน ตามแผนงาน เธอคงติดต่อรถเรียบร้อยแล้วใช่ไหม"

สุทิน(1) "ฉันเชื่อ สุทิน ฉันมีหน้าที่ติดต่อรถก่อนวันเดินทาง 7 วัน แต่ฉันลืม"

สุพรรณ(10) "สุทิน การทำงานตามแผนที่กำหนดไว้เป็นสิ่งสำคัญนะ เพราะจะเป็นวิธีป้องกัน
 ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้ ในกรณีของเธอ ถ้าเธอติดต่อรถตามแผนที่เรากำหนดไว้
 แล้วไม่สำเร็จ เธอก็ยังมีเวลาหารถคันอื่นได้ แต่นี่เหลือเวลาอีกแค่ 2 วัน ถ้า
 เกิดปัญหาขึ้นมาพวกเราอาจจะเดือดร้อนได้นะ"

สุทิน(2) "ฉันขอโทษ ฉันจะรีบไปติดต่อรถเย็นนี้เลย"

ฉากที่ 5 การแสดงบทบาทของสมาชิกขณะปฏิบัติหน้าที่เตรียมอาหาร ในการทัศนศึกษา และ
 ขอความช่วยเหลือจากหัวหน้ากิจกรรม และการแสดงบทบาทหัวหน้าในการให้ความช่วยเหลือสมา
 ชิกกลุ่ม ในตอนเช้าของวันเสาร์ที่ 14 ธันวาคม 2535

สุชาดา กับสุพีร์ (ท่าท่าทางเดินเข้าไปหาหัวหน้ากิจกรรม สุพรรณ)

สุชาดา "สุพรรณ ไปช่วยยกแข่งผลไม้หน่อยได้ไหมคะ เพราะมันหนักเกินกำลัง
 เราทั้งสองคน"

สุพรรณ(11) "ได้ซิ" (ท่าท่าทางยกแข่งผลไม้)

แผนการขับเคลื่อนทบทวนมติ ครั้งที่ 9

<u>เรื่อง</u>	การเสนอผลงาน
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนเข้าใจว่าการทำงานกลุ่มหลังจากกำหนดบทบาทสมาชิก วางจุดมุ่งหมายการทำงาน วางระเบียบการทำงาน วางแผนงาน แบ่งงานและมอบหมายงาน ทบทวนแผนงาน และทำงานตามแผนแล้ว อันดับ ต่อมาคือ การสรุปและประเมินผล โดยให้เข้าใจวิธีการเสนอผลงานที่น่าสนใจ
<u>เวลา</u>	60 นาที
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	โรคเอดส์
<u>สื่อ</u>	1. เอกสารประกอบกรรณการขับเคลื่อนทบทวนมติ ครั้งที่ 9 ได้แก่ บทบาทผู้แสดง "โรคเอดส์" บทสนทนา "โรคเอดส์" 2. บ้ายชื่อสมมติ 7 บ้าย 3. อุปกรณ์ทางการแพทย์ เช่น หูฟัง เครื่องวัดความดัน เข็มฉีดยา ฯลฯ 4. เสื้อกราวคลุมหมอบ

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

1.1 ครูสนทนาซักถามนักเรียนถึงประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการรายงานหน้าชั้นเรียนที่นักเรียนเคยทำบ่อย ๆ และถามถึงข้อดี ข้อเสียของวิธีการนั้น ๆ

1.2 ครูเล่าเรื่องราว และสถานการณ์สมมติ เรื่อง โรคเอดส์ ให้นักเรียนฟัง

2. ขั้นแสดง

2.1 ครูหาอาสาสมัครจำนวน 7 คน แล้วแจกบทแสดง เรื่อง โรคเอดส์

ให้นักเรียนไปศึกษา โดยครูคอยให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแสดงให้สมจริงและเป็นธรรมชาติ

โดยใช้เวลาให้นักเรียนศึกษาบทการแสดงประมาณ 5 นาที พร้อมทั้งแจกแบบสังเกตการแสดงและอธิบายวิธีบันทึกการสังเกตให้กับกลุ่มนักเรียนที่ไม่ได้แสดง

2.2 เมื่อนักเรียนพร้อม ครูให้นักเรียนกลุ่มแสดงเริ่มแสดงตามบทบาทที่ได้รับ โดยให้นักเรียนที่เหลือเป็นผู้ชมคอยสังเกตการแสดงและบันทึกการสังเกต โดยใช้เวลาในการแสดงประมาณ 10 - 15 นาที

3. ขั้นอภิปราย

ครูให้นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงบทบาทสมมติ โดยใช้คำถามต่อไปนี้

3.1 การแสดงบทบาทสมมติของนักเรียนที่รายงานในช่วงที่ 1 ช่วงที่ 2 และช่วงที่ 3 มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร และเหมือนหรือแตกต่างจากวิธีการรายงานของนักเรียนที่ผ่านมาอย่างไร เพราะเหตุใด

3.2 ทำไมต้องเสนอผลงาน

3.4 วิธีการเสนอผลงานที่น่าสนใจเป็นอย่างไร

4. ขั้นแสดงเพิ่มเติม

ครูให้นักเรียนแสดงเพิ่มเติมคำแนะนำของกลุ่ม

5. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป

ครูให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และสรุปข้อคิดและสิ่งที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง โรคเอดส์ และครูสรุปเพิ่มเติมดังนี้

การเสนอผลงานเป็นการนำผลงานมาบอกเล่าให้ผู้อื่นทราบ เพื่อให้เกิดความรู้อย่างกว้างขวาง วิธีการเสนอผลงานที่น่าสนใจจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง ผู้นำเสนอจึงควรพิจารณาเลือกวิธีการเสนอผลงานที่น่าสนใจ โดยคำนึงถึงวิธีการที่เหมาะสมกับเนื้อหาที่จะถ่ายทอดให้ผู้ฟังทราบ เช่น การเล่นละคร การแสดงบทบาทสมมติ การโต้วาที การเล่นเกม เป็นต้น

การประเมินผล ครูสังเกตจากการแสดงบทบาทสมมติ การตอบคำถามในขณะอภิปราย
และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการเรียนรู้บทบาทสมมติ ครั้งที่ 9

เรื่อง การเสนอผลงาน

"โรคเอดส์"

ในชั่วโมงสุขศึกษาซึ่งเป็นชั่วโมงการรายงาน เรื่อง โรคเอดส์ ของนักเรียนกลุ่มเอดส์ ศักดิ์สิทธิ์ หัวหน้ากลุ่มก็ออกมาหน้าชั้นเรียน เพื่อแนะนำตนเองและสมาชิกในกลุ่ม ที่ละคน ดังนี้ ก๊วไล สิ้นชัย ภาณุ สมศักดิ์ สีดา ชัยวัฒน์ จากนั้น ศักดิ์สิทธิ์ ก็ชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการรายงานของกลุ่มตนเองว่าแบ่งออกเป็น 3 ช่วง แต่ละช่วงจะมีวิธีการรายงานที่ไม่เหมือนกันคือ ช่วงที่ 1 เรื่อง โรคเอดส์ คืออะไร โดย ก๊วไล จะเชิญคุณหมอมาสัมภาษณ์ ช่วงที่ 2 เรื่องการติดต่อของโรคเอดส์ โดย สิ้นชัย ภาณุ และศักดิ์สิทธิ์ จะรายงานเรื่องนี้ โดยใช้การแสดงละคร ใน ช่วงที่ 3 เรื่อง อันตรายของโรคเอดส์ โดย สมศักดิ์ สีดา ชัยวัฒน์ จะออกมาได้ว่าที่ในหัวข้อ "เอดส์ กับความมั่นคงของชาติ"

จากนั้น ศักดิ์สิทธิ์ ก็เชิญให้เพื่อน ๆ ในห้อง ชมและฟังการรายงาน เรื่อง โรคเอดส์ โดยนักเรียนแต่ละคนที่รับผิดชอบแต่ละช่วงก็ดำเนินการรายงานตามขั้นตอนและวิธีการรายงานตามที่ฝึกซ้อม และกำหนดไว้ในแผนงาน เช่น ก๊วไล สัมภาษณ์คุณหมอ โดยเริ่มจากการแนะนำตัวคุณหมอ และสถานที่ทำงาน จากนั้นก็เริ่มสัมภาษณ์เกี่ยวกับ โรคเอดส์ เมื่อ ก๊วไล ถาม คุณหมอก็จะตอบ เมื่อสิ้นสุดการสัมภาษณ์ ก๊วไร กับคุณหมอ ก็เดินออกไป ศักดิ์สิทธิ์ ก็เข้ามา แล้วบอกให้เพื่อนทราบว่า ช่วงต่อไปเป็นช่วงที่ 2 คือการแสดงละคร โดยมี ศักดิ์สิทธิ์ รับบทแสดงเป็นคุณหมอ สิ้นชัย รับบทแสดงเป็นคนติดยาเสพติด มาตรวจอาการโรคเอดส์ และพบว่าตนเองติดเอดส์ เพราะการเข้าเข็มฉีดยาร่วมกับผู้อื่น ส่วน ภาณุ รับบทแสดงเป็น อาเสี่ย ชอบเที่ยวกลางคืน มาตรวจอาการโรคเอดส์ และพบว่าตนเองติดเอดส์ เพราะไม่ใช้ถุงยางอนามัย เมื่อการแสดงสิ้นสุดลง การได้ว่าที่ ซึ่งเป็นวิธีการรายงาน ในช่วงที่ 3 ก็เริ่มขึ้น โดย สมศักดิ์ สีดา และชัยวัฒน์ ในหัวข้อ "เอดส์กับความมั่นคงของชาติ" เมื่อการได้ว่าที่สิ้นสุดลง ศักดิ์สิทธิ์ ก็กล่าวจบการรายงาน

บทบาทผู้แสดง "โรคเอดส์"

บทบาทของศักดิ์สิทธิ์

ฉันชื่อ ศักดิ์สิทธิ์ ฉันเป็นหัวหน้ากลุ่ม ฉันทำงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม เพื่อเตรียมการรายงานหน้าชั้นเรียน เมื่อถึงชั่วโมงรายงาน ฉันก็ออกไปแนะนำตนเองและสมาชิกในกลุ่ม โดยพูดว่า "สวัสดี เพื่อน ๆ ฉันชื่อศักดิ์สิทธิ์ เป็นหัวหน้ากลุ่มเอดส์ กลุ่มเอดส์ได้รับมอบหมายจากคุณครูสุขศึกษาให้ไปรวบรวมความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ มารายงานให้เพื่อน ๆ ฟัง จากการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ทำให้กลุ่มของฉัน ซึ่งมีสมาชิกด้วยกัน 7 คน คือ ฉัน และ ก๊วยไล สินชัย ภาณุ สมศักดิ์ สีดา ชัยวัฒน์ ประสบความสำเร็จในการรวบรวมข้อมูล และมีความพร้อมในการรายงานด้วยวิธีการเสนอรายงานในรูปแบบต่าง ๆ ที่น่าสนใจ แบ่งเป็น 3 ช่วง 3 วิธี ดังนี้ ช่วงที่ 1 คุณ ก๊วยไล จะเชิญคุณหมอ มาให้สัมภาษณ์ เรื่องโรคเอดส์ ช่วงที่ 2 เป็นการแสดงละครเรื่อง การติดต่อของเอดส์ โดย สินชัย ภาณุ และศักดิ์สิทธิ์ และช่วงที่ 3 กลุ่ม สมศักดิ์ สีดา ชัยวัฒน์ จะออกมาคิดว่าที่ หัวข้อ "เอดส์กับความมั่นคงของชาติ" จากนั้นฉันก็เข้าไปนั่งฟังการสัมภาษณ์ ร่วมกับเพื่อนที่เป็นผู้ฟังและชม เมื่อการสัมภาษณ์สิ้นสุดลง ฉันก็ออกมาแสดงละคร โดยรับบทบาทแสดงเป็นคุณหมอที่ตรวจอาการเอดส์ให้คนไข้สองราย เมื่อฉันทำท่าทางตรวจอาการเสร็จ ฉันก็ต้องพูดกับคนไข้ที่ 1 ว่า "คุณติดเอดส์" "คุณไข้ร่วมกับคนอื่นใช่ไหม" และเมื่อฉันทำท่าทางตรวจอาการคนไข้ที่ 2 เสร็จ ฉันก็ต้องพูดตามบทว่า "อ้อ" "คุณติดเอดส์นะ" "คุณไข้ดูยางอนามัยหรือเปล่า" เมื่อฉันแสดงละครแล้วฉันก็ออกมานั่งฟังการคิดว่าที่ของเพื่อน และฉันก็กล่าวจบการรายงาน โดยพูดว่า "การรายงานเรื่องโรคเอดส์จบเพียงเท่านี้ กลุ่มของฉันหวังว่าเพื่อน ๆ คงสนุกสนานและได้รับความรู้เรื่องโรคเอดส์จากวิธีการรายงานของพวกเรา"

บทบาทของคุณหมอ

ฉันชื่อ ระพี ระวีวรรณ เป็นคุณหมอที่เชี่ยวชาญเรื่องโรคเอดส์ จากโรงพยาบาลราชบุรี ฉันมาให้นักเรียนสัมภาษณ์เรื่อง โรคเอดส์ ในการสัมภาษณ์ ฉันต้องตอบคำถามต่าง ๆ เช่น "หมอทำงานอยู่ที่โรงพยาบาลราชบุรีค่ะ" "โรคเอดส์เป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และทางสาย

เลือด เกิดจากเชื้อไวรัสชนิดหนึ่งที่พบมากในลิงค่ะ" "ขณะนี้ยังไม่มีการรักษาที่ได้ผลค่ะ"

"ประมาณ 3 แสกว่าคนค่ะ" เมื่อการสัมภาษณ์สิ้นสุดลงฉันก็เดินออกไป

บทบาทของกาลี

ฉันชื่อ กาลี ฉันเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม ตามแผนงานฉันรับผิดชอบเสนอรายงานในช่วงที่ 1 โดยการเชิญคุณหมอมาสัมภาษณ์ เรื่องโรคเอดส์คืออะไร ฉันออกไปหน้าชั้นเรียนและแนะนำตนเอง จากนั้นก็แนะนำตัวคุณหมอ โดยพูดว่า "สวัสดีค่ะ ฉันชื่อ กาลี ภัทรภัทรวงศ์ เป็นผู้สัมภาษณ์คุณหมอ ระพี ระวีวรรณ" จากนั้นฉันก็หันไปถามคุณหมอในเรื่องสถานที่ทำงาน โดยพูดว่า "สวัสดีค่ะคุณหมอ คุณหมอมองงานที่ไหนค่ะ" และฉันก็เริ่มสัมภาษณ์คุณหมอเกี่ยวกับโรคเอดส์ ฉันเริ่มคำถามที่ละคำถาม โดยพูดว่า "คุณหมอมองอะไรคะ โรคเอดส์คืออะไรคะ" "มีวิธีการรักษาไหมคะ" "ปัจจุบันคนไทยติดเอดส์ประมาณเท่าไรคะ" "เมื่อฉันสัมภาษณ์จบแล้ว ฉันก็กล่าวขอบคุณ โดยพูดว่า "ดีใจและเพื่อน ขอกราบขอบพระคุณ คุณหมอมากค่ะที่มาให้ความรู้กับพวกเรา" แล้วฉันก็เดินออกไปนั่งฟังและชมการรายงานในช่วงต่อไป

บทบาทของสินชัย

ฉันชื่อ สินชัย ฉันเป็นสมาชิกกลุ่มที่รับอาสาแสดงละครร่วมกับเพื่อน ตามที่เราซ้อมกันมา ฉันรับแสดงเป็น คนไข้ที่ 1 ซึ่งต้องแสดงท่าทางให้เหมือนคนติดยาเสพติด เช่น การแสดงสายตาแบบสับสนไม่ชัดเจน สีหน้าเหมือนคนจะหลับ การเดินช้า การพูดช้า แล้วเดินเข้าไปนอนบนเตียงให้คุณหมอตรวจร่างกาย เมื่อคุณหมอมองฉันก็ต้องตอบว่า "ใช่"

บทบาทของสมศักดิ์

ฉันชื่อ สมศักดิ์ ฉันต้องรายงานในช่วงที่ 3 โดยวิธีการโต้ว่าที่ ฉันเป็นฝ่ายเสนอ ในการโต้ว่าที่ ฉันต้องเสนอว่าการบอกข้อมูลที่เป็นจริงต่อประชาชนจะเป็นประโยชน์ต่อทุกคน ต่อความมั่นคงของชาติ เพราะจะทำให้ประชาชนเพิ่มการป้องกันตนเองจากเอดส์ ประเทศชาติก็จะมีพลเมืองที่แข็งแรง โดยพูดว่า "ฉันชื่อ สมศักดิ์ เป็นฝ่ายเสนอ ฉันขอเสนอว่า โรคเอดส์ เป็นโรคติดต่อที่ร้ายแรงมาก การบอกข้อมูลที่เป็นจริงจะทำให้ทุกคนระมัดระวังตนเอง และป้องกัน

ตนเองจากโรคภัยนี้" "การไม่แจ้งถึงสถานการณ์เอตส์ จะทำให้ประชาชนชะงักใจ
ยังคงมีความอยากรู้ อยากรอง และเกิดความประมาท เป็นผลให้จำนวนผู้ติดเชื้อเอตส์เพิ่มขึ้น อันจะ
ส่งผลต่อความมั่นคงของชาติ เพราะประเทศชาติของเราจะกลายเป็นเมืองเอตส์ ซึ่งมีแต่
พลเมืองที่อ่อนแอ ประเทศที่ต้องการเข้ามาขายก็จะมีโอกาสนี้ได้ ซึ่งถือเป็นผลกระทบต่อ
ความมั่นคงของชาติ"

บทบาทของชัยวัฒน์

ฉันชื่อ ชัยวัฒน์ ฉันเป็นผู้รายงานเรื่อง โรคเอตส์ โดยวิธีการโต้ว่าที่ ฉันเป็นฝ่ายค้าน
ฉันมีความคิดว่า การบอกข้อมูลเรื่องจำนวนผู้ติดเชื้อเอตส์ที่เป็นจริงจะเกิดผลกระทบต่อการท่องเที่ยว
และการลงทุนของต่างชาติ อันจะเป็นผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจของชาติ ซึ่งเป็นความคิด
เห็นที่ตรงข้ามกับฝ่ายเสนอ ฉันจึงค้านฝ่ายเสนอ โดยพูดว่า "ฉันชื่อ ชัยวัฒน์ เป็นฝ่ายค้าน
ฉันค้านว่า การบอกข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนคนที่ติดเชื้อเอตส์ในประเทศไทย ทำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติ
ไม่กล้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย เพราะกลัวติดเชื้อเอตส์ อันจะส่งผลให้ประเทศไทยสูญเสีย
รายได้ซึ่งเป็นรายได้ส่วนใหญ่ของประเทศขณะนี้ไป" "การมีรายได้ดีย่อมส่งผลให้ประชาชนมีที่อยู่ดี
สุขภาพแข็งแรง ซึ่งเป็นผลให้สามารถป้องกันโรคภัยได้ รายได้อีกด้านที่น่าสนใจคือ การเข้า
มาลงทุนของต่างชาติ ประชาชนมีงานทำมากขึ้น มีรายได้มากขึ้น แต่ถ้านักลงทุน ทราบจำนวน
ผู้ติดเชื้อของไทย นักลงทุนก็จะไม่กล้าเข้ามาลงทุนการมีรายได้เพิ่มขึ้นก็อาจจะหมดไป จึงไม่ควร
บอกจำนวนผู้ติดเชื้อที่เป็นจริงในประเทศไทย"

บทบาทของสิดา

ฉันชื่อ สิดา เป็นผู้รายงานในช่วงที่ 3 โดยวิธีการโต้ว่าที่ เรื่อง เอตส์กับความมั่ง
คั่งของชาติ ฉันรับหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการโต้ว่าที่ หรือพิธีกร ค่อยแนะนำตัวผู้เสนอ และผู้ค้าน
และสรุปประเด็นการโต้ว่าที่ โดยพูดว่า "ฉันชื่อ สิดา รับหน้าที่เป็นพิธีกร ก่อนอื่น ขอแนะนำตัว
ผู้เสนอก่อน คือ คุณสมศักดิ์ และฝ่ายค้าน คือ คุณชัยวัฒน์ ทั้งสองจะมาโต้ว่าที่ ในหัวข้อ
เอตส์กับความมั่นคงของชาติ"เชิญฝ่ายเสนอค่ะ" และเมื่อฝ่ายเสนอพูดจบครั้งที่ 1 ฉันก็สรุปครั้ง

ที่ 1 โดยพูดว่า "เพื่อความปลอดภัยของทุกคน เราต้องบอกข้อมูลที่เป็นจริงนะค่ะ แล้วฝ่ายค้านจะมีความคิดเห็นอย่างไรค่ะ" เมื่อฝ่ายค้านเสนอความคิดเห็นครั้งที่ 1 ฉันก็สรุป โดยพูดว่า "ก็จริงอย่างที่ฝ่ายค้านว่านะค่ะ ฝ่ายเสนอจะว่าอย่างไรค่ะ" เมื่อ ฝ่ายเสนอ พูดครั้งที่ 2 แล้วฉันก็พูดว่า "เชิญฝ่ายค้านค่ะ" และสุดท้ายฉันก็สรุปว่า "เอดส์ เป็นอันตรายต่อตนเองส่วนรวม และต่อประเทศชาติในทุกด้าน"

บทบาทของภาณุ

ฉันชื่อ ภาณุ ฉันเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม ฉันเป็นคนฮ้วน เพื่อน ๆ ในกลุ่มจึงขอให้ฉันรายงานในช่วงที่ 2 โดยแสดงละครเป็นตัวอาเสี่ยซึ่งเป็นคนใจที่ 2 ที่มีนิสัยชอบเที่ยวกลางคืน และติดเอดส์ เพราะการไม่สวมถุงยางอนามัย ตามบทฉันต้องแสดงท่าทางอ่อนเพลีย หมดแรง จามและไอบ่อย ๆ ทำท่าทางเดินเข้าไปหาหมอ นอนและยื่นแขนให้คุณหมอเจาะเลือด จากนั้นฉันก็บอกหมอถึงพฤติกรรมกาไปเที่ยวของฉัน โดยพูดว่า "ฉันเป็นนักเที่ยวกลางคืนตัวยง" และบทแสดงต่อว่า ฉันจะต้องตอบคำถามหมด โดยตอบว่า "ไม่ใช้ ฉันติดเอดส์เพราะไม่สวมถุงยางอนามัยหรือนี่" แล้วฉันก็ต้องแสดงบทบาทเสียใจและร้องไห้ออกมา

บทสนทนา "โรคเอดส์"

สถานการณ์และบทบาทสมมติต่อไปนี้ เป็นบทบาทของนักเรียนในกลุ่มที่รับผิดชอบรายงานเรื่อง โรคเอดส์ ที่ออกมาแนะนำตนเอง และสมาชิกในกลุ่ม พร้อมกับชี้แจงวิธีการรายงานที่หน้าชั้นเรียน

ศักดิ์สิทธิ์ (1) "สวัสดี เพื่อน ๆ ฉันชื่อศักดิ์สิทธิ์ เป็นหัวหน้ากลุ่มเอดส์ กลุ่มเอดส์ได้รับมอบหมายจากคุณครูสุศึกษาให้รวบรวมความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ มารายงานให้เพื่อน ๆ ฟัง จากการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ทำให้กลุ่มของฉัน ซึ่งมีสมาชิกด้วยกัน 7 คน คือ ฉัน และ ก้าไล สิ้นชัย ภาณุ สมศักดิ์ สีดา ชัยวัฒน์ ประสบความสำเร็จในการรวบรวมข้อมูล และมีความพร้อมในการรายงานด้วยวิธีการเสนอรายงานในรูปแบบต่าง ๆ ที่น่าสนใจ แบ่งเป็น 3 ช่วง 3 วิธี ดังนี้
ช่วงที่ 1 คุณ ก้าไลจะเชิญคุณหมอ มาให้สัมภาษณ์เรื่องโรคเอดส์
ช่วงที่ 2 เป็นการแสดงละครเรื่อง การติดต่อของเอดส์ โดย สิ้นชัย ภาณุ และศักดิ์สิทธิ์ และช่วงที่ 3 กลุ่ม สมศักดิ์ สีดา ชัยวัฒน์ จะออกมาโต้ว่าที่หัวข้อ "เอดส์กับความมั่นคงของชาติ"

สถานการณ์และบทบาทสมมติต่อไปนี้ เป็นบทบาทแสดงการรายงานหน้าชั้นเรียน
ช่วงที่ 1 โดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับโรคเอดส์ ของสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มเอดส์ โดยมีการสนทนาในการสัมภาษณ์ดังนี้

ก้าไล (1) "สวัสดีค่ะ ฉันชื่อ ก้าไล กระโหล่งทอง เป็นผู้สัมภาษณ์คุณหมอ ระเบียบ ระเบียบธรรม"
(ท่าทางหันไปหาคุณหมอ) "สวัสดีค่ะคุณหมอ คุณหมอทำงานที่ไหนค่ะ"

- คุณหมอ (1) "หมอทำงานอยู่ที่โรงพยาบาลราชบุรีค่ะ"
- ก้าไล (2) "คุณหมอค่ะ โรคเอดส์คืออะไรค่ะ"
- คุณหมอ (2) "โรคเอดส์เป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และทางสายเลือด เกิดจากเชื้อไวรัสชนิดหนึ่งที่พบมากในลิงค่ะ"
- ก้าไล (3) "มีวิธีการรักษาไหมค่ะ"
- คุณหมอ (3) "ขณะนี้ยังไม่มีวิธีการรักษาที่ได้ผลค่ะ"
- ก้าไล (4) "ปัจจุบันคนไทยติดเอดส์ประมาณเท่าไรค่ะ"
- คุณหมอ (4) "ประมาณ 3 แสนกว่าคนค่ะ"
- ก้าไล (5) "ดิฉันและเพื่อน ขอกราบขอบพระคุณ คุณหมอมากค่ะที่มาให้ความรู้กับพวกเรา"
(ทำท่าทางเดินออกไปนั่งฟังการรายงานในช่วงต่อไป)

สถานการณ์และบทบาทสมมติต่อไปนี้เป็นบทบาทแสดงการรายงานหน้าชั้นเรียน ช่วงที่ 2 โดยวิธีการแสดงละคร โดยบทคุณหมอ ซึ่งแสดงโดย ศักดิ์สิทธิ์ บทคนไข้ที่ 1 แสดงโดย สินชัย บทคนไข้ที่ 2 แสดงโดย ภาณุ โดยมีบทบาทและการสนทนาในละครเรื่อง การติดต่อของเอดส์ ดังนี้

- สินชัย (คนไข้ที่ 1) (1) (ทำท่าทางแสดงอาการเหมือนคนติดยาเสพติด โดยทาสายตาหรือเหมือนจะหลับ คีรษะโคลงไปเครงมา แล้วเดินช้า ๆ เข้าไปนอนบนเตียงให้หมอตตรวจร่างกาย)
- ศักดิ์สิทธิ์ (คุณหมอ) (2) (ทำท่าทางตรวจร่างกายคนไข้ที่ 1 ที่มีประวัติติดยาเสพติด)
"คุณติดเอดส์" "คุณใช้เข็มร่วมกับคนอื่นไหม"
- สินชัย (คนไข้ที่ 1) (2) "ใช่" (ทำท่าทางเดินออกไปจากห้องตรวจ)

- ภานุ (คนไข้ที่ 2)(1) (ท่าท่าทางอ่อนเพลีย หมดแรง จามและไอบ่อย ๆ ท่าท่าทางเดิน
เข้าไปหาหมอ นอนบนเตียงและยื่นแขนให้คุณหมอเจาะเลือด)
"ฉันเป็นนักเทียวกลางคืนตัวยง"
- ศักดิ์สิทธิ์ (คุณหมอ)(3) "อ้อ" (ท่าท่าทางตรวจร่างกาย และเจาะเลือดแล้วเดินออกไป
จากห้องสีกครู่ แล้วเดินเข้ามาแจ้งผลการตรวจคนไข้ที่ 2)
"คุณติดเอดส์นะ คุณใช้ถุงยางอนามัยหรือเปล่า"
- ภานุ (คนไข้ที่ 2)(2) "ไม่ใช่ ฉันติดเอดส์เพราะไม่สวมถุงยางอนามัยหรือนี่! "
(ท่าท่าทางเสียใจ ร้องไห้)

(ผู้แสดงทั้งสามท่าท่าทางออกมานั่งฟังการรายงานในช่วงที่ 3)

สถานการณ์และบทบาทต่อไปนี้เป็นบทบาทแสดงการรายงานหน้าชั้นเรียน ช่วงที่ 3
โดยการโต้ว่าที่ หัวข้อ "เอดส์กับความมั่นคงของชาติ"

- สิตา(1) "ฉันชื่อ สิตา รับหน้าที่เป็นพิธีกร ก่อนอื่นขอแนะนำตัวผู้เสนอก่อน คือ คุณสมศักดิ์
และฝ่ายค้าน คือ คุณชัยวัฒน์ ทั้งสองจะมาโต้ว่าที่ ในหัวข้อเอดส์กับความมั่นคง
ของชาติ เชิญฝ่ายเสนอค่ะ"
- สมศักดิ์(1) "ฉันชื่อ สมศักดิ์ เป็นฝ่ายเสนอ ฉันขอเสนอว่า โรคเอดส์ เป็นโรคติดต่อที่ร้ายแรง
มาก การบอกข้อมูลที่เป็นจริงจะทำให้ทุกคนระมัดระวังตนเอง และป้องกัน
ตนเองจากโรคร้ายนี้"
- สิตา(2) "เพื่อความปลอดภัยของทุกคน เราต้องบอกข้อมูลที่เป็นจริงนะค่ะ แล้วฝ่าย
ค้านจะมีความคิดเห็นอย่างไรค่ะ"

- ชัยวัฒน์ (1) "ฉันชื่อ ชัยวัฒน์ เป็นฝ่ายค้าน ฉันขอค้านว่า การบอกข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนคนที่ติดเอดส์ในประเทศไทย ทำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติไม่กล้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย เพราะกลัวติดเอดส์ อันจะส่งผลให้ประเทศไทยสูญเสียรายได้ ซึ่งเป็นรายได้ส่วนใหญ่ของประเทศขณะนี้ไป"
- สีดา (3) "ก็จริงอย่างที่ฝ่ายค้านว่านะค่ะ ฝ่ายเสนอจะว่าอย่างไรค่ะ"
- สมศักดิ์ (2) "การไม่แจ้งถึงสถานการณ์เอดส์ จะทำให้ประชาชนชะงัดใจ ยังคงมีความอยากรู้ อยากลอง และเกิดความประมาท เป็นผลให้จำนวนผู้ติดเอดส์เพิ่มขึ้น อันจะส่งผลต่อความมั่นคงของชาติ เพราะประเทศชาติของเราจะกลายเป็นเมืองเอดส์ ซึ่งมีแต่พลเมืองที่อ่อนแอประเทศที่ต้องการเข้ามาช่วยก็จะมีโอกาสนี้ได้ ซึ่งถือเป็นผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ"
- สีดา (4) "เชิญฝ่ายค้านค่ะ"
- ชัยวัฒน์ (2) "การมีรายได้ดีย่อมส่งผลให้ประชาชนมีดีอยู่ดี สุขภาพแข็งแรง ซึ่งเป็นผลให้สามารถป้องกันโรคภัยได้ รายได้อีกด้านที่น่าสนใจคือ การเข้ามาลงทุนของต่างชาติ ประชาชนมีงานทำมากขึ้น มีรายได้มากขึ้น แต่ถ้านักลงทุน ทราบจำนวนผู้ติดเอดส์ของไทย นักลงทุนก็จะไม่กล้าเข้ามาลงทุนการมีรายได้เพิ่มขึ้นก็อาจจะหมดไป จึงไม่ควรบอกจำนวนผู้ติดเอดส์ที่เป็นจริงในประเทศไทย"
- สีดา (5) "เอดส์ เป็นอันตรายต่อตนเอง ส่วนรวมและต่อประเทศชาติในทุกด้าน"
(สมาชิกกลุ่มคิดว่าที่ท่าทางเดินเข้าไปนั่งร่วมกับสมาชิกอื่น)
- ศักดิ์สิทธิ์ (4) (ท่าทางเดินออกมาหน้าชั้นเรียน) "การรายงานเรื่องโรคเอดส์จบเพียงเท่านี้ กลุ่มของฉันหวังว่าเพื่อน ๆ คงสนุกสนานและได้รับความรู้เรื่องโรคเอดส์จากวิธีการรายงานของพวกเรา"

ให้นักเรียนไปศึกษา โดยครูคอยให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแสดงให้สมจริงและเป็นธรรมชาติ โดยให้เวลานักเรียนศึกษาบทบาทการแสดงประมาณ 5 นาที พร้อมทั้งแจกแบบสังเกตการแสดงและอธิบายวิธีบันทึกการสังเกตให้กับกลุ่มนักเรียนที่ไม่ได้แสดง

2.2 เมื่อนักเรียนพร้อม ครูให้นักเรียนกลุ่มแสดงเริ่มแสดงตามบทบาทที่ได้รับ โดยให้นักเรียนที่เหลือเป็นผู้ชมคอยสังเกตการแสดงและบันทึกการสังเกต โดยใช้เวลาในการแสดงประมาณ 10 - 15 นาที

3. ขั้นอภิปราย

ครูให้นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงบทบาทสมมติ โดยใช้คำถามต่อไปนี้

3.1 การแสดงบทบาทสมมติของนักเรียนกลุ่มนี้ มีลักษณะการทำงานกลุ่มที่เหมือนหรือแตกต่างจากลักษณะการทำงานกลุ่มที่นักเรียนเคยกระทำอย่างไร

3.2 การแสดงบทบาทสมมติของนักเรียนกลุ่มนี้มีการประเมินผลงานกลุ่มที่เหมือนหรือแตกต่างจากวิธีการประเมินผลงานกลุ่มที่นักเรียนเคยเห็นหรือเคยกระทำหรือไม่ อย่างไร

3.3 ประโยชน์ของการประเมินผลงาน

3.4 วิธีการประเมินผลงานมีกี่ด้าน อะไรบ้าง

4. ขั้นแสดงเพิ่มเติม

ครูให้นักเรียนแสดงเพิ่มเติมคำแนะนำของกลุ่ม

5. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป

ครูให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และสรุปข้อคิดและสิ่งที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง ประเมินผลงาน และครูสรุปเพิ่มเติมดังนี้

หลังจากทำงานกลุ่มแล้วต้องมีการประเมินผลงาน เพื่อจะได้ทราบว่าผลงานนั้นได้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มีวิธีการทำงานเหมาะสมหรือไม่อย่างไร และสมาชิกคนใดทำงานตามบทบาทหน้าที่ที่ควรกระทำ หรือทำงานที่ไม่ควรกระทำอย่างไร เพื่อจะได้ข้อคิดและแนวทางเพื่อการปรับปรุง แก้ไขการทำงานร่วมกันในโอกาสต่อไป

การประเมินผล ครูสังเกตจากการแสดงบทบาทสมมติ การตอบคำถามในขณะอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้บทบาทสมมติ ครั้งที่ 10

เรื่อง การประเมินผลงาน

"ประเมินผลงาน"

ในชั่วโมงกิจกรรมอิสระกลุ่มนักเรียนการแสดงซึ่งมีสมาชิกทั้งสิ้น 7 คน ได้แก่ อติศักดิ์ พรศักดิ์ รัชณี วรยุทธ โรภิตา จีรนุช และพฤชา ุคยที อติศักดิ์ เป็นหัวหน้ากลุ่มและ โรภิตา เป็นเลขานุการกลุ่มได้ตกลงกันจะแสดงละครเกี่ยวกับความสามัคคีในงานวันเด็ก เพื่อให้คนดูเห็นความสำคัญของความสามัคคีและได้รับความสนุกสนาน ุคยทีจะแสดงเรื่อง นกกระจาบ ซึ่งมีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับความสามัคคีของนกกระจาบที่ช่วยเพื่อนนกที่ติดตาข่ายของนายพรานให้รอดพ้นอันตรายได้สำเร็จจากนั้นสมาชิกกลุ่มก็ช่วยกันวางแผนงานก่อนที่แต่ละคนจะลงมือปฏิบัติหน้าที่ของตน หัวหน้ากลุ่มก็ทบทวนแผนงานทำให้สมาชิกทุกคนเข้าใจและเริ่มก็ลงมือปฏิบัติงานตามบทบาทและหน้าที่ของตนเองคือส่วนที่จัดฉากก็ไปเตรียมหาอุปกรณ์มาจัดฉากส่วนที่แสดงก็ฝึกซ้อมจนจบไปได้ ในงานวันเด็กในช่วงเช้าก่อนการแสดง 2 ชั่วโมง ในขณะที่ รัชณี แต่งฉากเพิ่มเติมและสมาชิกคนอื่น ๆ กำลังเตรียมตัวแสดงละคร อติศักดิ์ ก็คอยดูแลการปฏิบัติงานของสมาชิก เมื่อถึงเวลาแสดงสมาชิกที่มีหน้าที่แสดงก็ออกไปแสดงตามบทบาทของตนเอง และเมื่อการแสดงสิ้นสุด คนดูก็ปรบมือให้กับผู้แสดงและจากนั้นผู้แสดงทุกคนก็มาพร้อมกันที่หลังเวที เพื่อประเมินผลการทำงาน ุคยที อติศักดิ์ เป็นผู้เริ่มต้นบอกวิธีการประเมินว่ามี 3 ด้าน คือ

1. ด้านผลงานมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหรือไม่
2. ประเมินบทบาทของสมาชิกว่าใครควรทำอะไรไม่ควรทำอะไร
3. ประเมินวิธีการทำงานว่าเป็นอย่างไรถูกต้องหรือควรแก้ไขอย่างไร

ขณะประเมินผลงานสมาชิกทุกคนต่างก็แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานและให้ข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อการปรับปรุงในครั้งต่อไปและสุดท้าย อติศักดิ์ หัวหน้ากลุ่มก็สรุปสิ่งที่ เป็นประโยชน์สำหรับการทำงานครั้งต่อไป

บทบาทผู้แสดง "ประเมินผลงาน"

บทบาทของอดีตักดี

ฉันชื่อ อดีตักดี ฉันเป็นหัวหน้ากลุ่มนักเรียนการแสดง ซึ่งเป็นกิจกรรมอิสระที่พวกเราเลือก พวกเรากลุ่มการแสดงมีจุดมุ่งหมาย เพื่อจะแสดงละครในเทศกาลต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ฉันเป็นหัวหน้ากลุ่มที่ให้โอกาสสมาชิกในการแสดงความคิดเห็น ก่อนทำงานฉันได้ทบทวนแผนงาน โดยพูดว่า "ก่อนทำงาน ฉัน อดีตักดี หัวหน้ากลุ่ม ขอทบทวนแผนงานอีกครั้งนะ รัชนี้ รับหน้าที่จัดฉาก หาอุปกรณ์ พรักดี มีหน้าที่เป็นตัวละคร แสดงบทบาทของนายพราน ที่นำตาข่ายไปคลุมร่างนก แล้วเดิน ออกไปจากฉากที่แสดง โสริดา มีหน้าที่เป็นเลขานุการกลุ่ม และแสดงละครเป็นตัวนกกกระจาบ ตัวที่ 1 ที่ติดตามชายของนายพราน จีรนุช รับหน้าที่แสดงละครเป็นตัวนกกกระจาบตัวที่ 2 ที่เข้ามาช่วยนกกกระจาบตัวที่ 1 แต่ทำไม่สำเร็จ จึงร้องขอความช่วยเหลือจากนกตัวอื่น และ วรยุทธกับพฤกษา รับหน้าที่เป็นตัวแสดงในบทบาทของนกกกระจาบตัวที่ 3 และ 4 ตามลำดับที่เข้าไปช่วยเหลือนกกกระจาบที่ติดตามชายของนายพราน นี่คือหน้าที่ของทุกคน เราจะเริ่มฝึกซ้อมกันตั้งแต่วันพรุ่งนี้ ในตอนเย็นหลังเลิกเรียน ตั้งแต่เวลา 15.30 - 16.30 น. ทุกวัน จนกว่าจะถึงวันเด็ก" หลังจากนั้นอีก 5 วันก็เป็นวันเด็ก ในตอนเช้าก่อนการแสดง 2 ชั่วโมงฉันก็ตรวจสอบความเรียบร้อยของผู้แสดง และการจัดฉาก โดยพูดว่า "เรียบร้อยหรือยัง" และขณะที่เพื่อน ๆ แสดงละคร เรื่อง นกกกระจาบ ฉันก็จะสังเกตการแสดงของเพื่อน เพื่อนามาเป็นข้ออภิปรายในการประเมินผลงานเมื่อการแสดงจบลง ในการประเมินผลงานนั้น ฉันเป็นคนเริ่มต้นการประเมินผลงาน โดยการถามถึงความรู้สึก และความคิดเห็นต่าง ๆ ของสมาชิกเกี่ยวกับการทำงาน การแสดงละคร โดยพูดว่า "เป็นไงรู้สึกอย่างไรกันบ้าง" จากนั้นเริ่มการประเมินผล โดยพูดว่า "เมื่อเราทำงานเสร็จแล้ว เราต้องช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่ม เพื่อจะได้หาแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป โดยเราจะต้องประเมินผลงานใน 3 ด้าน คือ 1. ประเมินว่าผลงาน ซึ่งในที่นี้คือ การแสดงละคร เรื่อง นกกกระจาบ ได้ตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ สมาชิกพอใจหรือไม่พอใจต่อผลงานที่เกิดขึ้น

2. ประเมินบทบาทของสมาชิกว่าใครควรทำอะไร ไม่ควรทำอะไร 3. ประเมินวิธีการทำงานว่าเป็นอย่างไร ถูกต้อง หรือต้องแก้ไข เริ่มที่ด้านที่ 1 เลยนะ เชิญเลขานุการอ่านจุดมุ่งหมายให้เพื่อนฟัง" เมื่อมีการแสดงความคิดเห็นระหว่างสมาชิก ฉันก็จะพูดเสริม ถาม หรือสนับสนุน โดยพูดว่า "ทำไมคุณคิดอย่างนั้น" "แต่ฉันว่าการแสดงของพวกเขาก็ดีแล้วนะ เพราะคนดูก็บอกได้ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสามัคคี" "ไม่เป็นไรคงเป็นเพราะเรายังมีเวลาฝึกซ้อมน้อยไป เลยทำให้แสดงได้ไม่สมบทบาท" "อย่างที่ รัชนี้ พูดนะขอให้คนที่เคยมาสายปรับปรุงตนเองด้วย และให้ทุกคนมีความตั้งใจ พยายามฝึกซ้อม และแสดงให้สมบทบาท" "มีใครเสนอความคิดเห็น อื่น ๆ อีกไหม" "ถ้าไม่มี ฉันขอสรุปว่า คราวต่อไป คนที่เคยมาสายให้ปรับปรุงตนเอง ให้ทุกคนมีความตั้งใจพยายามฝึกซ้อมและแสดงให้สมบทบาท และให้มีฝ่ายประสานงานติดต่อเรื่องสถานที่ฝึกซ้อมก่อนถึงวันฝึกซ้อม 2 วัน"

บทบาทของรัชนี้

ฉันชื่อ รัชนี้ ฉันเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มการแสดง ฉันมีความถนัดในเรื่องของการจัดฉาก การเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการแสดงละครครั้งนี้ ฉันยังคงทำหน้าที่ที่ถนัดคือการจัดฉาก โดยตามแผนงานฉันต้องเตรียมอุปกรณ์มาจัดฉากให้เสร็จก่อนวันแสดงซึ่งฉันก็ทำได้เรียบร้อย เมื่อการแสดงสิ้นสุดลง ฉันก็ไปร่วมกับเพื่อน ๆ เพื่อประเมินผลงานด้วย ฉันเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานที่ผ่านมา และเนื่องจากฉันเป็นคนตรงต่อเวลา ทุกครั้งที่มีการฝึกซ้อม ฉันจะไปร่วมสังเกตการฝึกซ้อมด้วย และทำให้ฉันสังเกตเกี่ยวกับพฤติกรรมการมาสายของสมาชิกบางคนที่เป็นให้คนอื่นต้องรอคอย เมื่อมีการประเมินผลงานฉันจึงเสนอความคิดเห็น โดยพูดว่า "เป็นเพราะบางคนไม่ตรงเวลานัดทำให้เสียเวลาซ้อม ฉันคิดว่าคนที่มาสายควรปรับปรุงตนเองนะ"

บทบาทของพรศักดิ์

ฉันชื่อ พรศักดิ์ ฉันเข้าร่วมกลุ่มการแสดงเพราะมีความชอบในการแสดง และฉันยังเป็นคนหนึ่งที่มีความรับผิดชอบต่อการทำงาน เช่นเดียวกับสมาชิกคนอื่น ฉันได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นผู้แสดงละครเรื่อง นกกระเจาบ ในบทบาทของนายพราน ในวันแสดงจริงฉันต้องแสดง

ตามบทบาทของนายพราน อดิพูดว่า "ฉันเป็นนายพรานใหญ่ ฉันเอาข้าวตอกมาโปรยไว้บนพื้น เพื่อล่อให้นกกระจาบบากิน" จากนั้นฉันก็ต้องแสดงบทบาททำทางการโปรยข้าวตอก แล้วเดินไปซ่อนตัวหลังฉากเมื่อนกกระจาบบากินตัวที่ 1 มากินข้าวตอก ฉันก็จะทำท่าทางโยนตาข่ายคลุมร่างนก แล้วฉันก็จะทำท่าทางเดินออกไปจากฉาก และเมื่อการแสดงสิ้นสุดลงฉันก็จะมารวมกับเพื่อน เพื่อประเมินผลการทำงาน ในขณะที่ประเมินผลงานฉันแสดงความคิดเห็น อดิพูดว่า "คงไม่ใช่หรือเป็นเพราะ เรื่องมันน่าสนใจนะ"

บทบาทของโรสริตา

ฉันชื่อ โรสริตา ฉันเป็นสมาชิกกลุ่มการแสดง โดยรับหน้าที่เป็นเลขานุการกลุ่มและรับหน้าที่เป็นผู้แสดงละครเรื่อง นกกระจาบบากิน ในบทบาทของ นกกระจาบบากินตัวที่ 1 ที่ติดกับดักของนายพราน โดยฉันต้องแสดงบทบาททำทาง บินเข้าไปกินข้างตอกที่นายพรานโปรยไว้บนพื้น และเมื่อนายพรานโยนตาข่ายคลุมร่างฉัน ฉันก็ต้องร้องขอความช่วยเหลือ โดยร้องว่า "ช่วยด้วย ช่วยด้วย" และทำท่าทางดิ้นรนออกจากตาข่าย และเมื่อมีนกกระจาบบากินตัวที่ 2 3 และ 4 มาช่วยจิกตาข่ายออก ฉันก็ทำท่าทางบินออก แล้วพูดว่า "ขอบคุณมากนะ หลังจากการแสดงสิ้นสุดลง ฉันก็จะไปร่วมประเมินผลงานกับกลุ่ม โดยแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับการแสดง ว่า "ตื่นเต้นและสนุกมาก" และก่อนที่การประเมินผลงานจะเริ่มฉันจะต้องทำหน้าที่เลขานุการในการอ่านบันทึกเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการทำงานกลุ่ม อดิพูดว่า "เพื่อให้ทุกคนมีความสนุกสนาน และเห็นความสำคัญของความสามัคคี"

บทบาทของจิรนุช

ฉันชื่อ จิรนุช ฉันเป็นสมาชิกคนหนึ่งในกลุ่มการแสดง ตามแผนงานฉันรับหน้าที่เป็นผู้แสดงละครเรื่อง นกกระจาบบากิน โดยฉันรับบทบาทเป็นนกกระจาบบากินตัวที่ 2 ที่เข้าไปช่วยนกกระจาบบากินตัวที่ 1 โดยทำท่าทางจิกตาข่ายของนายพรานแต่ไม่สำเร็จ จึงบินไปหานกกระจาบบากินตัวที่ 3 และ 4 พร้อมกับพูดว่า "เรามาช่วยกันหน่อย" เมื่อการแสดงสิ้นสุดลง ฉันก็ไปรวมกลุ่มกับเพื่อนเพื่อแสดงความคิดเห็นในการประเมินผลงาน อดิพูดว่า "แต่เราก็ไม่ได้ตามจุดมุ่งหมาย

ที่ว่าให้คุณดูสนุกสนานนี้"

บทบาทของวรุฑฐ

ฉันชื่อ วรุฑฐ ฉันเป็นคนชอบการแสดงจึงเข้าร่วมในกลุ่มการแสดง และในการแสดงละครวันเด็กนี้ฉันรับผิดชอบแสดงเป็นตัวนกระจาบตัวที่ 3 โดยต้องแสดงท่าทางเกาะที่กิ่งไม้ เมื่อนกกระจาบตัวที่ 2 บินมาขอความช่วยเหลือ ฉันก็ทำท่าทางบินตามนกกระจาบตัวที่ 2 ไปหานกกระจาบตัวที่ 1 แล้วทำท่าทางจิกตาข่ายที่ติดตัวนกระจาบตัวที่ 1 ออกมา เมื่อการแสดงจบลง ฉันก็มารวมกับเพื่อนในกลุ่ม เพื่อช่วยกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานกลุ่ม ในการประเมินผลงานนี้ฉันได้แสดงความรู้สึกที่มีคนดู โดยพูดว่า "ฉันรู้สึกว่าคุณดูไม่ค่อยสนุกนะ" "ก็เขาไม่ค่อยหัวเราะนี่"

บทบาทของพฤษยา

ฉันชื่อ พฤษยา ฉันเป็นคนช่างสังเกตการทำงานและเก็บรวบรวมสิ่งที่ฉันสังเกตเห็น ประเมินผลงาน ในการทำงานกลุ่มครั้งนี้ฉันรับหน้าที่เป็นผู้แสดงบทบาทของนกกระจาบตัวที่ 4 ซึ่งทำท่าทางบินตามนกกระจาบตัวที่ 3 และทำท่าทางจิกตาข่ายตามนกกระจาบตัวที่ 3 และเมื่อมีการประเมินผลงาน ฉันก็เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการทำงานที่ฉันสังเกตเห็น โดยพูดว่า "เกี่ยวกับการทำงาน ฉันพบว่า พวกเราเกือบจะไม่ได้ซ้อมใหญ่บทเวทีจริง เพราะเราไม่ได้ขออนุญาตผู้ดูแลเวทีไว้ล่วงหน้า ฉันจึงขอเสนอว่า ในการซ้อมละครคราวต่อไปขอให้มีฝ่ายประสานงานคอยติดต่อกับเวที หรือสถานที่ในการซ้อมละคร ไว้ก่อนล่วงหน้า 2 วัน"

บทบาทของคนดู

ฉันเป็นคนดูการแสดงละครเรื่องนกกระจาบ ฉันรู้สึกว่าการแสดงดีมากและจากการแสดงที่สมบทบาททำให้ฉันได้เข้าใจถึงประโยชน์ของความสามัคคี เมื่อการแสดงจบลง ฉันจึงปรบมือให้กับผู้แสดง

บทสนทนา "ประเมินผลงาน"

สถานการณ์และบทบาทสมมติต่อไปนี้เป็นบทบาทของหัวหน้าในการทบทวนแผนงาน หลังจากที่มีการวางแผนและก่อนที่ทุกคนจะลงมือปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

(สมาชิกทุกคนนั่งล้อมวงเพื่อฟังการทบทวนแผนงาน)

อดิศักดิ์ (1) "ก่อนทำงาน ฉัน อดิศักดิ์ หัวหน้ากลุ่ม ขอทบทวนแผนงานอีกครั้งนะ
 ราชินี รับหน้าที่จัดฉาก หาอุปกรณ์ พรศักดิ์ มีหน้าที่เป็นตัวละคร แสดงบทบาท
 ของนายพราน ที่นำตาข่ายไปคลุมร่างนก แล้วเดิน ออกไปจากฉากที่แสดง
 โรสริตา มีหน้าที่เป็นเลขานุการกลุ่ม และแสดงละครเป็นตัวนกกระจาบ ตัวที่ 1
 ที่ติดตามตาข่ายของนายพราน จีรนุช รับหน้าที่แสดงละครเป็นตัวนกกระจาบตัวที่ 2
 ที่เข้ามาช่วยนกกระจาบตัวที่ 1 แต่ทำไม่สำเร็จ จึงร้องขอความช่วยเหลือ
 จากนกตัวอื่น และ วรยุทธกับ พกษา รับหน้าที่เป็นตัวแสดงในบทบาทของนก
 กระจาบตัวที่ 3 และ 4 ตามลำดับที่เข้าไปช่วยเหลือนกกระจาบที่ติดตามตาข่าย
 ของนายพราน นี่คือหน้าที่ของทุกคน เราจะเริ่มฝึกซ้อมกันตั้งแต่วันพรุ่งนี้ ในตอน
 เย็นหลังเลิกเรียน ตั้งแต่ เวลา 15.30 - 16.30 น. ทุกวันจนกว่าจะถึง
 วันเด็ก"

สถานการณ์และบทบาทสมมติต่อไปนี้เป็นบทบาทการแสดงละครเรื่อง "นกกระจาบ"
 ในงานวันเด็ก โดย พรศักดิ์ รับบทแสดงเป็นนายพราน โรสริตา รับบทแสดงเป็นนกกระจาบตัวที่ 1
 จีรนุช รับบทแสดงเป็น นกกระจาบตัวที่ 2 วรยุทธ และ พกษา รับบทแสดงเป็นนกกระจาบตัว
 ที่ 3 และ 4 ตามลำดับ และมีคนดูที่คอยชมการแสดงนั่งอยู่ด้านหน้าเวที โดยผู้แสดงทั้งหมดต้อง
 แสดงท่าทางและคำพูดดังนี้

- พรศักดิ์ (นายพราน) (1) "ฉันเป็นนายพรานใหญ่ ฉันเอาข้าวตอกมาโปรยไว้บนพื้น เพื่อล่อให้นกกระจาบบากิน"
(ทำท่าทางโปรยข้าวตอกบนพื้น แล้วเดินไปซ่อนตัวหลังจาก)
- โรสริตา (นกกระจาบบตัวที่ 1) (1) (ทำท่าทางบินเข้ามาจิกข้าวตอก)
- พรศักดิ์ (นายพราน) (2) (ทำท่าทางโยนตาข่ายคลุมร่างนกกระจาบบตัวที่ 1)
- โรสริตา (นกกระจาบบตัวที่ 1) (2) "ช่วยด้วย ช่วยด้วย"
- จิรนุช (นกกระจาบบตัวที่ 2) (1) (ทำท่าทางบินเข้ามาจิกตาข่ายแต่ไม่สำเร็จ จึงบินไปหานกกระจาบบตัวที่ 3 และ 4) "เร็ว มาช่วยกันหน่อย"
(ทำท่าทางบินกลับมาหานกกระจาบบตัวที่ 1)
- วรยุทธ (นกกระจาบบตัวที่ 3) (1) (ทำท่าทางบินตามนกกระจาบบตัวที่ 2 มาหานกกระจาบบตัวที่ 1)
- พฤษษา (นกกระจาบบตัวที่ 4) (1) (ทำท่าทางบินตามนกกระจาบบตัวที่ 3 มาหานกกระจาบบตัวที่ 1)

(ฉากที่นกกระจาบบตัวที่ 2, 3 และ 4 บินมาถึงชายป่าที่นกกระจาบบตัวที่ 1 ติดกับตักตาข่ายของนายพราน แล้วนกกระจาบบทั้ง 3 ตัวก็จิกตาข่ายของนายพรานออกจากร่างของนกกระจาบบตัวที่ 1)

- วรยุทธ (นกกระจาบบตัวที่ 3) (2) (ทำท่าทางจิกตาข่ายออกจากร่างนกกระจาบบตัวที่ 1)
- พฤษษา (นกกระจาบบตัวที่ 4) (2) (ทำท่าทางจิกตาข่ายออกจากร่างนกกระจาบบตัวที่ 1)
- โรสริตา (นกกระจาบบตัวที่ 1) (3) (ทำท่าทางบินออกจากตาข่าย) "ขอบคุณมากนะ"
- คนดู (เมื่อการแสดงจบลง คนดูก็ทำท่าทางปรบมือดัง ๆ ให้กับผู้แสดง)

สถานการณ์และบทบาทสมมติต่อไปนี้เป็นบทบาทการประเมินผลของสมาชิกกลุ่มการแสดง
หลังจากการแสดงสิ้นสุดลง ที่หลังเวทีการแสดง

- อดิศักดิ์(2) "เป็นไงรู้สึกอย่างไรกันบ้าง"
- โรสริตา(4) "ตื่นเต้น และสนุกมาก"
- อดิศักดิ์(3) "เมื่อเราทำงานเสร็จแล้ว เราต้องช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่ม
เพื่อจะได้หาแนวทางการปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น เพื่อประโยชน์
ต่อการทำงานกลุ่มครั้งต่อไป โดยเราจะต้องประเมินผลงาน ใน 3 ด้าน
คือ 1. ประเมินว่าผลงาน ซึ่งในที่นี้คือ การแสดงละคร เรื่อง นกกระเจาบ
ได้ตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ สมาชิกพอใจหรือไม่พอใจต่อผลงานที่เกิดขึ้น
2. ประเมินบทบาทของสมาชิกว่าใครควรทำอะไร ไม่ควรทำอะไร
3. ประเมินวิธีการทำงานว่าเป็นอย่างไร ถูกต้อง หรือต้องแก้ไข
เริ่มที่ด้านที่ 1 เลยนะ เชิญเลขาอ่านจุดมุ่งหมายให้เพื่อนฟัง"
- โรสริตา(5) "เพื่อให้คนดูมีความสุขสำนและเห็นความสำคัญของความสามัคคี"
- วรยุทธ(2) "ฉันรู้สึกว่าคนดูไม่ค่อยสนุกนะ"
- อดิศักดิ์(4) "ทำไมคุณคิดอย่างนั้นละ"
- วรยุทธ(3) "ก็เขาไม่ค่อยหัวเราะนี่"
- พรศักดิ์(3) "คงไม่ใช่หรอกเป็นเพราะ เรื่องไม่น่าสนใจนะ"
- อดิศักดิ์(5) "แต่ฉันว่าการแสดงของพวกเขาดีแล้วนะ เพราะคนดูก็บอกได้ว่าเป็นเรื่อง
เกี่ยวกับความสามัคคี"
- จิรนุช(2) "แต่เราก็ไม่ได้ตามจุดมุ่งหมาย ที่ว่าให้คนดูสนุกสนานนี่"
- อดิศักดิ์(6) "ไม่เป็นไรคงเป็นเพราะเรายังมีเวลาฝึกซ้อมน้อยไป เลยทำให้แสดง
ได้ไม่สมบทบาท"

- รัชนี(1) "เป็นเพราะบางคนไม่ตรงเวลานัดทำให้เสียเวลาซ่อม ฉันคิดว่าคนที่มาสายควรปรับปรุงตนเองนะ"
- อดิศักดิ์(7) "อย่างที่ รัชนี พูดนะขอให้คนที่เคยมาสายปรับปรุงตนเองด้วย และให้ทุกคนมีความตั้งใจ พยายามฝึกซ้อม และแสดงให้สมบอบาท"
- พฤกษา(2) "เกี่ยวกับการทำงาน ฉันพบว่า พวกเราเกือบจะไม่ได้ซ้อมใหญ่ทเวทีจริง เพราะเราไม่ได้ขออนุญาตผู้ดูแลเวทีไว้ล่วงหน้า ฉันจึงขอเสนอว่าในการซ้อมละครคราวต่อไปขอให้มีฝ่ายประสานงานคอยติดต่อเกี่ยวกับเวทีหรือสถานที่ในการซ้อมละคร ไว้ก่อนล่วงหน้า 2 วัน"
- อดิศักดิ์(8) "มีใครเสนอความคิดอื่น ๆ อีกไหม"
(สมาชิกทุกคนทำท่าทางสายศีรษะ)
- อดิศักดิ์(9) "ถ้าไม่มี ฉันขอสรุปว่า คราวต่อไป คนที่เคยมาสายให้ปรับปรุงตนเองให้ทุกคนมีความตั้งใจพยายามฝึกซ้อมและแสดงให้สมบอบาท และให้ฝ่ายประสานงานติดต่อเรื่องสถานที่ฝึกซ้อมก่อนถึงวันฝึกซ้อม 2 วัน"
-

2.2 เมื่อนักเรียนพร้อม ครูให้นักเรียนกลุ่มแสดงเริ่มแสดงตามบทบาทที่ได้รับ โดย
มีนักเรียนที่เหลือเป็นผู้ชมคอยสังเกตการแสดงและบันทึกการสังเกต ระยะเวลาในการ
แสดงประมาณ 10 - 15 นาที

3. ขั้นอภิปราย

ครูให้นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงบทบาทสมมติ ระยะเวลาตามนาฬิกาต่อไปนี้

3.1 การแสดงบทบาทสมมติของกลุ่มชายลูกช้างมีงา มีลักษณะการทำงานกลุ่มเป็นอย่างไร
มีการทำงานเป็นขั้นตอนหรือไม่ อย่างไรบ้าง

3.2 การทำงานกลุ่มมีความสำคัญอย่างไร

3.3 ขั้นตอนในการทำงานกลุ่มประกอบไปด้วยการกระทำใดบ้าง

4. ขั้นแสดงเพิ่มเติม

ครูให้นักเรียนแสดงเพิ่มเติมคำแนะนำของกลุ่ม

5. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป

ครูให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และสรุปข้อคิดและสิ่งที่ได้จากการ
แสดงบทบาทสมมติ เรื่อง ชายลูกช้างมีงา และครูสรุปเพิ่มเติมดังนี้

การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในปัจจุบัน และเพื่อให้
การทำงานกลุ่มมีประสิทธิภาพ สมาชิกต้องมีความสามารถในการทำงานกลุ่ม คือต้องมีลักษณะ
การทำงานร่วมกันอย่างมีขั้นตอน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้
ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางจุดมุ่งหมายการทำงาน การวางแผนงาน
การปฏิบัติงานตามแผน การสรุปและประเมินผลงาน

การประเมินผล ครูสังเกตจากการแสดงบทบาทสมมติ การตอบคำถามในขณะอภิปราย
และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้บทบาทสมมติ ครั้งที่ 11

เรื่อง กระบวนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน

"ขายลูกชิ้นมิ่ง"

ในงานวิชาการ ประจำปี 2535 ทางโรงเรียนให้นักเรียนนำผลงานมาแสดงในงานนี้ หรือนำสินค้ามาขายเพื่อเป็นการหารายได้ระหว่างเรียน โดยทางโรงเรียนจะจัดสถานที่ไว้ให้ ณิชชัย พงษ์ชิต เอกพงษ์ วีระ และวัลภา จึงรวมกลุ่มกันเพราะมีความเห็นตรงกันว่าต้องการมี รายได้เพิ่มขึ้น ในการทำงานครั้งนี้มีสมาชิกบางคนเช่น เอกพงษ์เสนอให้กลุ่มมีการทำงานอย่าง เป็นขั้นตอน เพื่องานจะได้มีประสิทธิภาพ โดยเริ่มจากขั้นตอนการกำหนดบทบาทสมาชิกว่าใคร เป็นหัวหน้ากลุ่มและให้มีการปรึกษาหารือกัน โดยมีหัวหน้ากลุ่มเป็นผู้ดำเนินการต่อไป จึงทำให้ พงษ์ชิต เสนอชื่อสมาชิกที่มีความเหมาะสมที่จะเป็นหัวหน้ากลุ่ม ซึ่งสมาชิกทุกคนก็เห็นด้วย จากนั้น ณิชชัย ผู้ที่ได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่มก็เริ่มดำเนินการตามขั้นตอนของการทำงานกลุ่ม โดยเริ่มกำหนดบทบาทสมาชิกคนอื่น เช่น กำหนดตำแหน่งเลขานุการ ต่อมา ณิชชัย ก็พูดถึง จุดมุ่งหมายการทำงานโดยมีสมาชิกบางคน เช่น วัลภากับเอกพงษ์ ได้แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย ซึ่งสมาชิกคนอื่น ๆ ก็เห็นด้วย ว่าการทำงานกลุ่มครั้งนี้ เพื่อหารายได้เพิ่ม ขึ้นจากทุน อย่างน้อยคนละ 50 บาท เมื่อทุกคนเข้าใจจุดมุ่งหมายแล้วต่างก็แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับแผนงานต่อว่าต้องทำอะไรบ้างทำอย่างไร ทำอะไรก่อนอะไรหลังและใครทำอะไรบ้าง ก่อนที่ทุกคนจะ เริ่มทำงานหัวหน้ากลุ่มก็ได้ขอให้สมาชิกทบทวนแผนงานอีกครั้งโดยสมาชิกทุกคนได้ ทบทวนบทบาทหน้าที่ของตนเองดังนี้ วีระ ไปแจ้งให้อาจารย์ฝ่ายกิจกรรมทราบว่าจะขายอะไร วัลภา ไปติดต่อซื้อลูกชิ้นสดและส่วนประกอบอื่นๆที่ตลาดและทำบัญชีรายรับรายจ่าย เอกพงษ์ เป็นคนบึ่งลูกชิ้น พงษ์ชิต เป็นคนขายและคอยตะรอกน เรียกคนซื้อสมาชิกทุกคนต่างทำหน้าที่ของตน เป็นอย่างดีโดยมี ณิชชัย ติดตามการปฏิบัติงานจนกระทั่งขายลูกชิ้นบึ่งหมด จากนั้นก็มีการพูดคุย ถึงการทำงานที่ผ่านมา เพื่อประเมินผลงานว่าเป็นอย่างไรสมาชิกทุกคนมีความพอใจกับผลกำไรที่

ได้หรือไม่และมีข้อเสนอแนะอะไรบ้าง และสุดท้าย เลขานุการ ก็แบ่งผลกำไรที่ได้จากการ
ขายลูกชิ้นปิ้งคนละ 50 บาทพร้อมกับคืนทุนให้ทุกคน

บทบาทผู้แสดง "ชายลูกชิ้นบั้ง"

บทบาทของณัฐชัย

ฉันชื่อ ณัฐชัย ฉันเป็นคนที่ชอบค้าขาย โดยปกติฉันมักจะหารายได้ระหว่างเรียน โดยการนำสินค้าประเภทขนมลูกกวาดไปขายให้เพื่อนในห้องเสมอ ๆ และในงานวิชาการครั้งนี้ฉันก็มีความคิดเห็นว่าควรนำสินค้าหรืออาหารมาขายเพื่อเพิ่มรายได้ ฉันจึงรวมกลุ่มกับเพื่อนที่มีความเห็นตรงกับฉัน และเมื่อมีการปรึกษาหารือเกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม ฉันก็จะเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงาน "ขอบคุณอย่างนั้นฉันขอเริ่มต้นหน้าที่หัวหน้ากลุ่มเลยนะ ก่อนอื่นขอเลือกวัลภาเป็นเลขานุการ คอยจดบันทึกการประชุมและคนอื่น ๆ ขอให้ช่วยกันเสนอความคิดเห็นที่มีประโยชน์ต่อกลุ่มนะ เอาล่ะ ! เริ่มต้นที่ว่าการทำงานครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายอย่างไร" "คนอื่นมีความเห็นอย่างไร" "สรุป พวกเราหวังว่าเมื่อชายลูกชิ้นบั้งหมดแล้วแต่ละคนจะได้กำไรเฉลี่ยคนละ 50 บาท" ในการทำงานครั้งนี้หัวหน้าขอให้ทุกคนมีความรับผิดชอบและซื่อสัตย์ต่อการทำงาน" ต่อมาฉันขอให้สมาชิกช่วยกันวางแผนงาน โดยพูดว่า "ต่อไปเรามาช่วยกันวางแผนงาน งานที่เราต้องทำอันดับแรกคือ การติดต่อแจ้งให้อาจารย์ฝ่ายกิจกรรมทราบว่าจะขายอะไรในงานวิชาการนี้"

"ต่อไปก็คือ คนซื้อลูกชิ้นสดจากตลาด ฝ่ายบั้งลูกชิ้น ฝ่ายเชิญชวนให้คนซื้อและฝ่ายทำบัญชีรายรับรายจ่าย" และก่อนที่ทุกคนจะลงมือทำงานฉันก็ทบทวนแผนงานอีกครั้ง "ก่อนที่จะทำงานขอทบทวนแผนงานอีกครั้งนะ วีระ ไปแจ้งให้อาจารย์ทราบว่าจะขายลูกชิ้นบั้ง วัลภา ซื้อลูกชิ้นสด และทำบัญชี เอกพงษ์ บั้งลูกชิ้น พงษ์ชิต เชิญชวนให้คนซื้อ ขอให้ทุกคนทำงานตามแผนด้วยนะ"

และเมื่อถึงงานวันวิชาการ ฉันก็จะคอยติดตามการปฏิบัติงานของสมาชิกกลุ่ม โดยพูดว่า "เอกพงษ์ เธอบั้งลูกชิ้นได้เหลืองน่าทานจังเลย"เมื่อชายลูกชิ้นบั้งหมดแล้วฉันก็ขอให้เลขานุการที่ทำหน้าที่คุมบัญชีด้วยคิดผลกำไรที่ได้ โดยพูดว่า"หมดแล้วหรือ อย่างนั้น วัลภา ก็คิดบัญชีรายรับรายจ่ายได้เลย" "ก่อนรับเงิน เรามาประเมินผลการทำงานกันหน่อยนะทุกคนพอใจกับผลงานที่ได้ใช่ไหม" เมื่อเห็นว่าทุกคนพอใจ ฉันก็ขอให้ประเมินผลด้านวิธีการและบทบาทต่อ โดยพูดว่า "แล้วมีใครจะเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการทำงานหรือจะพูดเกี่ยวกับบทบาทของแต่ละคนบ้างล่ะ"

"สรุปว่า การทำงานครั้งนี้ทุกคนพอใจ และสำหรับคราวต่อไป ขอให้มีการสับเปลี่ยนหน้าที่ที่อยู่ในสภาพที่อึดอัด และหาเครื่องทุ่นแรง ประเภทเครื่องขยายเสียง นอกจากนี้ก็คือ ท้าดัวให้สุภาพ"
บทบาทของเอกพงษ์

ฉันชื่อ เอกพงษ์ ฉันชอบทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน ๆ เสมอ ๆ ในการหารายได้ระหว่างเรียนในงานวิชาการครั้งนี้ ก็เป็นสิ่งที่ทำให้ฉันได้ฝึกทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน ๆ ฉันจึงร่วมลงทุนในการขายลูกชิ้นปิ้ง ในการทำงานครั้งนี้ ฉันมีความคิดจะนำเอาความรู้เรื่องการทำงานกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพมาใช้ เพื่อประโยชน์สูงสุดในการทำงาน ฉันเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงาน โดยพูดว่า "ก่อนที่จะเราจะทำงานร่วมกัน ฉันขอเสนอว่า พวกเราควรทำงานอย่างมีขั้นตอน เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพโดยเริ่มจากการเลือกหัวหน้ากลุ่ม" และในขณะที่สมาชิกกลุ่มกำลังแบ่งงานกัน ฉันซึ่งมีความถนัดงานเรื่องการปิ้งลูกชิ้น ก็ขออาสาเป็นคนปิ้งลูกชิ้น โดยพูดว่า "ฉันอาสาเป็นคนปิ้งลูกชิ้นเองนะ" และเมื่อถึงวันงานวิชาการ ฉันก็เป็นคนปิ้งลูกชิ้น ในขณะที่ฉันทำหน้าที่ปิ้งลูกชิ้นฉันรู้สึกร้อนและเหนื่อย เมื่อมีการประเมินผลงานฉันจึงบอกเรื่องนี้ให้หัวหน้ากลุ่มทราบ โดยพูดว่า "มี คือ ขณะฉันยืนปิ้งลูกชิ้นนะมันร้อน ฉันว่าคราวต่อไปถ้ามีการทำงานในลักษณะนี้อีกขอให้มีคนคอยสับเปลี่ยนด้วย"

บทบาทของพงษ์ชิต

ฉันชื่อ พงษ์ชิต ฉันเป็นคนชอบการหารายได้ระหว่างเรียน และชอบทำงานกับเพื่อน ๆ หลายคน เพราะได้รับความสนุกสนานและได้งานที่มีประสิทธิภาพ จึงเป็นสาเหตุให้ฉันเข้าร่วมกับเพื่อน ๆ ทำการค้าขายลูกชิ้นปิ้งกัน ฉันเห็นด้วยว่าการทำงานกลุ่มที่ดีต้องมีขั้นตอนในการทำงานและมีผู้นำที่ดีในการทำงาน ฉันเห็นว่า ฉัตรชัย สมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มเป็นคนที่มีความสามารถในการค้าขาย ฉันจึงเสนอชื่อให้เขาเป็นหัวหน้ากลุ่ม โดยพูดว่า "ฉันขอเสนอให้ฉัตรชัย เป็นหัวหน้ากลุ่ม เพราะเขามีความสามารถในการค้าขาย" และเมื่อมีการพูดถึงจุดมุ่งหมายในการทำงาน ฉันก็มีความสงสัยเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการทำงาน โดยพูดว่า "แล้วเราจะขายอะไรดีถึงจะได้กำไรถึงคนละ 50 บาท" และเมื่อมีการแบ่งงานกันทำ ฉันซึ่งเป็นคนพูด

เสียงดังขอมาใช้เสียงเพื่อเรียกร้องความสนใจ ก็อาสาที่จะเป็นคนเชิญชวนคนซื้อ เพราะเป็นงานที่ได้แชนวลูกค้า โดยพูดว่า "ฉันอาสาเป็นคนเชิญชวนเอง" และในขณะที่เริ่มขายลูกชิ้น ฉันก็จะทำหน้าที่ของฉัน โดยการร้องตะโกนให้คนซื้อลูกชิ้นว่า "ลูกชิ้นบั้ง ร้อน ๆ จ้า" และบางครั้งฉันก็จะแชนวลูกค้า โดยพูดว่า "คนสวยซื้อลูกชิ้นหน่อยซิ" เมื่อฉันตะโกนมาก ๆ ก็รู้สึกว่าจะเจ็บคอ ฉันจึงนำเรื่องนี้บอกกับหัวหน้ากลุ่มในขณะที่มีการประเมินผล โดยยกมือ แล้วพูดว่า "คือ คราวหน้าถ้าต้องมีการใช้เสียงอีก ฉันขอเครื่องขยายเสียงด้วยนะ วันนี้ตะโกนจนเจ็บคอ"

บทบาทของวีระ

ฉันชื่อ วีระ ฉันเป็นคนสุภาพเรียบร้อย ฉันเป็นที่ไว้วางใจของอาจารย์และเพื่อน ๆ ฉันชอบที่จะร่วมกลุ่มกับเพื่อนหารายได้ และเป็นคนชอบแสดงความคิดเห็นในขณะที่มีการทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะกับเรื่องการเงินฉันเสนอความคิดเห็นที่รอบคอบและเป็นไปได้ เมื่อมีการถามถึงเรื่องรายได้ ฉันจึงเสนอความคิดของฉัน โดยพูดว่า "ที่เรามาร่วมกลุ่มกันก็หวังจะได้กำไรเพิ่มขึ้น ซึ่งฉันเห็นว่าควรที่จะเพิ่มขึ้นคนละ อย่างน้อย 50 บาท" โดยลักษณะที่เรียบร้อยและเข้ากับอาจารย์ทุกท่านได้ดี จึงทำให้ฉันอาสาเป็นคนไปติดต่ออาจารย์ฝ่ายกิจกรรมเอง โดยพูดว่า "ฉันรับผิดชอบเอง" ในขณะที่เพื่อนทำหน้าที่ของตนเองในการขายลูกชิ้นบั้ง ฉันก็เข้าไปช่วยบั้งลูกชิ้น

บทบาทของวัลภา

ฉันชื่อ วัลภา ฉันชอบหารายได้ระหว่างเรียนจึงร่วมกลุ่มกับเพื่อน ๆ ที่มีความคิดเห็นเหมือนกัน ฉันเป็นคนเรียนเก่งชอบจดบันทึก สุภาพเรียบร้อย และก็ชอบให้คนอื่นสุภาพด้วยเช่นกัน ฉันได้รับเลือกให้เป็นเลขานุการกลุ่ม นอกจากการจดบันทึกการประชุมแล้วฉันยังแสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของการทำงาน และเนื่องจากฉันเคยมีความรู้เกี่ยวกับการขายลูกชิ้นบั้งว่าง่ายและมีการลงทุนน้อย ฉันจึงเสนอความคิด โดยพูดว่า "ฉันว่าขายลูกชิ้นบั้งซิ ง่ายและลงทุนน้อย และเพื่อน ๆ นักเรียนก็ชอบกินด้วย" เมื่อเพื่อนเห็นด้วยฉันจึงต้องรับอาสาเป็นคนจ่ายตลาดพร้อมกับการทำบัญชีรายรับรายจ่ายด้วย โดยพูดว่า "ฉันรับไปซื้อลูกชิ้นสดเองและรับ

ทำบัญชีให้ด้วยนะ" ฉันลงมือทำงานตามแผนโดยการไปซื้อลูกชิ้นสดที่ตลาด และเมื่อถึงเวลาขาย ลูกชิ้นฉันก็จะ เป็นคนรับเงินจากคนซื้อแล้วก็ทำหน้าที่แจ้งยอดเงินที่ขายได้ให้หัวหน้าทราบ โดยพูดว่า "หัวหน้าคะ เราได้กำไร 250 บาทพอดีเลยคะ" เมื่อมีการประเมินผลงาน ฉันจึงนำเรื่องที่ฉัน รู้สึกอึดอัดในขณะที่ขายลูกชิ้นบั้งซึ่งเป็นเรื่องที่ฉันคิดว่าควรต้องปรับปรุงเพื่อการทำงานในครั้งต่อไป มาเสนอต่อที่ประชุม โดยพูดว่า "ฉันขอพูดเกี่ยวกับคนทำงานหน่อยนะ คือ ฉันเห็นว่า พงษ์ชิต ชอบแฉวคนซื้อที่เป็นผู้หญิงบ่อย ๆ ซึ่งเป็นภาระที่ที่ไม่สุภาพน่าจะปรับปรุงหน่อยนะ"

บทบาทคนซื้อผู้หญิง

ฉันเป็นคนซื้อลูกชิ้นบั้ง ฉันชอบกินลูกชิ้นบั้งเมื่อนั้นเดินผ่านร้านขายลูกชิ้น ฉันไม่กล้าเข้าไปซื้อคนเดียว จึงรู้สึกลังเล แต่ก็ตัดสินใจเดินเข้าไปซื้อลูกชิ้นบั้ง เมื่อนั้นหยิบลูกชิ้นบั้งขึ้นมา ฉันก็ยื่นเงินค่าลูกชิ้นให้คนขาย

บทสนทนา "ขายลูกชิ้นปิ้ง"

สถานการณ์และบทบาทสมมติต่อไปนี้ เป็นบทบาทและการสนทนาของสมาชิกที่ความเห็นตรงกันในเรื่องการหารายได้ระหว่างเรียนโดยการนำสินค้าประเภทอาหารมาขายในงานวิชาการ

- เอกพงษ์ (1) "ก่อนที่จะเราจะทำงานร่วมกัน ฉันขอเสนอว่า พวกเราควรทำงานอย่างมีขั้นตอน เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ โดยเริ่มจากการเลือกหัวหน้ากลุ่ม"
- พงษ์ชิต (1) "ฉันขอเสนอให้ ณัฐชัย เป็นหัวหน้ากลุ่ม เพราะเขามีความสามารถในการค้าขาย"
(สมาชิกทุกคนพูดพร้อม ๆ กันว่า "เห็นด้วย")
- ณัฐชัย (1) "ขอบคุณ อย่างนั้นฉันขอเริ่มต้นหน้าที่หัวหน้ากลุ่มเลยนะ ก่อนอื่นขอเลือกวัลภา เป็นเลขานุการ คอยจดบันทึกการประชุม และคนอื่น ๆ ขอให้ช่วยกัน เสนอความคิดเห็นที่มีประโยชน์ต่อกลุ่มนะ เอาล่ะ ! เริ่มต้นที่ว่า การทำงานครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายอย่างไร"
- วีระ (1) "ที่เรามารวมกลุ่มกันก็หวังจะได้กำไรเพิ่มขึ้น ซึ่งฉันเห็นว่าควรที่จะเพิ่มขึ้นคนละอย่างน้อย 50 บาท"
- พงษ์ชิต (2) "แล้วเราจะขายอะไรดีที่จะได้กำไรถึงคนละ 50 บาท"
- วัลภา (1) "ฉันว่าขายลูกชิ้นปิ้งดี ง่ายและลงทุนน้อย และเพื่อน ๆ นักเรียนก็ชอบกินด้วย"
- ณัฐชัย (2) "คนอื่นมีความเห็นอย่างไร"
(สมาชิกทุกคนพูดพร้อม ๆ กันว่า "ดี")
- ณัฐชัย (3) "สรุป พวกเราหวังว่า เมื่อขายลูกชิ้นปิ้งหมดแล้ว แต่ละคนจะได้กำไรเฉลี่ยคนละ 50 บาท ในการทำงานครั้งนี้หัวหน้าขอให้ทุกคนมีความรับผิดชอบและซื่อสัตย์ต่อการทำงาน ต่อไปเรามาช่วยกันวางแผนงาน งานที่เราต้องทำอันดับแรกคือการติดต่อแจ้งให้อาจารย์ฝ่ายกิจกรรมทราบว่าเราจะขายอะไรในงานวิชาการนี้"

- วีระ (2) "ฉันรับผิดชอบเอง"
- ณัฐชัย (4) "ต่อไปก็คือ คนซื้อลูกชิ้นสดจากตลาด ฝ่ายบั้งลูกชิ้น ฝ่ายเชิญชวนให้คนซื้อ และฝ่ายทาบหมูที่รายรับ รายจ่าย"
- วัลภา (2) "ฉันรับไปซื้อลูกชิ้นสดเองและรับทาบหมูให้ด้วยนะ"
- เอกพงษ์ (2) "ฉันอาสาเป็นคนบั้งลูกชิ้นเองนะ"
- พงษ์ชิต (2) "ฉันอาสาเป็นคนเชิญชวนเอง"
- ณัฐชัย (5) "ก่อนที่จะทำงาน ขอทบทวนแผนงานอีกครั้ง วีระไปแจ้งให้อาจารย์ ทราบว่าเราจะขายลูกชิ้นบั้ง วัลภา ซื้อลูกชิ้นสดและทาบหมู เอกพงษ์ บั้งลูกชิ้น พงษ์ชิต เชิญชวนให้คนซื้อ ขอให้ทุกคนทำงานตามแผนด้วยนะ"

สถานการณ์และบทบาทสมมติต่อไปนี้ เป็นบทบาทและการสนทนาของสมาชิกกลุ่มขาย ลูกชิ้นบั้งที่เกิดขึ้นในวันงานวิชาการ

- เอกพงษ์ (3) (ทําท่าทางบั้งลูกชิ้นบั้ง)
- พงษ์ชิต (3) (ทําท่าทางตะโกน) "ลูกชิ้นบั้งร้อน ๆ จ้า"
- (ขณะนั้นก็มีคนซื้อเป็นนักเรียนหญิงเดินผ่านหน้าร้าน และทําท่าทางถึงเลก่อนเดินเข้ามาซื้อลูกชิ้นบั้ง)
- คนซื้อ (1) (ทําท่าเดินเข้ามาซื้อลูกชิ้นบั้ง โดยหยิบลูกชิ้นขึ้นมา 1 ไม้)
- พงษ์ชิต (4) "คนสวยซื้อลูกชิ้นหน่อยซิ"
- คนซื้อ (2) (ส่งเงินให้ วัลภา)
- วัลภา (3) (ทําท่าทางรับเงิน)
- ณัฐชัย (6) (ทําท่าทางเดินเข้าไปยืนดูการบั้งลูกชิ้น) "เอกพงษ์ เชอบั้งลูกชิ้นได้เหลืองน่าทานจังเลย" (ทําท่าทางหันไปหา วัลภา) "เป็นไง วัลภา รายได้ดีไหม"

- วัลภา (4) (ท่าท่าทางพยักหน้า)
- ณัฐชัย (7) "หมดแล้วหรือ อย่างนั้น วัลภา ก็คิดบัญชีรายรับ รายจ่ายได้แล้ว"
- วัลภา (5) (ท่าท่าทางคิดบัญชี) "หัวหน้าคะ เราได้กำไร 250 บาทพอดีเลยคะ"
- ณัฐชัย (8) "ก่อนรับเงิน เรามาทะเบียนผลการทำงานกันหน่อยนะ ทุกคนพอใจกับผลงานที่ได้ใช่ไหม"

(สมาชิกทุกคนตอบพร้อมกัน "พอใจ")

- ณัฐชัย (9) "แล้วมีใครจะเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการทำงานหรือจะพูดเกี่ยวกับบทบาทของแต่ละคนบ้างละ"
- เอกพงษ์ (4) "มี คือขณะฉันยืนเบ็งลูกชิ้นนะมันร้อน ฉันว่าคราวต่อไปถ้ามีการทำงานในลักษณะนี้อีกขอให้มีคนคอยสับเปลี่ยนด้วย"
- ณัฐชัย (10) "คนอื่นละ"
- พงษ์ชิต (5) (ยกมือ) "คือ คราวหน้าถ้าต้องมีการใช้เสียงอีก ฉันขอเครื่องขยายเสียงด้วยนะ วันนี้ตะโกนจะจนเจ็บคอ"
- วัลภา (6) (ยกมือ) "ฉันขอพูดเกี่ยวกับคนทำงานหน่อยนะ คือ ฉันเห็นว่า พงษ์ชิต ชอบแซวคนชื่อที่เป็นผู้หญิงบ่อย ๆ ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่สุภาพน่าจะปรับปรุงหน่อยนะ"
- ณัฐชัย (11) "สรุปว่า การทำงานครั้งนี้ทุกคนพอใจ และสำหรับคราวต่อไป ขอให้มีการสับเปลี่ยนหน้าที่ที่อยู่ในสภาพที่อึดอัด และหาเครื่องทุนแรง ประเภทเครื่องขยายเสียง นอกจากนี้ก็คือ ทาตัวให้สุภาพ"

แผนการใช้บทบาทสมมติ ครั้งที่ 12

เรื่อง บัณฑิตนิเทศ

จุดมุ่งหมาย 1. ให้นักเรียนบอกถึงสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมโปรแกรมการใช้บทบาทสมมติ
 2. เพื่อกล่าวปิดการเข้าร่วมโปรแกรมการใช้บทบาทสมมติ

เวลา 60 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ครูสนทนาซักถามนักเรียนถึงประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโปรแกรมการใช้บทบาทสมมติ
 2. ครูให้โอกาสนักเรียนซักถาม แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมโปรแกรมการใช้บทบาทสมมติ
 3. ครูให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้
 - 3.1 ความสำคัญของการทำงานกลุ่มคืออะไร
 - 3.2 ความสามารถในการทำงานกลุ่มหมายถึงอะไร
 - 3.3 ขั้นตอนในการทำงานกลุ่มประกอบไปด้วยขั้นตอนใดบ้าง
 4. ครูให้นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมโปรแกรมการใช้บทบาทสมมติและครูสรุปเพิ่มเติม
 5. ครูกล่าวปิดการเข้าร่วมโปรแกรมการใช้บทบาทสมมติ
-

โปรแกรมการสอนแบบปกติ

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
1	ปฐมนิเทศ	หลายหัวดีกว่า หัวเดียว	<p>1. เพื่อสร้างความ คุ้นเคยระหว่างครู กับนักเรียน</p> <p>2. ให้นักเรียนเข้าใจ ถึงความสำคัญของการ ทำงานกลุ่มและ ความหมายของ ความสามารถใน การทำงานกลุ่ม</p> <p>3. เพื่อชี้แจงจุด มุ่งหมาย วิธีการ หน้าที่ของครูและ นักเรียนในการสอน แบบปกติ</p>	<p>1. ครูสร้างความคุ้นเคย กับนักเรียนโดยการแนะนำ ตนเองและให้นักเรียนแนะนำ ตนเองที่ละคน</p> <p>2. ครูแจกถั่วเคลือบให้ นักเรียนทุกคน ๆ ละ จำนวนคู่กับจำนวนคี่ แล้ว ให้นักเรียนรวมกลุ่มตาม จำนวนถั่วในประเภทเดียวกัน</p> <p>3. ให้นักเรียนนำถั่วที่อยู่ ในมือไปไว้ในถ้วยแก้วที่ครู นำไปวางไว้ตรงกลางวง ของแต่ละกลุ่ม</p> <p>4. ครูให้นักเรียนแต่ละ คนคาดคะเนจำนวนเม็ด ถั่วที่อยู่ในแก้ว แล้วให้ตัวแทน กลุ่มนำจำนวนเม็ดถั่วที่</p>

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				<p>แต่ละคนคาดคะเนมาหาค่าเฉลี่ย แล้วแจ้งให้ครูทราบ แล้วครูบันทึกลงในตาราง ครั้งที่ 1</p> <p>5. ครูให้นักเรียนคาดคะเนจำนวนเม็ดถั่วอีกครั้ง โดยให้มีการปรึกษาหารือกันในกลุ่ม แล้วให้ตัวแทนกลุ่มนำผลมาแจ้งครู แล้วครูบันทึกลงในตารางครั้งที่ 2</p> <p>6. ครูให้แต่ละกลุ่มนับจำนวนถั่วในถ้วยแก้ว แล้วบันทึกคำตอบลงในช่องจำนวนจริง</p> <p>7. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเปรียบเทียบคำตอบระหว่างครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 กับจำนวนจริง ว่าครั้งใดใกล้เคียงจำนวนจริงที่สุด</p>

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				<p>8. ครูให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ว่าเพราะเหตุใดจึงได้ผลตามคำตอบข้อที่ 7</p> <p>9. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปความสำคัญของการทำงานกลุ่ม</p> <p>10. ครูกล่าวถึงความหมายของความสามารถในการทำงานกลุ่ม</p> <p>11. ครูให้นักเรียนสรุปถึงความสำคัญของการทำงานกลุ่มและความหมายของความสามารถในการทำงานกลุ่ม</p> <p>12. ครูแจ้งให้นักเรียนทราบถึงจุดมุ่งหมายวิธีการและหน้าที่ของครูและนักเรียนในการสอนแบบ</p>

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
2	การกำหนด บทบาทสมาชิก		เพื่อให้ นักเรียน เข้าใจว่าการทำ งานกลุ่มที่ดีอันดับ แรกคือการกำหนด บทบาทสมาชิก ได้แก่ การเลือก หัวหน้า เลขานุการ และสมาชิกทุกคน ต้องรู้ว่าแต่ละคนมี บทบาทหน้าที่ อย่างไรบ้าง	ปกติและนัดหมายวัน เวลา สถานที่ (ตั้งแต่ครั้งที่ 2-11วิธีการ ดำเนินการเช่นเดียวกัน ทุกครั้ง) 1. ชำนาญ ครูสนทนา ชักถาม นักเรียนถึงประสบการณ์ เกี่ยวกับเรื่องที่จะสอนตาม จุดมุ่งหมายที่วางไว้ในแต่ละ ขั้นตอน 2. ชำนาญ 2.1 ครูบรรยายตาม จุดมุ่งหมายในแต่ละเรื่อง 2.2 ครูให้โอกาส นักเรียนซักถามและแสดง ความคิดเห็น 2.3 ครูให้นักเรียน ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ บรรยาย

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
3	การวางจุด มุ่งหมายการ ทำงานให้ชัดเจน		เพื่อให้นักเรียน เข้าใจถึงการท งานกลุ่มว่าหลังจาก กำหนดบทบาทสมา ชิกแล้วอันดับต่อมา คือ การวางจุดมุ่ง หมาย ุคยให้เข้า ใจถึงความสำคัญ ของการวางจุดมุ่ง หมายการทำงานให้ ชัดเจน	3. ขึ้นสรุป ครูให้นักเรียน สรุปและครูสรุปเพิ่มเติม <u>การประเมินผล</u> ประเมินผลโดยการ สังเกตจากการตอบคำถาม ของนักเรียน

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
4	การวางระเบียบ การทำงาน		<p>เพื่อให้นักเรียน เข้าใจถึงการท งานกลุ่มว่าหลังจาก กำหนดบทบาทสมา ชิกและวางจุดมุ่ง หมายในการทำงาน แล้ว อันดับต่อมาคือ การวางระเบียบ การทำงานโดยให้ เข้าใจถึงความ สำคัญของการวาง ระเบียบการทำงาน ที่มีต่อความสำเร็จ ในการทำงาน และ ผลกระทบของการ ทำงานที่ไม่มีกร วางระเบียบ</p>	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
5	การวางแผนงาน		<p>เพื่อให้นักเรียน เข้าใจว่าการทำ งานกลุ่มเมื่อกำหนด บทบาทสมาชิก วาง จุดมุ่งหมายการทำ งาน วางระเบียบ การทำงานแล้ว อันดับต่อมาคือ การ วางแผนงาน โดย ให้เข้าใจถึงความ สำคัญและวิธีการ วางแผน</p>	
6	การแบ่งงานและ มอบหมายงาน		<p>เพื่อให้นักเรียน เข้าใจว่าการทำ งานกลุ่มหลังจาก กำหนดบทบาทสมา ชิกวางจุดมุ่งหมาย วางระเบียบการ ทำงานวางแผนแล้ว อันดับต่อมาคือ การ</p>	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
7	การทบทวนแผนงาน		<p>แบ่งงานและมอบหมายงาน uly ให้เข้าใจถึงความสำคัญ และหลักในการแบ่งงานและมอบหมายงาน</p> <p>เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจว่าการทำ งานกลุ่มเมื่อกำหนด บทบาทสมาชิก วางจุดมุ่งหมายการทำงาน วางระเบียบการทำงานวางแผนงาน และแบ่งงานและมอบหมายงานแล้ว อันต่อไปมาคือ การปฏิบัติงานตามแผน uly ให้เข้าใจถึงความสำคัญของ การทบทวนแผนงาน</p>	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
8	การปฏิบัติงานตามแผนงานและการแสดงตามบทบาทที่ได้รับมอบหมาย		<p>ก่อนลงมือปฏิบัติงานกลุ่ม</p> <p>เพื่อให้นักเรียนเข้าใจว่าการทำงานกลุ่มหลังจากกำหนดบทบาทสมาชิก วางจุดมุ่งหมายการทำงาน วางระเบียบการทำงาน วางแผนงาน แบ่งงาน และมอบหมายงานและบทบาทแผนงานแล้ว</p> <p>อันดับต่อมาคือ การทำงานตามแผน โดยให้เข้าใจถึงความสำคัญของการทำงานตามแผน และการแสดงตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย</p>	
9	การเสนอผลงาน		<p>เพื่อให้นักเรียนเข้าใจว่าการทำงานกลุ่ม</p>	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
10	การประเมินผล		<p>หลังจากกำหนดบทบาทสมาชิก วางจุดมุ่งหมายการทำงาน วางระเบียบการทำงาน วางแผนงาน แบ่งงาน และมอบหมายงาน ทบทวนแผนงานทำงานตามแผนแล้ว อันดับต่อมาคือ การสรุปและประเมินผลงาน โดยให้เข้าใจถึงวิธีการเสนอผลงานที่น่าสนใจ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจว่าขั้นตอนสุดท้ายในการทำงานกลุ่ม คือ การประเมินผลงาน โดยให้เข้าใจถึงความสำคัญและวิธีการประเมินผลงาน</p>	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
11	กระบวนการ ทำงานเป็น ขั้นตอน		ให้นักเรียนเข้าใจ วิธีการทำงานกลุ่ม อย่างเป็นขั้นตอน	
12	ปัจฉิมนิเทศ		<p>1. ให้นักเรียนบอกถึงสิ่งที่ได้รับการเข้าร่วมโปรแกรมการสอนแบบปกติ</p> <p>2. เพื่อกล่าวปิดการเข้าร่วมโปรแกรมการสอนแบบปกติ</p>	<p>1. ครูสนทนาซักถามนักเรียนถึงประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโปรแกรมการสอนแบบปกติ</p> <p>2. ครูให้โอกาสนักเรียนซักถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมโปรแกรมการสอนแบบปกติ</p> <p>3. ครูให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้</p> <p>3.1 การทำงานกลุ่มมีความสำคัญอย่างไร</p> <p>3.2 ความสามารถในการทำงานกลุ่มหมายถึง</p>

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				<p>3.3 ขั้นตอนการ ทำงานกลุ่มประกอบใบ ด้วยการขั้นตอนบ้าง</p> <p>4. ครูให้นักเรียนสรุป และครูสรุปสิ่งที่ได้รับจาก การเข้าร่วมโปรแกรม การสอนแบบปกติ</p> <p>5. ครูกล่าวปิดการเข้า ร่วมโปรแกรมการสอน แบบปกติ</p>

หมายเหตุ การทดลองแต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 60 นาที

แผนการสอนแบบปกติ ครั้งที่ 1

<u>เรื่อง</u>	ปฐมนิเทศ
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างครูกับนักเรียน 2. ให้นักเรียนเข้าใจถึงความสำคัญของการทำงานกลุ่มและความสามารถในการทำงานกลุ่ม 3. เพื่อชี้แจงจุดมุ่งหมายวิธีการและหน้าที่ของครูและนักเรียนในการสอนแบบปกติ
<u>เวลา</u>	60 นาที
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	หลายหัวดีกว่าหัวเดียว
<u>สื่อ</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ถ้วยแก้ว 2. ถ้วยเคลือบกระเทียม 3. ตารางบันทึกจำนวนเม็ดถั่ว
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูแนะนำตนเอง และให้นักเรียนแนะนำตนเองทีละคน 2. ครูแจกถ้วยเคลือบให้นักเรียนทุกคน ๆ ละจำนวนคู่กับจำนวนคี่แล้วให้นักเรียนรวมกลุ่มตามจำนวนถ้วยในประเภทเดียวกัน 3. ให้นักเรียนนำถั่วที่อยู่บนมือไปใส่ในถ้วยแก้วที่ครูนำไปตั้งไว้กลางวงของแต่ละกลุ่ม 4. ครูให้นักเรียนแต่ละคนคาดคะเนจำนวนเม็ดถั่วเคลือบที่อยู่บนถ้วยแก้วแล้วให้ตัวแทนกลุ่มรวมจำนวนเม็ดถั่วที่แต่ละคนคาดคะเนมาหารด้วยจำนวนคนในกลุ่ม เพื่อหาค่าเฉลี่ยและแจ้งให้ครูทราบเกี่ยวกับค่าเฉลี่ยของกลุ่ม เพื่อครูจะได้จดบันทึกลงในช่องครั้งที่ 1 ในตารางเปรียบเทียบจำนวนถั่ว

5. ครูให้นักเรียนคาดคะเนจำนวนเมล็ดถั่วอีกครั้งโดยให้มีการปรึกษารื้อกันในกลุ่มแล้วให้ตัวแทนกลุ่มนำผลมาแจ้งครูแล้วครูจดบันทึกลงในช่องครั้งที่ 2 ในตารางเปรียบเทียบจำนวนถั่ว
6. ครูให้แต่ละกลุ่มนับจำนวนถั่วในถ้วยแก้ว แล้วบันทึกลงในช่องจำนวนจริงในตารางเปรียบเทียบจำนวนถั่ว
7. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเปรียบเทียบคำตอบระหว่างครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 กับจำนวนจริง ว่าครั้งใดใกล้เคียงจำนวนจริงมากที่สุด
8. ครูให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์และตอบคำถามว่า เพราะเหตุใดจึงได้ผลตามคำตอบในข้อที่ 7
9. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปความสำคัญของการทำงานกลุ่ม
10. ครูกล่าวถึงความหมายของความสามารถในการทำงานกลุ่มซึ่งเป็นเรื่องที่ประกอบที่จะทำให้การทำงานกลุ่มมีประสิทธิภาพ ดังนี้

ความสามารถในการทำงานกลุ่ม หมายถึง การกระทำของบุคคลในการทำกิจกรรมร่วมกันอย่างมีขั้นตอน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการกำหนดจุดมุ่งหมาย ได้แก่ การกำหนดบทบาทสมาชิก การวางจุดมุ่งหมายการทำงานให้ชัดเจน และการวางระเบียบในการทำงาน
2. ขั้นตอนการวางแผนการทำงาน ได้แก่ การแยกแยะงานว่าต้องทำอะไรบ้าง การวางขั้นตอนการทำงาน การแบ่งงานและมอบหมายงาน
3. ขั้นตอนปฏิบัติงานตามแผน ได้แก่ การทบทวนแผนงาน การทำงานตามแผนและสมาชิกแต่ละคนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

4. ขั้นสรุปและประเมินผล ได้แก่ การเสนอผลงานที่น่าสนใจ

การประเมินผลว่าผลงานสอดคล้องตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ ประเมินวิธีการทำงานกลุ่ม ประเมินบทบาทสมาชิก และการเสนอแนะแนวทางเพื่อการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

11. ครูให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับความสำคัญของการทำงานกลุ่มและความสามารถในการทำงานกลุ่ม

12. ครูแจ้งให้นักเรียนทราบถึงจุดมุ่งหมาย วิธีการ และหน้าที่ของครูและนักเรียนในการสอนแบบปกติดังนี้

<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่ม
<u>วิธีการ</u>	ครูเป็นผู้บรรยายเนื้อหาเกี่ยวกับความสามารถในการทำงานกลุ่ม และตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ
<u>หน้าที่ของนักเรียน</u>	ฟังการบรรยาย และซักถามเมื่อสงสัยพร้อมทั้งแสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม

13. ครุภัณฑ์ หมายวัน เวลา สถานที่ เพื่อสอนแบบปกติดังนี้

ในการสอนแบบปกติ จะสอนทุกวันอังคาร และพฤหัสบดีของแต่ละสัปดาห์
เวลา 15.40 - 16.40 น. ณ ห้องแนะแนวของโรงเรียน

การประเมินผล ครูสังเกตจากการตอบคำถามและการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการสอนแบบปกติ ครั้งที่ 1

เรื่อง ความสามารถในการทำงานกลุ่ม

การทำงานกลุ่ม หมายถึง การทำกิจกรรมของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน ในสังคมปัจจุบันการทำงานกลุ่มมีบทบาท เพราะงานบางอย่างถ้าทำคนเดียวจะได้ผลงานที่ไม่ทันต่อความต้องการของสังคม องค์กรประกอบสำคัญในการทำงานกลุ่มประกอบด้วย ผู้นำ สมาชิกและกระบวนการทำงานกลุ่ม

ผู้นำและสมาชิกกลุ่มจำเป็นต้องมีกระบวนการทำงานกลุ่มอย่างมีขั้นตอน จึงจะทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ซึ่งถือเป็นทักษะความสามารถอย่างหนึ่งของผู้นำและสมาชิกในการทำงานกลุ่มที่ดี

ความสามารถในการทำงานกลุ่ม หมายถึง การกระทำของบุคคลในการทำกิจกรรมร่วมกันอย่างมีขั้นตอน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ขั้นการกำหนดจุดมุ่งหมาย ได้แก่ การกำหนดบทบาทสมาชิก การวางจุดมุ่งหมายการทำงานให้ชัดเจน และการวางระเบียบในการทำงาน
 2. ขั้นการวางแผนการทำงาน ได้แก่ การแยกแยะงานว่าต้องทำอะไรบ้าง การวางขั้นตอนการทำงาน การแบ่งงานและมอบหมายงาน
 3. ขั้นปฏิบัติงานตามแผน ได้แก่ การทบทวนแผนงาน การทำงานตามแผนและสมาชิกแต่ละคนปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
 4. ขั้นสรุปและประเมินผล ได้แก่ การเสนอผลงานให้นำเสนอ การประเมินผลว่าผลงานสอดคล้องตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ ประเมินวิธีการทำงานกลุ่ม ประเมินบทบาทสมาชิก และการเสนอแนะแนวทางเพื่อการปรับปรุงแก้ไขต่อไป
-

แผนการสอนแบบปกติ ครั้งที่ 2

<u>เรื่อง</u>	การกำหนดบทบาทสมาชิก
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนเข้าใจว่าการทำงานกลุ่มที่ดี อันดับแรกคือการกำหนดบทบาทสมาชิก ได้แก่ การเลือกหัวหน้า เลขานุการ และสมาชิกทุกคนต้องรู้ว่าแต่ละคนมีบทบาทอะไรบ้าง
<u>เวลา</u>	60 นาที
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. <u>ขั้นนำ</u> <p>ครูสนทนาซักถามนักเรียนถึงประสบการณ์เกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม โดยใช้คำถามดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1 ใครเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการทำงานกลุ่ม 1.2 นักเรียนเคยเลือกใครเป็นหัวหน้ากลุ่มบ้าง 1.3 ทำไมนักเรียนจึงเลือกเขาเป็นหัวหน้ากลุ่ม 2. <u>ขั้นสอน</u> <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ครูบรรยาย เรื่อง การกำหนดบทบาทสมาชิกกลุ่ม ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญในการทำงานกลุ่ม ว่านักเรียนควรทำอะไรบ้าง เช่น เมื่อรวมกลุ่มแล้วต้องมีการเลือกหัวหน้า เลขานุการ และต้องกำหนดว่าใครเป็นสมาชิกกลุ่มเป็นอันดับแรก 2.2 ครูบรรยายเกี่ยวกับวิธีการเลือกหัวหน้า เลขานุการ และการกำหนดว่าใครเป็นสมาชิกกลุ่ม 2.3 ครูให้โอกาสนักเรียนซักถาม และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดบทบาทสมาชิก

2.4 ครูให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

- 2.4.1 เมื่อนักเรียนรวมกลุ่มได้แล้ว อันดับแรกนักเรียนควรทำอย่างไร
- 2.4.2 การเลือกหัวหน้าหรือตัวแทนกลุ่มควรทำอย่างไร
- 2.4.3 การกำหนดบทบาทสมาชิกหมายถึงการกำหนดบทบาทของใครบ้าง

3. ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับการกำหนดบทบาทสมาชิกและครูสรุปเพิ่มเติม ดังนี้

การกำหนดบทบาทสมาชิกเป็นการกระทำอันดับแรกที่ต้องกระทำเมื่อเข้าร่วมกลุ่มทำงานสมาชิกต้องช่วยกันเลือกว่าใครควรเป็นหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมกับงาน และต้องกำหนดว่าใครเป็นสมาชิกกลุ่ม เพื่อให้ทุกคนมีความกระจ่างชัดเจนในบทบาทหน้าที่ของตนและสามารถปฏิบัติตามบทบาทของตนได้เป็นอย่างดี

การประเมินผล ครูสังเกตจากการตอบคำถาม และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการสอนแบบปกติ ครั้งที่ 2

เรื่อง การกำหนดบทบาทสมาชิกกลุ่ม

ในการทำงานกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการทำงานอย่างมีขั้นตอน โดยในขั้นแรกของการทำงานกลุ่มที่ดี คือ ขั้นตอนการกำหนดจุดมุ่งหมายการทำงาน ซึ่งประกอบด้วยทักษะที่สำคัญ คือ การกำหนดบทบาทสมาชิก การวางจุดมุ่งหมายการทำงาน และการวางระเบียบในการทำงาน

หลังจากที่สมาชิกร่วมกลุ่มกันแล้ว อันดับแรก สมาชิกต้องช่วยกันกำหนดบทบาทของสมาชิกกลุ่ม โดยการเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลือกเลขานุการกลุ่ม และกำหนดว่าใครคือสมาชิก เพื่อให้สมาชิกมีความรู้ลึกของความเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม และมีความชัดเจนในบทบาทของตนเอง

ดังนั้น การกำหนดบทบาทสมาชิก หมายถึง การกำหนดว่าใครเป็นหัวหน้า เลขานุการ และสมาชิกกลุ่ม ซึ่งทุกบทบาทล้วนแต่มีความสำคัญต่อความสำเร็จในการทำงานกลุ่มทั้งสิ้น การกำหนดบทบาทของสมาชิกให้เหมาะสมจึงควรจะต้องมีหลักในการพิจารณา ดังนี้

1. หัวหน้ากลุ่ม หรือตัวแทนกลุ่ม

สมาชิกที่มีบทบาทสำคัญในการทำงานกลุ่มคือ หัวหน้าหรือตัวแทนกลุ่ม ซึ่งจะต้องเป็นผู้ดำเนินการทำงานกลุ่ม เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการวางจุดมุ่งหมาย การวางแผนงาน การติดตามการปฏิบัติงานของสมาชิก การตัดสินใจของกลุ่ม การแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้น และการสรุปและประเมินผลงานของกลุ่ม ซึ่งถือว่าเป็นบุคคลสำคัญยิ่งที่ทำให้การดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นในการเลือกหัวหน้าหรือตัวแทนกลุ่มจึงมีหลักในการพิจารณา ดังนี้

1.1 เลือกผู้ที่มีคุณสมบัติเด่น ๆ เช่น เป็นคนเรียนเก่ง พูดเก่ง บุคลิกดี
คุณสมบัติดังกล่าวจะช่วยให้เป็นผู้นำที่ดีได้

1.2 เลือกหัวหน้าหรือตัวแทนที่มีบุคลิกภาพและความสามารถที่เหมาะสมกับงาน

1.3 ในการเลือกหัวหน้าหรือตัวแทนควรเปิดโอกาสให้ทุกคนได้เรียนรู้ และฝึกทักษะการเป็นหัวหน้าหรือตัวแทนกลุ่ม

1.4 เมื่อเลือกหัวหน้าหรือตัวแทนได้แล้ว ต้องมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าหรือตัวแทน เพื่อให้หัวหน้าหรือตัวแทนปฏิบัติหน้าที่ได้ตามบทบาทของตน

2. เลขานุการกลุ่ม

เลขานุการกลุ่ม คือ ผู้ที่ทำหน้าที่จัดบันทึกการประชุม สรุปประเด็นการอภิปราย ดังนั้นในการเลือกเลขานุการกลุ่มจะต้องเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติดังกล่าว และจะต้องเป็นผู้มีบุคลิกภาพดี มีการสื่อสารดี และมีมนุษยสัมพันธ์

3. สมาชิกกลุ่ม

สมาชิกกลุ่ม คือ สมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มที่มีหน้าที่แสดงความคิดเห็น ให้ความร่วมมือและเป็นผู้ดำเนินการของกลุ่มให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้นการแจ้งให้สมาชิกทราบว่าตนเป็นใคร มีบทบาทอย่างไรในการทำงานกลุ่ม จะทำให้สมาชิกเกิดความมั่นใจในบทบาทของตน และสามารถแสดงตามบทบาทของตนได้ถูกต้อง

แผนการสอนแบบปกติ ครั้งที่ 3

<u>เรื่อง</u>	การวางจุดมุ่งหมายการทำงาน
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงการทำงานกลุ่มว่าหลังจากกำหนดบทบาทสมาชิกแล้ว อันดับต่อมา คือ การวางจุดมุ่งหมาย โดยให้เข้าใจถึงความสำคัญของการวาง จุดมุ่งหมายการทำงานให้ชัดเจน
<u>เวลา</u>	60 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนถึงประสบการณ์การทำงานตามคำสั่งแล้ว เกิดความคิดพลาด
จากคำสั่งนั้น ๆ แล้ววิเคราะห์ว่าเป็นเพราะเหตุใด

2. ขั้นสอน

2.1 ครูบรรยาย เรื่อง การวางจุดมุ่งหมายการทำงานกลุ่ม

2.2 ครูให้โอกาสนักเรียนซักถาม และแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการวางจุดมุ่งหมาย
การทำงาน

2.3 ครูให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

2.3.1 การวางจุดมุ่งหมายการทำงานให้ชัดเจนมีประโยชน์อย่างไร

2.3.2 การกระทำใดบ้างที่จะทำให้ทุกคนเข้าใจจุดมุ่งหมายการทำงานตรงกัน

2.3.3 ถ้านักเรียนไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายการทำงานนักเรียนควรกระทำอย่างไร

3. ขั้นสรุป

ให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับการวางจุดมุ่งหมายการทำงานและครูสรุปเพิ่มเติมดังนี้

ขั้นตอนแรกที่หัวหน้าและสมาชิกจะต้องกระทำคือ การวางจุดมุ่งหมายการทำงาน เพื่อให้สมาชิกรู้ทิศทางในการทำงาน หัวหน้าและสมาชิกจะต้องช่วยกันวางจุดมุ่งหมายการทำงานให้ชัดเจน และต้องตรวจสอบว่าทุกคนเข้าใจจุดมุ่งหมายตรงกันหรือไม่ โดยหัวหน้าจะต้องเป็นผู้ซักถาม และให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายการทำงาน

การประเมินผล ครูสังเกตการตอบคำถาม และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการสอนแบบปกติ ครั้งที่ 3

เรื่อง การวางจุดมุ่งหมายการทำงาน

ในขั้นของการวางจุดมุ่งหมายการทำงาน เมื่อมีการกำหนดบทบาทสมาชิกกลุ่มแล้ว ว่าใครเป็นหัวหน้ากลุ่ม ใครทำหน้าที่เลขานุการกลุ่ม และใครคือสมาชิกกลุ่ม เมื่อทุกคนเข้าถึงบทบาทของตนเองในกลุ่มแล้ว อันดับต่อมาหัวหน้าและสมาชิกกลุ่มจะต้องทำหน้าที่ร่วมกันในการกำหนดถึงสิ่งที่ต้องการหลังการทำงานกลุ่ม ซึ่งเรียกพฤติกรรมนี้ว่า การวางจุดมุ่งหมายการทำงาน

การวางจุดมุ่งหมายการทำงานเป็นทักษะที่สำคัญในขั้นตอนการกำหนดจุดมุ่งหมายการทำงาน การวางจุดมุ่งหมายการทำงานเป็นเสมือนแรงจูงใจให้สมาชิกกลุ่มมีกำลังใจ หรือเห็นแนวทางที่จะไปให้ถึงจุดมุ่งหมายนั้นได้

การกำหนดจุดมุ่งหมายของการทำงาน จึงจำเป็นต้องกำหนดให้ชัดเจน เข้าใจง่าย จะเป็นการช่วยให้สมาชิกทำงานในทิศทางเดียวกัน สมาชิกกลุ่ม โดยเฉพาะหัวหน้ากลุ่มจึงจำเป็นต้องตระหนักถึงความสำคัญของการตรวจสอบว่าสมาชิกกลุ่มทุกคนได้รับรู้ และเข้าใจจุดมุ่งหมายของการทำงานกลุ่มตรงกันหรือไม่ และต้องกระทำก่อนลงมือปฏิบัติงาน เพราะหากความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของสมาชิกไม่ตรงกัน อาจเป็นสาเหตุให้เกิดอุปสรรคในการทำงานภายหลังได้

ดังนั้นในการทำงานกลุ่มใด ๆ ก็ตาม ก่อนลงมือปฏิบัติงานควรช่วยกันวางจุดมุ่งหมายการทำงานให้ชัดเจน โดยปฏิบัติดังนี้

1. ร่วมกันวางจุดมุ่งหมายการทำงานให้ชัดเจน
 2. หัวหน้าดูแล ตรวจสอบว่าสมาชิกทุกคนเข้าใจจุดมุ่งหมายตรงกันหรือไม่
 3. สมาชิกทุกคนควรซักถาม เพื่อให้ตนเองมีความเข้าใจจุดมุ่งหมายของงาน
-

แผนการสอนแบบปกติ ครั้งที่ 4

<u>เรื่อง</u>	การวางระเบียบการทำงาน
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงการทำงานกลุ่มว่าหลังจากกำหนดบทบาทสมาชิกและวางจุดมุ่งหมายในการทำงานแล้ว อันดับต่อมาคือ การวางระเบียบการทำงาน โดยให้เข้าใจถึงความสำคัญของการวางระเบียบการทำงานที่มีต่อความสำเร็จในการทำงาน และผลกระทบของการทำงานที่ไม่มีการวางระเบียบ
<u>เวลา</u>	60 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนถึงผลดีของการทำงานกลุ่มในด้านการทำงานได้ผลงานจำนวนมากในเวลาอย่างรวดเร็ว เพราะมีสมาชิกช่วยกันทำหลายคน แล้วถามนักเรียนต่อว่า นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ และเหตุการณ์ดังกล่าวจะเป็นจริงเสมอไปหรือไม่

2. ขั้นสอน

2.1 ครูบรรยาย เรื่อง การวางระเบียบการทำงาน ด้านความสำคัญ ผลกระทบของการทำงานที่ไม่มีการวางระเบียบ และแนวปฏิบัติในการวางระเบียบก่อนทำงาน

2.2 ครูให้โอกาสนักเรียนซักถาม แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางระเบียบการทำงาน

2.3 ครูให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

2.3.1 ระเบียบในการทำงานควรกำหนดเมื่อใด

2.3.2 การวางระเบียบก่อนการทำงานมีประโยชน์อย่างไร

2.3.3 ใครเป็นผู้กำหนดระเบียบการทำงาน

3. ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับการวางระเบียบการทำงาน และครูสรุปเพิ่มเติมดังนี้

เมื่อสมาชิกทุกคนทราบจุดมุ่งหมายการทำงานอย่างชัดเจนแล้ว ขึ้นต่อไปสมาชิกควรจะร่วมกันกำหนดระเบียบ หรือข้อปฏิบัติในการทำงานร่วมกันก่อนลงมือทำงาน เพื่อป้องกันความวุ่นวายหรือปัญหาที่อาจเกิดในการทำงานกลุ่ม โดยมีหลักการปฏิบัติดังนี้

1. หัวหน้าหรือสมาชิกช่วยกันวางระเบียบการทำงานกลุ่ม
2. สมาชิกต้องมีความเห็นด้วยและยินดีที่จะปฏิบัติตามระเบียบนั้น
3. สมาชิกต้องปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนดไว้

การประเมินผล ครูสังเกตจากการตอบคำถาม และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการสอนแบบปกติ ครั้งที่ 4

เรื่อง การวางระเบียบการทำงาน

ในขั้นการกำหนดจุดมุ่งหมายการทำงาน นอกจากการกำหนดบทบาทของสมาชิก การวางจุดมุ่งหมายการทำงานให้ง่าย ชัดเจน และเข้าใจง่ายแล้ว ทักษะที่ควรต้องกระทำก่อนที่จะลงมือทำงาน คือ การวางระเบียบการทำงาน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของการทำงานกลุ่ม เพราะการทำงานกลุ่ม เป็นการทำกิจกรรมของกลุ่มบุคคลที่มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน การที่คนหลายคนมาทำงานร่วมกัน เป็นธรรมชาติย่อมเกิดมีการกระทบกระทั่งกันบ้าง จึงจำเป็นต้องมีการป้องกันความสับสนวุ่นวายที่อาจจะส่งผลให้การทำงานล่าช้า และไม่มีสำเร็จตามจุดมุ่งหมายโดยการวางระเบียบกติกาในการทำงาน เพื่อให้สมาชิกที่ทำงานร่วมกัน เกิดความสะดวกมีความคล่องในการทำงานร่วมกัน จึงกล่าวได้ว่า การกำหนดกติกาหรือระเบียบในการทำงานเป็นสิ่งสำคัญในการทำงานกลุ่ม

การกำหนดระเบียบการทำงาน หมายถึง การวางข้อปฏิบัติต่าง ๆ ที่สมาชิกพึงระวังและปฏิบัติตาม ในขณะที่ทำงานกลุ่ม ถ้าสมาชิกทุกคนเข้าใจข้อตกลงต่าง ๆ ตรงกันแล้ว จะทำให้กลุ่มทำงานอย่างมีระเบียบตามกติกาที่ตกลงกัน ก็ย่อมทำให้ไม่เกิดความสับสนวุ่นวาย ป้องกันปัญหาความขัดแย้ง และทำให้งานของกลุ่มสำเร็จด้วยความราบรื่น และเรียบร้อยในที่สุด

การกำหนดระเบียบหรือกติกาในการทำงาน อาจกระทำได้โดยหัวหน้ากลุ่มเป็นผู้กำหนด หรือสมาชิกร่วมกันกำหนดขึ้นเอง โดยมีหลักปฏิบัติดังนี้

1. กำหนดระเบียบการทำงานก่อนปฏิบัติงาน เพื่อป้องกันความสับสนวุ่นวาย
 2. กำหนดระเบียบการทำงานโดยที่สมาชิกทุกคนเห็นด้วย และยินดียินยอมปฏิบัติ
 3. เมื่อกำหนดระเบียบการทำงานแล้ว สมาชิกทุกคนพึงปฏิบัติตามระเบียบกติกาที่วางไว้ เพื่อทำให้งานสำเร็จตามจุดมุ่งหมายได้เร็ว
-

แผนการสอนแบบปกติ ครั้งที่ 5

- เรื่อง การวางแผนงาน
- จุดมุ่งหมาย เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจว่าการทำงานกลุ่มเมื่อกำหนดบทบาทสมาชิก วางจุดมุ่งหมายการทำงาน วางระเบียบการทำงานแล้ว อันดับต่อมาคือ การวางแผนงาน โดยให้เข้าใจถึงความสำคัญและวิธีการวางแผน
- เวลา 60 นาที
- วิธีดำเนินการ
1. ขั้น สนทนา
ครูสนทนาซักถามนักเรียนถึงประสบการณ์เกี่ยวกับการวางแผนการทำงาน
 2. ขั้น สอน
 - 2.1 ครูบรรยาย เรื่อง การวางแผนงาน ด้านความสำคัญและวิธีการวางแผนงาน
 - 2.2 ครูให้โอกาสนักเรียนซักถาม แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนงาน
 - 2.3 ครูให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้
 - 2.3.1 การวางแผนการทำงานมีประโยชน์อย่างไร
 - 2.3.2 ขั้น การวางแผนงานต้องกำหนดอะไรบ้าง

3. ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับการวางแผนงาน และครูสรุปเพิ่มเติมดังนี้

การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะต้องมีการวางแผนงานที่ดี กล่าวคือ สมาชิกทุกคนมีความเข้าใจ ชัดเจนในจุดมุ่งหมายของการทำงาน ทราบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ทราบเกณฑ์ในการปฏิบัติงาน เวลาที่จะใช้ในการปฏิบัติงาน และต้องมีการร่วมกันวางแผนขั้นตอนใน การทำงานและมอบหมายให้สมาชิกทุกคน ได้มีส่วนร่วม และมีการสรุปเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่จะต้องทำรวมทั้งบทบาทหน้าที่ของแต่ละคน ให้สมาชิกทุกคนมีความเข้าใจตรงกันการปฏิบัติงานที่มีการวางแผนจะช่วยให้การทำงานราบรื่น ไม่มีปัญหาที่จะทำให้งานผิดพลาด ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญที่ควรกระทำหลังจากขั้นการกำหนดจุดมุ่งหมายการทำงานแล้ว

การประเมินผล ครูสังเกตการตอบคำถาม และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการสอนแบบปกติ ครั้งที่ 5

เรื่อง การวางแผนงาน

ในการทำงานกลุ่มเมื่อผ่านขั้นการกำหนดจุดมุ่งหมายการทำงานแล้ว อันดับต่อมา คือ ขั้นที่ 2 ขั้นการวางแผนการทำงานซึ่งเป็นขั้นตอนที่จะทำให้สมาชิกทุกคนทราบว่าต้องทำอะไร จะทำงานนั้น ๆ อย่างไร ทำอะไรก่อนหลัง และใครเป็นคนทำ ซึ่งจะเป็นแนวทางทำงานนั้น สำเร็จจุดมุ่งงานด้วยดี

การวางแผนการทำงาน หมายถึง การปรึกษาหารือกันว่าจะต้องทำอะไรบ้างเพื่อให้ งานบรรลุเป้าหมาย และจะทำสิ่งนั้นอย่างไร มีขั้นตอนอะไรบ้าง และใครเป็นผู้กระทำ การวางแผนในการทำงานเป็นสิ่งที่จำเป็นมากในการทำงานกลุ่ม และมีผลต่อผลงานของกลุ่มมาก กลุ่มใดก็ตามหากมีการวางแผนงานอย่างรอบคอบก่อนลงมือปฏิบัติงาน มักจะทำงานได้ผลดี การวางแผนการทำงานเป็นทักษะที่ขาดมากในการทำงานโดยทั่ว ๆ ไป กลุ่มมักจะละเลยหรือรีบร้อน โดยไม่คิดให้รอบคอบก่อน ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาเป็นเหตุให้งานล่าช้า หรือไม่ได้ผลดีพอ ดังนั้นทักษะการวางแผนการทำงานจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่ต้องมีการฝึกกันอย่างสม่ำเสมอ พฤติกรรม ที่สำคัญในทักษะการวางแผน มี 3 พฤติกรรม คือ

1. การวิเคราะห์งาน หมายถึง การแยกแยะว่างานที่ต้องทำมีอะไรบ้าง เพื่อดูรายละเอียดของงาน และสามารถประเมินได้ว่าได้ทำงานนั้นแล้วหรือยัง อย่างเช่น ในการทำความสะอาดห้อง งานที่ต้องทำควรจะมีดังนี้ การทำความสะอาดพื้นห้อง การทำความสะอาดกระดานดำ การทำความสะอาดเพดาน การยกโต๊ะ เก้าอี้ เป็นต้น

2. การกำหนดขั้นตอนในการทำงาน หมายถึง การกำหนดว่าควรทำงาน ส่วนไหนก่อน ส่วนไหนทีหลัง เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างคล่องตัว และไม่ซับซ้อน เป็นเหตุ ให้เสียเวลา และอุปสรรคในการทำงาน การกำหนดขั้นตอนที่ชัดเจนเข้าใจตรงกัน จะช่วยให้ เกิดความสะดวกเมื่อถึงเวลาลงมือปฏิบัติงานตามแผน เพราะจะได้งานไปตามลำดับไม่สับสน ร่วนวาย อันเป็นผลดีต่อการทำงาน เช่น ในการทำความสะอาดห้องเรียน ควรมีการกำหนด

ขั้นตอนดังนี้ 1.นำโต๊ะเก้าอี้ออกนอกห้อง 2.ทำความสะอาดเพดาน กระจกหน้าต่าง ผนังห้อง และพื้นห้อง

3. การแบ่งงาน หมายถึง การแบ่งงานและมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ ให้สมาชิกการแบ่งงานทำให้สมาชิกรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง อย่างชัดเจน และเป็นการสร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ทำให้ต้องรับผิดชอบต่องานของตนเป็นผลให้งานสำเร็จไปด้วยดี โดยมีหลักในการแบ่งงานทั่วไป มี 2 ประการ ดังนี้

3.1 แบ่งให้ทุกคนทำอย่างทั่วถึง

3.2 แบ่งให้เหมาะสมกับความสามารถ ความถนัดหรือความชำนาญ

ของสมาชิก

การมอบหมายให้สมาชิกกลุ่มทำงานตรงตามความสามารถ ความถนัด และความชำนาญ จะทำให้บุคคลเกิดความพอใจ มีความสุขในการทำงาน และทำให้กลุ่มได้ผลงานที่ดี

แผนการสอนแบบปกติ ครั้งที่ 6

<u>เรื่อง</u>	การแบ่งงานและมอบหมายงาน
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนเข้าใจว่าการทำงานกลุ่มหลังจากกำหนดบทบาทสมาชิก วางจุดมุ่งหมาย วางระเบียบการทำงาน วางแผนแล้ว อันดับต่อมาคือ การแบ่งงานและมอบหมายงาน โดยให้เข้าใจถึงความสำคัญ และหลักใน การแบ่งงานและมอบหมายงาน
<u>เวลา</u>	60 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

ครูสนทนากลุ่มนักเรียนถึงประสบการณ์ในขณะทำงานกลุ่ม ว่านักเรียนเคยแบ่งงาน
ให้เพื่อนทำหรือไม่ และมีหลักในการมอบหมายงานอย่างไร

2. ขั้นสอน

2.1 ครูบรรยาย เรื่อง การแบ่งงานและมอบหมายงาน ด้านความสำคัญและหลักการ
แบ่งงาน

2.2 ครูให้โอกาสนักเรียนซักถาม และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแบ่งงานและ
การมอบหมายงาน

2.3 ครูให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

2.3.1 ประโยชน์ของการแบ่งงานคืออะไร

2.3.2 หลักในการแบ่งงานและมอบหมายงานคืออะไร

3. ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับการแบ่งงานและมอบหมายงาน และครูสรุปเพิ่มเติมดังนี้

ในการทำงานกลุ่มหัวหน้าจะต้องไม่รวบงานไว้ทำคนเดียว ต้องแบ่งงานและมอบหมายงานให้สมาชิกทุกคนอย่างทั่วถึง โดยพิจารณาถึงความถนัด ความสามารถ ความชำนาญของสมาชิกแต่ละคนให้เหมาะสมกับงานที่ทำ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่หัวหน้ากลุ่มควรคำนึงถึงในขั้นของการวางแผนงาน

การประเมินผล ครูสังเกตจากการตอบคำถาม และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการสอนแบบปกติ ครั้งที่ 6

เรื่อง การแบ่งงานและมอบหมายงาน

ในการทำงานกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกหลาย ๆ คนมาทำงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดผล
งานที่ดีที่สุด และเพื่อให้ทุกคนมีความพึงพอใจต่อการทำงาน จึงจำเป็นต้องมีการแบ่งงานกันทำ
การแบ่งงานเป็นส่วนหนึ่งของขั้นการวางแผนงาน

การแบ่งงานและมอบหมายงาน หมายถึง การแจกงานออกเป็นส่วนย่อย ๆ แล้ว
มอบหมายให้สมาชิกแต่ละคนรับผิดชอบ ตัวอย่าง ในการนำป้ายชื่อประธานทดสอบสมรรถภาพ
ไปไว้ยังจุดต่าง ๆ 10 จุด เพื่อให้การทำงานเสร็จเร็วจำเป็นต้องแบ่งงานให้สมาชิกแต่ละคน
เช่น ด.ญ. ไม้ นำป้ายชื่อฐานทดสอบสมรรถภาพไปไว้ยังจุดที่ 1 และ 2 ซึ่งเป็นจุดที่อยู่ใกล้ที่สุด
ด.ช. ไข่ นำป้ายชื่อฐานทดสอบสมรรถภาพไปไว้ยังจุดที่ 3, 4, 5 และ 6 และ ด.ช. จาน นำป้าย
ชื่อประธานทดสอบสมรรถภาพไปไว้ยังจุดที่ 7, 8, 9 และ 10 ซึ่งเป็นจุดที่อยู่ไกลที่สุด จาก
ตัวอย่างจะเห็นว่าในการแบ่งงานและมอบหมายงานนั้น สิ่งสำคัญก็คือ ต้องแบ่งงานและมอบหมาย
งานให้ตรงกับความสามารถของสมาชิกด้วย

ประโยชน์ของการแบ่งงานและมอบหมายงาน

1. งานสำเร็จเร็ว เพราะทุกคนทราบบทบาทที่ชัดเจนของตนเองว่าต้องทำอะไร
2. ทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าต่อกลุ่ม และตนเองเป็นส่วน
หนึ่งของกลุ่ม มีส่วนรับผิดชอบและรับผิดชอบในผลงานของกลุ่มโดยตรง

ในการแบ่งงานนั้น สมาชิกกลุ่มจะต้องร่วมกันแบ่งงาน โดยมีหัวหน้าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ
ในการแบ่งงาน หลักในการแบ่งงานและมอบหมายงานคือ

1. ควรมีการตกลงกันอย่างชัดเจน ว่าใครทำอะไร แค่ไหน
 2. ควรดูแลให้ทุกคนมีส่วนในการทำงานกันอย่างทั่วถึงไม่ละเลยคนบางคนในกลุ่ม
 3. ควรพิจารณาถึงความสามารถและความถนัดของบุคคลกับลักษณะของงานที่ทำ
-

แผนการสอนแบบปกติ ครั้งที่ 7

<u>เรื่อง</u>	การทบทวนแผนงาน
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนเข้าใจว่าการทำงานกลุ่มเมื่อกำหนดบทบาทสมาชิก วางจุดมุ่งหมายการทำงาน วางระเบียบการทำงาน และวางแผนงานแล้ว อันดับต่อมาคือ การปฏิบัติงานตามแผน โดยให้เข้าใจถึงความสำคัญของการ การทบทวนแผนงานก่อนลงมือปฏิบัติงานกลุ่ม

เวลา 60 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

- 1.1 ครูทบทวนเกี่ยวกับการวางจุดมุ่งหมายและการวางแผนการทำงาน
- 1.2 ครูสนทนาซักถามนักเรียนถึงประสบการณ์เมื่อนักเรียนวางแผนการทำงานแล้ว

นักเรียนลงมือทำงานเลย หรือไม่ อย่างไร

2. ขั้นสอน

- 2.1 ครูบรรยายเรื่อง การทบทวนแผนงาน ด้านความสำคัญและหลักการทบทวนแผนงาน
- 2.2 ครูให้โอกาสนักเรียนซักถาม แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการทบทวนแผนงาน
- 2.3 ครูให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้
 - 2.3.1 สิ่งนี้นักเรียนควรกระทำก่อนลงมือทำงาน
 - 2.3.2 ประโยชน์ของการทบทวนแผนงาน

3. ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับการทบทวนแผนงาน และครูสรุปเพิ่มเติมดังนี้

ในการทำงานกลุ่ม หลังจากขั้นกำหนดจุดมุ่งหมายการทำงาน ขั้นวางแผนงาน อันถัดต่อมาคือ ขั้นการปฏิบัติงานตามแผน โดยก่อนลงมือทำงานกลุ่ม หัวหน้าและสมาชิกกลุ่มต้องช่วยกันทบทวนแผนงาน เพื่อให้ทุกคนทราบเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนอย่างชัดเจนอีกครั้ง เป็นการป้องกันความสับสนในบทบาทหน้าที่ในการทำงาน โดยจะต้องทบทวนเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายการทำงาน ระเบียบการทำงาน ทบทวนว่างานที่ต้องทำมีอะไรบ้าง งานนั้น ๆ อย่งไร งานอะไรก่อนหลังและใครเป็นผู้ทำ

การประเมินผล ครูสังเกตจากการตอบคำถาม และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการสอนแบบปกติ ครั้งที่ 7

เรื่อง การทบทวนแผนงาน

ขั้นตอนที่ 3 ของการทำงานกลุ่ม คือ ขั้นการปฏิบัติงานตามแผน ซึ่งเป็นทักษะที่เกิดขึ้นหลังจากขั้นการกำหนดจุดมุ่งหมายการทำงาน ขั้นการวางแผนงาน ขั้นการปฏิบัติงานตามแผน มีทักษะที่สำคัญ ได้แก่ การทบทวนแผนงาน การปฏิบัติงานตามแผน และการแสดงตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

หลังจากสมาชิกได้ร่วมกันวางแผนการทำงานเป็นลำดับขั้น ตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้น โดยมีการแบ่งงานและมอบหมายหน้าที่ในแต่ละคนรับผิดชอบเป็นส่วน ๆ ไป ในการทำงาน หากสมาชิกมีความเข้าใจในลำดับขั้นตอนการทำงานอย่างครบถ้วน รู้หน้าที่ของตนเอง อย่างชัดเจนก่อนลงมือทำงาน ย่อมทำให้สมาชิกสามารถปฏิบัติตามแผนที่กำหนดได้อย่างถูกต้อง และส่งผลให้งานที่สมาชิกร่วมกันทำสำเร็จตามจุดมุ่งหมายโดยเร็ว การทบทวนแผนงานก่อนลงมือทำงานจึงเป็นวิธีการหนึ่งซึ่งจะช่วยให้สมาชิกกลุ่มได้ระลึกถึงสิ่งที่ควรกระทำ และปฏิบัติตามได้อย่างพร้อมเพรียงกันเป็นการป้องกัน การทำงานที่ผิดพลาด ที่เกิดจากความเข้าใจผิดหรือสับสนบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบที่สมาชิกได้รับ

การทบทวนแผนงาน จะช่วยย้ำความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่จะกระทำ ระเบียบข้อตกลงต่าง ๆ รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของแต่ละคน ทำให้สมาชิกทุกคนมีความเข้าใจตรงกัน เป็นการป้องกันปัญหาความผิดพลาดต่าง ๆ ช่วยให้งานดำเนินไปตามแผน บรรลุจุดมุ่งหมายโดยเร็ว การทบทวนแผนการทำงาน เป็นทักษะที่สำคัญและมีหลักในการปฏิบัติดังนี้

1. หลังจากกลุ่มได้วางแผนงานแล้ว ก่อนลงมือปฏิบัติงาน หัวหน้าหรือสมาชิกกลุ่มควรทบทวนแผนงานให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มฟัง ดังนี้
 - 1.1 จุดมุ่งหมายของการทำงานคืออะไร
 - 1.2 ระเบียบข้อตกลงของกลุ่มคืออะไร
 - 1.3 งานที่ต้องทำมีอะไรบ้าง

1.4 จะทำงานนั้น ๆ อย่างไร

1.5 จะทำอะไรก่อนอะไรหลัง

1.6 ใครรับผิดชอบอะไร

2. ในการทบทวนแผนงาน หัวหน้ากลุ่มควรสังเกตและดูแลให้สมาชิกมี

ความเข้าใจตรงกัน โดยการตรวจสอบความเข้าใจของสมาชิก และเปิดโอกาสให้สมาชิกซักถาม

แผนการสอนแบบปกติ ครั้งที่ 8

<u>เรื่อง</u>	การปฏิบัติงานตามแผน และการแสดงตามบทบาทที่ได้รับมอบหมาย
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	<p>เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจว่าการทำงานกลุ่มหลังจากกำหนดบทบาทสมาชิก</p> <p>วางจุดมุ่งหมายการทำงาน วางระเบียบการทำงาน วางแผนงาน</p> <p>แบ่งงานและมอบหมายงานแล้ว อันดับต่อมาคือ การปฏิบัติงานตามแผน ปล่อยให้</p> <p>เข้าใจถึงความสำคัญของการทำงานตามแผน และการแสดงตามบทบาทหน้าที่</p> <p>ที่ได้รับมอบหมาย</p>
<u>เวลา</u>	60 นาที
<u>วิธีดำเนินการ</u>	
1. <u>ขั้นนำ</u>	<p>ครูสนทนากับนักเรียนถึงประสบการณ์เกี่ยวกับการทำงาน และการติดตาม</p> <p>การปฏิบัติงานของหัวหน้า</p>
2. <u>ขั้นสอน</u>	<p>2.1 ครูบรรยาย เรื่อง การปฏิบัติงานตามแผน และการแสดงตามบทบาทที่ได้รับ</p> <p>มอบหมาย</p> <p>2.2 ครูให้โอกาสนักเรียนซักถาม แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการปฏิบัติงานและ</p> <p>การแสดงตามบทบาทที่ได้รับมอบหมาย</p> <p>2.3 ครูให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้</p> <p>2.3.1 บทบาทหน้าที่ของสมาชิกขณะทำงานเป็นอย่างไร</p> <p>2.3.2 บทบาทหน้าที่ของหัวหน้าขณะสมาชิกทำงานเป็นอย่างไร</p>

3. ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนสรุป เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามแผน และการแสดงบทบาทที่ได้รับมอบหมาย และครูสรุปเพิ่มเติมดังนี้

ในการทำงานกลุ่มหลังจากขั้นกำหนดจุดมุ่งหมาย ขั้นวางแผนงานแล้ว สิ่งสำคัญที่สมาชิกควรกระทำอันดับต่อมาคือ การปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้ เพื่อให้การทำงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย นอกจากการทำงานตามแผนแล้วสมาชิกจะต้องแสดงบทบาทตามที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม เช่น สมาชิก แสดงบทบาทหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมายจากกลุ่ม หัวหน้านอกจากการทำหน้าที่รับผิดชอบแล้วหัวหน้ายังต้องแสดงบทบาทของผู้นำในการติดตามการปฏิบัติงานของสมาชิกให้เป็นไปตามแผนงานด้วย โดยจะต้องดูแลให้สมาชิกทำงานตามแผน ให้ความสนใจ ชักถาม ให้กำลังใจในการทำงาน และให้คำปรึกษาและช่วยเหลือเมื่อมีโอกาส

การประเมินผล ครูสังเกตจากการตอบคำถาม และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการสอนแบบปกติ ครั้งที่ 8

เรื่อง การปฏิบัติงานตามแผน และการแสดงตามบทบาทที่ได้รับมอบหมาย

การปฏิบัติงานตามแผนเป็นสิ่งสำคัญที่สมาชิกกลุ่มพึงกระทำ โดยสมาชิกจะต้องปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามแผนงานที่กำหนดไว้ เพื่อป้องกันปัญหาในการทำงานกลุ่ม และในการแสดงตามบทบาทที่ได้รับมอบหมายของสมาชิก แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การแสดงบทบาทของสมาชิก และการแสดงบทบาทของหัวหน้า

การแสดงบทบาทของสมาชิกในขณะปฏิบัติงาน คือ การลงมือทำงานตามหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม โดยจะต้องรับผิดชอบในงานของตนเอง และขณะเดียวกันก็ต้องให้ความช่วยเหลือสมาชิกอื่น ๆ

การแสดงบทบาทของหัวหน้าในการติดตามการปฏิบัติงานของสมาชิก หัวหน้านอกจากต้องทำงานในหน้าที่ที่กลุ่มมอบหมายแล้ว หัวหน้ายังต้องติดตามการปฏิบัติงานของสมาชิกด้วยการดูแลให้สมาชิกทำงานตามแผนงาน โดยปฏิบัติดังนี้

1. ให้ความสนใจ ชักถาม พูดคุย กับสมาชิกถึงเรื่องงานของเขา
2. ให้การเสริมแรง ได้แก่ การให้กำลังใจ การชมเชย สนับสนุน เช่น คุณทำงานได้เร็วจริงๆ พยายามหน่อยนะ ฉันเห็นด้วยกับความคิดของคุณ
3. ประเมินการทำงาน และให้คำปรึกษาแนะนำ โดยการติดตามดูแลการทำงาน of สมาชิก ถ้าเห็นว่ายังไม่ถูกต้อง ไม่เป็นไปตามแผนก็ต้องบอก และให้คำแนะนำ หรือให้การช่วยเหลือ เช่น ฉันว่าคุณกำลังเข้าใจผิดเกี่ยวกับแผนงานนะ ฉันจะช่วยอะไรคุณได้บ้าง คุณควรจะทำงานตามแผนนะ

หัวหน้าจำเป็นต้องทำหน้าที่ดังกล่าว เพื่อช่วยให้สมาชิกเกิดความรู้สึกอบอุ่นใจ และมีกำลังใจในการทำงาน หากหัวหน้าไม่ดูแลการทำงาน สมาชิกกลุ่มอาจจะเกิดความรู้สึกว่าถูกทอดทิ้งและหากการทำงานเกิดการผิดพลาด ก็อาจจะทำให้แก้ไขไม่ทันการ

แผนการสอนแบบปกติ ครั้งที่ 9

<u>เรื่อง</u>	การเสนอผลงาน
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนเข้าใจว่าการทำงานกลุ่มหลังจากกำหนดบทบาทสมาชิก วางจุดมุ่งหมายการทำงาน วางระเบียบการทำงาน วางแผนงาน แบ่งงานและมอบหมายงาน ทำงานตามแผนแล้ว อันดับต่อมาคือ การเสนอ ผลงาน โดยให้เข้าใจวิธีการเสนอผลงานที่น่าสนใจและตรงตามจุดมุ่งหมาย
<u>เวลา</u>	60 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนถึงประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการรายงานหน้าชั้นเรียนที่นักเรียนเคยทำบ่อย ๆ และถามถึงข้อดี ข้อเสียของวิธีการนั้น ๆ

2. ขั้นสอน

2.1 ครูบรรยาย เรื่อง การเสนอผลงานที่น่าสนใจ ด้านวิธีการเสนอผลงานที่น่าสนใจ

2.2 ครูให้โอกาสนักเรียนซักถาม แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสนอผลงานที่น่าสนใจ

2.3 ครูให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

2.3.1 ทำไมต้องเสนอผลงาน

2.3.2 วิธีการเสนอผลงานที่น่าสนใจคือ

3. ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับการเสนอผลงานที่น่าสนใจ และครูสรุปเพิ่มเติมดังนี้

การเสนอผลงานเป็นการนำผลงานมาบอกเล่าให้ผู้อื่นทราบ เพื่อให้เกิดความรู้อย่างกว้างขวาง วิธีการเสนอผลงานที่น่าสนใจจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง ผู้นำเสนอจึงควรพิจารณาเลือกวิธีการเสนอผลงานที่น่าสนใจ โดยคำนึงถึงวิธีการที่เหมาะสมกับเนื้อหาที่จะถ่ายทอดให้ผู้ฟังทราบ เช่น การเล่นละคร การแสดงบทบาทสมมติ การโต้วาที การเล่นเกม เป็นต้น

การประเมินผล ครูสังเกตจากการตอบคำถาม และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการสอนแบบปกติ ครั้งที่ 9

เรื่อง การเสนอผลงาน

ขั้นตอนสุดท้ายของการทำงานกลุ่ม คือ ขั้นตอนสรุปและประเมินผล ซึ่งได้แก่ การเสนอผลงาน การประเมินผลงาน

ในการทำงานกลุ่ม สิ่งที่เกิดขึ้นเสมอหลังการทำงานแล้วเสร็จ คือ การเสนอผลงาน ซึ่งหมายถึง การรวบรวมผลงานที่กลุ่มทำมารายงานให้ผู้อื่นทราบ ในการนำผลงานนั้นมาบอกเล่าสู่ผู้อื่น จะช่วยให้ผู้ฟังได้รับความรู้กว้างขวางขึ้น แต่ผู้ฟังจะได้ประโยชน์มากน้อยเพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับความชัดเจนและความน่าสนใจของการบอกเล่านั้น หากผู้นำเสนอผลงานมีวิธีการเสนอผลงานที่น่าสนใจและชัดเจนแล้ว ผู้ฟังย่อมได้รับประโยชน์มาก ดังนั้นเราจึงควรพยายามช่วยกันหาวิธีที่น่าสนใจ และฝึกใช้วิธีการต่าง ๆ หลายแบบให้ชำนาญ เพื่อจะได้ทำให้ผลงานของกลุ่มเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นให้มากที่สุด

มีหลายวิธีที่สามารถช่วยให้การเสนอผลงานน่าสนใจ อย่างเช่น การแสดงละคร การโต้วาที การแสดงบทบาทสมมติ การแข่งขัน การตอบปัญหา ฯลฯ การเสนอผลงานที่ดีควรใช้วิธีการดังกล่าวให้เป็นประโยชน์ เพื่อช่วยให้ผู้ฟังสนใจในสิ่งที่กลุ่มเสนอแนะได้รับความรู้จากกลุ่มได้มากที่สุด

หลักในการเลือกวิธีการเสนอผลงาน

1. ควรวิเคราะห์เนื้อหาที่จะเสนอว่ามีอะไรเป็นใจความหรือประเด็นสำคัญที่ต้องการถ่ายทอดให้แก่ผู้ฟัง
 2. วิเคราะห์วิธีการเสนอผลงานที่เหมาะสมกับเนื้อหาที่จะเสนอ
 3. ใช้วิธีการเสนอผลงานที่น่าสนใจ ซึ่งอาจจะต้องใช้หลาย ๆ วิธี ผสมผสานกันก็ได้
 4. ไม่ควรใช้การบรรยายนาน ๆ แต่เพียงอย่างเดียว
 5. ฝึกทักษะการใช้วิธีการเสนอผลงานนั้นให้ชำนาญ
-

แผนการสอนแบบปกติ ครั้งที่ 10

เรื่อง การประเมินผลงาน

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้นักเรียนเข้าใจว่าการทำงานกลุ่มอันดับสุดท้ายคือ การประเมินผลงาน โดยให้เข้าใจถึงความสำคัญและวิธีการประเมินผลงาน

เวลา 60 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

ครูสนทนากลุ่มนักเรียนถึงประสบการณ์เกี่ยวกับการประเมินผลงานด้วยคำถามนำ

ดังนี้

1.1 ในการทำงานกลุ่ม นักเรียนเคยวางจุดมุ่งหมายการทำงานหรือไม่

1.2 นักเรียนทราบได้อย่างไรว่างานสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย

2. ขั้นสอน

2.1 ครูบรรยาย เรื่อง การประเมินผลงาน ด้านความสำคัญและวิธีการประเมินผลงาน

2.2 ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลงาน

2.3 ครูให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

2.3.1 ทำไมจึงต้องประเมินผลงาน

2.3.2 ประโยชน์ของการประเมินผลงาน

2.3.3 วิธีการประเมินผลงานมีกี่ด้าน อะไรบ้าง

3. ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับการประเมินผลงาน และครูสรุปเพิ่มเติมดังนี้

หลังจากทำงานกลุ่มแล้วต้องมีการประเมินผลงาน เพื่อจะได้ทราบว่าผลงานนั้นได้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มีวิธีการทำงานเหมาะสมหรือไม่อย่างไร และสมาชิกคนใดทำงานตามบทบาทหน้าที่ที่ควรกระทำ หรือทำงานที่ไม่ควรกระทำอย่างไร เพื่อจะได้ข้อคิดและแนวทางเพื่อการปรับปรุง แก้ไขการทำงานร่วมกันในโอกาสต่อไป

การประเมินผล ครูสังเกตจากการตอบคำถาม และสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการสอบแบบปกติ ครั้งที่ 10

เรื่อง การประเมินผลงาน

ในการทำงานใด ๆ ก็ตาม กลุ่มจะมีเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายในการทำงานนั้น ดังนั้น เมื่องานเสร็จกลุ่มจึงควรสรุปและประเมินผลการทำงาน เพื่อดูว่าผลงานที่ได้นั้นตรงตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ อย่างไร และมีอะไรที่ต้องปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น เพื่อการทำงานในครั้งต่อไป ในการประเมินผลงานนั้นควรจะทำขณะหรือหลังจากที่ทำงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว หรือหลังจากที่มีการเสนอผลงานแล้ว

ประเมินผลงาน หมายถึง การประเมินค่าของผลงานว่าดี หรือไม่ดีอย่างไร ซึ่งเริ่มขึ้นในขณะที่ทำงาน หรือหลังจากที่มีการรวบรวมผลงานเพื่อนำเสนอให้ผู้อื่นทราบ การประเมินผลงานจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง แก้ไขการทำงานในโอกาสต่อไป วิธีการประเมินผลงานจะมีการประเมินผลใน 3 ด้านด้วยกันคือ

1. ด้านความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย โดยประเมินว่าผลงานที่ได้นั้นตรงตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่
2. ด้านวิธีการทำงานกลุ่ม โดยประเมินวิธีการทำงานกลุ่มว่าถูกต้อง หรือบกพร่องอย่างไร
3. ด้านบทบาทของบุคคลในการทำงานกลุ่ม โดยการประเมินว่าบุคคลแสดงตามบทบาทหน้าที่ที่ควรกระทำหรือไม่ อย่างไร พร้อมทั้งให้คำติ ในการกระทำที่ไม่ควรทำ และให้คำชม ในการกระทำที่ควรกระทำ

ในการประเมินผลในด้านต่าง ๆ ควรมีการให้ข้อเสนอแนะ และวิธีการแก้ไขในด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ และมีแนวโน้มที่สามารถกระทำได้ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง และแก้ไขการทำงานในโอกาสต่อไป

แผนการสอนแบบปกติ ครั้งที่ 11

<u>เรื่อง</u>	กระบวนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	ให้นักเรียนเข้าใจวิธีการทำงานกลุ่มอย่างเป็นขั้นตอน
<u>เวลา</u>	60 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

ครูสนทนาซักถามนักเรียนถึงเรื่องการทำงานกลุ่มที่เรียนมาแล้ว

2. ขั้นสอน

2.1 ครูบรรยาย เรื่อง กระบวนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน ด้านความสำคัญและขั้นตอนในการทำงานกลุ่ม

2.2 ครูให้นักเรียนซักถาม แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน

2.3 ครูให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

2.3.1 การทำงานกลุ่มมีความสำคัญอย่างไร

2.3.2 ความสามารถในการทำงานกลุ่มหมายถึงอะไร

2.3.3 ขั้นตอนในการทำงานกลุ่มประกอบไปด้วยการกระทำใดบ้าง

3. ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับกระบวนการทำงานกลุ่ม และครูสรุปเพิ่มเติมดังนี้

การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในปัจจุบัน และเพื่อให้การทำงานกลุ่มมีประสิทธิภาพ สมาชิกต้องมีความสามารถในการทำงานกลุ่ม คือต้องมีลักษณะการทำงานร่วมกันอย่างมีขั้นตอน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางจุดมุ่งหมายการทำงาน การวางแผนงาน การปฏิบัติงานตามแผน การสรุปและประเมินผลงาน

การประเมินผล ครูสังเกตจากการตอบคำถาม และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการสอนแบบปกติ ครั้งที่ 11

เรื่อง กระบวนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน

กระบวนการทำงานกลุ่ม คือ ขั้นตอนและวิธีการในการดำเนินงาน ซึ่งสรุปได้ว่า ขั้นตอนที่สำคัญในการทำงานกลุ่มมี 4 ขั้นตอน โดยในแต่ละขั้นตอนจะประกอบไปด้วยการกระทำดังต่อไปนี้

1. ขั้นการกำหนดจุดมุ่งหมาย ได้แก่

1.1 การกำหนดบทบาทสมาชิกกลุ่ม ซึ่งถือเป็นการกระทำอันดับแรกหลังจากรวมกลุ่มกันแล้ว โดยการเลือกหัวหน้าหรือตัวแทนกลุ่มที่ความเหมาะสมกับงานที่จะทำ จากนั้นก็ต้องเลือกสมาชิกที่มีความสามารถในการจัดบันทึกมาทำหน้าที่เลขานุการของกลุ่ม เพื่อช่วยจัดบันทึกประเด็นต่าง ๆ ที่มีการตกลงกันไว้ แล้วหัวหน้าก็ต้องกำหนดบทบาทของสมาชิกทุกคนต่อไป

1.2 การกำหนดจุดมุ่งหมายการทำงาน เป็นการกระทำอันดับแรกระหว่างหัวหน้ากลุ่มกับสมาชิก การกำหนดจุดมุ่งหมายการทำงาน หมายถึง การคาดหวังถึงสิ่งที่จะได้หลังการทำงานกลุ่มแล้ว เพื่อให้สมาชิกทุกคนทำงานในแนวทางเดียวกัน โดยจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายการทำงานให้ชัดเจน และหัวหน้าต้องตรวจสอบว่าสมาชิกมีความเข้าใจในจุดมุ่งหมายตรงกันหรือไม่

1.3 การวางระเบียบการทำงาน เป็นการวางข้อตกลง กติกาในการทำงานเพื่อป้องกันความวุ่นวายที่จะเกิดขึ้นในขณะทำงาน

2. ขั้นการวางแผนงาน ได้แก่

2.1 การแยกแยะงานว่าต้องทำอะไรบ้าง

2.2 การวางขั้นตอนการทำงาน ว่าควรทำอะไรก่อนอะไรหลัง

2.3 การแบ่งงานและมอบหมายงาน ให้แก่สมาชิกทุกคนว่าใครทำหน้าที่อะไร

โดยจะต้องพิจารณาถึงความสามารถ ความถนัด ของสมาชิกว่ามีความเหมาะสมกับงานประเภทนั้น ๆ หรือไม่

3. ขั้นการปฏิบัติงานตามแผน ใต้แก่

3.1 การทบทวนแผนงาน เป็นการทบทวนแผนการทำงานทั้งหมดเพื่อให้สมาชิกเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของตนเอง โดยจะต้องทบทวนถึง จุดมุ่งหมายการทำงาน ระเบียบการทำงาน แผนงานว่าจะต้องอะไร มีขั้นตอนการทำงานอย่างไร และใครมีหน้าที่อะไรบ้าง

3.2 การลงมือทำงานตามแผนและการแสดงตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ในการทำงานนั้นสมาชิกต้องทำงานตามที่แผนงานกำหนดไว้ โดยแต่ละคนต้องแสดงตามบทบาทหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมาย เช่น สมาชิกทำงานตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ในแผนอย่างเคร่งครัด ส่วนหัวหน้างานนอกจากรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองแล้วหัวหน้ายังต้องทำหน้าที่ติดตามการปฏิบัติงานของสมาชิกกลุ่มด้วย โดยในขณะที่ติดตามการปฏิบัติงานของสมาชิก หัวหน้าต้องคอยดูแลให้สมาชิกทำงานตามแผนงาน และให้แรงเสริม โดยการกล่าวคำ ชม ให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือสมาชิกทำงาน

4. ขั้นสรุปและประเมินผลงาน ใต้แก่

4.1 การเสนอผลงาน หมายถึง การรวบรวมผลงานที่กลุ่มมานำเสนอหรือรายงานให้ผู้อื่นทราบ เพื่อให้เกิดความรู้กันอย่างกว้างขวาง ฉะนั้นในการเสนอผลงานจึงควรต้องใช้วิธีการเสนอผลงานที่น่าสนใจ เช่น การเล่นเกม การแสดงบทบาทสมมติ การโต้เถียงที่

4.2 การประเมินผลงาน หมายถึง การประเมินค่าของผลงาน ว่าดี พอใจหรือไม่ โดยจะต้องประเมินผลงานใน 3 ด้าน คือ ด้านความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ด้านวิธีการทำงาน ด้านบทบาทของสมาชิกว่าเหมาะสมหรือไม่ โดยจะต้องมีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและการแก้ไขการทำงานในรอบโอกาสต่อไป

แผนการสอนแบบปกติ ครั้งที่ 12

<u>เรื่อง</u>	การบังจิมนิเทศ
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนบอกถึงสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมโปรแกรมการสอนแบบปกติ 2. เพื่อกล่าวปิดการเข้าร่วมโปรแกรมการสอนแบบปกติ
<u>เวลา</u>	60 นาที
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูสนทนาซักถามนักเรียนถึงประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโปรแกรมการสอนแบบปกติ 2. ครูให้โอกาสนักเรียนซักถาม แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมโปรแกรมการสอนแบบปกติ 3. ครูให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ <ol style="list-style-type: none"> 3.1 ความสำคัญของการทำงานกลุ่มคืออะไร 3.2 ความสามารถในการทำงานกลุ่มหมายถึงอะไร 3.3 ขั้นตอนในการทำงานกลุ่มประกอบไปด้วยขั้นตอนใดบ้าง 4. ครูให้นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมโปรแกรมการสอนแบบปกติ 5. ครูกล่าวปิดการเข้าร่วมโปรแกรมการสอนแบบปกติ

ภาคผนวก ค

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่ม
ของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการเข้ารับบาทสมมติ

ตาราง 5 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่ม
ของกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการสอนแบบปกติ

ตาราง 6 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่ม
ของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง

ตาราง 7 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความสามารถใน
การทำงานกลุ่ม

ตาราง 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่มของกลุ่มทดลอง
ก่อนและหลังการเข้ารับทนายธรรม

คนที่	คะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่ม		ผลต่างของคะแนน ความสามารถ ในการทำงานกลุ่ม	อันดับ	R+	R-
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง				
1	12	26	14	10	+10	
2	20	27	7	1	+1	
3	13	23	10	7	+7	
4	17	25	8	2.5	+2.5	
5	14	23	9	5	+5	
6	15	27	12	9	+9	
7	16	24	8	2.5	+2.5	
8	10	19	9	5	+5	
9	19	28	9	5	+5	
10	13	24	11	8	+8	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

T = 0**

ตาราง 5 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่มของกลุ่มควบคุม
ก่อนและหลังการสอนแบบปกติ

คนที่	คะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่ม		ผลต่างของคะแนน ความสามารถ ในการทำงานกลุ่ม	อันดับ	R+	R-
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง				
1	10	20	10	10	+10	
2	21	25	4	4.5	+4.5	
3	10	19	9	9	+9	
4	18	23	5	6.5	+6.5	
5	14	18	4	4.5	+4.5	
6	17	20	3	3	+3	
7	17	22	5	6.5	+6.5	
8	9	17	8	8	+8	
9	20	21	1	1	+1	
10	11	13	2	2	+2	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

T = 0**

ตาราง 6 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่มของ

นักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง

คนที่	กลุ่มทดลอง		ค่าความแตกต่าง	อันดับ	กลุ่มควบคุม		ค่าความแตกต่าง	อันดับ
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง			ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง		
1	12	26	14	20	10	20	10	16.5
2	20	27	7	8	21	25	4	4.5
3	13	23	10	16.5	10	19	9	13.5
4	17	25	8	10	18	23	5	6.5
5	14	23	9	13.5	14	18	4	4.5
6	15	27	12	19	17	20	3	3
7	16	24	8	10	17	22	5	6.5
8	10	19	9	13.5	9	17	8	10
9	19	28	9	13.5	20	21	1	1
10	13	24	11	18	11	13	2	2

RE = 142.0

RC = 68.0

U = 13.0**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 7 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความสามารถใน
การทำงานกลุ่ม

ข้อที่	t	ข้อที่	t
1	3.05	16	3.81
2	7.94	17	5.48
3	4.49	18	4.48
4	2.83	19	6.57
5	7.62	20	5.20
6	5.03	21	7.31
7	7.38	22	4.39
8	4.11	23	4.71
9	5.61	24	2.87
10	4.20	25	4.60
11	2.43	26	6.12
12	6.10	27	2.56
13	6.99	28	5.44
14	6.07	29	4.31
15	3.84	30	5.38

ค่าอำนาจจำแนกทั้งฉบับตั้งแต่ 2.43 ถึง 7.94 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.862

ประวัติย่อผู้เขียน

ชื่อ นางสาวสุนันท์ ช่อสกุล กิตตินรนนท์

เกิดวันที่ 8 เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช 2506

สถานที่เกิด กรุงเทพมหานคร

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 234/4 ถนนประชาสงเคราะห์

เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 1 ระดับ 3

ที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนช่องพระนาวิทยา

อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2523 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2525 มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2528 วท.บ. จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2536 กศ.ม. จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนช่องพรานวิทยา อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

บทคัดย่อ
ของ
สุนันท์ กิตตินรนนท์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

มกราคม 2536

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความสามารถในการทำงานกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนช่องพระนาวิทยา อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2535 จำนวน 20 คน ที่มีคะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่มต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 และสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน กลุ่มทดลองได้รับการใช้บทบาทสมมติ เรื่องความสามารถในการทำงานกลุ่ม และกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ เรื่องความสามารถในการทำงานกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามความสามารถในการทำงานกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบของ วิลคอกซัน (Wilcoxon Matched - pairs Signed Ranks Test) และแมน - วิทนี (The Mann-Whitney U Test)

ผลการศึกษาพบว่า

1. นักเรียนมีความสามารถในการทำงานกลุ่มสูงขึ้นหลังจากได้รับการใช้บทบาทสมมติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีความสามารถในการทำงานกลุ่มสูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้บทบาทสมมติมีความสามารถในการทำงานกลุ่มสูงขึ้นกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE EFFECT OF ROLE PLAYING ON GROUP WORKING ABILITY OF MATHAYOM SUKSA II
STUDENTS OF CHONGPRANWITTAYA SCHOOL IN AMPHOE POTHARAM
CHANGWAT RATCHABURI

AN ABSTRACT

BY

SUNUN KITTINARANUN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University

January 1993

The purpose of the experimental research was to study the effect of role playing on group working ability of Mathayom Suksa II students of Chongpranwittaya school in Amphoe Photharam, Changwat Ratchaburi in academic year 1992. The subjects were 20 students of low group working ability whose students were below twenty five percentile. They were randomly divided into experimental group and control group. Each group consisted of 10 students. The experimental group was exposed to the role playing technique while the control group was taught with the conventional instuction technique about group working ability. The instument was the group working ability questionnaires. The data was analysed by the Wilcoxon Matched - Pairs Signed Rank Test and Mann - Whitney U Test.

The results were as follows :

1. The group working ability of the students who were exposed to the role playing technique was significantly higher than before the experiment at .01 level.
2. The group working ability of students who were taught with conventional instuction technique was significantly higher than before the experiment at .01 level.
3. The group working ability of the students who were exposed to the role playing technique was significantly higher than the others who were taught with conventional instuction technique at .01 level.